

William Guthrie
A KERESZTYÉN EMBER ÖRÖKSÉGE

Sorozatszerkesztő
BÁLINT ÁGNES
VISKY ANDRÁS

3 puritán
tanítók

WILLIAM GUTHRIE

A keresztyén ember öröksége

KOINÓNIA
Kolozsvár, 2001

A fordítás alapjául szolgáló mű:
William Guthrie: *The Christian's Great Interest*
The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1982
(First published 1658)

Fordította
BENŐ ATTILA

A fordítást ellenőrizte
IFJ. ADORJÁN KÁLMÁN

Hungarian translation © KOINÓNIA, 2000
Első kiadás 2000
Változatlan utánnyomás 2001

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
GUTHRIE, WILLIAM
A keresztyén ember öröksége / William Guthrie;
trad.: Benő Attila. Cluj-Napoca: Koinónia, 2000
p.; cm. – (Puritán tanítók)
ISBN 973 8022 06 1
I. Benő Attila (trad.)
23 / 28

A szerzőről

William Guthrie, Skócia egyik legelmélyültebb, leghetségesebb lelkésze, őseinek vidéki kastélyában Pitforthiban, Angus megyében született, 1620-ban. Ősi, niszteletre méltó család sarja. A család az igazság és az istenes dolgok iránti érdeklődését mutatja, hogy a gyerekek közül négyen korán a lelkészi hivatásnak szentelték életüket. Közülük egyedül Robert volt az, aki nem kapott állandó hivatali megbízást, mivel a Krisztus ügyéért folytatott munkában korán elvesztette egészségét majd életét; Alexander Stracathróban telepedett le, annak a megyének a körzetében, amelyikben született, és itt folytatta munkásságát 1645-től egészen haláláig, miközben John, a család legfiatalabb tagja Tarbolton lelkésze lett Ayrshire tartományában, ahonnan II. Károly restaurációja után – presbiteriánus elkötelezettsége miatt – elűzték, és rövidesen nagy nehézségekkel kellett szembenéznie az 1669-ben bekövetkezett haláláig.

William a legidősebb volt e kiváló testvérek között. Rendkívüli képességei már korai sikeres tanulmányában megnyilatkoztak, de csak főiskolára kerülve szerzett bensőséges és üdvöztető ismereteket az

isteni igazságról, amely lehetővé tette számára, hogy átadja lelkét Istennek mint üdvössége Istenének, és hogy a lehető legjobb szakképzettséggel írjon elő gyógy-módokat azokra a lelki betegségekre, amelyekről tudomást szerzett. Elkötelezettje lett közeli atyafisága szentségről vallott tanításainak. Ez nem volt más, mint James Guthrie, a St Andrews-i New College elnökségének tagja, a későbbiekben Stirling hűséges lelkésze, aki kitartó covenanter lévén elkötelezettségéért elnyerte a mártírok koronáját. William Guthrie teológiai tanulmányainak irányítója Samuel Rutherford volt, aki 1639-ben St. Andrews hittudományi tanára lett. Megerősítette és táplálta Guthrie-ban a nemrég elsajátított kegyesség alapjait, és arra biztatta, hogy teljes lélekkel álljon Krisztus szolgálatába. William, hogy ne keveredjék bele az anyagi ügyek szövevényébe, lemondott pitforthyi birtokáról az egyik fiatalabb testvér javára, aki akkor még nem kezdte el hittudományi tanulmányait. William Guthrie előbb bölcsészeti iskolákban képezte magát, majd közvetlen kapcsolatba került a vallással mind elméleti, mind gyakorlati vonatkozásban, és rendkívül alkalmassá vált arra, hogy az evangélium hirdetője legyen. 1642 augusztusában szerezte meg lelkészi oklevelét az egyházkerülete nagyra értékelt ajánlásával. Két egész évnél kevesebbet eltelt, amíg gyülekezeti lelkészi munkáját megkezdte az újonnan létrejött fenwicki egyházközösségben, ahol 1644 novemberében a gyülekezet lelkipásztorává szentelték az emberek egyöntetű kérésére. Rövid időn belül nagy sikere lett, és népszerűsége messze túlterjedt Ayrshire körzetén, amelyhez egyházközössége tartozott, és hírneve eljutott Clydesdale, Stirling és Lothians határaitra. Több helyről is hív-

ták, hogy hagyja ott szeretett embereit, de letelepedésétől számítva egy éven át hatástalanul. Házasságra lép, felesége a kiváló nemesi Loudon családból származik. Nem sokkal ezután, a Zsinat felszólítására egy időre eltávozott gyülekezetétől és otthonától, hogy tábori lelkészként csatlakozzék a skót hadsereghez a polgárháború idejére, amely I. Károly kivégzésével, valamint Skócia Cromwell protektorátusának való alávetésével ért véget.

Egy úrvacsorai közösség alkalmával Andrew Gray templomában – a protektori csapatok glasgow-i megszállása alatt – megnyilvánult William Guthrie keresztyén bátorsága. „Néhány angol tiszt elhatározta, hogy véghezviszi rendszavaró elgondolását: engedély nélkül az Úr asztalához járulnak anélkül, hogy a lelkészt előzetesen értesítenék, vagy pedig megfelelőképpen méltóknak nyilvánítottak volna erre a kiváltságra. Guthrie úr, akinek az a feladat jutott, hogy kiszolgáltassa az asztalnál a szentséget, amikor a katonák padjaikat elhagyni készültek, hogy végrehajtsák szándékukat, olyan erővel, határozottsággal és hővel szólt hozzájuk, hogy zavarba jöttek, és újra leültek, anélkül hogy a továbbiakban zavargást idéztek volna elő.”

Az egyházi vezetés tábori lelkészekre vonatkozó intézkedései akkoriban lehetővé tették, hogy több alkalommal testvéreitől eltávozási engedélyt kapjon, és így néhány alkalommal az otthon kényelmének, valamint a lelkészi és nyilvános cselekedetek lehetőségének örülhetett. Élete gondviselészerűen megőrződött a háború alatt, és növekvő buzgalommal és elkötelezettséggel tért vissza gyülekezetéhez, amelyben nagy szükség volt gondoskodására, mivel szolgálata új-

rakezdések az Úr napjának megszenteltetésére, az Isten házából való távolmaradás, a családi kegyességi élet elhanyagolása, valamint más súlyos bűnök és az ezekkel együttjáró gonoszságok uralkodtak az egyházközösségéhez tartozó emberek körében. Leleményes módon használta föl természetes és szerzett adottságait arra, hogy visszafojtsa a terjedő gonoszságot. Elégedjünk meg egyetlen példával erre vonatkozólag, azzal az esettel, amikor gyülekezetéből egy madarász, saját mesteriségét űzve, elhanyagolta az Úr napján a nyilvános istentiszteletet, és ezt hosszú idő óta megengedte magának. „Guthrie úr megkérdezte tőle, mi az oka annak, hogy így cselekszik. Ő azt mondta, hogy a hét valamennyi napja közül az Úr napja a legszerencsésebb. Guthrie úr megkérdezte, hogy mennyi pénzt szerez egy-egy ilyen napon. A madarász azt válaszolta, hogy egy fél koronát. Guthrie úr azt mondta neki, ha az Úr napján elmegy a templomba, ő ugyanennyit ad neki, és ilyen módon megnyerte a madarász ígéretét. Az istentisztelet végén megkérdezte tőle, hogy eljön-e a következő úrnapján is, ha újra megkapja a pénzt, amit a madarász meg is ígért, és attól kezdve nem mulasztotta el a templomi istentiszteletet. Később a presbitérium tagjává vált.”

Guthrie családlátogatásait rendkívül szívesen fogadták és nagy hasznát látták. A betegek és a haldoklók látogatása, amit soha nem hanyagolt el; a fiatalok isteni igazságokra való nevelése és az igehirdetési szolgálat olyan munkásra vallanak, akinek nem kell szégyenkeznie. Állhatatos tisztségviselőként a presbitériumban és a felsőbb bírói testületben megfelelően intézte az egyház kormányzási és fegyelmi ügyeit. Úgy tűnik, hogy tagja volt az 1649-es Közgyű-

lésnek, mivel szerepel a bizottsági listákon olyan kiválóságok mellett, mint James Guthrie, Argyle örgrófja, David Dickson, James Durham és Samuel Rutherford.

Ebben az időszakban Skócia Egyháza sajnálatos módon két táborra szakadt: rezolucionistákra¹ és remonstánsokra². A két Guthrie, Samuel Rutherford, valamint néhányan a legistenfélőbb és legbuszgóbb presbiteriánusok közül az utóbbi csoportosuláshoz csatlakoztak. Baille a Leveleiben említi, hogy a nyugati zsinat gyűlésén 1654-ben „a remonstránsok William Guthrie urat megválasztották elnöknek.” Életrajzírói elismerik azok iránti béketűrését, türelmét, akik a végzetes szakadás folytán a másik táborba kerültek; valamint lekipásztori gondoskodásának teljes mértékben való érvényesítését e kérdésekben is. Nemsokára megjelent a The Christian's Great Interest (A keresztyén ember öröksége) című műve, amely több kiadást megért, számos nyelvre lefordították, és tovább őrzi a szerző emlékét több irányzathoz tartozó művelt keresztyének nagyrabecsülésében. A könyv első kiadása röviddel II. Károly restaurációja előtt jelent meg.

Guthrie már kevéssel az üldöztetések kezdetét követően lehetőség szerint mindent megtett, hogy az egyházkormányzás számára megőrizze a szabadságot. Ez az álláspontja kifejeződött Glasgow és Ayr zsinatának 1661 áprilisában tartott ülésén, amikor egy olyan felszólalást fogalmazott meg, amely a Parlamentben való bemutatás céljából született, ha ugyan az akkori zavaros időszakban sor kerülhetett volna

¹ Az egyház korábbi határozataihoz ragaszkodók. (A ford. megj.)

² Reformokat sürgetők. (A ford. megj.)

rá, és amelyet a zsinat mint olyant fogadott el, amely „hűséges bizonyysága istentiszteleti, dogmatikai, fejelemi és vezetési reformációnk tisztaságának, és amelynek szövegezése óvatosság és bátorság tekintetében egyaránt figyelemre méltó”. Két hónappal később az ügyért való buzgalma abban az őszinte vágyában fejeződött ki, hogy a vesztőhelyre kísérhessé ki-váló rokonát, James Guthrie-t, aki vérével pecsételte meg bizonyosságát Edinburgh keresztjén 1661 júniusában. Csupán presbitériuma kéréseinek engedve mondott le arról, hogy ilyen veszélyes vállalkozásba kezdjen. Barátságos magatartása és lelkesi kötelességeinek rátermett módon való teljesítése vonta ki számára nagyoknak és kicsinyeknek azt a tiszteletét, amely mindenütt megoltalmazta az üldöztetéstől, és állhatatosan hirdette gyülekezetének az igazságot, úgy, amint az Jézusban van. Beszédeiben szembetűnően megnyilvánult szellemi ereje és keresztjén tapasztalata, és hisszük, hogy lelkesi pályájának maradandó nyomai voltak, mert ahogy az egyik kortársa, Matthew Crawford állítja, „sok ezer lelket vezetett megtérésre és erősített meg, és Skócia legnagyobb gyakorló prédikátorának tekintették”. Egy másik kortársa azt nyilatkozta, hogy oly nagy sikerrel gondoskodott Fenwick gyülekezetének tagjairól, hogy közülük szinte mindegyik „eljutott addig, hogy tisztességesen vallást tegyen istenfélelméről, és családjaikban jelen volt az Isten iránti tisztelet. Közismert dolog, hogy sokan közülük őszintén éltek így, és nem kevesen kitűnő kereszténynek voltak.” Ahhoz a személyhez szólva, aki elűzte őt, Guthrie alázatos, mégis bátor módon Istennek tulajdonította sikerét: „Hálát adok neki ezért, sőt úgy tekintek erre, mint egy ajtóra, amit az Úr nyi-

tott meg előttem, hogy hirdessem az evangéliumot, amit sem ön, sem másik ember be nem zárhatott, amíg az Isten azt meg nem engedte.” Meg kellett tapasztalnia azokat a megpróbáltatásokat, amelyek az ő számára sokkal hosszabb ideig késlekedtek, mint hűséges testvérei esetében, Glencairn grófjának, Skócia akkori kancellárjának köszönhetően, aki értékes emberként tisztelte William Guthrie-t, és hálával emlékezett arra, hogy amikor Cromwell uralma alatt a börtönben szenvedett a király iránti hűsége miatt, Guthrie jószágos volt hozzá.

Július 24. úrnappja – ezen a kitűzött napon kellett végrehajtani a rendeletet. Fenwick lakossága nagyon bánkódott, hogy elveszítenek egy ilyen hűséges lekipásztort, és az azt megelőző szerdát a megalázkodás és az imádság napjává szentelték. Guthrie az alkalomhoz illő szöveget talált Hóseás (13,9) következő szavaiban: „Romlásodra lett Izráél (hogy ellenem törekedtél)”; ünnepélyesen gyülekezetének szívébe véste, hogy türelemmel és kitartással járjanak a megszentelődés útján, és a következő úrnapi istentiszteletet egy korai időpontra tette. Az Ember Fiának napja szomorú reggelre virradt azok számára, akik utoljára hallhatták szeretett pásztoruk kedves hangját. Az asznapi alapige – a legalkalmasabb arra a napra – a szerdai szövegrészt folytató mondat volt: „(én vagyok) a te segítőd”.³ Az istentisztelet végén minden arcot könnyek borítottak, miközben ő a hallgatóság figyelmét arra a segítő forrásra irányította, amely megmarad akkor is, „ha az evangéliumot vagy a lelkészeket elveszik tőlük; elbúcsúzott tőlük, és a nagy

³ Az angol King James Version (KJV) bibliafordítás szerint.

Isten kegyelmébe ajánlotta őket, aki szükségük idején képes őket megerősíteni és megsegíteni”.

Kilenc óra előtt a gyülekezet széteszlott azzal a rendkívüli szomorúsággal, hogy a meggyőző beszédek nem hallhatják többé. Egyetlen hang sem zavarta a szent nap csendjét mindaddig, amíg a távoli lovak dübörgése hallhatóvá nem vált, és a csapat rövidesen megjelent. Egy fekete lovas vezette a csapatot: Calder káplánja, akit öt font tiszteletdíj rábírt arra, hogy hivatalosan közölje a felfüggesztési parancsot. Amaz az üres templomban végezte el a szertartást, a gyülekezet katonákból és gyerekekből állt. A parókián Guthrie udvariasan fogadta a káplánt, és kijelentette a jelenlévő tisztek előtt, hogy a rendelkezésnek aláveti magát ugyan, de nem a prelátus tekintélye iránti tiszteletből, mivel ennek nincs nagy befolyására. „Ha nem lennék köteles tisztelni a polgári hatóságot, a rendelkezés ellenére sem mondanék le lelkési hivatásom gyakorlásáról.” A következő mondat részlet az érsek üzenetére adott válaszból: „Kijelentem, hogy úgy gondolom: az Úr hívott el engem a lelkési munkára, és lemondtam legközelebbi rokoni kapcsolataimról, és ezen a helyen az evangélium szolgálatára szántam el magam, mivel az egyházközösség egyöntetűen elfogadott, az egyházkerület tanácsa pedig megvizsgálta és felszentelt. Azért áldom az Urat, mivel előmenetelt adott, és lelkési munkásságomat megpecsételte nem kevés lélekben és elmében, akik már a mennyben vannak, vagy pedig még útban arrafelé.” Testi egészsége, amellyel korábban nem voltak gondjai, ez alkalommal nagyon megrendült. A gyülekezet előtt nem prédikált többet, és két hónap múlva visszatért atyai birtokára Pitforthya, amelynek

örököse lett, mivel meghalt az öccse. Egy évig fájdalomban és szomorúságban volt része. Ezt betegségének súlyosbodása, valamint az egyházat és a nemzetet ért csapás okozta. Különböző csoportosulásokba tartozó látogatók keresték fel betegségében: kedvesen, de hitéhez hűségesen ragaszkodva fogadta az anglikán egyház papjait, akik azért jöttek, hogy vele társaloghassanak. Az általa hirdetett győzedelmes evangéliumba vetett hitben halt meg a teljes váltság reményében. Halála 1665. október 10-én, szerda délután következett be. Hat gyermeke közül két lánya élte túl őt, az egyik közülük az irvine-i nagytiszteletű Patrick Werner lelképásztor felesége lett, és Margaret Warner édesanyja, aki az eastwoodi nagytiszteletű Robert Wodrow lelképásztorral, a Skót Egyház szenvedéseinek hűséges krónikásával kötött házasságot.

Úgy tűnik, Guthrie prédikációi közül egy sem jelent meg életében. Igehirdetései hitbeli és gyakorlati jellegének szemléltetésére közlünk egy kivonatot az egyik beszédéből, amely Wodrow kéziratai között őrződött meg, és jelenleg újra kiadták. Címe: Prédikáció az együttérzésről. A textus Máté 15,23-ból való: „Bocsásd el őt, mert utánunk kiált.” „Lehetséges, hogy a mostani időkben a rokonszenv ennyire hideg és gyenge Isten népének körében, mikor olyan nagy szükség lenne rá? Három következtetést vonnék le számotokra ebből: 1. Ha bármi bánt benneteket, imádkozzatok sokat önmagatokért. Biztosítlak, hogy másoktól kevés segítséget fogtok kapni. 2. Ahogy ajkatokra veszitek mások imáját, azonképpen lesz hasznok Krisztus közbenjáró könyörgésében. Ezek az imádságok semmit sem érnek, ha nem együttérzésből származnak. 3. Minden ilyen jellegű „nyereségeket” tekint-

sétek az ingyen kegyelem megnyilvánulásának, és nem pedig saját vagy más imádsága eredményének. Nem tiltom meg azt, hogy ti, magatok imádkozzatok, vagy hogy mások imádságában keressetek segítséget, és nem tekintek rátok és másokra sem úgy, mint akik nélkülözitek a rokonszenvet, csupán azt szeretném, hogy kevésbé forduljatok ezért másokhoz, és vegyétek igénybe nagyobb mértékben Krisztust és az Ő közbenjárását.”

Guthrie teológiai tanára és kebelbarátja, Samuel Rutherford, Guthrie és gyülekezete iránti elismerését a következőképpen fejezte ki az általános nyugtalan-ság időszakában: „Testvérem, segíts nekem, és szerezd meg nekem azok imádságát, akik veled vannak, és akikben gyönyörködöm.” A keresztyén ember örökségének szerzőjét nagyra értékelte egy másik kiváló kortárs is, Dr. John Owen, aki egy alkalommal, előhívva a zsebéből Guthrie értekezésének egy kisebb díszes kiadását, azt mondta a Skót Egyház egyik lelkészének: „Azt tartom a szerzőről, hogy az egyik legnagyobb hittudós azok közül, akik valaha írtak; ez számomra Vade-mecum⁴, ezt és az Újtestamentumot mindig magammal hordom. Én is írtam jónéhány könyvet, de ebben több a hittudomány, mint mindazokban együtt.”

Sok évvel a szerző halála után ez a mű, több más hasonló természetű munkával együtt, hozzájárult ahhoz, hogy John Brown nagyobb mértékben törődjék lelkének üdvösségével, amikor még juhász volt Abernethy környékén, később kitűnő hirdetője az evangéliumnak, és több, mint húsz éven át a hittudomány professzora. Csak az ítélet napja mondja majd meg,

⁴ Útikalauz. (A ford. megj.)

hány olyan embert vezetett e könyv bűnei felől való meggyőződésre, megtérésre és megerősödéssre, akik később maguk is alkalmasakká lettek mások tanítására. Ahogyan Dr. Chalmers Emlékirataiban utal a műre, jól mutatja, hogy a szerző milyen nagyra értékeli azt a szellemet, amelyet bemutat: „A keresztyén ember öröksége című Guthrie munkáról érdeklődsz? Kis méretű könyvecske, és Guthrie általa hosszú időre kedvelt szerzője lett a skóciai parasztságnak. Körülbelül százötven éve írta, és munkájának csodálatos tulajdonsága, hogy úgy vezet, hogy közben megtisztít. Feltárja hibáinkat, de gyarlóságaink érzésének jelenlétében a lehető legnagyobb vigasszal szolgál. A kegyelem elnyeréséhez arra van szükségünk, hogy átérzzük nyomorúságunkat. (...) Guthrie könyvének befejezése előtt állok, és azt gondolom, ez a legjobb könyv, amit valaha olvastam. Anster népére hagyom ajánlékként, azután pedig a Vallásos tapasztalat csermelye olvasásába fogok”; „Szeretném tudni, hogy mennyire tetszett az a kis könyvecske, amit rátok hagytam. Még mindig azt gondolom, hogy a legjobb mű, amit valaha olvastam egy olyan témáról, amelyben mindannyian mélyen érdekeltek vagyunk, és amely őszintén imádságra sarkall mindannyiunkért.”

Jeles hittudósok véleményét felidézve A keresztyén ember örökségéről, nem szándékozunk behatárolni a kiváló szerző érdemeit. A maga korában és az azt követő időkben a bölcsek és a jók hálával emlékeztek Guthrie-ra, és műve ma is áldásként szolgál Isten népének.

Az Olvasóhoz

Keresztyén Olvasó,

*Miközben az emberek többsége, különösen napjainkban, alacsony és közönséges érdekek iránti mohó törekvése miatt, kinyitvánítja – mintha a háztetőkről hirdetné –, hogy mennyire elfelejtette a jobbik utat választani – amelyet soha senki sem vehetne el tőle –, írtam egy tanulmányt, ahogy ez a következő értekezésben látható, azszal a céllal, hogy eltávolítsalak a haszontalan, de fájdalmas törekvésektől, a legfontosabb dologban való részeseledést javasolva: A keresztyén ember örökségét, hogy ezt fontold meg komolyan, és dlandóan ezt kövessed. Különösnek tarthatod, hogy bármi is megjelenik tőlem nyomtatásban, mivel ez valóban számomra is meglepő; de ez alkalommal a szükség kényszerített, hogy hajlamom ellenére így cselekedjem, mivel némelyek, tudtomon kívül, kiadták néhány prédikációm hiányos jegyzetét, a legzavarosabb módon illesztve össze őket, és a következő csalóka címmel látva el, amely annyira visszatetsző számomra, mint a mű kiadása: A Clear Attractive Warming Beam etc.**

* A tiszta, vonzó, meleg sugár.

Ez az esemény győzött meg arról, hogy kiadjam ezt az írást, amelyben szándékosan egyfajta otthonos, egyszerű stílust használtam, nehogy másként cselekedve az egyszerűek és a tudatlanok számára érthetetlen legyenek, mivel elsősorban, ha nem kizárólag, az ő hasznukat tartottam szem előtt –, jóllehet tudom, hogy a legnagyobb igyekezetemben is a józan ész és értelem alatt maradtam. Hasonlóképpen mindenben rövidsége törekedtem, hogy összhangban legyen az egyszerűséggel és a világossággal, tudva, hogy azoknak a személyeknek, akikhez ilyen módon szólok, nincs se pénzük könyvekre, se idejük olvasni. Ha szigorú bíráló vagy, tudom, hogy találhatsz néhány olyan dolgot, amit ócsárolhatsz ebben a műben, de nyugodt lehetsz afelől, hogy nincs szándékomban sértegetni téged, sem az egyszerű jóváhagyásod nem nyugtat meg. A te épülésedre szántam ezt, és hogy akik szakavatottabbak és tapasztaltabbak ebben a rendkívüli témában, ösztönzést nyerjenek arra, hogy részletesebben foglalkozzanak azzal, amire röviden utaltam, én, aki az evangélium munkájában szolgáló vagyok,

WILLIAM GUTHRIE

I. RÉSZ

A Krisztusban való üdvözítő részesedés vizsgálata

Bevezető

Mivel olyan sok ember van, aki az előírások szerint él ugyan, de vélt Krisztusban való részese-
désében alaptalanul tart igényt az Ő kegyelmére
és üdvözítő hatalmára, ahogy az a mi Urunk szá-
vaiból kitűnik: – „Sokan mondják majd nekem
ama napon: Uram! Uram! nem a te nevedben
profétáltunk-e, és nem a te nevedben űztünk-é
ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas
dolgot a te nevedben? És akkor vallást teszek
majd nékik: Sohasem ismertelek titeket; távoz-
zatok tőlem, ti gonosztevők”; „Később pedig a
többi szüzek is megjövének mondván: Uram!
Uram! nyisd meg minékünk. Ő pedig felelvén,
monda: Bizony mondom néktek nem ismerlek
titeket.” „Igyekeztek bemenni a szoros ka-
pun: mert sokan, mondom néktek, igyekeznek
bemenni és nem mehetnek” – és mivel sokan,
akik igényt tarthatnának Krisztusra, az Ő kegyel-
mébe vetett hitben nem megállapodottak, ha-
nem sötétben vannak vigasztalás nélkül és ké-
telkednek istenfélő voltuk valóságában, keveset
dicsérve a vallást mások előtt, különösen a nehéz

Mt 7,22.23

Mt 25,11.12

Lk 13,24

helyzetek idején: két fontos vonatkozásában fogok erről beszélni egy keveset. Az egyik az, hogy honnan tudhatja valaki, hogy valódi és erős-e a Krisztusban való részese-dése, és hogy valóban igényli-e az Isten kegyelmét és üdvözítő hatalmát. A másik pedig arra vonatkozik, hogy az embernek, ha megfogyatkozik a bizalma ebben a vizsgálatban, milyen irányba kell elindulnia, hogy meggyőződjék az Úr barátságáról és üdvözítő erejéről.

ELSŐ KÉRDÉS

Miből tudhatja az ember, hogy a Krisztusban való részese-dése valódi-e, és hogy jogosan igényelheti az Úr kegyelmét és üdvözítő erejét?

Előjáróban megemlítendő dolgok az önvizsgálat természetének jobb megértéséért

Mielőtt a kérdéstről beszélénk, előre bocsátunk néhány dolgot, hogy ilyen módon előkészíthessük a választ.

1. AZ EMBER KRISZTUSBAN VALÓ RÉSZESE-DÉSE MEGISMERHETŐ

Először is, az ember Krisztusban való részese-dése, vagyis az ő kegyelmi állapota, megismerhető, mégpedig nagyobb bizonyossággal, mint ahogy azt az emberek sejtik; és az erről való tudás bizonyára könnyebben megszerezhető, mint ahogy azt sokan elképzelik; nem csak azért, mert az Úr megparancsolta az embernek, hogy a benne való részese-dést elérhető dologként ismerje meg – „Kísértsétek meg magatokat, ha hitben vagytok-é?”; „Igyekeztek a ti elhívástokat és kiválasztásotokat erőssé tenni” –, de azért is, mert sok szent eljutott annak a világos meggyő-

2 Kor 13,5

2Pt 1,10

zódéséig, hogy örökösei Krisztusnak és az Istennek mint saját Istenüknek. Milyen gyakran nevezik Őt Istenüknek és osztályrészüknek! És mennyire meggyőződött Pál, hogy semmi sem választhatja el őt Isten szerelmétől! Ennél fogva a kegyelmi állapotra vonatkozó tudás megszerzhető.

Róm 8,38,39

És az erről való elérhető tudás nem képzelgés vagy merő sejtetem, hanem a lehető legbiztosabb ismeret: „Hiszen (minden bizonnyal) Te vagy Atyánk”, mondta a próféta az egyház nevében. Ebből világosan látszik, hogy:

Ézs 63,16

1. Ez nem lehet pusztán találgatás, csupán biztos tudás, ami vizsgálatot hoz a józanul gondolkodó embernek a megpróbáltatásokban, amint azt Dávid példája mutatja – „mert a nép arról beszélt, hogy megkövezzék őt (...), Dávid azonban megerősíté magát az Úrban, az ő Istenében”. Ő volt az, aki azt mondta: „nem félek sok ezeryi néptől sem”. Hasonlítsd össze ezeket a szavakat a következőkkel: „De te, oh Uram! paizsom vagy nekem, dicsőségem, az, aki felmagasztalja az én fejemet.” „Az Úr az én világosságom és üdvösségem: kitől féljek? Az Úr az én életemnek erőssége: kitől remegjek? Ha tábor fog körül, nem fél szívem; habár had támad reám, mégis *őbenne* bírom én.”

1Sám 30,6

Zsolt 3,7

Zsolt 3,4

Zsolt 27,1-3

2. Ez a tudás oly bizonyos meggyőződés valamely dolgról, hogy ennek megőrzéséért a bölcs kereskedő eladta mindenét, amije csak volt, egy férfi pedig lemondott gyerekeiről, földjeiről, egész

addigi életéről, és mindennek az elvesztését örömmel szenvedte el.

Mt 13,44

3. Ez csak biztos és határozott tudás lehet, nem pusztán képzelet. Erre a tudásra alapozva az ember önként és szabadon vállalja saját lelkének a kockázatását, amikor átlép az örökkévalóságba ajakain a következő szavakkal: „ez minden kívánságom”, mert csak ilyen lehet ez az ismeret.

Mk10,28,29

Zsid 10,34

Róm 5,3

ApCsel 5,41

2Sám 23,5

És újra hangsúlyozom, nemcsak hogy az istenfélő ember bizonyosságra juthat az ő kegyelmi állapotára vonatkozólag, de ez sokkal könnyebben elérhető, mint ahogy azt sokan gondolják. Ha valakinek tudása lehet a benne is dolgozó Szentlélek kegyelméről, ésszerűen (feltéve, hogy nem tagadja az Írás igazságait) mire következtethet belőle, hacsak nem a Krisztusban való részesedésére? Erre vonatkozólag csak egyetlen érvelést említek itt, mivel a későbbiekben részletesebben szó lesz erről. Az istenfélő ember így érvelhetne: akik elfogadják Krisztust, Isten gyermekeivé válnak: „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ad azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek.” Elfogadni Krisztust a szó teljes értelmében: mivel elégedett vagyok Krisztus szabadító tervével, egyetértek a feltételekkel, elfogadom Krisztus ajánlatát valamennyi tisztségében: Királyként, hogy uralkodjék felettem; Papként, hogy bemutassa az áldozatot és ilyenként közbenjárjon érettem; Prófétaként, hogy tanítson engem; kitárom a szívemet, benne bízva, amennyire csak erőmből telik. Mi mást jelenthet a *befogadni* Őt? Tehát mondhatom, és nyilvánvalóan és jogosan csak erre következtethetek, hogy Is-

Jn 1,12

ten gyermekének kell tekintenem magamat, összhangban a fentebb idézett írással, amely nem tévedhet.

2. A LEHETŐ LEGFONTOSABB MEGVÁLTOTTKÉNT ISTENSZÖVETSÉGÉBEN LENNI

A második gondolat, amit előre kell bocsátanunk az, hogy megváltottként Isten szövetségében lenni a lehető legfontosabb dolog: „Ez a ti éle-tetek.” Ennek ellenére kevés ember érdeklődik Isten megmentő szövetsége iránt, és sokan ostoba módon azt hiszik, hogy részesévé lehetnek a szövetségnek mindenféle alap nélkül. Kevesen találják meg, és kevesen járnak a keskeny úton. Ez arra figyelmeztet, hogy komolyan kell vennünk a kérdést, mivel ez fontos következménye annak, hogy Krisztusban vagyunk, mivel kevesen vannak, akik joggal alapozhatnak Őrá, és mivel sokan áltatják magukat a Krisztus iránti érdeklődés vonatkozásában, és sokakat becsap a hamis hit, akárcsak a bolond szüzeket.

5Móz 32,47

Mt 7,14

Mt 25

3. HAGYNUNK KELL, HOGY AZ ÁLLAPOTUNKAT A SZENTÍRÁS HATÁROZZA MEG

A harmadik gondolat, amit előre kell bocsátanunk, arra vonatkozik, hogy az embernek el kell határoznia, hogy az Írásnak engedi át annak meghatározását, hogy mennyire elkötelezett Krisztus iránt. Az Íráson keresztül beszélő Lélek minden vitatható kérdés megítélője: „A tanításra és a bizonyágtételre hallgassatok! Ha nem ekként

szólnak azok, nincs hajnaluk”, és ugyanakkor annak is kifejezője, hogy megváltottként Isten szövetségében vagyunk-e vagy nem. Így hát ne tréfálkozzunk Istennel, ha ennek eldöntésére szántuk el magunkat. Ha megbizonyosodtunk az Írásból, hogy mi a vitathatatlan törvény: kegyelmi állapotban vagyunk és megváltott szövetségben Istennel, és mindezt elfogadva engedelmességre szánjuk el magunkat; de ha csak ennek az el-lentétét tapasztaljuk, tudni kell, hogy van megítélője ennek a kétségeskedésnek, és ha nem így viszonyulunk hozzá, gúnyt űzünk az Úrból, és így „a kötelek szorosabbak lesznek”, mert az Ő igéjéből „egyetlen jóta el nem múlik”. Ennél-fogva törekedjétek arra, hogy Krisztustól meg-nyerjétek a látás képességét, hogy úgy ítéljétek meg a dolgokat, ahogy Isten igéje feltárja azokat.

Ézs 8,20

Ézs 28,22

4. MIÉRT SZEREZNEK OLYAN KEVESEN EGY-ÉRTELMŰ TUDÁST KRISZTUSBAN VALÓ RÉ-SZESÉDÉSÜKRŐL

A negyedik vonatkozás, amit előre kell bocsátanunk, a következő: jóllehet az ember Krisztusban való részesedése rendkívül fontos, és az erről való tudás megszerzéséről gyakran beszél a Szentírás, csak kevesen tesznek szert erre vonatkozó világos ismeretre. De ez ne bátortalanítson el senkit sem, hogy erre törekedjék. Az alábbi-akban bemutatom néhány okát annak, hogy miért szereznek oly kevesen igaz ismeretet Krisztusban való örökségükről, hogy majd alapként szolgáljanak a további okfejtés számára.

I. Isten és az Ő útjairól való tudatlanság

Az első akadály, amely sokakat hátráltat a Krisztusban való részesedésre vonatkozó tudás megszerzésében, néhány alapvető vallási elv ismeretének a hiánya, úgymint:

1. Nem az embernek valamilyen tulajdonsága, hanem az Istenben levő szabad szeretet az, ami arra készítette Őt, hogy elküldje az Üdvözítőt a megváltás tökéletes művének az elvégzésére. „Mert úgy szerette Isten ezt a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta.” Az emberek még mindig magukban keresik a megváltás művének az alapjait, ami eltávolítja őket annak a pontos és mély megértésétől, hogy hogyan jött létre és növekedett Isten szövetségbeli kegyelme az Ő népe iránt, amelynek nincs egyetlen érve, oka vagy indítéka sem bennünk; és így nem ismerhetik meg a Krisztusban való részesedés mértékét.

2. Annak az ismeretnek a hiánya, hogy a Szeretet milyen hatásosan tárja fel önmagát az ember szívében, hogy igényt támasszon ott önmaga iránt. Mégpedig rendszerint *elsőször* azáltal, hogy megláttatja az ember romlott állapotát, lévén hogy a bűn és a romlottság elárasztotta az ember teljes személyiségét, és bármely dolog, ami az emberben tisztességesnek mondható lehetne, csupán „kár és szemét”. *Másodsor*, Krisztust mindenekelőtti teljes és elégséges kincsként jeleníti meg: az ember kincset talál, és ezért örömmel eladja mindenét, amije van. *Harmadszor*, irányt szab a szívnek és az élő Istenhez közelíti az előírások szerint: „Boldog az, akit te kiválasztasz és ma-

gadhoz fogadsz, hogy lakozzék a te tornácaidban”, és szívet olyanná formálja, hogy csak Őrá várjon, egyedül Őrá: „Csak Istenben nyugodjál meg lelkem”. Ilyenként elszórván a szívben Isten vetőmagjait, és kiábrázolván a Krisztust, megváltozik, újjá lesz a szív e hatás következtében, és Isten törvényei a szívbe pecsételődnek ebben a folyamatban, olyannyira, hogy Krisztus igája a maga egészében az emberre bízatik. Mindezek által a törvény jónak, szentnek, igazságosnak, lelkinak ismertetik el. És mindenekelőtt: az új életelvek alapján megnyilvánulnak az új élet cselekedetei, a szeretetben megnyilvánuló hit, és az ember az isteni igazság szolgáivá válik, amely különös módon megnyilvánul az Isten tiszteletének lelkiségében, mivel az emberek attól kezdve Istent „lélekben és igazságban imádják”, „a léleknek újságában és nem a betű óságában”, és minden érintkezési formára a gyöngédség lesz a jellemző. Ettől kezdve az ember abban gyakorolja magát, „hogy botránkozás nélkül való lelkiismerete legyen az Isten és az emberek előtt mindenkor”. Ilyen módon tárja fel tehát az embernek önmagát az isteni szeretet, és cselekszik benne, hogy az embernek méltó alapja legyen a szeretetre, és méltán gondolhassa, hogy az a szeretet, amely elküldte a Megváltót, tiszteli az embert, mivel számára mindezt kijelentette. Ennek tudomásul nem vétele sokakat feltartóztat abban, hogy tudásuk legyen a Krisztusban való részesedésükről, mert ha valaki nem tudja, hogy Isten hogyan bánik az emberrel, hogy méltó alapot teremtsen az Ő szeretetének, mely az örök-

Zsolt 65,5

Gal 4,19

Ez 36,26

Jer 31,33

Róm 7,12.16

Gal 5,6

Róm 6,18.22

Jn 4,24

Róm 7,6

ApCsel 24,16

Jn 3,16

Fil 3,8

Mt 13,44-46

kévalóságból való, akkor sötétben tévelyeg, és nem ismeri meg Isten örökségének mértékét.

3. Sokan tudatlanok abban is, hogy Isten az egyedüli reménysége az Ő népének; Ő „Izráel reménységének” nevezetik. Jóllehet a belső minőségek a bizonyosságai ennek a reménynek, az Isten iránti teljes bizodalomnak szükséges és áldott összetevője a hit: „a ti hitetek reménység is legyen Istenben”, ami egyben az egyedüli valós feltétel, amely a szövetség üdvözítő áldására feljogosít: „Ellenben annak, aki nem munkálkodik, hanem hisz, az ő hite tulajdonítatik neki igazságnak.” Valóban, ha egy személy megengedi magának azt, hogy a kegyelmet kicsapongással váltsa föl, akkor minden bizonnyal csalásról van szó, mivel az Ő kegyelme azzal a feltétellel adott, hogy azzal együtt járjon az ő félelme is. Minden bizonnyal az, aki megtapasztalta magában Isten szeretetének fentebb említett megnyilvánulásait, nem hagyja el a szövetséget a bűnös szabadságért anélkül, hogy bizonyos mértékű szellemi konfliktusba ne keveredne. Ebben a vonatkozásban „senki sem cselekszik bűnt, aki Istentől született”, „aki bűnbe esik, egy sem látta őt”. Isten a reménye az Ő választottainak, és nem a saját szentségük. Ha ők becsületesen és kitaratóan olyanná akarnak lenni, mint Ő, akkor sok elbukásban lesz részük, de ez nem kell hogy gyengítse reményüket és bizalmukat, mert Ő „nem változik”, „És ha valaki vétkezik, van Szószólónk”. Most, amikor az emberek a mi Urunkon kívül annyi minden másba helyezik reménységüket, nem csoda, ha bizonytalan állapotba jut-

nak és maradnak, annak a dolgnak a változása szerint, amelybe a reménységüket vetették, mivelhogyan nem adták meg Istennek azt a dicsőséget, amely Őt neve alapján megilleti és amely másnak nem adható: „Azért tebenned bíznak, akik ismerik a te nevedet.” „Én vagyok az Úr, ez a nevem, és dicsőségemet másnak nem adom.”

4. Sokan tudatlanok abban a kérdésben, hogy az Isten mennyiféleképpen és milyen mértékben cselekszik az Ő választottaival, és ez ismereteiket beárnyékolja, mint ahogy a benne való részesedés eredményeként megjelenő cselekedeteket is elrejti. Ennek a tudatlanságnak három összetevője van: (1) Ők nem ismerik a törvény különböző mértékű és módú megnyilvánulását, azt, ahogy Isten rendszerint bánni szokott az emberrel, ahogy eltérő módon vezeti őket Krisztushoz. Nem gondolnak arra, hogy a börtönőr egy óráig sem marad rabságban; Pál bizonytalanságban tarttatik három napon át, de Zacheus egyetlen pillanatig sem. (2) Tudatlanok abban is, vagy legalábbis azon nem tűnődnek, hogy a megszentelődés mennyire változatos mértékű lehet, és hogy milyen szerepe van az emberek előtti tiszteletre méltó megjelenésnek egyeseknél és a szégyenfoltnak másoknál. Némelyek – az olyanok, mint Jób vagy Zakariás – feddhetetlenek és mentesek a durva kitörésektől, rajonganak az elhívásukért. Ezekről így szól az Írás: „feddhetetlen, igaz, istenfélő és büngyűlölő”; „kik az Úrnak minden parancsolataiban és rendelkezéseiben feddhetetlenül jártak”. Mások – olyanok, mint Salamon vagy Asa – nagy és szomorú bűnöket követtek

Zsolt 9,11
Ézs 42,8

ApCsel 16
ApCsel 9
Lk 19

Jób 1,8
Lk 1,6

el. (3) Tudatlanok abban a kérdésben, hogy hogyan jön létre az Istennel való kapcsolat és hogy miként nyilvánul meg az Ő jelenléte. Egyesek Isten fényének világosságában járnak, és élő kapcsolatban vannak övele, mint például Dávid. Mások „a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok”. Bizonyosan Isten népéhez való viszonyulásának és megnyilvánulásának eltérő módjaira vonatkozó tudatlanság sokak számára elsötétíti a Krisztusban való részesedésre vonatkozó ismereteket, mivel az ilyenek Isten megnyilvánulását csak egyféle módon tudják elképzelni, márpedig ez a korlátozottság nem jellemző rá, ahogy erre rámutattunk a fentiekben.

II. Családság az Istenhez és a lelkiismerethez való viszonyulásban

A *második* dolog, amely beárnyékolja az emberek előtt a Krisztusban való örökség kérdését, a következő: Az emberek némely cselekedetét saját szívük elítéli, mivel hamisan és fondorlatosan viszonyulnak Istenhez. Nem juthatnak világosságra Krisztusban való részesedésük kérdésében azok, akik saját szívük vádlottai, mivel Istenhez való viszonyulásukban ismert vétkeket rejtegetnek, és nem használják azokat az eszközöket, amelyeket Isten jelölt ki számukra, hogy megszabadítsa őket a bűnöktől. Nem juthatnak világosságra azok sem, akik tudják, hogy állapotukban milyen parancsot kellene hogy kövessenek, de ők ezt elhárítják maguktól, és elmenekülnek, ahelyett hogy derűsen szembesülnének állapotuk-

kal. Az ilyen emberek szintén saját szívük ítélete alatt élnek, akárcsak az előbbiek, és így nehezen juthatnak az állapotukra vonatkozó pontos ismeretekre: „ha szívünk nem vádol minket, bizodaljunk van az Istenhez”. Itt az feltételeződik, hogy a szív ítéletének következtében szertefoszlik az ember Isten iránti bizalma.

1Jn 3,21

Nem tagadom, hogy az ember jogosan hivatkozik Krisztusban való részesedésére akkor is, ha a bűn erőt vesz rajta: „Bűneim erőt vettek rajtam; vétkeinket te bocsásd meg”; „De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban. Óh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből? Hálát adok Istennek, a mi Úrunk Jézus Krisztus által. Azért jóllehet én az elmémmel az Isten törvényének, de testemmel a bűn törvényének szolgálak”. De a Krisztusban való örökség nehezen érhető el, ha egyáltalán elérhető, amikor a szív hamis viszonyulásra indít, és megőriz valami sajátos fondorlatosságot: így hát lehetővé kell tenni az emberek számára, hogy megtisztuljanak saját jól ismert bűneiktől. Mert ez az, ami hátráltatja őket, gyengítve bizalmukat és az Istenhez való közeledésük lehetőségét. „És ti mégis elhagytatok engem, és idegen isteneknek szolgáltatok, annak okáért többé nem szabadítalak meg titeket ezután.” A bálványokat számon tartja Isten, és a bálványozók kérését elutasítja. A gonoszság kora reggel a szívbe lopózik, és még késő éjjel is ott van „mert, mint a kemence, közelednek álnokságukban az ő szí-

Zsolt 65,4

Róm 7,23–25

Bír 10,13

vükkel. Egész éjszaka alszik az ő sütőjük; reggel ég, mint a lángoló tűz”, és a gondolatokat még az ágyban is leköti: „Hiábavalóságot gondol ágyában.” Ez az, ami elfordítja a szívet a vallási kötelességek gyakorlásának idejében, és a hiábavalóságok emléke felvillanyozóbb és gyorsabb, mint az Istenre irányuló gondolat, így hát „szívük az ő fertelmességeik és utálatosságaik szíve szerint jár”. Ez az, ami ellenáll az emberekben, amikor az ígéretekben akarnának bízni, mivel Isten meg sokasítja azok bűnét, akik alaptalanul az Ő szövetségébe mártják magukat: „Miért beszélsz te rendeléseimről és veszed szádra az én szövetségemet?”; és ez az akadály a kegyelmi állapotról való ismeretnek. Ha ezt sikerül elűzni, könnyebbé válik a Krisztusban való részesedésre vonatkozó tudás megszerzése.

III. Tunyaság és hanyagság

A *harmadik* dolog, amely sokak számára akadály a Krisztusban való részesedésük megismerésében, a tunya, nemtörődöm, hanyag lelkület. Arról panaszkodnak, hogy nem tudják, hogy a Krisztusban vannak-e vagy nem. Ahogy kevesen fáradoznak azért, hogy Krisztusban legyenek, kevesen törekszenek arra, hogy megtudják, valóban őbenne vannak-e. Ez munkát és foglalatosságot igényel, amit nem lehet alvás közben elvégezni: „Kísértsétek meg magatokat, ha hitben vagytok-e?, magatokat próbáljátok meg. Avagy nem ismeritek-e magatokat...” Ebben az igében használt szavak – *megkísérteni, megpróbálni, megismerni*

– szintén jelzik, hogy ebben a tekintetben munkára van szükség. Szorgalom kell ahhoz, hogy „elhivatásunkat és kiválasztatásunkat” bizonyossá tegyük. Test és vér fölött álló ügy ez, az a szent kenet, amely „megtanít mindenre”. Csak ez mutathatja meg az Istentől szabadon kapott dolgokat. Azért közöl az Úr velünk ilyen nagy jelentőségű dolgot, hogy mi kértessük magunkat? Szégyelld magad, te, aki oly sok időt töltesz el regényes történetek olvasásával, személyekért való rajongással, sőlymászással és vadászattal, e világi törvények vizsgálatával és ennél rosszabb dolgokkal, szégyelld magad, te, aki oly kevés időt szánsz annak tanulmányozására, hogy az Ő dicsőségének örököse vagy-e vagy nem, hogy a mennybe vezető úton haladsz-e, vagy pedig azon, amely az örök sötétségre visz. Te, aki úgy ítéled, hogy ezek a dolgok fölötted állóak, és nem méltóak fárdozásaidra és időt nem szentelsz rájuk, Isten előtt méltatlanná tetted magad az örök életre, és akkor nem lesz közös sorsod az Isten gyermekeivel.

IV. Nincs világos elképzelésük arról, hogy milyen bizonyíték volna elégséges számukra

A *negyedik* dolog, amely beárnyékolja a Krisztusban való részesedésre vonatkozó tudást az, hogy az emberek nem azzal törődnek, ami valóban ki-elégítheti őket. Az ilyenek panaszkodnak, hogy Isten nem mutatja meg, mi a szándéka velük, de nem tudják megmondani, hogy mi elégítené ki kíváncsiságukat Isten céljaira vonatkozólag. Ez

2Pt 1,10

1Jn 2,27

pedig szomorú dolog. Komolynak tekinthetjük-e azt, aki még soha nem talált rá arra, ami kielégítheti a kíváncsiságát, vagy nem érdeklődik komolyan az ilyen lehetőség iránt? Ha az Úr tudatlanságban hagyott volna bennünket ebben a kérdésben, életünk kevésbé lenne megbocsáthatatlan, de mivel a megnyugtató alapok és a Krisztusban való részesedés jelei oly világosak és gyakoriak a Szentírásban, és sok minden azért íratott meg, hogy „örömünk teljes legyen”, és hogy megtudják azok, akik hisznek, hogy örök életük van, mert „aki hisz Isten Fiában bizonyágtétele van önmagában”, senki sem lehet kivétel ilyen vonatkozásban. Itt most nem részletezzük azt, hogy mi nyugtathatna meg a részesedés vonatkozásában, mivel erről közvetlenül fogunk szólni a továbbiakban.

1Jn 1,4
1Jn 5,13
1Jn 5,10

V. Változékony bizonyosságoktól függenek

Az *ötödik* dolog, amely nagy mértékben elősegíti, hogy az emberek sötétben maradjanak a Krisztusban való részesedés vonatkozásában az, hogy ingtag alapra építenek, amely nem annyira a Krisztusban való részesedés bizonyítékai, mint inkább a hátszéllel vitorlázó diadalmas lélek kényelmes állapota; és ezek a jegyek, elismerem, önmagukban értékesek és bárhol felhívják önmagukra a figyelmet, de nélkülük is lehetséges és megismerhető a Krisztusban való részesedés. Néhányat megemlítünk ezek közül a következőkben.

Először, egyesek azt gondolják, hogy akik valóban részesednek Krisztusban, nem uralkodik

fölöttük bűn, de ez ellentmond a Zsoltárok 65,3-nak, ahol azt találjuk, hogy a szent igényli a bűnbocsánatot, ha a véték föléje kerekedik; és a Róma 7,23–25-ben is azt olvashatjuk, hogy Pál hálát ad Istennek, hogy Krisztus által felszabadította a törvény ítélete alól, még akkor is, ha egy másik törvény a tagjaiban a bűn foglyává teszi őt.

Másodszor, némelyek azt gondolják, hogy minden valódi szent az imádság révén mindig Isten közelében van és az imádsághoz való visszatérés számára mindig könnyű, de ennek ellentmond az Ő választottainak szomorú tapasztalata: Isten nem hallgatja meg őket és nem törődik velük: „Uram meddig felelkezel el rólam végképp? Meddig rejted el orcádat tőlem?”; „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet? Távolság van megtartásomtól jajgatásomnak szava. Én Istenem, kiáltok nappal, de nem hallgatsz meg; éjjel is és nincs nyugodalmam.”

Zsolt 13,2

Zsolt 22,2,3

Harmadszor, egyesek azt hiszik, hogy mindazok, akik ténylegesen részesednek Krisztusban, azokról Isten is így tanúskodik mellettük, az Ő *tanúskodó Léleke* által: „Ez a Lélek bizonyágot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk”, és ezért még mindig kételkednek Krisztusban való részesedésükről, mivel nem tapasztalják ezt a tanúskodást. Az ilyenek nem emlékeznek arra, hogy először hinniük kell, és hitelt kell adniuk annak a kijelentésnek, amit Isten adott az Ő Fiának, amely szerint van benne elegendő élet minden ember számára, és csak azután kell keresniük a Lélek pecsétjét és tanúságát: „Aki-
ben ti is, minckutána hittetek, megpecsételtet-

Róm 8,16

1Jn 5,10,11

EF 1,13 tetek az ígéretnek ama Szentlelkével.” Amíg az emberek ehhez a fentebb említett elvhez és ehhez hasonlókhöz ragaszkodnak, aligha juthatnak ismeretre a kegyelmi állapotokra vonatkozólag, amit Isten szavatolt és világosan kijelentett a mondotak alapján.

5. NÉHÁNY MEGSZÜNTETENDŐ TÉVES NÉZET A KRISZTUSBAN VALÓ RÉSZESÉDÉSRŐL

Az ötödik dolog, amit előre kell bocsátanunk, néhány olyan megszüntetendő téves nézet, amelybe az emberek könnyen beleütköznek, amikor Krisztusban való részesezésükről bizonyosságot nyerhetnének.

1. Tévedés azt hinni, hogy mindenki, aki Krisztusban van, tudatában van ennek, mert sokan ténylegesen kegyesek és jogosan bízhatnak az örök életben, bár ezt nem tudják mindaddig, amíg tudomásukra nem hozzák: „Ezeket írtam néktek, akik hisztek Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy örök életetek van”, ami azt jelenti, hogy ismerjék meg a hitük bizonyosságát, vagyis korábban nem volt tudomásuk felőle.

2. Tévedés azt gondolni, hogy mindazok, akik ismeretet szereznek a Krisztusban való részesezésükről, egyenlő mértékű bizonyosságot is nyernek róla. Egyik azt mondhatja: „meg vagyok győződve, hogy sem jelenvalók, sem következendők (...) nem szakaszthatnak el minket az Istennek szerelmétől”, a másik pedig: „Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitelenségemnek”.

3. Téves úgy vélekedni, hogy aki erős meg-

győződésre jut a részesezésről, mindenkorra ebben a meggyőződésben marad; mert aki ma azt mondja az Úrról, „én oltalmam, váram”, „sorsom”, máskor úgy érezheti „elvettem szemeid elől”, és azt kérdezi majd „avagy végképp megszűnik-e ígérete?”

4. Hasonlóképpen tévedés azt gondolni, hogy aki megbízható ismereteket szerez kegyelmi állapotára vonatkozólag, válaszolni tud minden olyan érvre, amely ellene szól. De ennek ellenére tántoríthatatlanul megőrizheti a következtetését, azt mondva: „tudom, kinek hittem”. Kevés olyan alapja van a keresztyén hitnek, amelynek alapján az emberek olyan erős meggyőződésre jutnak, hogy ezáltal formailag képesek legyenek minden ellentétes érvre válaszolni, de ennek ellenére állhatatosan és jogosan megőrizhetik, és meg is őrzik a kijelentésen alapuló következtetést; ugyanez érvényes erre az esetre is.

5. Nem kevésbé téves azt képzelni, hogy a hiábavaló, alaptalan bizalom, amit sok világi tudatlan istentelen vall, azonos azzal a krisztusi részesezésre vonatkozó tudással, amelyről itt értekezünk. Sokan alaptalanul Atyjuknak nevezik Istent, és sok elámított keresi Isten országát, mint a „bolond szüzek”. Ámde nem kell azt gondolnunk, hogy minden részesezésre vonatkozó tudás merő káprázat és képzelgés, annak ellenére, hogy a „bolondok” becsaphatók, mert miközben ezrek vannak megtévesztve, néhányan indokoltan és jogosan mondhatják: „Tudjuk, hogy Istentől vagyunk, és az egész világ a gonoszságban vesztegel.”

Zsolt 91,2

Zsolt 119,57

Zsolt 31,23

Zsolt 77,7-9

2Tim 1,12

Jn 8,41

Mt 25,12

1Jn 5,19

1Jn 5,13

Róm 8,38

Mk 9,24

A Krisztushoz vezető út változatossága

Előrebocsátva ezeket a dolgokat, most az következik, hogy rámutassunk néhány olyan jegyre, amelynek alapján az ember megítélheti, hogy megváltottként Isten szövetségében van-e, és részesedik-e Krisztusban oly módon, hogy bizonyossággal támaszkodhassék Isten kegyelmére és szabadítására. Hogy ne fárasszuk az olvasót számos jegy felsorolásával, csupán két kérdést fogunk érinteni.

ELSŐ RÉSZ

Egyesek a törvény előkészítő munkája nélkül jutnak el Krisztushoz

Mielőtt erre rátérnénk, a törvény előkészítő munkájáról fogunk beszélni, amit az Úr rendszerint felhasznál, hogy előkészítse az Ő útját az emberek lelkében. Ez már önmagában jel lehet bizonyos személyek esetében. Ezt a törvény munkájának vagy a megalázás munkájának nevezik. A rabszolgaság lelkéhez kapcsolódik ez, de az

Újszövetség alapján a „fiúságnak Lelkéhez” jutunk. Róm 8,15

Hadd emlékeztessünk itt a következőkre: (1) Nem úgy beszélünk a törvény előkészítő munkájáról, mint ami a Krisztusban való részesedés szükségszerű előzménye, mintha senki sem bízhatna joggal Isten kegyelmében, ha nem volt része ebben az előkészítő munkában, ha nem tette meg azokat a lépéseket, amelyekről beszélni fogunk, hiszen az Isten az emberekre nem mindig ugyanazt a tervet alkalmazza. (2) A fő érv, amiért erről beszélünk, az, hogy az Úr sokakat ilyen előkészítő munka által hív el, és ez a hatás még erősödik az ily módon elhívottak életében, és megerősíti őket abban, hogy kellő jelentőséget tulajdonítsanak azoknak a jeleknek, amelyeket követnek. (3) Ez segíthet azok biztatásában is, akik még a lélek rabságában vannak, és a kegyelmi munka irányába vezérelheti őket, mert amint szó lesz róla, ritkán fordul elő, hogy ilyen módon cselekedve kudarcot valljon valaki a kegyelem vonatkozásában. (4) Ahol az Úr ilyen előkészítő munkát végez, amint látni fogjuk, azt nem egyféle képpen és egyetlen mérték szerint teszi.

Hogy minél árnyaltabban kezeljük az előkészítő munka kérdését, röviden érinteni fogjuk a leggyakoribb utakat, amelyeken az Úr az embereket az Ő szövetsége szerinti üdvösségre vezérli, és Krisztushoz vonzza őket.

1. *Egyeseket már az anyaméhben elhív.* Vannak személyek, akiket az Úr már az anyaméhben elhív, mint például Keresztelő Jánost, vagy pedig zsenge gyermekkorban, mielőtt még cselekvően Lk 1

2Tim 3,15

bekapcsolódhatnak a Sátán tetteibe. Ez utóbbi esetre példa Timóteus. Ilyen esetekben nem feltételezhetjük annak az előkészítő munkának a jelenlétét, amelyről beszélni fogunk. Mivel némely személyek úgy gondolják, hogy esetükben is ez az elhívási mód érvényesült, felsoroljuk azokat a jegyeket, amelyek ehhez meg kell erősítenek.

Róm 6,14

a) Az ilyen személyek kora gyermekkorban már mentesek az olyan szennyes cselekedetektől mint: káromkodás, hazudozás, a vallással és a vallásos személyekkel való gúnyolódás stb., amelyekkel a gyermekek gyakran bemocskoltatnak. Akiket az Úr ténylegesen elhív, azokat meg is szenteli az elhívás pillanatában: a bűn többé nem uralkodik rajtuk, mint mások felett, mert kegyelem alatt vannak.

2Kor 5,14

Róm 6,16

b) A vallás mint olyan természetes számukra; bár még csak gyermekek, nem kell erőltetni őket, hogy betartsák a vallási kötelességeket, mert ők szívesen megcselekszik ezeket, mert bensőjükben hordozzák Krisztus szerelmének szorongatását, tehát mindenféle külső kényszer nélkül az igazság szolgáivá teszik magukat.

ApCsel 16,14

c) Jóllehet az ilyen személyek nem tudják, mikor találkoztak Istennel, annyira gyakorlottak a Lélek munkájában, mint az Írásban szereplő szentek, amelyekről nem említik a megtérés pillanatát. Ők néha úgy érzik, Isten kizárta őket jelenlétéből, máskor pedig hogy magához engedi őket; és szívük az igeszolgálat nyomán megnyílik, ahogy ezt Lídiáról is olvashatjuk. És általában valahol mélyről ismertként hangzik számuk-

ra egy-egy vallásos téma vagy kötelesség, esetleg korábban nem észlelt bűnük feltárása. Akik ezt a három dolgot elmondhatják magukról, ténylegesen állíthatják a zsenge gyerekkortól való hathatós elhívásukat.

2. *Egyesek az evangélium hatalma által felnőtt korukban lesznek elhívottak.* Bizonyos személyek az evangélium hatalma által jutnak el Krisztushoz, amikor az Úr a szeretet néhány szavával hirtelen fogollyá teszi őket, nem hagyva helyet a törvény előkészítő munkájának. Így történt ez Zákeussal és másokkal is, akik Jézus egyetlen szavára mindent elhagytak, és követték Őt; és az esetükben Jézus Krisztussal való megbékélésük előttről semmi jelzésünk nincs a törvény munkájáról.

Lk 19

Mivel némelyek azt állítják magukról, hogy ilyen módon lettek kiválasztottak, néhány jelentős dolgot kiemelünk Zákeus megtérésével kapcsolatban, hogy az ilyen személyek tisztázhassák maguk számára ezt a kérdést, és megerősítést nyerjenek ebben. (1) Ő vágyakozott arra, hogy Krisztust láthassa, és ez a vágyakozás arra készítette őt, hogy felmásszék a fára, hogy Jézust megpillantsa, és ezzel a cselekedettel lemondott arról, amit mások óvatosságnak és megfontoltságnak neveznének. (2) Krisztus a szívéhez szólt, és ez olyan nagy hatással volt rá, hogy ő azonnal örömmel elfogadta Krisztus ajánlatát, és az ő Uraként jutott vele megállapodásra, miközben a neves emberek közül vajmi kevesen követték őt. (3) Zákeus szíve nyitottá vált a szegények irányába, jóllehet azelőtt kapzsi ember lehetett. (4) Tisz-

tán látta a múltját, és valamennyi jelenlévő előtt kinyilvánítja a mózesi törvények iránti tiszteletét, nem riadva vissza attól, hogy szégyenkezzen amiatt, ami abban a korban megszokott lehetett. (5) Mindezen dolgok fölött, Krisztus megerősíti szavaival a megállapodást, és figyelmébe ajánlja a szentek közös örökségét, amiben Zákeus is részesül, valamint azt a gondolatot, hogy Zákeus elveszett állapotban maradt volna, ha Krisztus nem jött volna és nem kereste volna meg őt; mindez világosan látható a Lukács 19,3–10-ben.

Elismerjük, hogy egyeseket ilyen módon hív el az Úr, és hogyha ezek a személyek jogosan tartják érvényesnek magukra nézve az említett sajátosságokat, akkor megerősítést nyertek az Írásból arra nézve, hogy Isten munkálkodik bennük. Az ilyenek – ha a szívük meghódol Krisztus előtt – nem kell hogy zaklassák magukat a törvény előkészítő munkájának hiánya miatt. Hiszen a törvény munkája másként nem, csak ebből a célból kívánatos. Ilyenként Krisztus közvetlenül felajánlja magát az Igében, magához hívja az embereket, és jóllehet sokan nem jönnek őhozzá, aki maga a Kezes, mindaddig amíg a *szolgaság lelke* el nem szomorítja őket az adósságuk miatt; és mégis, ha némelyek elveszett állapotuk tudatában elmenekülnének és behódolnának Krisztusnak, senki sem erőltethetné rájuk igazoltan a törvény munkáját.

Ami másokat illet, akiket Krisztus első találkozásukkor egyetlen szavával meggyőzött arról, hogy kövessék őt, attól függetlenül, hogy mit cselekedett velük, vagy hogyan szólt hozzájuk, azok-

ról ésszerűen azt kell feltételeznünk, hogy a találkozás pillanatában Ő annyira feltárta saját szükségletüket és az Ő teljességét és fenséges voltát, hogy képesek voltak mindent elhagyni és Őt követni; és ha Ő így cselekszik, nem sóvárgunk több után, mivel már utat engedtünk az Orvosnak.

Amiképpen egyesek mindezekből megbizonyosodhatnak és megerősödhetnek saját elhívásukat illetően, ha Isten így bánt velük, és arról is, hogy nincs alapjuk a megcsalt lelkeknek, akik tudatlanok és érzéketlenek saját nyomorúságukra és Krisztusnak mindenre elégséges voltára, és ragaszkodnak az illúzióhoz, hogy áltassák magukat az állapotukra vonatkozólag.

3. *Némelyek Isten kegyelméből a halál közelségében lesznek elhívottak.* Egyesek olyan úton jutnak el Krisztushoz, amely legnagyobb mértékben az Ő ingyen való kegyelmét bizonyítja, és ez nem más, mint a halál órájában történő hathatós elhívás. Ennek az elhívási módnak sokatmondó példája a keresztfán levő gonosztevő esete. Jóllehet nem helyénvaló a cél szempontjából, egy keveset beszélni fogunk arról, hogy egyrészt az emberek hajlamosak arra, hogy utolsó lélegzetükig halaszszák önmaguk és mások megvizsgálását és megítélését, másrészt részletesebben szólok arról, hogy senkinek sem kellene megkockáztatni egy ilyen fontos ügy utolsó pillanatra való halasztását.

Ezeket a figyelemre méltó körülményeket megérthetjük Krisztus és a gonosztevő párbeszédéből. (1) A gonosztevő nem ért egyet a társával. (2) Nem mer egy rossz szót sem mondani

Lk 23,39–45

Istenről, akinek keze ránehezedik, és igazolja Őt mindabban, ami most vele történik. (3) Tisztán látja, hogy a világ igazságtalanul és a lehető legsértőbb módon kínozza Krisztust. (4) Fölfedezi Krisztusban az Urat és Királyt, miközben az Ő ellenségei diadalmaskodnak felette. (5) Annyira igazán hisz a halál utáni megdicsőülésben, hogy testi életének pillanatnyi biztonságánál is inkább kívánja, hogy abban részesüljön, azt is tudja, hogy ezt Krisztus megadhatná neki társával együtt már most. (6) Jóllehet megalázkodott, és annyira megszégyenült, hogy csak azért könyörgött, hogy Krisztus megemlékezzék róla, mégis nemes bátorsággal vetette bele magát – életre-halálra – a szövetségébe, és annyira hitt Krisztus hatalmának mindenre elégséges voltában, hogy úgy vélte, Krisztus reá való emlékezése már kielégíti minden szükségét. (7) Örömteli megnyugvást hoztak számára Krisztus szavai, amelyek egyben vigasztalásának alapját is jelentették. Mindez világosan látszik a szegény haldokló ember esetéből, amely azt is bizonyítja, hogy Isten valóban megérintette a szívét.

Ez a példa egyeseket arra bátoríthat, hogy jót várjanak Istentől akkor is, ha most még nem hívkozhatnak az Ő Lelkének kegyelmes munkájára; viszont mindenkit, aki ragaszkodik a lelkéhez, arra kérünk, hogy ne halogassa lelkének megmentését, Krisztus ilyen jellegű segítségére számítva az utolsó pillanatban, amint azt igen sokan teszik, mert ez a kegyelem ritka csodái közé tartozik, amelyben Krisztus méltósággal győzedelmeskedett a kereszt gyalázata fölött, és amely-

hez hasonlót aligha találunk az Írásban. Ismert, hogy kevesen fognak üdvözülni: „sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak”, és még kevesebben azok, akik ilyen módon üdvözülnek. Azért Urunk határozottan figyelmeztetett bennünket arra, hogy nevetni fog azok nyomorúságán, és nem hallgatja meg azok sírását, akik gúnyolódtak az Ő feddésével, és hívására nem közeledtek feléje: „Mivelhogy hívtalak titeket, és vonakodtatok, kiterjesztém az én kezemet, és senki eszébe nem vette; és elhagytátok minden én tanácsomat, és az én feddésemmel nem gondoltatok: én is a ti nyomorúságotokon nevetek, mikor eljő az, amitől félték.” Jóllehet ez az ige nem zárja be senki előtt a kegyelem ajtaját, aki a halál órájában őszinte önvizsgálatot tart, és Krisztushoz menekül, mint ahogy ezt a bűnbánó gonosztevő tette; mégis egyértelműen jelzi, hogy azok közül, akik addig elutasítják a felkínált kegyelmet, nagyon kevesen kapják meg a bűnbánat ajándékát, mint a gonosztevő, és így a kiállításuk nem lévén őszinte, nem hallgattatik meg.

Mt 20,16

Péld 1,24-26

MÁSODIK RÉSZ

*A legtöbb embert a törvény munkája készíti fel
Krisztus befogadására*

Az a legáltalánosabb mód, amely szerint az emberek Krisztushoz vezetnek, az a törvény világos és felismerhető munkája, valamint a megalázkodás, amit összefoglalóan a *szolgaság lelkének* nevezünk, amint korábban jeleztük. Nem állít-

jük azt, hogy mindenki, akinek felébred a lelkiismerete a bűn és a haragtól való félelem miatt, valóban társul Krisztushoz, mert ennek az ellentéte látható Káin, Saul, Júdás és mások esetében. Van viszont a bűnről való meggyőződésnek, a lelkiismeret felébredésének, a megalázkodás hatásának egy olyan fajtája, amely – amint arra rámutatunk – ritkán vall kudarcot a kegyelem tekintetében, hanem inkább az örökbefogadás Lelkéhez és a Szentlélek kegyelmi munkájához vezet. Mivel az Úr ilyen módon bánik sok bűnösrel, és sokan tépelődnek a törvény munkájának megítélésében, részletesebben kitérünk erre.

A törvénynek munkája lehet erőteljes és gyors hatású, vagy pedig lassúbb, fokozatos jellegű, hosszabb időre kiterjedő, amely egyben azt is jelenti, hogy az egymást követő szakaszok világosan megkülönböztethetők. Az erőteljesebb megnyilvánulást szemlélhetjük a börtönőr, Pál és néhány más megtérő esetében az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben, akikre hirtelen tör rá Krisztus, mintegy tűzzel és karddal érintve, hatalommal ejtve foglyul őket. Mivel néhány megrendülés a törvény miatt csaloéka is lehet, ami semmire sem vezet, ha nem még rosszabbra, rámutatunk az említett esetek néhány olyan sajátosságára, amely bizonyítja, hogy a törvény munkája kegyelmi célzattal és eredménnyel nyilvánul meg. (1) Az igazság néhány szava vagy intézkedése az embert lelki forrongással járó, félelmetes állapotba juttatja; egyesek „szívükben megkeserednek”, mások „remegve” borulnak le. Ennek eredményeként az ember tanácssta-

lanná válik: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” – kérdi Pál; „Mit kell nekem cselekednem, hogy üdvözüljek?” – tudakolja a börtönőr. (2) Az ilyen személy megnyugszik abban, hogy az üdvösséget és Isten barátságát minden feltétel közepette magáénak mondhatja, amint azt a „Mit kell tennem?” kérdés jelzi. Mintha azt mondaná: Mit nem kell tennem? Miről nem kell lemondanom? Minek nem kell alávetnem magam? (3) Az ember elfogadja Krisztus és szolgálói által ajánlott feltételeket, amint az világosan látható a fenti idézetekből. (4) Az ember hirtelen a szentek örökostársává válik, csatlakozik ehhez az üldözött társasághoz, tisztelni kezdi azokat, akiket korábban üldözött, hozzájuk társul és bármely áron folytatja velük azt a hivatást, amit Krisztus bízott rájuk. Akikkel így bánt az Úr, azoknak sok mondanivalójuk van a bennük tevékenykedő Szentlélek munkájáról: és valószínűleg sokan közülük valamilyen időponthoz, szóhoz vagy intézkedéshez tudják kötni az ilyen tevékenységük kezdetét, valamilyen mértékben számot tudnak adni arról, hogy mi történt Isten és közöttük, valamint arról az érezhető változásról, amely bennük elkövetkezett attól az időponttól kezdve, ahogy Pál számot ad Isten munkájáról és vele való további bánásmódjáról.

Az Úr néha ezt a munkát sokkal csendesebben, gyöngédebben és fokozatosan folytatja olyan yira kiterjesztve, hogy munkájának fokozatai világosan elkülöníthetők az emberben. Nagyon hosszadalmas lenne minden egyes lépésről rész-

ApCsel 9,6

ApCsel 16,30

ApCsel 22

ApCsel 2,37

ApCsel 16,29

letesen szólni, ezért csak a legszembetűnőbb jellemzőkről szólunk.

1. Az Úr megostromolja az embert, aki lehet, gyakran elutasította azt, hogy átadja magát űneki, amikor a rendeléseiben felajánlotta magát; és néhány prédikációban hallott, olvasott vagy az elmébe vésődött igével, vagy az ígíg elvezető gondviseléssel ű megrohamozza az erős embert, a Gonosz által őrzött házat, és így Krisztus, aki erősebb, rátör, és az igazság Lelkével megerősíti azt az ígét az emberben, amelyben Isten átka kijelentetik azon bűnök ellen, amelyekben az ember vétkesnek találtatik. A Lélek meggyőzi az embert, és a lelkére köti, hogy ő az a személy, aki ellen Isten ígéje szól, mivel bizonyos bűnök vonatkozásában vétkesnek találtatik. Néhány bűn észlelésétől az embert még több bűnének meg-látásáig vezérel, általában addig, amíg a fiatalság bűneit és a mulasztás vétkeit is érzékeli, sőt még tovább, amíg csaknem a törvény egészének megszegésében bűnösnek találja magát, látva, hogy „körülvettek engem bűneim, amelyeknek számuk sincsen”, ahogy azt Dávid mondja. Ilyen esetben az embernek néha riasztó gondolatai támadnak a bűnnel kapcsolatban, és olyannyira éles-látásúvá válik, hogy minden bűnben vétkesnek találja magát. Így jön el a Lélek, és így győz meg bennünket a bűnről.

2. Az Úr egy fontos erődítményt hódít meg, a hazugságok menedékét, amelybe az ember menekül, amikor a bűnei ilyen módon feltáru-
nak. A szegény ember ilyenkor úgy tesz, mintha valódi hite volna Krisztusban, és azt gondolja, hogy a

teher levétetik róla, amint a farizeusok mondogatják: „egy atyánk van, az Isten”. űk azzal állatják magukat, hogy bensőséges viszonyuk van az Istennel, mint aki mindeneknek Ura. Isten Lelke az Írás igazságával téríti el az embert ettől a vélekedéstől, bebizonyítva, hogy nincs igaz hite, és így részesedése sincs a Krisztusban vagy a szabadító kegyelem igazságában, világosan rámutatva a valódi kegyelemre és az emberben levő hamis képzelgésre, a valóban istenes lelkek és a közöttte levő különbségre, ahogy ezt Krisztus teszi a zsidókkal a János 8,42–44-ben: „Ha az Isten volna a ti atyátok, szeretnétek engem. Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni.” Így „félelem fogja el a gatz”, különösen amikor az Úr rámutat nem könnyen elérhető feltételeire azon ígéreteknél, amelyekben bízott. Mostantól látni kezdi, hogy a kegyelem és a hit más dolog, mint ahogy azt ő valamikor felfogta. Bizonyos értelemben érvényes itt a következő íge: a Lélek megfeddi őket „bűn tekintetében, hogy nem hisznek énben-nem”. Különösen meggyőződik hitetlenségéről: most már óriási különbséget lát önmaga és a valódi istenfélő ember között, akiről azt vélte korábban, hogy csupán valami szükségtelen, büszke, gyűlöletes pontosságban múlja felül őt, és most becsapva és a széles úton találja magát az elvesző sokasággal: így nyomorúságos állapotának láttán leborul attól a tehertől, amelyről azt hitte azelött, hogy Krisztus viseli helyette; ettől kezdve az ígéreteket illetően is nyugtalanná válik, az Írás

Jn 8,41

Ézs 33,14

Jn 16,9

Lk 11,22

Zsolt 40,13

Jn 16,8

Zsolt 50,16

olyan részei miatt, mint: „Miért veszed szádra az én szövetségemet?”

ApCsel 16

3. Az ember nagyobb gonddal kezd foglalkozni üdvösségének kérdésével, és – mint egyetlen valóban szükséges dolgot – szívügyeként kezeli. Odajut, hogy a börtönőrrel együtt kérdezi: „Mit kell nekem cselekednem, hogy üdvözüljek?” Az üdvösség vezérlő elvé válik számára. Eddig a legkisebb gondja volt ez, de mostantól kezdve uralkodóvá válik számára, és más dolgok pedig háttérbe szorulnak. Mivel lelke már-már elvész: „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” Sokakat megzavar a visszavonhatatlan döntésre vonatkozó előítélet, és a bizonytalan haláltól való félelem, amely erőt vehet rajtuk, mielőtt az ügyüket biztosítva tudnák; és némelyeket annak a gondolata kavart fel, hogy a Szentlélek ellen vétkeztek, ami megbocsáthatatlan, és így sodortatnak veszélyesen hosszú ideig – a Sátán pedig emlékezteti őket azokra a szomorú esetű emberekre, akik nyomorult módon véget vetettek saját életüknek: de ők továbbra is annak a kezében vannak, aki „segíthet azokon, akik megkísértetnek”.

Zsid 2,18

4. Amikor valakit ilyen módon kudarc fenyeget, az Úr mintegy megelőlegezve számára a kegyelmet, hátulról, csöndesen és titkon támogatja őt oly módon, hogy elméjébe oltja az üdvözülés lehetőségét, emlékeztetve az Úr szabad és gazdag kegyelmének számos bizonyítékára: hogyan nyertek súlyos bűnöket elkövető vétkesek bocsánatot. Ilyen vétkező volt például Manasse, aki vérengző bálványimádó volt, a gonosszal érint-

kezett, és mégis kegyelemben részesült. Más helyeken is tanúsítja az Írás a felajánlott kegyelmet és üdvösséget mindenki számára, aki átadja magát Krisztusnak, attól függetlenül, hogy mi volt azelőtt. Ekképpen újra ahhoz a kérdéshez érkezik, „Mit kell nekem cselekednem, hogy üdvözüljek?”, ami már feltételezi, hogy a kérdező lát valamilyen utat az üdvözülésre, mert másként nem tenné fel a kérdést. Magára érti ezt és az ehhez hasonló igéket: „talán megoltalmaztattok az Úr haragjának napján”. Most már semmit sem talál magában, ami kizárhatná őt a kegyelemből, ha szívvel-lelékkel teszi, amit kell. Az ember ilyenkor lehet, nem érzékeli, hogy az Úr az, aki fenntartja őt, de később elmondhatja a zsoltáríróval együtt: „Mikor azt mondtam: Az én lábam eliszamodott, a te kegyelmed, Uram, megtámogatott engem.” És azt is megállapíthatja majd: „balgatag és tudatlan volnék én, oktalan állat (...), de te fogod az én jobb kezemet”.

2Krón
33,11–13

Zof 2,3

Zsolt 94,18

Zsolt
72,22.23

5. A szabadulás lehetőségének a felfedezése után a vágy gyorsan munkálkodni kezd a lélekben, amely ugyanabban a kérdésben nyilvánul meg: „Mit kell nekem cselekednem, hogy üdvözüljek?” De néha a vágy rosszul fejeződik ki, és így fogalmazódik meg: „Mit csináljunk, hogy az Isten dolgait cselekedjük?” Ebben az esetben az embert, akit azelőtt üdvösségét illetően félelem és aggodalom zavart meg, most saját tevékenysége által akarja kiszabadítani magát, és hirtelen elhatározza, hogy mindent megtesz, amit megparancsoltak, és hogy tartózkodni fog minden rossz úttól (nagy mértékben félreértve Jézus

Jn 6,28

Róm 10,3 Krisztust), és így veszi azt a bátorságot, hogy „az ő tulajdon igazságát igyekeztén érvényesíteni, az Isten igazságának nem engedelmeskedik”. Amitől kezdve az Úr újabb támadást intéz ellene, hogy fölfedje előtte teljesen bukott állapotát, és ezáltal helyet teremtsen a bizonyosságnak: ahogy Józsué tette a népével, amikor vállalkozásukat túl vakmerőnek tartotta: „Nem szolgálhattok az Úrnak – mondta – mert szent Isten Ő, féltőn szerető Isten Ő.” Újabb ostromával az Úr: (1) Megmutatja az ember számára a törvény szellemiségét; a parancsolat lelki értelmezése újabb vádakkal együtt érkezik. „A törvény eljött”, mondja Pál, a maga lelki értelmezésében. Pál azelőtt soha nem szemlélte így a törvényt. (2) Az Úr a legszentebb módon meglazítja a szorító kötelékeket, amit az ember romlottsága miatt vett ki, és nemcsak azt hagyja, hogy a bűn belül forrjon és megnövekedjék, hanem azt is, hogy kitöréssel fenyegetsen a test tagjaiban. Ilyenként a bűn megbátorodik, mellőzni kezdi a törvényt, és rendkívül bűnössé válik. „De a bűn alkalmat vévén, a parancsolat által nemzett bennem minden kívánságot; mert törvény nélkül holt a bűn. Én pedig éltem régen a törvény nélkül, de ama parancsolatnak eljövételével felelevenedék a bűn, én pedig meghalék. Tehát a jó nékem halálom lett-e? Távol legyen: sőt inkább a bűn az, hogy megtegyék a bűn, mely a jó által nekem halált szerez, hogy felette igen bűnös legyen a bűn a parancsolat által”. Ekkor az Úr – sokkal nagyobb mértékben, mint bármikor – feltárja a ember igazságának tisztátalanságát, a hibát a

legjobb dolgaiban. Mindez megöli az embert, és önteltségének véget vet, és önmagában segítséget nem lelve kétségbeesik, hacsak ez máshonnan meg nem érkezik.

6. Ilyen viszontagságok után az ember rendszerint visszavonul, már csak azt kívánja, hogy egyedül legyen, nem tud társaságba járni, mint korábban. Akárcsak egy ostromlott város lakói, akik felmérve, hogy nincs kiút, és már minden jó feltételt elfogadnának az ellenségtől, tanácshoz fordulnak annak reményében, hogy így megoldhatnak valamit, az ember is ilyenkor elvonul, hogy önmagával tanácskozzék. Olyan ez, mint amikor saját szívünkkel beszélgetünk. Az Úr ilyen módon a pusztaságba vezérli az embert, hogy ott Ő szóljon a szívhez. Az elvonult ember szívének gondolatai, amelyek szerteoszlottak a lelki gyakorlat korábbi lépéseiben, most erőteljesen tolongani kezdenek. Ezeket a gondolatokat a következőkre egyszerűsíthetjük: (1) Az ember boldogtalan ostobaságként gondol arra, hogy harcba szállt Istennel; és részletekbe menően vizsgálni kezdi korábbi útjait – piruló arkifejezéssel és önmegvetéssel: „És megemlékeztek a ti gonosz útjaitokról és cselekedeteitekről, melyek nem voltak jók, és megutáltatok timagatokat vétkeitek és utálatosságaitok miatt”, mint ahogy azt a zsolttáros is mondja: „az én vétkem szüntelen előttem forog”. (2) Majd emlékezni kezd azokra a kihagyott jó lehetőségekre, amelyek során átdhatta volna magát Istennek, és lelke az ájulásához van közel, amikor ezekre gondol: „Mikor ezekről emlékezem, megkeseredem lelkemben

Róm 7,10

Zsolt 4,5

Hós 2,14

Ez 36,31

Zsolt 51,3

(...) Istenem, elcsügged bennem az én lelkem
(...) Örvény örvényt hív elő zuhatagjaid hangjára,
minden vízáradásod és hullámod összecsap fö-
löttem.” Eszébe jutnak azok a keresztyének, aki-
ket kigúnyolt és megvetett, meggyőzve önma-
gát immár arról, hogy ők tulajdonképpen bol-
dogok, mivel a jobbik utat választották; a Krisz-
tust várók állapotára gondol, ahogy ezt Séba ki-
rálynője tette Salamon szolgálaira figyelve: „bol-
dogok ezek a te szolgálaid – mondja ő – akik ud-
varlanak neked mindenkor, és hallhatják a te böl-
csességedet.” „Boldogok, akik lakoznak a Te há-
zadban.” Azt kívánja bárcsak egyike lehetne azon
legkisebbeknek, akiknek kapcsolatuk van Isten-
nel, ahogy a *tékozló fiú* mondja: „tégy engem olyan-
ná, mint a te béreseid közül egy”. (4) Majd fel-
idézi az Úrról hallott jó híreket a próféta bizony-
ságtétele szerint, aki tudta, hogy Isten „irgalmas
és kegyelmes Isten, nagy türelmű és nagy irgal-
masságú”. Megemlékezik a kegyelem ingyen va-
ló hatalmas ígéreteiről, hogy az Úr kegyesen bá-
nik mindenféle bűnössel, ahogy ez az Írásban
olvasható. (5) Azt gondolja önmagában: „Miért
nélkülözött Isten oly sokáig engem? És miért en-
gedi, hogy bűneimet így lássam? És miért nem
engedte, hogy kiszabaduljak saját kezeimmel a
börtönből? Miért idézte elő bennem ezt a kü-
lönös változást? Lehetséges, hogy szívemben jót
tervez felőle? Ó, bárcsak így lenne ez.” Jóllehet
ezek a gondolatok nem tartoznak hozzá minden
egy ember előkészítéséhez, sokaknál megje-
lennek, és mindenhol reményt keltenek.

7. Mindezen gondolatok és meditációk fő-

Zsolt 42,5–8

1Kir 10,8

Zsolt 84,5

Lk 15,17–19

Jón 4,2

lött, sokkal komolyabban, mint bármikor, az em-
ber elkezdi imádkozni Istenhez, és megkísérli az
élet és a halál kérdését fölvetni az Úr előtt, és arra
a következtetésre jut: „ez nem lehet rosszabb
számomra, mint hogy semmit se tegyek, mert
akkor elveszek”, ahogy a bélpoklosok mondják.
Az elvesző tékozló fiúhoz hasonlóan úgy véli:
„Az én atyámnak mily sok bérese bővelkedik
kenyérben, én pedig éhen halok meg”, így hát
Istenhez fordul, mert – akárcsak a tékozló fiú –
nem tudja, mihez is kézdhetne állapotával. És
lehet, hogy itt eldönti, mit fog majd mondani, de
a dolgok változnak Isten jelenlétében, ahogy a
tékozló fiú is elfelejtette az előre megfogalma-
zott imádságának egy részét: „Fölkelvén elme-
gyek az én atyámhoz, és azt mondom néki: Atyám
vétkeztem az ég ellen és teellened. És nem va-
gyok immár méltó, hogy a te fiadnak hivattas-
sam; tégy engem olyanná, mint a te béreseid kö-
zül egy. És fölkelvén elméne az ő atyjához. És
monda néki: Atyám vétkeztem az ég ellen és te-
ellened; és nem vagyok immár méltó, hogy a te
fiadnak hivattassam.”

És most, amikor megjelenik az Úr előtt, sok-
kal láthatóbban, mint bármikor, (1) messziről kez-
di beszédét, mint a vámszedő: mélyreható vallo-
mással és önmaga elítélésével, amelyben igen
szabadon ismeri el: „vétkeztem az ég ellen és
teellened; és nem vagyok immár méltó” stb. (2)
A gondolatait most az imájának meghallgatása
foglalkoztatja, amelyet nem szokott megkérdő-
jelezni: most tudja, milyen sokat jelentenek a
szenteknek az imádság meghallgatására vonat-

2Kir 7,3.4

Lk 15,17–21

Lk 15,21

kozó megjegyzései. (3) Ebben a megszólításban megfigyelhető, hogy sok a szaggatott mondat, olyan, mint a Zsoltárok 6,4-beli: „és te, ó, Uram, míglen?”, amely sóhajokkal, „kimondhatatlan foháskodással” és nyugtalan, fölfele irányuló pillantásokkal egészül ki, és ezáltal több fejeződik ki, mint amennyi szavakkal közölhető. (4) A beszédben rendszerint félbeszakítások jelennek meg, vagy kiszólások: az ember néha az ellenséggel beszél, néha a saját szívével, néha a világbeli sokasághoz szól, ahogy ezt Dávidnál látható olykor: „Ó, te ellenség, elpusztultál, megszüntél örökre”, „Miért csüggedsz el lelkem, és nyughatatlankodol bennem? Bízál Istenben, mert még hálát adok én néki az ő orcájának szabadításáért”, „Embernek fia! Meddig lesz gyalázatban az én dicsőségem?” (5) Az is észrevehető, hogy az így imádkozó ember néha félbeszakítja beszédét, hallgat, hogy meghallhassa az öröm hangjának suttogását, amely elméjében alig érthetően dereng, vagy valamilyen híradást az Írás valamely töredékéből, amelyről az ember néha nem is tudja, hogy az Írásból való, vagy pedig közvetlenül Istentől jön, vagy esetleg a Sátán megtévesztő hízelgése, azt viszont már eldöntötte, hogy csak azt fogja meghallani „mit szól az Úr Isten”. (6) Még különb ígéretnek jutnak az ember eszébe, amelyekbe igyekszik megkapaszkodni, de a felmerülő kifogások elhárítják őt, mert ahogy a zsoltárfő egy másik esetben mondja „Pedig te szent vagy. (...) De én féreg vagyok.” Az ember számára ez már-már a hajnalhasadást jelentí, és a hit megmoccan, mihelyt „megérti a

kürt szavát”. Ez a szövetség lényege, amely röviden a következő szavakban foglalható össze: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok.”

Többé nem beszélhetünk az ember lelki gyakorlatáról mint előkészítő munkáról, mert ami következik, az több mint előkészítés; jóllehet a gyakorlás már befejezettnek és teljesnek tűnhet, hozzá kell tennünk, hogy mindezek után, az Úr – sok és különféle válasz nyomában – az Ő szövetségének ismeretét hatalommal helyezi a szívbe, és arra készíti, hogy e szövetségbe kapcsolódjék, és ily módon vonja Isten az ember lelkét Krisztushoz, és készíti fel az ember szívét öneki, hogy ne váljék eredménytelenné a munka; ettől kezdve a szív annyira feltárul az Ő befogadására, hogy az ember kevesebb nem tudja beérni, több pedig nem kívánatos: „Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm a földön.” A lélek most készen áll meghalni, ha Ő így parancsolja, hiszen már az Ő ajtója előtt van, és reá tekint.

Hosszadalmasan mutattuk be az előkészítő munkát, egyetlen emberhez sem kötve ezeket a sajátos körülményeket, csupán jeleztük, hogy az Úr így bánik egyesekkel; és ahol Ő ennyire meggyőzi az embert a bűnről, a romlottságról és önönön lelki ürességéről, és arra készíti, hogy megszívlelje a legfontosabb dolgot: az üdvösséget, munkába állítva, hogy azokkal az eszközökkel, amit az Úr segítségként adott, mondom, az ilyen munkának aligha marad el a jó kimenetele és kegyelmes eredménye.

HARMADIK RÉSZ

A törvény üdvösségre vezérlő munkája és a visszaesők ideiglenes meggyőződése közötti különbség

1. *Ellenvetés:* A képmutatóknak és a megátalkodottaknak is van lelkiismeret-furdalása, és ők is mélyen meggyőződtek a bűn valóságáról, amely néha cselekvésre indítja őket, azért attól tartok, hogy a törvény előkészítő munkája, amelyben nekem részem volt, nem több, mint amiben ők részesültek.

Válasz: Nehéz megtalálni a biztos lényegi különbséget aközött, ami a Krisztus képére formálódó lelkekben a törvény előkészítő munkájaként történik, és a megátalkodottakban is megnyilvánuló jogos lelkiismeret-furdalás között. Ha a lelkiismeret meggyőzésének és ébredésének nem lennének kegyelmes eredményei Isten népe között, nehéz volna vitába bocsátkozni bármiféle különbséget illetően a jogos lelkiismeret-furdalás vonatkozásában. De hogy az ellenvetésre válaszoljak, rámutatok néhány olyan dologra, amely ritkán található meg a megátalkodottak lelkiismeret-furdalásában, de a törvény munkájában rendszerint megtalálható, és itt rendszerint kegyelmes kimenetelű.

1. A képmutatók és a megátalkodottak bűnről való meggyőződése csupán néhány súlyos vétetre korlátozódik. Saul csak annyit ismer el ilyen tekintetben, hogy *üldözi Dávidot*, Júdás pedig azt, hogy ártatlan *vért árult el*, de az a meggyőződés, amely által az Úr elkészíti a maga útját a

1Sám 26,21

Mt 27,4

léleekben, jóllehet kezdődhet néhány súlyos, néven nevezett vétek felismerésével, nem áll meg ennél a megállapításnál: az ember eljut annak meglátásáig, hogy a törvényt számos értelemben megszegte, és hogy „utolértek bűneim, amelyet végig sem nézhetek”, ahogy Dávid mondja bűnei láttán. Ezenkívül, a bűnről való egyetemes meggyőződés, ha nevezhetem így, nem általános, mint ahogy azt hallani szoktuk esztelen emberek szájából: „minden dologban vétkezek”, hanem sajátosan egyedi és megalázkodó az, ahogy Pál beszél önmagáról: ő nem csupán a legnagyobb a bűnösök közül, hanem kifejezetten istenkáromló, üldöző is.

Zsolt 40,13

1Tim 1,13

2. A képmutatók bűnről való meggyőződése ritkán ismeri fel önnön romlottságát, a halálnak ama testét, amely irtózik mindattól, ami jó, és erősen hajlamos a gonoszra. Az Írásban ahol a képmutatók önmagukról beszélnek, rendszerint azt látjuk, hogy fennköltlen egyfajta önteltséggel szólnak magukról a romlottságtól való mentességet illetően. A farizeusok azt mondják a szegény embernek: „Te mindenestől bűnben születted, és te tanítasz minket?”, mintha nem lennének ők is természetüktől fogva romlottak. A nagy bűnösökről beszélnek, mint Hazáel „Talán kutya volnék, hogy ily nagy dolgokat cselekedjek?”,¹ és nagyok a kötelesség-vállalásban, mint amaz írástudó: „Mester követlek téged, akárhova mégy”. Lásd, hogy beszélnek az ilyen emberek: „Ők pedig mondának Jeremiásnak: az Úr legyen ellenünk tökéletes és igaz tanúbizonyság, ha nem mind

Jn 9,34

2Kir 8,13

Mt 8,19

¹ Az angol KJV szerint.

ama beszéd szerint cselekszünk, amellyel elküld téged mihozzánk az Úr, a te Istened. Ha jó, ha rossz, hallgatni fogunk az Úrnak, a mi Istenünknek szavára, amelyért mi téged őhozzá küldünk, hogy jó dolgunk legyen, mert mi hallgatunk az Úrnak, a mi Istenünknek szavára.” Ők vállalják, hogy megteszik mindazt, amit Isten parancsol nekik, és még mindig azon vannak, hogy a „tulajdon igazságukat érvényesítsék, és az Isten igazságának ne engedelmesséjenek”. Elmondhatom, hogy az arról való meggyőződés, hogy az emberben romlottság lakozik, a halálnak ama teste, amely hajlamos a gonoszra és képtelen a jóra, valamint az ezek miatti aggodalom nem csekély része annak a munkának, amellyel az Úr előkészíti az Ő útját. Ezek az emberek nyomorultnak ítélik magukat a bűn teste miatt, de tanácsstalnok a megszabadulást illetően, ahogy Pál mondja, miután már eljutott ennek gyakorlásáig: „Ó, én nyomorult ember! Kicsoda szabadíthat meg engem a halálnak testéből?”

3. Általában az látható, hogy a képmutatók bűnről való meggyőződése vagy nem túlságosan komoly ahhoz, hogy bármely más tevékenység ki ne szorítaná az elméből, mielőtt bármiféle elégtételt szerezhetne – mint Káin esetében, aki elment és várost épített, és többé nem hallunk semmit sem a bűntudatáról, vagy ahogy Félix is elvonul alkalmasabb időre várva, és többé az ő félelméről sem hallunk –, vagy pedig, ha a munka nagyon komollyá válik, a másik szélsőségbe csap át, reményvesztetté lesz a segítséget illetően, és ezáltal semmi lehetőséget nem ad a szabadulás-

ra. Így láthatjuk Júdást: nagyon határozott volt a bűnről való meggyőződése, de annyira kétségbeesett, hogy felakasztotta magát. De ahol az Úr készíti az Ő útját, a munka annyira komoly, hogy az illető személy előre nem menekülhet el mindaddig, amíg valami elégtételt nem talál, és e komolyság mellett mégis nyitott marad a segítség-re. Mindez világosan látható a börtönőr szavai-ból: „Mit kell nekem cselekednem, hogy üdvözüljek?” A megtapasztalt segítség iránti komoly érdeklődés jól megfigyelhető dolog a Krisztushoz vezető előkészítő munkában. Mindezek ellenére senkitől sem óhajtjuk, hogy túlságosan nagy jelentőséget tulajdonítson ezeknek a dolgoknak, mivel az Úr világos különbséget tett az értékes és az értéktelen között.

2. Ellenvetés: Még mindig attól tartok, hogy nem nyertem a bűneim és nyomorúságos állapotomra vonatkozólag olyan mélyre ható látást, mint sokan azok közül, akiket az Úr hathatósan elhív, különösen az olyan nagy bűnösök közül, mint amilyen én vagyok.

Válasz: Valóban az Úr által egyesek tisztán látást nyernek bűneikről, és ezáltal törvény miatti nagy rettegésnek vannak kitéve, de ahogy nem mindenki a törvény érzékelhető előkészítő munkája által válik elhívottá, úgy azoknál is, akikkel utólag bánik ilyen módon az Isten, különböző mértékű a rettegés, és a törvény munkájának időtartama. A börtönőr esetében a törvény munkája rendkívül erőteljes és rövid idejű volt. Pál esetében három napot tartott, mások „a ha-

Mt 27,4.5

ApCsel 16,30

Zsid 2,15

láltól való félelem miatt teljes életükben rabok.” Így hát itt az Úr munkáját nem szabad egyetlen módra szűkíteni. A törvény szerinti lelkiismereti ébredésben, a bűn és a nyomorúság felőli meggyőződésben legfőképpen azt kell megvizsgálni, az Úr eléri-e azokat a célokat bennünk, amelyekért ezeket a lelkiismeret-furdalásokat és ítéleteket elküldi a lélekbe. Ha ez megtörténik, az jó, és akkor nem kell magunkat nyugtalanítanunk a további előkészítő munkát illetően. A bűnös ember rettegése és tudatra ébredése által az Úr a következő négy cél megvalósítására törekszik:

Elsőször, az Úr azért tárja föl az emberek bűnét és nyomorúságát, hogy „kiűzze” őket önmagukból, és hogy megszűntesse öngazultságukból származó önhittségüket. Az emberek természetes módon nagyra tartják magukat, és hajlanak a cselekedeti szövetségre (azaz a cselekedetek alapján való megigazulásra); az Úr ezért a legtisztább dolgaikban is olyan mértékben tárja fel bűnüket és romlottságukat, hogy önmaguktól megundorodnak és nem remélnék önmagukban enyhülést, és így arra kényszerülnek, hogy meneküljenek önmaguktól és a cselekedetek szövetsége helyett máshol keressenek menedéket. Saját maguk és a törvény megszűnik megigazulásuk alapjának lenni: „ti meghaltatok a törvénynek”. Többé „nem a testben bizakodnak”, hanem Krisztusnak ígéreteiben, aki „azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett”, aki a betegek orvosa.

A *második* nagy cél: Jézus Krisztust úgy ajánlani mindenképp az emberek szívébe, hogy

beleszeressenek, és magukhoz vegyék, mint olyan kincset és ékszert, amely valóban gazdagít, és hogy így cselekedve, szolgálják az Úr tervét evangéliumi találékonysággal, amely az Ő ingyen kegyelmének megnyilvánulása Jézus Krisztus által az emberek üdvösségére. Az ember nyomorúságának és a természetes állapotában való elvesztségének meglátása Jézus Krisztus értékeléséhez vezet, mivel egyedül Ő képes megszabadítani egy ilyen szerencsétlent. De ez nemcsak Krisztus nagybecsüléséhez vezet, hanem mindazon dolgok értékeléséhez, amelyek e szabaduláshoz kötődnek, mint például a kegyelem, az új szövetség, a hit stb., továbbá arra ösztönzi őt, hogy gondosan összegyűjtse és kincsként őrizze miktámjait (arany könyörgéseit), hogy megerősítést nyerjen afelől, hogy ezekben része van.

A *harmadik* cél az embereket elrettenteni és elijeszteni a bűntől, és arra készíteni őket, hogy harcba szálljanak a bűnnel és elfogadják Krisztus igáját. Az Úr lángra lobbantja a pokol néhány szikráját az ember keblében bűneinek föltárásával, ami hatékony eszköz arra nézve, hogy félve tiszteljék az Urat, tudva azt, „mily gonosz és keserves dolog elhagyni az Urat”. Így a megfáradtak nyugalomra találhatnak, ha vállalják Krisztus igáját: „Vegyétek föl magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok: és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.” És Isten felajánlja, hogy az embert Istenként és Atyaként birtokolja azzal a feltétellel, hogy ne adjon magában békés otthont Belialnak: „mert mi szövetsége van igazságnak és hamis-

Mt 13,44

Jer 2,19

Mt 11,29

Zsid 6,18

Róm 7,4

Fil 3,3

Lk 19,10

Mt 9,12

ságnak, vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel? És mi egyessége Krisztusnak Béliálal? Vagy mi köze hívőnek hitetlenhez? Annak okáért menjetek ki közülük, és szakadjatok el, azt mondja az Úr, és tisztátlant ne illessetek, és én magamhoz fogadlak titeket, és leszek néktek Atyátok, és ti lesztek fiaimmá és leányaimmá, azt mondja a mindenható Úr.”

2Kor 6,14-18

A *negyedik* nagy cél kimunkálni az emberekben a Mester óhajának való türelmes és hálás engedelmességet. Ez egyedülálló, személyre szabott alkotás: „Hogy megemlékezzél és pirulj, és meg ne nyissad többé szádat szégyenletedben, mikor megkegyelmezek néked mindenekben, valamit cselekedtél, azt mondja az Úr Isten”. Az ember saját hitványságának és érdemeinek megismerésével csöndessé válik, és arra kényszerül, hogy kezét a szájára tegye, bármit is tenne vele az Úr: „Megnémultam, nem nyitom fel szájam, mert te cselekedted”; „mi Istenünk, jobban kedveztél nekünk, semmint bűneink miatt érdemeltük volna”; „az Úr haragját hordozom, mert vétkeztem ellene”. Az ember már nem törődik azzal, hogy mit tesz vagy hogyan bánik vele az Úr, csak éppen megkímélje a megérdemelt és elkövetkező haragjától; hasonlóképpen minden kegyelem nagy kegyelemmé válik annak, aki ilyen látást nyert önmagáról: „kisebb vagyok minden jótéteményednél”, jól jön minden „morzsalék, amely az Uruknek asztaláról aláhull”. Így gondolkodik az ember: „Az Úr kegyessége az, hogy nincsen végünk.” Ez az, ami csöndessé és megelégedetté teszi Isten szenvedő népét, sőt úgy

Ez 16,63

Zsolt 39,10

Ezsd 9,13

Mik 7,9

1Móz 32,10

Mt 15,27

JSir 3,22

gondolják, hogy a pokolra érdemes az, aki megnyitja száját az ellen, amit az Úr tesz vele, mivel Ő megkegyelmezett a vétkezőknek.

Így tehát, hogy kielégítő módon válaszoljak a kifogásra, azt mondom, ha az Úr kivezetett magadból, és Krisztust mindenek fölött valóként ajánlotta szívedbe, és arra a döntésre vezérelt téged, hogy az Ő erejével hadat viselj minden ismert törvényszegéssel, és ha bizonyos mértékben olyan vagy, mint az elválasztott csecsemő, beenyugodva mindabba, amit Ő tesz veled, arra vágyakozva, hogy hálásan szádra helyezd kezedet, akkor a te bűnről és nyomorúságról való meggyőződésed, és mindaz, amit te a törvény előkészítő munkájának tekintesz, elégséges, és többé már nem kell ezzel a kérdéssel foglalkoznod. Csakhogy tanácsos – régi és új bűneid miatt – minden nap tanulmányoznod elveszett állapotodnak újabb fölfedezett jegyeit, és újult segítséget keresned Krisztusban, aki örökkévaló pap, hogy közbenjárjon értetünk. A megszentelődés és a hosszútűrés munkáját újítsd és elevenítsd meg gyakran, hálaadással, mert ha valami ebből a munkából, ami téged megaláz, magasztatja Krisztust, és alkalmassá tesz téged az Ő akaratának betöltésére, akkor az el kell hogy kísérjen téged egész evilági életedben.

A hit mint a Krisztusban való részesedés bizonyítéka

Most olyan világos és bizonyos jegyekről fogunk beszélni, amelyek alapján az ember fölfedezheti kegyelmi állapotát és Krisztusban való részesedését. Az első dolog, ami erre a felismerésre juttat, az, hogy az ember megragadja Krisztust, amint Őt az evangélium elének tárja. Ez a hit, a szövetség feltétele: „Azért hitből, hogy kegyelemből legyen”; „Higgy az Úr Jézus Krisztusban és idvezülsz”. Jóllehet a beszédben nehéz pontosan bebizonyítani a hit általi részesedést – mivel a benne való részesedésről van szó –, a szívnek Krisztussal való megállapodása annyira észlelhető önmagában, hogy ezt a kegyelmi állapotot jegyeként könyvelhetjük el; és ha az ember megállapíthatja, hogy hisz Jézus Krisztusban, ezáltal bizonyítja, hogy valóban részesedik is őbenne.

Róm 4,16
ApCsel 16,31

1. TÉVES NÉZETEK A HITRŐL

Sokan megrémülnek attól, hogy a hitet a Krisztusban való részesedés jegyének tartsák a következő három ok alapján:

1. Vannak, akik úgy gondolják, hogy a hit valami nehéz, rejtélyes, nehezen megragadható dolog. Az ilyen személyeknek azt mondhatom: a hit nem annyira nehéz dolog, mint ahogy azt sokan felfogják. Elismerem, hogy a hitnek legkisebb mértéke is Isten ajándéka, ami a test és vér ereje fölött áll, mivel csak Isten vezérelheti az embert Krisztushoz. „Senki sem jöhet énhozám, hanemha az Atya vonja azt, aki elküldött engem”; „mert néktek adatott, hogy higgyetek őbenne”. Krisztusra és az Ő munkájára vetne rossz fényt, ha azt mondanánk, hogy a hit elhordozhatatlanul nehéz dolog, amint az világosan látható a következőkből: „A hitből való igazság pedig így szól: Ne mondd a te szívedben: Kicsoda megy föl a mennybe? (Azaz, hogy Krisztust aláhozza.) Avagy: Kicsoda száll le a mélységbe? (Azaz, hogy Krisztust a halálból felhozza.) De mit mond? Közel hozzád a beszéd, a szádban és a szívedben van: azaz a hit beszéde, amelyet mi hirdetünk. Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten föltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre. Mert azt mondja az Írás: Valaki hisz őbenne meg nem szégyenül.” Ha így vélekednénk a hitről az Írás szerint, ez annyit jelentene, mintha azt mondanánk: Krisztus nem

Jn 6,44
Fil 1,29

Róm 10,6–11

a mennyből jött, nem támadt föl a halálból és nem szállt föl a mennybe. Azt mondom: Ő a lehető legkönnyebbé tette az utat a menny felé; és a hitet, amely ránk vonatkozóan alapfeltétele ennek, könnyebbé, mint ahogy azt sokan képzelik. Ennek jobb megértéséért, gondold el azt, hogy a megigazító hit nem az, hogy hiszem a kiválasztottságomat, vagy azt, hogy Isten szeret engem, Krisztus meghalt értettem, és ehhez hasonlók, amelyek valóban nehéz és szinte elérhetetlen dolgok azok számára, akik ezen komolyan gondolkodnak, miközben az istentelenek és a félrevezetett képmutatók semmi nehézséget nem találnak abban, hogy kijelentsék ezeket a dolgokat: azt mondom tehát, hogy a megigazító hit egyike sem az említett dolgoknak; a hit nem csupán elhívése valamely leírt mondatnak, vagy azon alapuló gondolatnak. Elismerem: aki hisz Jézus Krisztusban, elhiszi azt is, amit az Úr mondott az ember természet szerinti bűnös, nyomorult állapotáról, és igaznak ismeri el, hogy „élet van a Fiúban, aki halott volt és feltámadt a halálból” stb., de sem ez, sem számos más ilyen igazság elismerése nem tanúsítja a megigazító hitet, mint ahogy nem teszi ezt az sem, hogy hiszünk az Isten Fiát, akiről beszél az Írás, mivel ha így volna, akkor egyszerűen egy megértési mozzanatról lenne szó. A valódi megigazító hit, amelyet most a Krisztusban való részesezés hiteles jegyeként keresünk, az elsősorban és főként a szív és az akarat cselekedete vagy munkája, lévén hogy a megértésben különböző dolgokat feltételezünk az igazságról: „Mert szívvel hiszünk az igazságra.”

Róm 10,10

Jóllehet úgy tűnik az idézett rész 9. versében, hogy az ember azzal a feltétellel üdvözülni, hogy elhiszi azt az igazságot, amely szerint „Isten föltámasztotta őt a halálból”, meg kell értenünk egy másik dolgot is (lásd a 10. verset is), amely nem azonos a kijelentés pusztá elfogadásával, hiszen ördögök is hisznek, mivel elfogadják, hogy Isten föltámasztotta Krisztust a halálból, így hát az Írás egyértelműen a üdvözítő hitet Krisztus *elfogadásához* kötötte. „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek.” Ezek szerint Krisztus *befogadása a nevébe vetett hitet* jelenti. Ez az Úrra való támaszkodásnak is nevezhető; hasonlóképpen gyakran megjelenik a zsolnárokban az *Istenben bízni* kifejezés, akárcsak az *őreá támaszkodni*. Mindez azt jelenti: *hinni a Krisztusban*: „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, akit ő küldött”, ahogy ez gyakran megjelenik az Újszövetségben. Amikor Isten üdvözítő hitre készíti az embereket, akkor a Krisztushoz *vonja* őket, amikor az Úr szólítja fel, hogy higgyenek, önmagához hívja őket. „Minden, amit nékem ad az Atya, énhozzám jő; és azt, aki hozzám jő, semmiképpen ki nem vetem. Senki sem jöhet énhozzám, hanemha az Atya vonja azt, aki elküldött engem.” A mennyeknek országa olyan, mint a talált kincs, amelybe az ember beleszeret: „Hasonlatos a mennyeknek országa a szántóföldben elrejtett kincshez, amelyet megtalálván az ember, elrejté azt, és afelett való örömeiben elmegy és eladván mindenét, amije van, megveszi azt a szántóföldet. Ismét hasonlatos a mennyek-

Jn 1,12

Ézs 26,3

Jn 6,29

Jn 6,37,44

Mt 13,44-46

nek országa a kereskedőhöz, aki igazgyöngyöket keres; aki találván egy drága gyöngyre, elméne, és mindenét eladván, amije van, megvevé azt”. Azt mondom, hogy a szívnek Krisztus felé való mozdulása nem annyira nehéz, mint ahogy azt sokan felfogják. Rejtelmes, nehéz dolognak ítéhető-e az, ami nagyrészt vágyakozásból áll? Ha az emberek éheznek erre, máris megtalálták, mert „boldogok, akik éheznek az igazságot”, és „aki csak akarja, jöjjön”. Vajon annyira bonyolult és legyőzhetetlenül nehéz becsületesen a fölmagasztosult Megváltóra nézni: „Rám figyeljete a föld legvégéről is, és megszabadultok.”² Oly nehéz-e elfogadni egy felajánlott, élém tárt és az enyémnek nevezett dolgot, ha nem kell mást tennem, csak elfogadnom, elvennem, és mintegy „kitátanom a számat”, és magamhoz engednem? „Nyisd szét a te szájad és betöltöm azt.” Csak ennyi a hit, ha nem még ennél is kevesebb. Ó, bárcsak meg tudnám győzni az embereket, hogy micsoda a megszabadító hit, amely közelebb visz Krisztushoz! Gyakran kiűzzük az embereket jogos nyugal-
mukból és csendességükből, mivel a hitet úgy tárjuk eléjük, mint valami mély, rejtelmes dolgot, fölösleges kételyeket ébresztve, ami által szükségtelenül el is homályosítjuk.

Zsolt 81,11

2. Sokan nincsenek tekintettel erre a jelre, mivel bűnös önhittségnek tartják annak feltételezését, hogy oly kiváló dolog birtokában lennének, mint a hit, amely maga az új szövetség feltétele. Az ilyeneknek azt mondhatom, nem kell visszariadni attól, hogy azt állítsuk, hitben

² Újford.

vagyunk, mintha ez fölöttébb nagy gőgről tanúskodna. Bármilyen is legyen az igaz hit, az embereknek el kell döntenükhöz, hogy vagy van hitük, vagy pedig semmijük sincs, mivel minden más jel hiábavaló enélkül. Ha az ember nem hinne, több ezer más dolog is elégtelen volna, és továbbra is ítélet alatt maradna. „Aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében. Aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta.”

Jn 3,18.36

3. Mások nem foglalkoznak a hitnek ezen nemleges jegyével, mivel úgy ítélik, hogy nehéz kideríteni, hogy hol található a hit. Ezeknek azt mondhatom, hogy nem nehéz kideríteni, mivel „aki hisz Isten Fiában, bizonyágtétele van önmagában”. Ez egy olyan természetű dolog, amelyet komoly vizsgálódással meg lehet találni. A hit felfedése érdekében sokat tehetünk azzal, hogy felismerjük a törvény előkészítő munkáját számos emberben, akik megértik és elhiszik elkárhozott állapotukat, és tudatosul bennük, hogy magukat meg nem válthatják; hogy kielégítő teljesség van Krisztusban, amelyből részsülni rendkívül kívánatos, és hogy mindezeket nyitott, szabadulásra óhajtozó szívvel komolyan megfontolják. Továbbá felfedezhető a hit azokból a dolgokból, amelyek általában hozzá társulnak és kísérik: Krisztus uralmának, királyi és prófétai tiszttségének szeretetéből, azon vágyból, hogy teljesen rábízam magam, és az Ő rendelkezésére álljak, valamint magának a hitnek természetes következményeiből: az Ige elfogadásából, a lel-

1Jn 5,11

kiismeret Ige szerinti rendezéséből, valamint a szív megtisztításából, a szeretet cselekedeteiből stb. Azt mondom viszont, hogy a hit mindezek mellett önmagában, a saját természete szerint is felismerhető. Jóllehet nem tagadom, hogy ebben a Szentléleknek is segítségünkre kell jönnie, „hogymegismerjük azokat, amelyeket Isten ajándékozott nekünk”, és hogy Isten számos jelt és bizonyítékot adott nekünk értékes segítségként, melyek által az emberek tisztázhatják a hit kérdését maguk számára – „Ezeket írtam nektek, akik hisztek az Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy örök életetek van” –, mégis azt mondom, hogy a hit, amely a szív igazodása az evangélium Krisztusához és vele való megállapodásra jutás, a Lélek szokásos hatásának eredményeként önmagában és önmaga által észlelhető a józanul gondolkodó számára; feltéve hogy az Úr, csak általa ismert okok miatt, nem árnyékolja be az ember önismeretének fényét, amely által látnia kellene, hogy mi van a saját lelkében.

1Kor 2,12

1Jn 5,13

2. A VALÓDI ÜDVÖZÍTŐ HIT LEÍRÁSA

Az Úr mély bölcsessége és hozzánk való kegyelmes leereszkedése folytán az Írás változatos módon beszél az üdvözítő hitről, amelyről állíthatjuk, hogy igenis felismerhető. Teszi ezt attól függetlenül, hogy a hit hogyan viszonyul Istenhez és hogyan nyilvánul meg irányában, olyannyira, hogy bárki megtalálhatja és elsajátíthatja a maga jellemének megfelelő formát. A hit néha Istennel való eggyé válásban jelentkezik – a Krisztusban –,

ami Ézsaiásnál őreá tekintést jelent: „Rám figyeljetelek a föld legvégéről is, és megszabadultok.” (Újford.) Ez a hit gyenge cselekedetének tűnik, amely messze alatta marad más cselekedeteknek, még ugyanazon személy esetében is. Az emberek arra néznek, amihez nem mernek közeledni (félelmükben), amit nem mernek érinteni vagy magukhoz ölelni; arra néznek, akit nem mernek megszólítani, mégis az Úr ígéretet fűzött a hitnek e cselekedetéhez, ahogy ezt a fenti idézet mutatja, és ezt kegyelmesen és bölcsen tette, mivel némelyeknél ez a hit egyedüli cselekvési módja. Ilyenek a hitnek azon cselekedetei, amelyeket az Írás, az igazság utáni éhezésnek és szomjuhozásnak nevez, valamint az *akarata* által megnevezettek: „aki akarja, vegye az élet vizét ingyen”.

Ézs 45,22

Mt 5,6

Jel 22,17

Ismét, a hit néha abban nyilvánul meg, hogy az ember az Úrra támaszkodik, vagyis reá bízta magát. A lélek Krisztust mint alapkövet fogadja el, mivel Őt Isten így állította eléje, bár Krisztus sokak számára a megbotrányozás köve. Erre a cselekvésre az Írásban oly gyakran előforduló *bízni* és az *Úrban lenni* kifejezések utalnak, és értékes ígéretetek kapcsolódnak a hit ezen megnyilvánulásához: „Kinek szíve reád támaszkodik, megőrzöd azt teljes békében, mivel Tebenned bíz; bízzatok az Úrban örökké, mert az Úrban, Jehovában, örök kőszálunk van.” „Akik bíznak az Úrban, olyanok, mint a Sion hegye, amely meg nem inog, örökké megáll.” Azt mondom, az Úr ígéretet kötött a hit ilyen megnyilvánulásához, tudva, hogy sokan a hitnek ezzel az igazságával

Róm 9,33

Ézs 26,3,4

Zsolt 125,1

közelítenek őhozzá, és ez az igazolási mód lesz számukra a lehető legvilágosabban érzékelhető.

A hit néha várakozással közelít Istenhez. Amikor a lélek vár valamit az Úrtól, de az elme még nem ismerte fel világosan Istennek erre vonatkozó gondolatait, akkor várakozik a hit, és ilyenként részesül az ígéletben: „én vagyok az Úr, kit akik várnak, meg nem szégyenülnek”. A hit néha makacsul ragaszkodik Istenhez, ha a lélek azt érzi, hogy Isten ellöki magától és a pusztulás veszélye fenyegeti, azt mondja: ha megölne is engem, akkor is benne bízom.³ A szegény kananeus asszony hite, amelyet Krisztus annyira megdicsért, ilyenfajta makacs cselekvéssel győzte le az akadályokat. Azért az Úr sok jót mond erről, hogy biztasson némelyeket, akik majd többször ilyen módon kell hogy gyakorolják hitüket. Fárasztó lenne példákat idézni a hit különböző megnyilvánulásaira, Krisztushoz közelítésére – mondhatnám úgy is: karnyújtásaira –, mivel ezek, állítom, az ember különböző állapotainak felelnek meg. És ilyenként a hit – amelyet az Úr arra jelölt ki, hogy Krisztus és az ember között kapcsolatot teremtsen, és hogy az ember számára eszköz legyen az Úr teljességének közvetítésében, a vele való egyesülésben és lelki közösségben – változatos és különböző módon igazodik a Krisztusban lévő Istenhez: mert a hit igazítja az ember szívét Isten üdvözítő terve szerint Jézus Krisztus által szabadulásra, akiben az Atya tetszése szerint az egész teljesség lakozik; így hát hagyni kell, hogy Krisztus abba az irányba forduljon, amelybe neki tet-

szik, és a hit is majd arra tekint és mutat. Ő megjelenik mindazon az úton, amelyen a szerencsétlen ember segítségére siethet, ezért a hit hozzá igazodik, hogy kivegye a részét ebből a teljességből saját ügye és helyzete szerint. Így például, a lélek mezítelen és nélkülöz mindenféle védelmet Isten haragjának viharában; Krisztus a *fehér ruha*, ezért a hit arra törekszik, hogy „felöltözzön” a Jézus Krisztust. A lélek valami olyanra éhezik és szomjúhozik, amely örökre kielégítheti; Jézus Krisztus a tej, a bor, a víz, az életkenyere és a mennyei manna. Ha Ő a lakodalom „erős kövér eledelekből, megtisztult erős borból”, a hit munkája és gyakorlata az, hogy elmenjen, magához vegye Őt, és bőségesen egyék és igyék belőle. A lelket többé-kevésbé üldözi a bűne, és nem képes azt kivédeni: Jézus Krisztus a menedékvárosa, és Ő a főpap ott, akinek a papsága alatt – azaz mindörökre – az oda menekülő szerencsétlen biztonságban van. Így hát a hit munkája és gyakorlata abban áll, hogy: „odamenekülünk, hogy megragadjuk az előttünk levő reménységet”. Egyszóval, Ő bármilyen módon használjon a nyomorult embernek, Ő azt mondja, hogy bármikor megteheti. És amiképpen Ő az Írásban megmutatja önmagát, akképpen fordul feléje a hit. Ha Ő a vőlegény, a lélek házasságra lép; ha Ő Atya, a hit azért esedezik, hogy az ember gyermekké váljék; ha Ő a Pásztor, a hit azért esedezik, hogy az ember egyike legyen a juhainak, ha Ő Úr, akkor a hit ilyenként szólítja Őt, amit senki se tehet meg Jézus Lelke nélkül; ha Ő meghal és feltámad a mi megigazulásunkra,

Jel 3,17-18

Róm 13,14

Ézs 55,1.2

Jn 6,48.51

Ézs 25,6

Jn 6,53.57

Ézs 55,1

Zsid 6,18

Ézs 49,26

Jób 13,15

Mt 15

Kol 1,19

³ Az angol KJV szerint.

Róm 10,9 a hit elhiszi, hogy Isten évégre támasztotta fel Őt. Bárhol is lenne Ő, ott találnánk a hitet is, bármi is lenne Ő, a hit hozzá hasonlóvá válna, mert a szív hit által tárul fel előtte. Bizonytal, ha az Ő híre és az Ő igazsága széltében-hosszában elterjed, jóllehet a hit nem sokat lát ebből, hisz az Ő nevében és abban a hírben, amelyet Ő terjesztett magáról.

Jn 1,12

3. TOVÁBBI MAGYARÁZATOK AZ ÜDVÖZÍTŐ HITRŐL

A tévedések elkerüléséért a következőket kell figyelembe venni:

1. Jóllehet az üdvözítő hit ennyire változatos módon nyilvánul meg, a hívők, akik bizakodnak Jézus Krisztusban, nem tapasztalták meg mindannyian a hitet ennyire változatos formában, mivel az állapotuk ezt nem kívánta meg. Továbbá a Mesternek – csak általa ismert okok miatt – úgy tetszik, hogy bizonyos személyek esetében ne ilyen sajátos módon tegye lehetővé a hit megnyilvánulását, még akkor is, ha szükségük nagy nyugtalanságuk szerint igényelné is azt. Bizonyára nem mindenki meri azt mondani: ha megölné, akkor is benne bízom.⁴ Sokan nem cselekedtek volna úgy, ahogy a kananeus asszony a Máté 15-ben, hanem elbátortalanodtak volna, és feladták volna törekvésüket. Ezért ajánlja Jézus egyesek hitét példaként mások számára, mint például a százados vagy a kananeus asszony hitét. Sok jó ember aggódik, mivel hite nem olyan mó-

Jób 3,15

Mt 8,10

⁴ Az angol KJV szerint.

don és annyiféleképpen nyilvánul meg, ahogy az Írásban följegyezték, de hát nem is igen találni olyan embert, akinek a hite mindezekben a módokon megmutatkozott volna.

2. A hit ezen megnyilvánulásai közül nem kevés nagyon heves, máskor pedig mérsékelt. Ezek a cselekedetek néha erősek, élénkek és észlelhetőek, de néha gyengék, a hitetlenség uralja őket, így hát bizonytalan dolog lenne ezek alapján az emberi állapot megítélése. Amint már korábban jeleztük, néha a szenteknél is azt találjuk, hogy jelentős mértékben különböznek önmaguktól a hit megnyilvánulásában.

3. A hitnek ezen megnyilvánulásai, melyekhez – mint jeleztük – ígéretek is kapcsolódnak, a szóban forgó személy javára válnak.

4. Bár a hit megnyilvánulásaihoz ígéretek kapcsolódnak, mégis önmagukban nem képezik az új szövetség feltételét, mert akkor mindenképpen meg kellene lenniük, ami nem igaz, ahogy már korábban kijelentettük. Ígéret adatott azoknak, akik győznek, de a kitartás nem alapfeltétele az új szövetségnek, bár feltételezi azt. Az Írásban ígéretek kötődnek valamennyi kegyelmi ajándék gyakorlásához, de a szövetségnek a hit az egyedüli alapfeltétele. Azt mondom tehát, az ígéretek a hit ezen megnyilvánulásaihoz kötődnek, de nem önmagukért, hanem amennyiben azon megigazító hitnek megmutatkozásai, amely a szövetség feltétele. Mindezek a hit megnyilvánulásai, de önmagukban nem igazítanak meg. Ezért:

5. Van valami közös a kegyes emberekben, amit a hit fentebb említett megnyilvánulásai fel-

tételeznek, ami az üdvözítő hit tulajdonképpeni természete és lényege: a szív teljes megelégedése Isten szabadító tervét illetően, amelyet Krisztus által visz véghez. Amikor az ember elégedett azzal, ahogy Isten elégtételt szerez igazságának Krisztus által, akiben a teljesség lakozik az Atya tetszése szerint; amikor az ember lelke és szíve megnyugszik ebben, akkor hisz az üdvösségben. Ahogy kezdetben az Úr az embert alkalmasnak teremtette a cselekedetek általi szövetség betöltésére, mivel tökéletesnek teremtette őt, és ezáltal felhatalmazta azzal a képességgel, hogy a szövetség szerint valósítsa meg akaratát, úgy az új szövetségben, amelyben Isten új szívet ad az embernek, úgy vezeti őt, hogy felismerje a szövetségben nyújtott megoldásokat, és azok felől bizonyosságot nyerjen. Ily módon az ember összhangba kerül Isten akaratával, és a második Ádám Jézus Krisztus képének hordozójává lesz. Ez az új szív nagy öröksége, amely szemben áll a cselekedetekkel, mostantól kezdve az ember ugyanis megszűnik a cselekedeteitől, és a megigazolást illetően „meghal a törvénynek” „Krisztus teste által”. Az ember – felfogva, hogy Isten talált egy megoldást az isteni igazság kielégítésére, és hogy visszaszerelte Krisztus testben való megjelenésével az elveszett embert – ezt annyira jó és biztos útnak tartja, hogy teljesen lemond a törvénnyel való próbálkozásról, amint azt korábban említettem, és csatlakozik ehhez az eljáráshoz; az a hit, amely szemben áll a cselekedetekkel és mindazzal, ami azokra épül. Ez a viszonyulás megtalálható minden kegyes személyben, akiből eset-

Róm 7,4

leg a hit számos megnyilvánulása hiányzik. Ez a hit feltételezi, hogy az ember világosan ismeri nyomorúságát, és nem vár semmiféle segítséget önmagától, feltételezi továbbá, hogy Krisztusban van a teljesség és az egyedüli elégséges segítség; ami azt munkálja, hogy a szív valamiképpen magáévá teszi ezeket, mert amennyiben az eljárással megelégszik, afelé fog hajlani. Ez olyan dolog, amelynek jelen kell lennie a hit fentebb említett megnyilvánulásaiban. Ebből részesedik a mohón éhező, és az, aki támaszt talál. Ezáltal tiszteljük „Istennek hatalmát és bölcsességét” az üdvösségre nézve Krisztusban, aki adatott mindazok számára, akik hisznek. Az üdvözítésnek ezt a módját a hívők bölcsnek és bizonyosnak tartják, és ez a hit. Mindezért Krisztus, aki sokak által megvetett kő, de a hívők számára „becses”, alkalmas az elveszett ember ingó házának és építményének helyreállítására, megerősítésre és ékesítésre. „Akihez járulván, mint élő, az emberektől ugyan megvetett, de Istennél választott becses kőhöz, ti magatok is mint lelki kövek épüljete fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokkal áldozatok, amelyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által. Azért van meg az Írásban: Íme szegeletkövet tesztek Sionban, amely kiválasztott, becses, és aki hisz abban, meg nem szégyenül; az engedetleneknek pedig: A kő, amelyet az építők megvetettek, az lett a szegeletnek fejevé és megütközésnek kövévé s botránkozásnak sziklájává; akik engedetlenek lévén, megütköznek az igében, amire rendeltettek is.” „Hasonlatos Istennek országa

1Kor 1,24

1Pt 2,4-8

a szántóföldben elrejtett kincshez, melyet megtalálván az ember, afelett való örömeiben eladja mindenét amiye van.” Ezek a szavak a hit valódi lényegét jelentik ki, mégpedig azt, hogy az ember felfedezi: az evangélium szerint az üdvösség Krisztusban van, és a szív ezt a szabadítási módot elégségesnek tartja. Ezt jelenti hinni Isten felemelt Fiában, amely a rézkígyóra való nézéshez hasonlítható. A gyógyulás eszköze az elfogadás által vált hatékonyá az ember számára. Ezért van az, hogy „Aki az ő bizonyágtételét befogadja, az megpecsételte, hogy az Isten igaz.”
Mt 13,44
Jn 3,14
Jn 3,33
1Jn 5,10
1Jn 5,1
ApCsel 8,37
Igaz! Miben igaz? Abban, hogy megíratott: Ő megszületett és életet szerez az emberek számára, és mindezt Isten egyedül Krisztusba helyezte. „Aki nem hisz Istennek, hazuggá tette őt.” Miben tette hazuggá? Abban a kijelentésében, hogy Krisztus a biztonságos és bizonyos út a mennyekbe. Ezt jelenti az Isten szabadító munkájával való megelégedés és belenyugvás, és mindez összhangban van azzal, amit az Írás az üdvözítő hitről mond. Ezt jelenti a hit Jézus Krisztusban és az Ő nevében, az Ő elfogadása, a rá való támaszkodás az üdvösséget illetően a mi katekizmusunk szerint; a hit, hogy Jézus a Krisztus, az a Felkent, akit az Atya pecsételt el, jelölt ki, és tett alkalmassá arra, hogy az embert kibékítse Istennel; mindenkit, „aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, Istentől született”. Ezt jelenti: teljes szívből hinni, hogy Isten feltámasztotta Krisztust a halálból. Az ember hiszi, hogy Krisztus meghalt és feltámadt, hogy eleget tegyen az ember bűnéért. Az ördögök is hiszik ezt, ámde az ember, akiről én be-

szélek, „szívvel hiszi” (amit a természeti ember nem tehet meg, amíg új szívet nem nyer), ami arra utal, hogy az ember a győzelmes szabadítást örömmel fogadja, azzal megelégszik, és megnyugszik benne. Így mutatkozik meg olykor a hit a maga hatásaiban, megnyilvánulásaiban és gyakorlataiban, a szövetség azon kapcsolatainak megfelelően, amelyekben az Írás Krisztust elénk tárja.

Azt mondom tehát, ez a hit felismerhető, nem csupán megnyilvánulásaiban – vagyis az ember gyakran tudja azt, hogy a szíve éhezik Krisztusra, ha hozzá menekül menedéket keresve, amikor üldözik, és ha rábízta magát Istenre –, de természeténél fogva is, amennyiben a hit megigazító hit, megkülönböztethető és megismerhető. Az ember világosan tudhatja, hogy az ismert belső aggodalmakon, a Krisztus teljességére vonatkozó jelzéseken és híreken át, eljut-e a szíve oda, hogy megelégedjék az Isten új szövetsége szerinti váltságával; tudhatja, hogy ezen felismerés után követi-e Krisztust, és elfogadja-e Őt az emberi élet Urának, megérkezve és megpihelve nála és csakis nála, vágyakozással és elégedettséggel nyugodva meg az üdvösség tervében. Ez észlelhető dolog, ezért arra szólítom fel az embereket, hogy részrehajlás nélkül vizsgálják meg önmagukat, és ha azt találják, hogy szívük egyetért az üdvösség eme útjával, és Krisztust nagyra becsülve követi Őt, akkor méltán juthatnak arra a következtetésre, hogy bizonyos és valóságos részük van Krisztusban, és méltán igénylik és remélik a koronát, mivel el nem vesz, hanem örök élete van annak, aki hisz őbenne.

4. A KÉPMUTATÓK HITE ÉS AZ IGAZ ÜDVÖZÍTŐ HIT KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉG

Ellenvetés: A képmutatóknak és a megátalkodottaknak is van egyfajta hitük, és azt tartják róluk, hogy hisznek, és amikor erről hallanak, nem tehetnek mást, mint hogy kövessék Krisztust, és az üdvösség eme útját. Azt vallják, hogy így cselekszenek, jóllehet megcsalják magukat, és lehet, hogy én is hozzájuk hasonlóan cselekszem. „Sokan hívének az ő nevében, látván az ő jeleit, amelyeket cselekszik vala. Maga azonban Jézus nem bízta vala magát reájuk, amiatt, hogy ő ismeré mindnyájukat.” „És Simon (a varázsló) maga is hitt”.

Jn 2,23–24
ApCsel 8,13

Válasz: Nem szólok most arról a szívedben levő gondolatról, hogy van-e egyáltalán ember, ki ne fogadná el a Krisztusban nyújtott üdvösséget mint ígéretes dolgot, hogy Krisztushoz vezéreltessen, sem arról a feltételezésről, hogy az üdvözítő hit a kebledben van; nem beszélek az ellen sem, amit te gondolsz, hogy az ember természeti állapotában, mielőtt új szívet kapna, meg lehetne elégedve az üdvösség eme útjával, és szívbeli ragaszkodással elhihetné azt, ami teljesen eltörli a cselekedetek szövetségét, és megálázhatja az embert a megszerzett vagy megszerzeni vélt önnön igazságában, ami sok vonatkozásban ellentmondana az Írásnak; inkább a képmutatók és a megátalkodottak hitének, valamint a már említett valódi üdvözítő és megigazító hit különbségére utalok:

1. Ők soha nem fogadták be Krisztus Jézust

és csakis Őt mint üdvösségük árát, a tökéletes „szemek befedezőjét”, ahogy Sárának mondatik; ők még mindig ragaszkodnak valamihez, ami az övék, hogy ezáltal elősegítsék Isten kegyelmének és üdvözítő erejének a megszerzését, szívük még úgy beszél, mint a hízeglő fiatalember, akiről Lukács ír: „mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?” Emellett még megőrzik korábbi szerelmeiket, és nem szakítanak a pokol és a halál szövetségével, azt gondolva, hogy úgy is megőrizhetik Krisztust, ha szívük ezen dolgokon megosztódik, ami ellentétben áll a kijelentéssel: „Senki sem szolgálhat két úrnak.” Krisztust vagy mindenképpől való Úrnak és erre méltónak kell ítélni vagy egyáltalán semminek; ami azt mutatja, hogy szívük még nem készült fel az üdvösségre, Krisztus szabadítására, pedig Isten egyedül Őt tette Úrrá e dologban, hiszen benne a teljesség lakozik. Ahol üdvözítő hit van, ott az ember szíve Krisztushoz kapcsolódik és csakis hozzá: „nem bizakodik a testben”, „csak Istenben nyugszik meg a lelke”. Hasonlóképpen az ember feladja minden korábbi szerelmét, és mivel azok Krisztussal versengenek, elhatározza, hogy többé nem lesz másé. Urának nevezi Őt, amit az ember csak Krisztus Lelke által tehet.

1Móz 20,16

Lk 10,25;
18,18

Mt 6,24

Fil 3,3
Zsolt 62,6

Hós 3,3

2. Mivel a képmutatók és a megátalkodottak soha nem állapodnak meg egyedül Krisztusnál, azaz soha nem elégszenek meg Ővele, akit Isten felkent arra, hogy Király legyen, és az ember fölött mindenben uralkodjék, hogy Papként bocsánatot és békét szerezzen az ember számára minden esetben, hogy Profétaként bölcsessége,

tanítója és tanácsadója legyen az embernek minden alkalommal, azért ők nem is fogadják el Krisztust, különösen az első és harmadik tisztségében. De ahol jelen van a valódi megigazító hit, az ember teljesen megállapodik Krisztusnál, minden tisztségében elfogadja, és az Ő akaratát szentnek, igaznak és jónak, minden határozatát igaznak tekinti, és csak az Ő igazságáról emlékezik.

Róm 7,12
Zsolt 119,128;
71,16
Mt 11,29
1Kor 1,30

Hasonlóképpen az ember feladja önmagát, és az Ő tanítását várja: „tanuljátok meg tőlem”. Ekképpen Krisztus, saját maga hozzájárulásával az igaz hívőknek adatik „bölcességül, igazságul, szentségül és váltságul”. Habár mindezek a dolgok nem nyilvánulnak meg maradéktalanul a szívben, amely Krisztust követi, alapos kutatás és vizsgálat nyomán megtalálható benne, amint már jeleztem.

3. A képmutatók és a megátalkodottak nem állapodnak meg Krisztusnál, és mindazon kelemetlenségeknél, amelyek az Ő követésével együtt járnak; meghátrálnak ezek előtt, akárcsak az írástudó: „És hozzámenvén egy írástudó, monda néki: Mester követlek téged, akárhova megy. És monda néki Jézus: a rókáknak barlangjuk van és az égi madaraknak fészük; de az ember Fiának nincs hová fejét lehajtania.” Ahol viszont a valódi megigazító hit jelentkezik, ott az ember mindenáron ragaszkodik hozzá, és elhatározza, hogy inkább mindenről lemond, hogysen Krisztusról. „Mi elhagytunk mindent és követünk téged”; „kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: aki-

Mt 8,18–20
Mk 10,28

ért mindent kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek”.

Fil 3,8

Más különbségekre is rámutatnánk. Az igazi hit hatékony, megtisztítja a szívet; a szeretet által működik, miközben a képmutatók a tálnak csupán a külsejét tisztítják meg, nem keresve „azt a dicsőséget, amely az egy Istentől van”, amiért nem is hihetnek. Hasonlóképpen rámutathatnánk arra is, hogy a hit nem önmagában jelentkezik az emberben, hanem más üdvösséges kegyelmi ajándékok társulnak hozzá. Mivel ezek a dolgok egybeesnek azzal, ami következik, és itt jelezzük, hogy az ember meghatározhatja kegyelmi állapotát hite alapján és annak Krisztus felé irányuló megnyilvánulásából, mellőzzük egyelőre ezeket a dolgokat.

ApCsel 15,9

Gal 5,6

Mt 23,25

Jn 5,44

Az új teremtmény mint a Krisztusban való részesedés bizonyítéka

A kegyelmi állapot és a Krisztusban való ténylegesen üdvözítő részesedés *második* fontos jele az új teremtmény. „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az.” Az új ember vagy az ember megújulása jól érzékelhető változás, ha nem is azok esetében, akik ténylegesen elhívtak már az anyaméhben vagy zsenge korban. Az ilyenekben ugyanis az új teremtmény attól az időponttól kezdve már bennük volt, és esetükben a későbbi változás nem annyira megkülönböztethető, mint azok esetében, akik nagyobb korukban születtek újjá, és vezették Krisztushoz, és így sokkal inkább megtapasztalhatták a „sötétség hatalmát”, mielőtt átkerültek volna „az Ő szerelmes Fiának országaiba”. Ennek az új teremtménynek jelen kell lennie mindazokban, akik jogosan tartanak igényt Krisztusra, jóllehet némelyek nem tapasztalták meg annyira részleteiben a bűnben való életet, mint mások, mivel gyakorlatilag nem voltak olyan nagy mértékben a sötétség hatalma alatt. Ennek az új teremtménynek a neve „új ember”,

2Kor 5,17

Kol 1,13

Kol 3,10

ami ennek a megújulásnak a terjedelmére utal. Nem egyszerűen új nyelvről van szó, vagy új kézről, hanem *új emberről*. Az új élet és cselekvés elve kerül az emberbe, ami nem más, mint az új szív. Az új elve az élet cselekedeteit munkálja annak ábrázata szerint, aki teremtette őket, aminek következtében az ember bizonyos mértékben minden tekintetben megújul. A Krisztusban levő ember megújulása a következő két pontban foglalható össze:

Kol 3,10

1. BIZONYOS MÉRTÉKBEN AZ EMBERNEK A MAGA EGÉSZÉBEN MEG KELL ÚJULNIA

Az ember személye: teste és lelke bizonyos mértékű megújulásáról beszélünk.

1. Értelme olyannyira megújul, hogy az evangéliumban prédikált Krisztust „Isten hatalmának és bölcsességének” tekinti, Isten bölcs és erős eszközének. Valóságosan és bizonyosan tudja, hogy Isten dolgai, nem *igen és nem*, bizonytalan képzelgések, hanem mind *igenek és ámenek*, szilárd, bizonyos, létező dolgok, amelyek Krisztus által teljeseznek be, és benne oldódnak meg kívánatos módon. „Érzéki ember pedig nem foghatja meg Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg nem értheti, mivelhogy lelki-képpen ítéltetnek meg. A lelki ember azonban mindent megítél.” „De hű az Isten, hogy a mi beszédünk hozzátok nem volt igen és nem. Mert az Isten Fia Jézus Krisztus, akit köztetek mi hirdettünk, én és Silvánus és Timótheus, nem volt igen és nem, hanem *az* igen lett őbenne. Mert az

1Kor 1,23.24

1Kor 2,14.15

Istennek valamennyi ígérete őbenne lett igené és őbenne lett Ámenné az Isten dicsőségére miáltalunk.” Jóllehet az evangéliumi parancsolatok szerint nevelt természeti embereknek vannak fogalmi ismereteik Istenről, Krisztusról, az ígéretekről, a Szentlélek cselekedeteiről, és tanácskozhatnak, prédikálhatnak, tárgyalhatnak ezekről a dolgokról, úgy tekintenek ezekre mint csupán a keresztyénség általánosan elfogadott alapelveire, amelyekről való lemondás különös és szégyen volna, és nem úgy, mint valóságos, szilárd, lényegi igazságokra, amelyekre rá mernék bízni a lelküket és halhatatlanságukat. Az értelmi képesség abban is megújul, hogy valamit megértenek Istenből az Ő teremtményeiben, amelyek az Ő dicsőséges tulajdonságainak jegyeit magukon hordozzák; látják, hogy a menny az Ő dicsőségének és hatalmának hirdetője; látják Istent a gondviselésben és csodás rendelkezéseiben: az Ő csodatettei hirdetik, hogy neve közel van. Az értelem a megszokottól eltérően látja a lélek állapotát és helyzetét, amint a Szentírásban a szentek vallomásából látható: „Ezt mondom az Úrnak: én Uram vagy te”, „Helyetted mondja szívem: Az én orcámat keressétek. A te orcádat keresem, ó, Uram!”, „Miért csüggedsz el lelkem?”, „Térj meg én lelkem a te nyugalmadba”.

Zsolt 19,1

Zsolt 75,2

Zsolt 16,2

Zsolt 27,8

Zsolt 42,5;

116,7

2. A szív és az érzelmek megújulnak. A szív új szívvé válik, hatásokra érzékeny hússzív, amely az Ő törvényének pecsétjét és az Isten félelmét hordja magában, amely által az emberi kötelesség természetessé és kedvessé válik az

ember számára. „És adok néktek új szívet és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok néktek hússzívet. És az én lelkemet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én parancsolataimban járjatok, és az én törvényeimet megőrizzétek és betöltsétek.” Korábban kőszíve volt és az Isten félelmét nélkülözte. Az érzelmek ettől kezdve megújulnak: a szeretet jelentős mértékben újjá lesz: Istenre, az Ő törvényeire és mindazokra irányul, akik az Ő képét hordozzák magukban: „Szeretlek Uram”; és a törvényre is kiterjed: „Mely igen szeretem a te törvényedet”; illetve azok felé, akik Isten képét hordozzák: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” „Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyánkfiat.” Ez a szeretet Isten népe iránt tisztán annak következménye, hogy ők Isten gyermekei, és az Ő parancsolatait meg is őrzik; ez a szeretet „tisztaszívűből jövő”, buzgó, és ezért mindazon személyek felé fordul, akik ilyennek érzik, vagy tudják magukat. „Társuk vagyok mindazoknak, akik félnek téged, és akik határozataidat megtartják” – minden esetben és állapotban, akkor is, ha nincs semmi szépség vagy dicséretre méltó, csupán Isten képe. És ez a szeretet sokszor annyira buzgó, hogy az ember minden kapcsolatában megnyilvánul, olyannyira, hogy az ember istenfélő feleséget, istenfélő feletttest, istenfélő szolgát és istenfélő tanácsadót keres, és választásaiban ezeket részesíti előnyben. „Szemmel tartom a föld hűségeseit, hogy mellettem lakozzanak; a töké-

Ez 36,26.27

Zsolt 18,2

Zsolt 119,97

Jn 13,35

1Jn 3,14

1Pt 1,22

Zsolt 119,63

Zsolt 101,6 letesség útján járó, az szolgál nekem”, és „sok
 Én 8,7 vizek el nem olthatnák e szeretetet”. Számos tökéletlenség és fogyatékoság, véleménykülönbség és bántalom sem képes kioltani ezt a szeretetet. A szeretet szívesen adakozik a maga lehetőségeihez és a kegyes szegények szükségéhez képest: „Én Uram vagy te. Nem veled cselekszem irgalmasságot, hanem a szentekkel, akik e földön vannak.”⁵ „Akinak pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van, és elzárja attól az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete? Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvel; hanem cselekedettel és valósággal. És erről ismerjük meg, hogy mi az igazságból vagyunk, és így tesszük bátorságosakká ő előtt a mi szíveinket.” Az ember gyűlölete is megváltozik, most már a bűn: a csalóka gondolatok és Isten ellenségei ellen irányul: „Ne gyűlöljem-é, Uram, a téged gyűlölőket?” A vidámság vagy az öröm abban újhodik meg, hogy Isten felé siet: „Kicsodám van azekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm a földön”, és az Ő akarata és törvénye felé: „az Úr törvényében van gyönyörűsége”, valamint az istenfélők és társaságuk irányába: „A szentekben van minden gyönyörűségem.” A szomorúság a bűn ellen fordul, mivel ez Krisztust sértette meg: „reám tekintenek, akit átsegeztek, és siratják őt.” Ez a szomorúság istenes, ellene van mindannak, ami Isten méltóságát csorbítja: „Az ünnep miatt bánkódókat egybegyűjtöm, akik közüled valók; gyalázat terhe van rajtuk.” Minden érze-

⁵ Az angol KJV szerint.

lem megújul valamelyest, mint a lélek számos más területe is, és minden Istenre hangolódik.

3. Az ember külső tagjai szintén megújodnak, ahogy az Írás mondja, a nyelv, a szem, a fül, a kéz, a láb, olyanképpen, hogy azok a tagok, amelyekkel egykor mint a hamisság fegyvereivel bűnt cselekedve visszaélték, most az igazság fegyvereivé tökéletesednek a szent életre.

Róm 6,19

2. BIZONYOS MÉRTÉKBEN AZ EMBERNEK MINDEN DOLGÁBAN MEG KELL ÚJULNIA

Annak, aki Krisztusban van, bizonyos mértékben minden dolgában meg kell újulnia: „Íme újja lett minden.” Az ember újjá válik.

2Kor 5,17

1. Érdeklődésének tekintetében. Az ember korábban arra törekedett, hogy *bármilyen jót* megnyerjen, jóllehet ez csak látszólagos és külsődleges volt: „Sokan mondják: Kicsoda láttat velünk jót?”; de most érdeklődése és foglalatossága az, hogyan „találtassék Krisztusban”, vagy miként legyen őneki engedelmes, járva „Isten előtt az életnek világosságában”. Istennek minden e földön található ajándéka közül ezt választja: „A te kegyelmeddel, ó, Uram, teljes e föld: taníts meg engem rendeléseidre!” A Krisztus ügye szintén az ember érdeklődésének középpontjába kerül, ahogy ez Anna és Mária énekéből látható. Különös dolog azt látni, hogy újonnan megtért emberek, akik alig jutottak a Krisztus királyságának közügyeire vonatkozó tudásnak, törődésnek és érdeklődésnek a kezdetére, mennyire kí-

Zsolt 4,7

Fil 3,9

Zsolt 56,14

Zsolt 119,64

1Sám 2; Lk 1

vánják, hogy Krisztus győzedelmeskedjék és népeket hajtson az Ő uralma alá.

2. Annak az embernek, aki Krisztusban van, imádatának módja is megújul. Korábban szokása volt, hogy a „betű óságában” szolgáljon Istennek; és a szokáshoz hűen felelt a betű parancsára külső kötelességgként. Ezt megteheti az is, aki még az ember uralma alatt él. Most viszont a lélek újságában imádja Istent, új módon, a Lélek segítségével, test és vér fölötti erővel. Ettől kezdve „az élő és igaz Istennek” szolgál „lélekben és igazságban”. Isten felől lelki módon gondolkodik, és e dologban teljes szívvel vesz részt: igazul beszél és cselekszik, és imádatában nem színlel, továbbá vágyakozik arra, hogy közelebb jusson őhozzá, az élő Istenhez, hogy hallja és lássa Őt, és elfogadtassék a szolgálata. Elismerem, hogy mindezekben a hívő sokszor elbukik, mégis azt mondom: ez az az imádat, amelyre törekszik, és amelyre néha eljut, és nem sokra becsüli azt az istentiszteletet, amely nem így történik, és a szent dolgokban elkövetett vétség pedig nem kicsiny része az ő terhének és bünbánatának. Az ilyen istenimádat távol áll a természeti emberektől, akik mint a farizeus, hiú dicsekedéssel így hebegnek: „Isten hálaát adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek”, vagy mint Athén lakói, akik „ismeretlen Istent” imádtak.

3. A Krisztusban levő ember az e világi hivatásban, kenyérkereső munkájában is megújul, szorgalmassá válik, mivel Isten ezt így parancsolja: „Az igyekezetben ne legyetek restek; lélekben buzgók legyetek; az Úrnak szolgáljatok.” Eb-

ben a dolgában Istenre figyel mint végső célra, akinek „dicsőségére” műveli mindezt, és azt vizsgálja, hogy az Istennel való érintkezést e világi munkájának gyakorlásában is megőrizze, ahogy ezt Jákob teszi a halálos ágyán: „Szabadításodra várok, Uram!”, és ahogy Nehémiás szól: „És monda nékem a király: Mi az, amit kívánsz? És könyörgék a menny Istenéhez.” Az ember tehát elhatározza, hogy Istennel jár, és az Úrra néz szüntelen. Nem tagadom, hogy ebben a szándékában gyakran kudarcot vall.

4. Megújhodik emberi kapcsolataiban; még inkább kötelességtudó férjjé, atyává, testvérré, gazdává, szolgálóvá, szomszédává válik. Ettől kezdve abban gyakorolja magát, hogy a lelkiismeretét emberek és Isten iránt botránkozás nélkül megőrizze, „mindeneknek mindenné” válva.

5. Újjá lesz törvény szerinti szabadsága tekintetében is. Arra törekszik, hogy úgy táplálkozzék, igyék, aludjék, pihenjen, öltözködjék, hogy ugyanakkor Istenre is figyeljen, nehogy valamelyik szabadon használható dolog szolgálójává váljék: „Minden szabad nékem, de nem minden használ; minden szabad nékem, de én nem adatom valaki hatalma alá.” Arra is törekszik, hogy meg ne botránkoztasson másokat e szabadságával élve: „Ne rontsd le az ételért az Isten munkáját. Minden tiszta ugyan, de rossz annak az embernek, aki botránkozással teszi. Jó nem enni húst, és nem inni bort, sem semmit nem tenni, amiben a te atyádfia megütközik vagy megbotránkozik, vagy erőtelen.” „Mindenkünk tudniillik az ő felebarátjának kedveskedjék annak ja-

1Kor 10,31

1Móz 49,18

Neh 2,4

Zsolt 16,8

ApCsel 24,16

1Kor 9,22

Róm 6,12

Róm 14,20,21

Róm 7,6

Róm 8,29

1Thessz 1,9

Jn 4,23

Zsolt 62,2,3

Lk 18,11,12

ApCsel 17,23

Róm 12,11

Róm 15,2 vára, épülésére”, és vigyáz arra, hogy a „szabad-
Gal 5,13 ság ürtügy ne legyen a testnek”. Igen, dolgozik,
hogy mindezekkel a dolgokkal élhessen, de úgy,
mint aki idegen e földön, úgy, hogy mértékle-
Fil 4,5 tessége is megnyilvánuljon: „A ti szelídlelkűsé-
getek ismert legyen minden ember előtt.” Ezek-
ben a dolgokban is Istent tekinti végső célnak,
„Isten dicsőségére cselekedve”, hogy elmond-
hassuk róla: a régi dolgai elmúltak, és bizonyos
2Kor 5,17 mértékben újjá lett. Aki ilyen módon válik új
teremtésé, az minden kétséget kizáróan Krisz-
tusban van.

Az embernek e megújulása minden cseleke-
detében, és minden dolgában Isten törvényéhez
való alkalmazkodása az a szentség „amely nélkül
Zsid 12,14 senki sem látja meg az Urat”. Az emberek kép-
zelődhetnek a dolgokról, de ha nem gyakorolják
magukat abban, hogy teljes megalázkodással alá-
rendeljék magukat Istennek, és ilyen módon bel-
ső bizonyosságot szerezzenek őszinteségükről, nem
lesz bátoroságos a szívük öelötte. A vidámság az
2Kor 1,12 emberek lelkiismeretének bizonyossága. „Arról tud-
juk, hogy megismertük őt, ha az ő parancsolatait
megtartjuk.” „És erről ismerjük meg, hogy mi az
1Jn 2,3 igazságból vagyunk, és így tesszük bátoroságosak-
ká öelötte a mi szívünket. Hogyha vádol minket
a szív, mivel nagyobb az Isten a mi szívünknel,
és mindent tud. Szeretteim, ha szívünk nem vá-
dol minket, bizodalunk van az Istenhez.” Nincs
1Jn 3,19-21 bizalom, ha a szív elítél. Az új teremtménynek
az elve az új lelki élet, amelyet Isten olt a szívbe,
és ettől maga a szív is megújul, az új élet cseleke-
detei sarjadnak az ember egész lényében, mint

mondtuk, olyannyira, hogy az ember a törvény
egészére figyel. (1) Azokra a törvényekre, ame-
lyek tiltják a bűnt, és így eldönti, hogy küzdeni
fog a titkos bűnök ellen, hogy „a vak elé gáncsol-
ne vessen”; a kis bűnök ellen, ahogy némelyek 3Móz 19,14
mondják, a törvény apró előírásaira gondolva: „Va-
laki azért csak egyet is megront e legkisebb pa-
rancsolatok közül, a mennyeknek országában a
legkisebb léssen”; a lelki bűnök, a lélek szennye Mt 5,19
ellen: „mivelhogy azért ilyen ígéreteink vannak,
szeretteim, tisztítsuk meg magunkat minden testi
és lelki tisztátalanságtól, Isten félelmében vivén
véghez a mi megszentelésünket”, a mulasztási 2Kor 7,1
vétkes, az elkövetett bűnök ellen, hiszen az em-
berek ezek alapján ítéltetnek meg: „Akkor szól
majd az ő bal keze felől állókhoz is: Távozzatok
tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ör-
dögnek és az ő angyalainak készítettet. Mert
éheztem, és nem adtatok ennem; szomjúhoztam,
és nem adtatok innom.” Sőt, a testének nedveiben,
az egész lényében meghonosodott bűnök Mt 25,42,44
ellen is harcol, amelyek számára olyanok lesz-
nek, mint a jobb szem vagy a jobb kéz: „Ha pedig
a te jobb szemed megbotránkozottat téged, vágd ki
azt és vedd el magadtól.” Ez az Isten jó kezéből Mt 5,29
kapott új életelv az embert szembeállítja min-
den ismert bűnével olyan módon, hogy ne en-
gedjen többé békés lakozást a sötétség semmi-
féle ismert formájának: „mert mi szövetség van
igazságnak és hamisságnak? Vagy mi közössége
világosságnak a sötétséggel?” (2) Hasonlóké- 2Kor 6,14
ppen odafigyel azokra a parancsolatokra, amelyek
a kötelességre és benne a kegyelem felszerken-

tésére vonatkoznak. Ez arra készíti az embert, hogy tisztelje Isten minden ismert parancsolatát, hogy „mértékletesen, igazán és szentül éljen”, és hogy tanulmányozza, hogy és miként cselekedjen igazul és őszintén, elhatározva, hogy nem hagy föl annak tudakolásával, mi módon hozhatná cselekedeteit összhangba az Isten akaratával összhangban levő cselekedetek vizsgálatával, amíg e földön él, és célegyenest igyekszik „az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára”. Ez az igazi szentség, és minden vonatkozásban ilyenné válnak azok, akik igényt tartanak ama szent helyre, ahol közel van a szent Isten társasága és barátsága: „De tudjuk, hogyha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk őhozzá”.

3. AZ ILYEN MEGÚJULÁS MEGVALÓSÍTHATATLANSÁGÁRÓL VALÓ VÉLEKEDÉS

Némelyek azt gondolhatják, hogy ezek a dolgok nagyon nagy teljesítmények, amelyeket nagyon nehéz megvalósítani. Elismerem, ez igaz. De:

Először is, emlékeznünk kell arra, hogy a szövetségben az Úr kedvezményt ígért az ő népének, amely könnyebbé teszi a dolgokat. Az Úr vállalta, hogy elveszi a köszívet, és ad nekünk hússzívet, olyan új szívet, amely mindig félni fogja Istent, és az Ő parancsolatait megtartja; az Úr vállalta továbbá, hogy az Ő lelkét adja nekünk, hogy mindezt megtehessek. Isten azt is megígérte, hogy a „papok lelkét megelégti kövérséggel” és a népét megőrzi, „minden szempillantásban öntözi”. És ha Őt arra kérjük, hogy mind-

Ez 36,26.27

ezt megcselekedje az emberekért, vállalja, hogy kiönti a „könyörület és a könyörgés lelkét”,⁶ és megtanítja őket arra, hogyan keressék ezeket a dolgokat, és hogyan készítsék az Urat arra, hogy értük ezt megtegye.

Jer 31,12–14
Jer 31,33
Jer 32,32.36
Ézs 27,3
Zak 12,10

Másodszor, az erőtelenebb keresztyének kedvéért elismerem, az új teremtés, ahogyan azt mi leírtuk és kifejtettük, nem található meg valamilyen fokozata szerint minden kegyes személyben. De mindez jól van, ha:

1. Ha létrejön az új ember. Kevesebbet nem ismerhetünk el, mert „ha az ember Krisztusban van, új teremtés”. És ez az új ember, amit „föl kell öltöznünk” mindazoknak, akiknek üdvösségére szolgál a Krisztustól kapott tanítás: „Ha ugyan Őt megértettétek és őbenne megtanítottatok, úgy amint az igazság Jézusban: hogy levetkezzétek ama régi élet szerint való óembert, mely meg van romolva a családság kívánságai miatt; megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint, és felöltözzétek amaz új embert, mely Isten szerint teremtett igazságban és valóságos szentségben.” Isten képére valamiképpen meg kell újulnia az ember testének és lelkének; némiképp az ember egész lényének Istenre kell mutatnia. Jóllehet nem tagadom, hogy bárki nem taníthat másokat erre, sőt magában sem tudja észlelni, mert sokan nem ismerik a lélek különböző részeit, sem a test és a lélek minden egyes részének kellő megújulását, mégis némelyikükben lesz valami e megújulásból, együtt annak tanúságával, ha érthetővé és világossá teszed számukra, hogy miben áll ez.

Ef 4,21–24

⁶ Újford.

2Kor 6,14–16

Zsolt 119,6

Zsolt 66,18

2. Az Isten ismert parancsolatai iránti tiszteltnek olyannak kell lennie, hogy az ember nem békülhet meg egyetlen benne lakozó, ismert vétekkel sem, „mert mi szövetsége van igazságnak és hamisságnak, vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel?” Nem lehet kíméletes a bűnnel. „Akkor nem szégyenülnék meg, ha figyelnék minden parancsolatodra.” „Ha hamisságra néztem volna szívemben, meg nem hallgatott volna az én Uram.” Elismerem, hogy az emberek tudatlanok lehetnek számos parancsolat és bűn tekintetében, és azt képzelhetik némely esetben, hogy egyik-másik bűn nem utálatos Isten előtt, ha viszont megtanítják őket ezen dolgokra, akkor számukra többé nem lehet egyezés az igazság és a hamisság között.

Zsid 8,10

3. Becsületes döntéseikben az embereknek Isten teljes törvényére kell tekinteniük, ami nem mást jelent, mint azt, hogy átadjuk neki a szívünket, hogy kivétel nélkül minden törvényét belehelyezze. Ez része annak a szövetségnek, amit Istennel kell megkötnünk: „mert ez a szövetség, amelyet kötök Isten házával: adom az én törvényemet az ő elméjökbe, és az ő szívökbe írom azokat”. Nem tagadom, hogy sokan nem tudják, hogyan kell minden irányban tisztelni Isten törvényét, de ha világossá válik számukra, hogyan kell ezt tenni, figyelni fognak erre. Az is igaz, hogy a gyakorlatban sokszor kudarcot vallanak döntésük megvalósításában, de amikor kudarcot vallottak, elmondhatják, hogy más volt a szándékuk, és újra – becsületesen és csalárdság nélkül – elszánhatják magukat másféle cselekedetekre. Később

arról is megbizonyosodnak, hogy szenvedésük összefüggésben van elhatározásukkal, amikor az Úr ezt alkalmas időben feltárja számukra.

4. Amikor állapotunkat az új teremtés szerint akarjuk megítélni, ezt megfelelő időben kell tennünk, amikor jó helyzetben vagyunk, vagy legalábbis nem a legrosszabb helyzetben, mert „a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek”, és néha az egyik, néha a másik uralkodik. Azt mondom, alkalmas időt kell választanunk, amikor bennünk a lelket nem győzi le és nem uralja valamilyen kísértés által a test, mert ebben az esetben az új teremtés visszavonulásra kényszerül és visszasodródik korábbi forrásaihoz és szokásaihoz, néhány alig észlelhető dolog kivételével, amelyekben ellenáll a testnek a fentebb idézett ige szerint. Ez a lélek téli ideje, amikor gyümölcsre nem számíthatunk, sőt még csak levelekre sem, mint más évszakokban. Csak itt mondom el, hogy a világi istentelenek hasznat ne húzzanak ebből, hogy az istenfélő emberben a lélek gyakran győzedelmeskedik a test fölött, és az ő útjának célja, rendeltetése, törekvése és fő iránya nem más, mint az Úr törvénye; ez az Ő útja. Ezzel szemben a gonosz ösvénye és megszokott útja a bűn, amint erre gyakran utalnak Salamon példabeszédei. Ha pedig megtörténnék, hogy az istenfélő embert legyőzi valamilyen bűn, ez rendszerint szomorú nyugtalanságot jelent számára, és, feltételezzük, Istenre támaszkodva várja bajának orvoslását, ahogy Dávid mondja: „mert megszabadítottad az én lábaimat az eleséstől”.

Gal 5,17

Zsolt 119,1

Zsolt 56,14

Az igazi keresztyén és a képmutató közötti különbség

Ellenvetés: Az istentelenek és a képmutatók életében nagy változások és megújulások történhetnek, kívül és belül egyaránt. Attól félek, hasonló lehet az én esetem is.

Válasz: Elismerem, hogy az istentelenekben és a képmutatókban számos olyan dolog van, amely az új teremtésre hasonlít.

Először, e változás érinti különböző képességeiket. (1) Hatalmas tudásra tehetnek szert, „megvilágosítottak” lesznek. (2) Fellángolhatnak érzelmeik, mivel ők hallják az ígét és mindjárt örömmel fogadják, amint ezt a köves helyre esett magvak példázata szemlélteti. (3) Nagyfokú változást tanúsíthatnak külső magatartásukat illetően: szabadok lehetnek a bűntől és elszántak a kötelességek teljesítésében, mint a farizeus: „Isten! Hálákat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, vagy mint ím e vámszedő is. Böjtölök kétszer egy héten, dézsmát adok min-

Zsid 6,4

Mt 13,20

denből, amit szerzek.” Sőt (4) a gyakorlati gondolkozás tekintetében, Istennek bizonyos dolgait kitűnőnek tarthatják: a szolgák azt jelentették Krisztusról: „soha ember így nem szólott”. Lk 18,11,12
Jn 7,46

Másodszor, a képmutatók jeleskedhetnek a hit megvallásában. (1) Beszélhetnek a törvényről, az evangéliumról és a szövetségről, akárcsak a gonosz: „Miért beszélsz te rendeléseimről, és veszed szádra az én szövetségemet?” (2) Nyíltan Zsolt 50,16

megvallhatják bűneiket saját szégyenükre, ahogy ezt Saul király tette: „Saul pedig monda: Vétkeztem! Térj vissza fiam, Dávid, mert többé nem cselekszem veled gonoszul, mivel az én életem kedves volt előtted a mai napon. Íme esztelenül cselekedtem, és igen nagyot vétettem.” Akhábhoz hasonlóan megalázzhatják magukat zsákba öltözve: „Lőn pedig mikor meghallotta Akháb e beszédeket, megszagatá az ő ruháit, és zsákba öltözék és böjtöle és a zsákba hála, és nagy alázatossággal jár vala.” (4) Szorgalmasan kérdezősködhetnek a kötelességek felől és örömmel fogadják azokat: „Holott ők engem mindennap keresnek, és tudni kívánják utaimat, mint oly nép, amely igazságot cselekedett és Isten törvényét el nem hagyta; kérik tőlem az igazságnak ítéleteit, és Istennek elközelgését kívánják.” (5) Nehéz időkben Isten örökségéhez csatlakoznak és később elpártolnak, mint Démás és más képmutatók. (6) Ha nem is mind, de javaiknak jelentős hányadát Istennek és a szenteknek adják, mind Ananiás. „Ha vagyonomat mind felétem is, és ha testemet tűzre adom is, szeretet pedig nincsen énbennem semmi hasznom abból.” (7) Az 1Sám 26,21
1Kir 21,27
Ézs 58,2
ApCsel 5,1
1Kor 13,3

ilyeneknél, ha erősen elkötelezték magukat jó hírnevük öregbítésének, még az sem lehetetlen, hogy tűzre adják a testüket, a fenti idézet szerint.

Harmadszor, a képmutatók sokat haladhatnak a keresztyéni munka mindennapos, megszkott dolgaiban, akárcsak a kiválasztottak akkor, amikor Isten fogollyá teszi őket. Mivel: (1) Erősen meggyőződhetnek bűneikről, akárcsak Júdás: „Akkor látván Júdás, aki őt elárulá, hogy elítélték őt, megbánta dolgát, és visszavivé a harminc ezüst pénzt a főpapoknak és a véneknek, mondván: Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért. Azok pedig mondának: Mi közünk hozzá? Te lássad. Ő pedig eldobván az ezüst pénzeket a templomban, eltávozék, és elmenvén felakasztá magát.” Saul király is többször meggyőződött bűneiről. (2) Remeghetnek Isten szavára, és rettegésbe eshetnek, mint Félix: „Mikor pedig ő igazságról, önmegtartóztatásról, és az eljövendő ítéletről szólt, megrémülve mondá Félix: Most eredj el, de mikor alkalmatosságom lesz, magamhoz hívatlak téged.” (3) Örvendezhetnek az ígérek, mint az az ember, aki számára ez kövek közé hullott mag. (4) Egyfajta békességben és csendességben lehetnek a Krisztus általi üdvözítésre várva, akárcsak a bolond szüzek. (5) Mindezt bizonyítani és követni látszik a megújulás jelentős mértéke, amint a farizeus esetéből láthatjuk: „Isten! Hálákat adok néked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, páráznák, vagy mint ím e vámszedő is. Böjtölök kétszer egy héten, dézsmát adok mindenből, amit szerzek”. A tisztátlan lélek is kimehet belőlük.

Mt 27,3-5

ApCsel 24,25

Mt 13,20

Mt 25

Lk 18,11,12

Mt 14,23

(6) Ezt a változást látszik igazolni némely sajátos tapasztalat és Isten „jó beszédének” megízlése.

Negyedszer, a képmutatók birtokolnak némely olyan dolgot, amely nagyon hasonlít a Lélek kegyelmi ajándékaihoz. (1) Lehet egyfajta hitük, mint Simon Mágusnak: „És Simon maga is hitt, és megkeresztelkedvén, Fileppel tarta, és látván, hogy jelek és nagy erők lesznek, álmélikodik vala.” (2) Lehet egyfajta bűnbánatuk is, és alázatosan járhatnak: „Mi haszna, hogy alázattal járunk a Seregeknek Ura előtt?” (3) Lehet bennük nagy istenfélelem, akárcsak Bálámban, aki egy arannyal teli házért sem menne Bálák küldötteivel, ha nem kér és nem kap erre Istentől engedélyt. (4) Van egyféle reménységük: „a képmutatóknak reménysége is elvész”. Bizonyos szeretetet is érezhetnek, mint Heródes János iránt: „A király noha pedig igen megszorodék, esküje és a vendégek miatt nem akará őt elutasítani.” Nem szükséges részleteznem, mivel magától értetődő, hogy minden kegyelmi ajándék hamis másolata fellelhető náluk.

Ötödször, megtalálható náluk valami, ami Isten kijelentéséhez és a Szentlélek bizonyágtételéhez hasonló, a jövődő világ erőihez hasonlót éreznek, amely hatalmasan működik bennük, és amelynek folytán az öröm megvillan számukra, ahogy a Zsidók 6,4.5-ben olvasható: „Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak, megízlelvén a mennyei ajándékot, és részesevé lettek a Szentléleknek, és megízlelték az Istennek jó beszédét és a jövődő világnak erőt, és elesetek, ismét megújuljanak a megtérésre.”

Zsid 6,4

ApCsel 8,13

Mal 3,14

4Móz 22,18

Jób 8,13

Mk 6,26

Mégis mindezek mellett Agrippával együtt csupán „majdnem ráveszik” őket, hogy keresztyének legyenek. Fárasztó lenne részletesen szólni ezen dolgok sajátosságairól, hogy kiderüljön, hogy mindezek tévesek, ehelyett rámutatok egynémely olyan tulajdonságra, amelyben a valóban megújult keresztyén különbözik a képmutatóktól és a megátalkodottaktól.

1. Bármilyen változás is megy végbe a képmutatókban, a szívük nem változik, és nem újul meg. Az új szív csak a kiválasztottnak adatik meg, amikor megtérnek és a szövetség kötelékébe vezéreltetnek: „adok nékik egy szívet és egy utat, hogy mindenkor engem féljenek”; „Én adok néktek új szívet és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok néktek hússzívet...”. A képmutatók soha nem ismerték föl Krisztust úgy mint egyetlen kielégítő jót e világban, amelyért örömmel lemondanának mindenről, hiszen ilyen módon az Isten országa beléjük költözött volna. „Hasonlatos a mennyeknek országa a szántóföldben elrejtett kincshez, amelyet megtalálván az ember, elrejté azt, és afelett való örömben elmegy és eladván mindenét amije van, megveszi azt a szántóföldet.” A valóban megújult ember meri állítani – és indokoltan teszi ezt, mivel tanúsága van a magasból –, hogy szíve megváltozott azáltal, hogy Krisztust megtalálta, és őhozzá vezéreltetett mint egyetlen valóban gazdagító kincshez, akiért mindent kárba veszni hagy és szemétnak ítél.

2. A képmutatók akármilyen megújulást vagy hitvalló életet is érnek el, mivel mindez nem a

megújult szívből és az Isten iránti buzgalom tiszta forrásából származik, ennek célja csak valami bűnös és hamis dolog lehet, mivel csak azért cselekednek, hogy „lássák őket az emberek”, vagy hogy kijátsszanak és elkerüljenek valamilyen nehéz helyzetet, megszabaduljanak Isten haragjától vagy saját lelkiismeret-furdalásuktól: „Miért böjtölünk és te nem nézed, gyötörjük lelkünket és Te nem tudod?”; „mi haszna, hogy megtartjuk törvényeit, és hogy alázatosan járunk a Seregeknek Ura előtt?” Mindennek az a bizonyossága, hogy nem tisztelnek minden parancsolatot, mert ha így volna „nem szégyenülnének meg”; szívbeli fondorlatosság nélkül nem szánják el magukat az ismert bűnök elleni harcra, mert ha ezt tennék, a saját szívük nem ítélné el őket, és így jogosan lehetne bizodalomuk Istenhez. Ha a szeretettől, Krisztus iránti buzgóságtól indítatva és igaz cél érdekében gyakorolnák – még ha olyan kis mértékben is – az Ő megvallását, Krisztus saját szavai alapján kötelezve lenne, hogy vallást tegyen rólok az Atya előtt.

3. Bármilyen sokat haladnak is a képmutatók abban a munkában, amely által az emberek Krisztushoz vezéreltetnek, ők soha nem keresik először Isten országát és az Ő igazságát. Az „egy szükséges dolog”, Krisztus barátsága, számukra soha nem az *egyetlen dolog* és szívet betöltő választás, mert ha így volna „soha el nem vétetne” tőlük.

4. Bármilyen utánzatai is legyenek a kegyelmi ajándékoknak, a képmutatóknál ezek nem Krisztus Lelkének üdvözítő munkájából származnak. Isten nem tagadja meg tőlük ezeket, sem

meg nem fosztja őket ezektől, amiért is úgy alapoznak rájuk, mintha azok jelentenék a Szabadítót, így hát „az Isteni igazságnak nem engedelmeskednek”. Ez elegendő ahhoz, hogy kirekesztessenek e jegy – az új ember – áldásaiból, és hogy távol maradjanak Krisztustól, aki a képmutatók ócska ruhájára nem vet új posztóból foltot, sem új bort nem tölt az ó tömlőbe.

5. Bármit is állítsanak a képmutatók, a megátalkodottak és az istentelenek elmondhatjuk, hogy hiányzik belőlük a vallásosság és az igazi keresztyénség három nélkülözhetetlen követelménye: (1) Nem megtört szívűek, és nem szabadultak meg önnön igazságuktól olyannyira, hogy meggyűlöljék önmagukat. Mert csak az ilyen elveszettekért jött Krisztus, hogy megkeresse és megtartsa őket. (2) Soha nem úgy fogadták el Jézus Krisztust mint egyetlen kincset és drágakövet, amely képes meggazdagítani és kielégíteni, azért soha nem is fogadták el szív szerint Istennek az Ő szövetségben kínált váltságtervét; és így nem méltóak őhozzá; az Isten országa sem töltötte be szívüket üdvösségükre. „Hasonlatos a mennyeknek országa a szántóföldben elrejtett kincshez, amelyet megtalálván az ember, elrejté azt, és afelett való örömeiben elmegy és eladván mindenét, amije van, megveszi azt a szántóföldet.” (3) Még soha nem vették fel komolyan Krisztus igáját maradéktalanul, és nem ítélték valamennyi parancsolatát „szentnek, igaznak és jónak”. Azért nem is nyernek Krisztustól nyugalmat: „Vegyétek föl magatokra az én igámat, és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek.” Így hát bár-

Róm 10,3

Mt 9,16,17

Lk 19,10

Mt 13,44-46

Róm 7,12

Mt 11,29

ki is légy, ha jogosan és egyértelműen hivatkozatsz erre a három előbb említett dologra, távol leszel e világbeli istentelenek, képmutatók és megátalkodottak seregétől, mivel megfelelsz a törvény és az evangélium végső céljainak és szándékainak.

Annak okairól, hogy némely hívő kételkedik a Krisztusban való részesezésében

1. AZ URALKODÓ BŰN MIATTI KÉTELYRE ADOTT VÁLASZOK

Ellenvetés: Néha világos számomra, hogy igényt tarthatok az új teremtmény jegyére, de máskor a bűn olyan mértékben elhatalmaskodik fölöttem, hogy megkérdőjelezem a kegyelem bennem végzett munkájának egészét.

Válasz: Nagyon sajnálatos, hogy sok olyan embert bemocskol és rabságban tart a bűn, akik Krisztus nevét vallják. Erre az ellenvetésre, ha komoly szándékkal fogalmazódott meg, a következőket mondhatjuk: Az Írásban azt találjuk, hogy a szentek jogosan tartanak igényt Istenre és az Ő szövetségére, akkor is, ha a bűn hatalmaskodik fölöttük: „Bűneim erőt vettek rajtam, vétkeinket te bocsásd meg.” Ugyanígy Pál hálát ad Istennek Krisztus által, akkor is, amikor azért bánkódik, hogy egy törvény a tagjaiban a bűn szá-

Zsolt 65,4

mára fogva tartja őt. De hogy helyesen megértjük és sértetlenül alkalmazzuk ezt az igazságot, különbséget kell tennünk a nagy törvényszegések és a szokásos gyengeségek vagy szívbeli gonoszságok és az olyan bűnök között, amelyek öntudatlanul előre megfontolt szándék vagy bármiféle mérlegelés nélkül törnek az emberre. Ami az első fajta bűnt illeti, elmondható, hogy nehéz az embernek észre vennie a kegyelmi változást, akkor is, ha már benne elkezdődött, amíg a bűnök uralkodnak fölötte. Hasonlóképpen nehéz a kegyelmi változásból vigasztalást nyerni, amíg az ember bizonyos mértékben helyre nem áll bűneiből, és neheztelni nem kezd azokra, elhatározva, hogy küzdeni fog ellenük. Azt látjuk, hogy Dávid – miután megszámlálta Isten népét – Isten szolgájának nevezi magát, de ugyanakkor nagyon komolyan bánkódott a bűnéért: „Minekutána pedig Dávid a népet megszámlálta, megsebhedék az ő szíve, és monda Dávid az Úrnak: Igen vétkeztem abban, amit cselekedtem. Azért most, ó, Uram, vedd el, kérlek, a te szolgádnak álnokságát, mert felette esztelenül cselekedtem.” Jónás Istent Urának tekintti lázadása idején is, de később bűnbánatot tart, és önmaga ellen fordul bűnei miatt.

Róm 7,25

2Sám 24,10

Jón 1,9–12

A gyengeségek bűnei, a szívbeli gonoszságok naponkénti támadásai olyanok, mint amilyenekről Pál panaszkodik. Kiemelünk néhány gondolatot a Rómabeliekhez írott levél 7. részéből, amelyekkel szemben Pál fenntartja Krisztusban való részesezését, és amelyet jó, ha alkalmazni tudunk.

(1) Amikor Pál azt találja, hogy sok minden-

ben elbukik, és nem tud alkalmazkodni Isten törvényéhez, ő nem a törvényt hibáztatja, hogy az túl szigorú és az ember képtelen megtartani, ahogy a képmutatók szokták mondani, hanem önmagát, érzéki természetét vádolja, és azt állítja a törvényről, hogy az „szent, igaz, jó és lelki”. (2) Róm 7,12-14 Pál elmondhatja, hogy kudarcot vallott a jó cselekvésében, abban, amit tenni akart, és a rosszban túltett önmagán, bár sokszor és becsületesen elhatározta, hogy küzdeni fog a bűn ellen, amelyben elbukott. „Mert amit cselekszem, nem ismerem: mert nem azt mívelem, amit akarok, hanem amit gyűlölök, azt cselekszem. Mert tudom, hogy nem lakik énbennem, azaz a testemben jó, mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom. Mert nem a jót cselekszem, melyet akarok, hanem a gonoszt cselekszem, melyet nem akarok.” (3) Azt mondja az apostol, hogy teher számára a bűn uralma, és nyomorultnak ítéli magát a halálnak teste miatt, amelytől megszabadulni vágyik. (4) Róm 7,24 Továbbá azt állítja, hogy miközben a bűn törvénye és hatalma alatt áll, van valami a szíve mélyén, amely annak ellene szegül, bár legyőzi a bűn; de ha felülkerekedik, nagy örömet jelent. Mindezen dolgok mellett hálát ad Istennek, hogy: „nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, akik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint.” Most pedig vizsgálj meg, hogy megtalálod-e magadban mindezeket a dolgokat. (1) Róm 8,1 Vádolod-e önmagad elfogadva a törvényt, miközben nem tudsz a törvénynek eleget tenni? (2) Elmondhatod-e, hogy gyakran becsületesen és

mindenféle fondorlatosság nélkül elhatározod, hogy harcolni fogsz a bűn ellen, és ugyanígy elkötelezed magad ezzel szemben a jó mellett, amíg a gonoszság abban meg nem zavar? (3) Elmondhatod-e, hogy annyiszor elbuktál a törvény szerint, hogy emiatt nyomorultnak ítéled magad, aki a halál testében vagy, amely mindennek a gyökere és forrása? (4) Kijelentheted-e, hogy van szívedben egy másik fél, amely ellenzi ezeket a bűnöket, amely akkor jár az igaz úton, és érzi magát elemében, amikor Isten útját járja? Jó, ha mindez így van, nem csak tanácsos megpihenni, mindaddig amíg nagy mértékben meg nem szabadultál kételyeidnek okától, vagy legalábbis addig, amíg egyértelműen el nem mondhatod, hadat viselsz ezen dolgok ellen. Nagy segítség az uralkodó bűnök ellen, ha Jézus Krisztushoz hit által ragaszkodunk, ami kívánatos része a megszentelődésnek, az Isten akaratához való nagyfokú alkalmazkodásnak, és ez az evangéliumi váltásigterv lehető legnagyobb engedelmességet jelent, amiért is az embereknek törekedniük kell erre, mint Istennek tetsző dologra. „Amely életet pedig most testben élek, az Isten fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érettem. Nem törölöm el Isten kegyelmét.” Gal 2,21 „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, akit ő küldött.” Ez táplál az életre, ezáltal nyer szívünk életerőt Krisztusból, az áldott gyökérből, hogy gyümölcsstermők legyünk minden helyzetben, ahogy ez a János 15,4.5-ben olvasható: „Maradjatok énbennem és én is tibennetek. Miképpen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magá-

Gal 2,21

Jn 6,29

tól, hanemha a szőlőtőkén marad; akképpen ti sem, hanemha énbennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: Aki énbennem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem tehettek.”

2. KERESZTYÉNI TAPASZTALAT HIÁNYÁBÓL FAKADÓ KÉTELYEKRE ADOTT VÁLASZOK

Ellenvetés: Én nem részesülök Istennek azon sajátos kijelentéseiből, amelyeket a Szentírás említ, sem az Ő lelkének azon cselekedeteiből és megnyilvánulásaiból, amelyről a kegyes emberek gyakran beszélnek, és amelyet megtapasztalnak. Az állapotomat illetően ezen dolgok hiánya nagyon kételkedővé tesz.

Válasz: Röviden rámutatok az ilyen kiváló kijelentésekre, és remélem, hogy ezek helyes fel-tárással, kevés alapja marad a kegyes emberek ilyen irányú panaszainak.

1. A Szentléleknek ezen bizonyágtételei mellett, amelyek Krisztus útját mintegy bevezetik az emberi lélekbe, valamint azok mellett, amelyek utólag is rendszerint kísérik őket, van az Írás szerint Isten Lelkének egy pecsétje, aminek lényege a Szentlélek megszentelő munkája, amely rányomja Isten képének és kijelentett akaratának vonásait és vázlatát a lélekre, ahogyan a pecsétnyomó a megpecsételt tárgyon hagyja önmagához hasonlító lenyomatát és jegyét. „Megáll az Istennek erős fundamentuma, melynek pecsétje ez: Ismeri az Úr az övéit; és: Álljon el a hamisságtól minden, aki Krisztus nevét vallja.”

2Tim 2,19

Ilyenként a pecsétet bizonyágtételnek is nevezik: „Aki hisz az Isten Fiában, bizonyágtétele van önmagában.” Ez azt jelenti, hogy minden hívő emberben megtalálható az alap, amelyen a Krisztusban való részesedés felismerhető és bizonyítható, mert benne jelen van a Szentlélek megszentelő munkája, amely – noha nem mindig egyértelmű és nyilvánvaló –, de biztos tanúságtétel.

1Jn 5,10

2. Létezik egy *kapcsolat* Istennel, amelyről sokat beszélnek a keresztyének, és amelyen rendszerint Isten érzékelhető, rendkívüli lélekfrsítő jelenlétét értik. Ha viszont pontosan fogalmazunk, ez a kapcsolat tulajdonképpen kölcsönös érdeklődést jelent Isten és a Krisztus által vele megállapodásra jutott ember között. Ez az Isten és ember részéről megnyilvánuló közös részesedés az ember vonatkozásában nem csupán azt jelenti, hogy részesedik Isten személyében, hanem mindabban is, ami az Úr, amiképpen az Úr sem csupán az embert birtokolja, hanem mindazt, ami az emberé. A férj és a feleség között olyan bensőséges kapcsolat jön létre, amelyben mindenük közös: személyük, anyagi javaik és minden dolguk: ugyanez történik itt is. Az Istennel való lelki közösségben Ő a mi Istenünk, és ezáltal minden a miénk, mert Ő a miénk. Amint a későbbiekben rámutatunk erre, minden igaz hívőnek mindenkor megvan ez a kapcsolata Istennel. Elismerem, hogy ennek a kapcsolatnak van egy állandó tökéletesedése, amely által az emberek bátran közelednek Istenhez és szent bizalmassággal társalognak vele mint Istenükkel. Kü-

lönösen az istentiszteleti együttletben történik ez, amikor a lélek az élő Istennel folytat párbeszédet: részesedik az isteni természetben, hozzá hasonlóvá válik, örömmel és a részestárs bizalmával számolja elő az Ő tulajdonságait, mely dolgokat az ember úgy tekint mint saját javait és tulajdonát. Ezt tekintjük az Istennel való bensőséges viszony kegyelmi eszközeinek. Ez valóban nem gyakran és rendszeresen adatik meg az embereknek, és az Ő népe nem részesül ebből egyenlő mértékben, és az is igaz, hogy mindaz, ami Istenben van, nem mindig válik egyenlő mértékben felfoghatóvá az ember hasznára. Viszont a közösség Istennel, azaz Istennek és a vele üdvösséges szövetségben levő embernek tulajdonközsége határozottan és bizonyosan megáll mindíg. Minden hívőnek megvan e bensőséges kapcsolata Istennel a kegyelmi eszközök révén, olyannyira hogy szívük olykor az élő Istennel társalog, és az Ő képének hasonlatosságára bizonyos mértékben átváltoznak. Itt már nincs helye a kételynek az Istennel való bensőséges kapcsolatot illetően.

Zsolt 16,8

3. Létezik Istennel való olyan *közösség* is, amelyet a hívők gyakran félreértenek. Ha az Istennel való közösség azt jelenti, hogy kötelességeinket mintegy az Isten tekintete előtt végezzük, aki mindent lát, hall, és tanúja mindenben viselkedésünknek, akkor ez minden kegyes ember közös vonása; mindannyiuknak adott szokása és terve, hogy az „Úrra nézzen szüntelen”. Sőt gyakran ez a közösség ténylegesen meg is valósul a gyakorlatban, amikor lelkük megfelelő kedély-

állapotban van: úgy járnak, mintha Istent maguk mellett látnák, és a Krisztus által adatott kegyelem gondolata tölti be őket. „Közösségünk van az Atyával és az Ő Fiával, a Jézus Krisztussal.” Ha a *közösségen* Istennel folytatott kellemes, felüdítő, bensőséges, értelmes életvitelt értünk, amely gyönyörködtet és felfrissíti a lelket (a kötelességet ismerő lekiismeret mellett), akkor ez a közösség nem más, mint az Ó arcának világosságában való járás, amely jórészt az Ő érzékelhető jelenléte. Bár úgy tűnik, Énókhnak része volt ebben, mivel azt olvashatjuk, hogy „Istennel járt vala”, ez nem olyan gyakori, mint az előbbi, és nem annyira megszokott valamennyi keresztény számára. Ilyenkor mintha a lélek zsírral és kövérséggel telne meg, határozottan követi Vezérét, aki Őt jobb kezével támogatja: „Mintha zsírral és kövérséggel telne meg a lelkem, mikor víg ajakkal dicsérhet téged az én szájam. Ragaszkodik hozzád az én lelkem, a te jobbod megtámogat engem.”

1Jn 1,3

1Móz 5,24

Zsolt 63,6,9

4. Hasonlóképpen van *menetelünk* Istenhez. Ez az ember és Isten közötti akadályok eltávolítását jelenti, ami által az embernek megadja Isten, hogy közeledhessék őhöz. Azt mondjuk, hogy menetelünk van egy jelentős személyhez, ha az ő ajtaja tárva-nyitva áll, az örök eltávolítatnak, és engedélyt kapunk, hogy közelebb kerüljünk hozzá – ugyanez történik itt is. Az Írás szerint ez a menetel olykor Krisztus útkészítő munkáját, Isten és a bűnösök közötti ellenségeskedés eltávolítását jelenti, amelynek eredményeként Krisztus által egyenes út vezet Is-

Ef 2,18 tenhez: „Mert őáltala van menetelünk mindket-
tőnknek egy Lélekben az Atyához.” Máskor az
az értelme, hogy a Krisztus által már megnyitott
út újra szabaddá válik, amikor az ember rá-
döbben, hogy mindazon akadályok és külön-
ségek, amelyek rendszerint közötte és Isten kö-
zött vannak, már eltávolítottak: Isten nem úgy
viszonyul hozzá mint idegenhez, távol tartva ma-
gát tőle, rosszállóan nézve rá, hanem megengedi
Jób 23,3 neki, hogy elmenjen „szinte az ő székéig”. En-
nek a menetelnek híján panaszkodik is, amikor
azt mondja: „Ámde kelet felé megyek és nincsen
ő, nyugat felé és nem veszem őt észre. Bal kéz
felől cselekszik, de meg nem foghatom; jobb kéz
Jób 23,8.9 felől rejtőzködik és nem láthatom.” Az első érte-
lemben a szabad út Istenhez ismert valamennyi
hívő számára: a szövetség vére által közelítet-
nek hozzá, és nincsenek már többé távol Isten-
től, mivel az Isten és közöttük álló halálos ellen-
ségesség eltávolított. A második értelemben
viszont a menetelt sokkal inkább Isten abszolút
szuverenitása és jótetszése biztosítja kinek-
kinek, és a hívők hatalmába adatott, hogy saját ma-
guk elé akadályokat gördítsenek, amíg az Úr ir-
galmasan és szabadon újra meg nem nyitja előt-
tük az utat. A hívő tehát hol „fent”, hol „lent”
van, amiért azonban nem kell az ember kegyelmi
állapotát megkérdőjelezni.

5. *Szabadságunk* is van Isten előtt, és ez tulaj-
donképpen az Isten előtti szolás szabadságát je-
lenti. Sokan megkérdőjelezik saját kegyelmi ál-
lapotukat, mivel néha hiányzik ez a szabadságuk,
és a Szentírás is azt mondja: „ahol az Úrnak a

lelke, ott a szabadság”. De itt helytelenül kor-
látozzák az itt említett szabadságot az Isten előtti
szabad szólásra. Megengedem, hogy ahol az Úr
Lelke az ember előtt üdvözítő módon feltárja az
Isten akaratát az Írásban, ott megjelenik a sza-
badság, amely felment a szertartásos törvény kö-
telezettségei és az erkölcsi törvények ítélő ha-
talma alól, megszabadítva attól a nagy sötétség-
től és tudatlanságtól, amely az ember szívében
természetszerűen fátyol módjára eltakarja Krisz-
tust az evangéliumban. Hasonlóképpen elismer-
em, hogy néha ezt a szabadságot is megadja Is-
ten az Őt félőknek, hogy szabadon közeledjenek Is-
tennel dolgaikat, amiről így szól Jób: „előbe ter-
jesztem ügyemet, számat megtölteném men-
tő erősségekkel”. Ez viszont nem azonos a fen-
tebb említett szabadsággal. Bár az Úr kötelezte
magát arra, hogy a Dávid házára: kiönti bizonyos
mértékben „a könyörület és a könyörgés lelkét”,⁷
a Léleknek ez a közlése, amit mi szabadságnak
vagy az Istennel való szabad társalgásnak neve-
zünk, az Úr abszolút tetszésétől függ, tudniillik
hogy mikor és milyen mértékben adja meg. Ezt
a szabadságot, amit Istennel imádságban folyta-
tott szabad társalgásnak nevezünk, avagy az imád-
ságban tanúsított nagy bizalmat néha megvonja
tőlünk az Úr, legalábbis addig, amíg az imádság a
végéhez közeledik. Lényege e szabadságnak az
értelem élénksége, amellyel valaki Isten elé hoz-
za dolgát és eléje tárja ügyét, valamint szavainak
és kifejezéseinek előkelő, megfelelő, nagyon ki-
fejező, erőteljes és tömör volta. Ide társul az imád-

⁷ Újford.

ságban a lélek buzgósága, amelyről az Írás beszél: a lélek átmelegszik és leborul, miközben megfeszült állapotban van. Ebben a szabadságban a szív rendszerint megolvad, és helyet kap „a könnyület és a könnyörgés lelke”.⁸ Így az ember kiönti lelkét Isten előtt, mintha elsőszülöttjéért könnyörogne. Ilyen a szabadság, amelyet Isten előtt számos szent elnyer, miközben a szívük szomorúságában és lelkük buzgóságában nekik megadatik, hogy teljesen őszintén beszéljenek Istenhez mint élő Istenhez, aki imádságukat soha nem hagyja figyelmen kívül. Néha ehhez a szabadsághoz bizalom társul, és ilyenkor nem csupán szabadságról, hanem Isten előtti bátorságról is beszélünk. Ez a bátorságos bizodalom: „Akiben van a mi bátorságunk és bizodalommal való menetelünk Istenhez az őbenne való hit által.” Ebből sokkal ritkábban részesülnek az emberek, mint az előbbiből, mégis megszokott: fölfedezhető benne az említettekén kívül a Lélek hitre gyakorolt hatása, amellyel erőteljes imatevékenységre serkenti. A léleknek egyfajta édes-szomorú állapotában az ember kiönti a szívét Isten kebelén, és az Ő kegyelmébe és jóindulatába vetett bizalommal képviseli saját ügyét az élő Isten előtt. Ez az Ő érzékelhető jelenléte, amelynek megtapasztalására sok szent eljut. Ha az Isten előtti szabadság vonatkozásában ez utóbbi értelmezés szempontjából vizsgáljuk az ember állapotát, nincs alapja a kételynek, mivel semmi lényeges nincs itt, ami a kegyelmi állapotnak feltétele lehetne. Némelyeknek megvan e szabadsága,

⁸ Újford.

mások híjával vannak; egyeseknek néha megadatik ez, máskor nem, tehát nagy változatosság van ebben is. Mégis azt mondom, hogy a kegyes emberek sokat tehetnek azért, hogy megszerez-zék és megőrizzék a léleknek ezt az állapotát.

6. Beszélünk a Lélek fuvallatáról, befolyásáról is. A kegyelmi befolyás (hiszen most csak az ilyenről beszélek) kétféle lehet: megszokott, amikor a Szentlélek hat a lélekre, illetve a kegyelem benne levő szokásos munkái, ami által ezeket élte, gyakoroltatja és működteti, még ha ez a hatás alig észlelhető is. Az én értelmezésemben ez a befolyás mindig kíséri a hívőket, erről szól az ígértet Ézsaiás 27,3-ban: „Én az Úr őrizem azt, minden szempillantásban öntözöm, hogy senki meg ne látogassa, éjjel-nappal megőrzöm azt.” A Szentlélek befolyásának másik fajtája egyedibb és sajátosabb, amely olyan az elhervadt lelkű kegyesek számára, mint a négy szelek felől jövő lélek lehelete a megölettekbe, amely feléleszti őket, és úgy hat rájuk, mint a harmat vagy az eső a fűre, „mint eső a rétre, mint zápor, amely megöntözi a földet”. Ugyanilyen hatást jelöl a déli szél, amelytől folyni kezdenek a kert drága illatú fűszerei. Amikor a Lélek ilyen módon fuvall, felélénkíti Isten kegyelmi ajándékait a lélekből, és hatásukat erőteljesebbé teszi. A szív vigasztalása⁹ ez, amely által az ember Isten parancsolatainak útján jár. Ez a befolyás sokkal észlelhetőbb, mint az előbbi, ám nem annyira rendszeres. A Lélek szele az emberben hol egyik, hol másik kegyelmi ajándékra fuvall nyilvánvalóbban, és gyakran

Ez 37,9,10

Zsolt 72,6

Én 4,16

Zsolt 119,32

⁹ Az angol KJV szerint: *kitágítása*. (A ford. megj.)

többre is egyszerre; a lélek pedig e hatás mértékétől függően fordul többé vagy kevésbé erőteljesen Isten felé. Mivel a hit a kegyelem műve az emberi lélekben, a Lélek néha kisebb, néha nagyobb mértékben hat rá, és ennek függvényében a hit bizonyossága is változó mértékű.

7. Az *ima meghallgatásáról* is gyakran szól az Írás. Sokan nyugtalankodnak emiatt, azt állítva, hogy tapasztalat útján semmit nem tudnak erről. Valóban van az imádságnak kegyelmes meghallgatása, de emlékeznünk kell arra, hogy ez kétféleképpen történik. (1) Van olyan imameghallgatás, amit az ember az Írás szerinti érveire építve egyszerűen elhisz: Krisztushoz menekülök, és benne közeledek Istenhez, az Ő akarata szerint imádkozom, nem tekintve szívem romlottságára, és gyakorolva a hitet abban a dolgon, amelyért feltétellel vagy feltétel nélkül imádkozom a dolog természete és a hozzá fűződő ígéretek szerint. Köteles vagyok elhinni, hogy Isten meghallgatja az én imádságomat, és megadja, ami jó az Írásnak e szavai szerint: „Akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt.” „Ez az a bizodalom, amellyel őhozzá vagyunk, hogy ha kérünk valamit az Ő akarata szerint, meghallgat minket.” „Amit könyörgéseitekben kértek, higgyétek, hogy mindazt megnyeritek, és megleszen néktek.” „Ha hamisságra néztem volna az én szívemben, meg nem hallgatott volna az én Uram.” Ami azt jelenti, hogy ha nem nézem a szívem hamisságát, hihetem, hogy meghallgatja imádságomat. Van viszont úgy is, hogy (2) az ember észrevehető módon érzékeli, hogy Isten hall-

Jn 14,13

1Jn 5,14

Mk 11,24

Zsolt 66,18

ja az imádságát, ez nyilvánvalóvá válik a szíve számára, és ehhez nincs szüksége semmiféle logikai következtetésre. Anna az imának ilyenszerű meghallgatását tapasztalta meg: „és arca többé nem vala szomorú”. Bizonyára az Úr megérintette Anna hitét, és arra készítette őt, hogy higgye: imádsága meghallgattatott. Anna ezt nem érthette el meggyőző érvekkel, hiszen nem volt abban a konkrét esetben semmi alapja, amelyre érvelésének előfeltevéseit építhette volna az Írassal összhangban. Az Úr pecsételte valamilyen érzékelhető módon a szívébe ezt a bizalmat, amelynek segítségével ő hinni tudott. Ez csak ritkán adatik meg, különösen az olyan eseteknél, amelyek levezethetők a Szentírásból. Ezért az emberek foglalkozzanak csak azzal, hogy az előbbi módon gyakorolják hitüket, és hagyják az Úrra, hogy azt adjon, amit akar. Az ember kegyelmi állapota nem képezheti vita tárgyát az imameghallgatás jellegétől függően.

8. *Bizonyosság* is van az Úr kegyelmét illetően saját lelkünk tanúsága szerint. Ez a bizonyosság logikai érvek alapján levezethető a következőképpen: Aki hisz Krisztusban nem vész el soha: én hiszek a Krisztusban, ennél fogva nem veszek el soha. Aki tiszteletben tartja az Úr minden parancsolatát, soha meg nem szégyenül: én tiszteletben tartom az Úr minden parancsát, tehát nem szégyenülök meg soha. Azt mondom, hogy ily módon érvelve, lelkieket lelkiekhez szabván, az ember bizonyosságra juthat kegyelmi állapotára vonatkozólag. Meg van írva, hogy ha felebarátainkat valódi és igaz szeretettel szeretjük,

1Sám 1,18

akkor „bátorságossakká tesszük őelőtte a mi szív-
veinket”, és az ember örülhet a jó lelkiismeret
tanúságának. Elmondhatjuk, „ha szívünk nem
vádol minket, bizodalunk van az Istenhez”. Ez
azt jelenti, hogy bizonyosságra juthatunk saját
lelkünk tanúsága alapján is, jóllehet ez a bizo-
nyosság nem teljes. Nem tagadom, hogy a lel-
künk tanúsága, amelyből bizonyosságunk fakad,
valamelyest egybeesik Isten Lelkének a tanúsá-
gával, de úgy gondolom, itt csak egy nagyon meg-
szokott hatásra van szükség, olyanra, amely nél-
kül semmit se tehetünk. Ezt a bizonyosságot el-
érhetik az értelmes hívők, akik útjaikban meg-
őrzik a jó lelkiismeretet. Ezért úgy gondolom itt
nincs szükség a kegyelmi állapot bizonyossága
felől vitatkozni, hiszen ha az ember megtisztítja
magát attól, amivel a szíve vádolja, nagyon gyor-
san bizonyosságra jut.

9. Itt van továbbá a Szentlélek *tanúsága*, amely
„bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy
Isten gyermekei vagyunk”. A Léleknek ez a mun-
kája akkor érthető a legjobban, ha olyan szillo-
gizmust¹⁰ alkotunk, amely által lelkünk arról ta-
nuskodik, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ilyen
például a következő. (1) *Aki szereti a felebarátját,*
átment a halálból az életbe, (2) és következőképpen
Krisztusban van: én szeretem a felebarátomat, (3)
tehát átmentem a halálból az életbe. Itt a Lélek hár-
mas, pontosabban háromféle munkáját találjuk.
Az első az, hogy isteni fénysugár vetül az első
állításra, tanúsítva annak – mint Isten szavának –

¹⁰ *szillogizmus* – logikai következtetési forma, amely két előzményből
(premisszából) a zárótételhez (konklúzióhoz) jut. (A ford. megj.)

isteni tekintélyét. Az Úr Lelkének kell tanúsí-
tania – messze bármilyen más használható érv
fölött –, hogy a Szentírás isteni eredetű, és azt,
hogy ez Isten csalhatatlan ígéje. Másodsorban a
Lélek dicsőséges sugara a második állításra és
ezzel együtt a lélekben levő kegyelmi ajándé-
kokra vetül, ami által nyilvánvalóvá válik, hogy
ezek valódi kegyelmi ajándékok, amelyeket a
Szentírás ezzel a névvel illet. Ezek alapján mond-
ható, hogy Istenből való lélek által ismerjük meg
azokat, amiket Isten ajándékozott nekünk. A Lé-
lek harmadik ténykedése az érvelés harmadik
állításához, vagyis a következtetéshez kapcsol-
ódik, és – úgy értelmezem – ez nem más, mint a
hitre gyakorolt hatás, amely megerősíti az em-
bert abban, hogy az említett előzmények alapján
teljes bizonyossággal vonja le a következtetést.

„A Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel
együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk” – mond-
ja az Írás –, alávetve magam másoknak, akik vilá-
gosabban látnak a Szentírás dolgaiban, és több
tapasztalatuk van az ilyen értékes közlésekben,
a Lélek bizonyosságtételét a következőképpen ér-
tem: Nem a szillogizmus első állításának a meg-
világítását jelenti, mivel ezzel az első művelettel
a Lélek azt bizonyítja, hogy az egész Szentírás
isteni eredetű, és érvényesíti ennek isteni te-
kintélyét a kegyes emberek lelkében. Teheti ezt
a Szentírás valamely alapigazságával, amely egyál-
talan nem kapcsolódik az ember istenfiúságához,
vagyis a Krisztusban való örökség kérdéséhez. A
Lélek rávilágíthat bármely kötelességhez kap-
csolódó vagy más alapvető igazságra, megerő-

1Kor 2,12

Róm 8,16

sítve annak isteni jellegét a lélekben, miközben semmit nem szól a Krisztusban való részesedésről. Hasonlóképpen nem a Lélek tanúsága a Lélek harmadik cselekvése, amely bátorrá teszi a hitet a következtetés levonására. Ugyanis ez nem más, mint az a befolyás, mely által teljes bizonyossággá lesz a hit: az, amire a teljes bizonyosság eddig is épült, amiből megerősítést és igazolást nyert. Ezért értésem szerint Isten Lelkének tanúsága a Léleknek ama második cselekedete, amely az emberben levő kegyelmi ajándékokat erősíti meg, amaz isteni fény sugar, amely a kegyelmi ajándékokra úgy ragyog, hogy az értelem számára nyilvánvalóvá teszi őket. Ez a tanúság, hogy az Ő bizonyágtételével rávilágít ezekre. Egyedül itt, csak ebben az egy állításban és ebben a cselekedetben tanúskodik Isten Lelke ugyanarról, mint a mi lelkünk, mert a legfőbb dolog, amelyet lelkünk tanúsít, az a második állítás, és ugyancsak ebben az állításban tanúskodik Isten Lelke a mi lelkünkkel együtt. Ez a két tanúság ugyanazon dolgot erősíti és igazolja, mégpedig azon különböző kegyelmi ajándékok igazságát és valóságát, amelyek mellett a mi lelkünk vagy lelkiismeretünk tudomásának függvényében bizonyágot tesz, és az Úr Lelke is határozottan állítja és tanúsítja, hogy ez így van. Ezekből a hit, amelyre éppen e célból fuvall a Lélek, az ember fiúságára vonatkozó tételes következtetést vonja le. Ezt a következtetést az ember fiúságának teljes bizonyossága jellemzi. Valószínűnek mondható, hogy némely valódi szent nem részesül ebből a bizonyágtételből egész életé-

ben, amint meg van írva: „És megszabadítsa azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának.”

Zsid 2,15

10. Sok szent tapasztalata alapján mondom, és remélem, hogy a Szentírással összhangban, Isten oly módon közli az Ő Lelkét némelyekkel az Ő népe közül, amely mód a fiúság előbb tárgyalt bizonyágtétele mellett vagy inkább annak fölötté áll. Ez Isten dicsőséges megnyilvánulása a lélek előtt, amelyben az Ő szeretetét kiárasztja a szívben, oly dolog, amelyet könnyebb átélni, mint elmondani: nem hallható hang, hanem a dicsőség sugara, amely megtölti a lelket Istennel, Ő lévén az élet, a világosság, a szeretet és a szabadság, és amely megfelel annak a hallható hangnak: Ő, ember „te kedves vagy”, és a szívében elragadtatva az ember így szól: „jó nekünk itt lenni”. Ez az, ami Krisztusból Máriára vetült, amikor Ő csupán nevét említette: „Monda neki Jézus: Mária! Az megfordulván monda neki: Rabboni! Ami azt teszi: Mester!” Noha már váltottak néhány szót, Mária nem ismerte föl, hogy Ő az, de amikor Jézus kiejtette ezt az egyetlen szót, MÁRIA, valami olyan csodálatos üzenetet és megnyilatkozást ismert fel annak szíve, hogy a lelke csordultig megtelt, és így fölöslegessé vált minden érvelés és a vitatkozás arról, hogy valóban Krisztus-e az a személy, és hogy vajon neki van-e öröksége őbenne. Ez a megnyilatkozás a benne való hitet is munkálta, hitelt és bizalmat ébresztett, mintha csak az hangzott volna el, hogy „Így szólt az Úr”. Ez a dicsőségnek olyan ragyogása, hogy a szó legnemesebb értelmében ne-

Dán 9,23

Mt 17,4

Jn 20,16

Ef 1,14 vezhetjük az örökség zálogának vagy első zsen-
géjének, ugyanis ez a szent Istennek jelenbeli és
mintegy érzékelhető felfedezése, amely az embert az Ő hasonlatosságára formálja, és annyira
magába olvasztja, hogy mindent elfelejt, kivéve
azt a megnyilatkozást, aminek részese. Ő, mily
dicsőséges a Léleknek ez a megnyilatkozása! A
hit ilyenkor annyira telítődik bizonyossággal, hogy
teljesen feloldódik Isten érzékelhető jelenlété-
ben. Ez az a dolog, amely leginkább megérdemli
az *érezhető jelenlét* megnevezést, bár nem ada-
tik meg minden hívőnek, mivel egyesek a „féle-
lem miatt egész életükben rabok”, viszont „a tel-
jes szeretet kiűzi a félelmet”. Ez annyira a Mes-
ter jótetszésétől függ, és annyira mulandó, gyor-
san tovatűnő, hogy hiánya miatt senki sem von-
hatja kétségbe kegyelmi állapotát.

Zsid 2,15
1Jn 4,18

11. Sokakat zaklat a *béke* kérdése, amit két
szempontból vizsgálhatunk: vagy az ember ke-
gyelmi állapota vonatkozásában, azaz, hogy meg-
békélt-e Istennel Jézus Krisztus által, vagy pedig
jelenlegi helyzete és körülményei tekintetében,
amennyiben Isten akaratának megfelelően él,
legalábbis oly mértékben, hogy nincs vita vagy
ellentét Isten és között, ami csapással fenye-
getne. Mindkettőnek ezek közül helye van a
Szentírásban, és ennél fogva Isten számvetésé-
ben, valamint az ember saját lelkiismeretének
ítéletében. Az ember Krisztusban levő (megvál-
tott) állapotára vonatkozó béke az Írás és a menny
tanúsága szerint bizonyos, ha az ember hit által
Krisztusnak és az új szövetségnek részesévé lesz.
„Megigazulván azért hit által, békességünk van

Istennel.” Ha ez határozottan és biztosan így van Róm 5,1
az Írásban, az ember lelkiismeretében is ilyen-
nek kell lennie, ha a lelkiismeret helyesen tájé-
kozott, hiszen ilyenkor az Írás szerint szól. De
mivel a lelkiismeret gyakran félrevezetett, és söté-
tben van, noha az Írás szerint az ember kegyel-
mi állapotára nézve béke van, a lelkiismeret en-
nek az ellentétével fenyeget, még mindig vádol,
és elutasítja a felmentést, jöllehet az ember Krisz-
tus által megbékéltetett Istennel. Ebben az eset-
ben a lelkiismeretet tájékoztatni kell, és nyilván-
valóvá kell tenni az ember kegyelmi állapotát,
amely a kegyelmi jegyek eredményeként adott,
ahogy erre az előzőekben rámutattunk. Ilyenkor
saját lelkem tanúskodása is sokat tehet azért, hogy
enyhítse lelkiismeretem panaszát; és ha az Úr
Lelke ehhez a maga bizonyágtételét adja, akkor
a lelkiismeret tökéletesen megnyugszik, és bé-
két hirdet az embernek.

A második értelmezés szerint békéről az em-
ber pillanatnyi helyzete vagy állapota vonatko-
zásában beszélünk, pontosabban, abban az eset-
ben, ha az evangélium értelmében Istennek tet-
sző az életvitele. Ez a béke hiányozhat, mégpe-
dig méltán, jöllehet az ember megváltott álla-
potára vonatkozó béke bizonyos. Így ítélt az Írás
is az ember helyzetére és állapotára utaló békesé-
ge felől, amikor az ember nem tekint az álnok-
ságra, és kivétel nélkül megtartja Isten vala-
mennyi parancsát: ilyenkor a Szentírás szerint az
ember biztonságos helyen áll, és nem kell félnie
semmiféle haragtól Isten részéről, amelyért ide-
iglenes csapás sújtaná őt; amikor ez így van, a

lelkiismeret is felmenti őt, ami meg is történik, ha a lelkiismeret helyesen tájékozott. De mivel a lelkiismeret gyakran tudatlanságban van, az embert megriasztja a gonosz a lelkiismeret ítélőszéke előtt azzal, hogy jogosan számíthat Isten csapására bűnei miatt, mintha Isten vitában volna vele, jóllehet az Ő szándéka az ember üdvözítése. Ez elegendő ahhoz, hogy az embert nyugalanságban tartsa, és megfossza attól a vidámságtól, amely a tisztességben járó embert megilleti. Azért hát az embernek ilyenkor is tájékoztatnia kell a lelkiismeretét, nem fogadván vádjait és kárhoztatását, hacsak a Szentírás világosan alá nem támasztja azokat. Hadd álljon minden ember ezen bíróság előtt mind kegyelmi állapotát, mind pillanatnyi helyzetét illetően, hadd folyamodjék minden más ítélőszéktől ehhez, úgy, hogy semmi vád ne érje, csak akkor, ha a vád összhangban van Isten igazságával: mely igazsághoz a lelkiismeretnek minden dologban igazodni kell. Ha erre ügyelnének, nem lenne az Úr választottai között annyi alaptalan gyanakvás – minden elméjükbe ötlő gondolat hatására – a kegyelmi állapotokra vagy a jelenlegi helyzetükre vonatkozólag.

12. Itt van továbbá a Szentlélek öröme. Ez akkor jelentkezik, ha a Lélek megérinti Istenben való örvendezésünket, és ezt a sokaknál alig tapasztalható kegyelmi ajándékot érezhetővé, erőteljessé teszi; valamint akkor, ha Ő gerjeszti és serkenti a szenvedélyes örömet és lelki gyönyörűséget olyan módon, hogy a lélek kimondhatatlan, dicsőséges örömmel telik meg Isten barátságának és közelségének felismerésekor: „Akit

noha nem láttatok, hisztek benne, kibeszélhetetlen és dicsőült örömmel örvendeztek.” Ez az öröm a békét követi, és a béke az igazságot: „Mert Isten országa igazság, békesség és a Szentlélek által való öröm.” Ez az öröm rendszerint a hitbeli bizonyosság mértékével arányos: „Akiben hisztek, örvendeztek.” Így tehát a más dolgokkal kapcsolatos hibák kiküszöbölése enyhíti az örömmel kapcsolatos kételyeket is.

Mivel a Lélek némely csodálatos megnyilvánulásának tovatűnése után kérdések támadnak az emberben, hogy vajon ezek nem a Sátán csalásai-e, azt mondhatjuk ezek védelmére, hogy Isten az Ő Lelkének sajátos és erőteljes működését a lélek nagyobb mértékű megtörtségében közli az emberekkel: „Hallass örömet és vigaságot velem, hogy örvendezzenek csontjaim, amelyeket összetörtél”; a hitélet kötelességeiben való fáradozást követően: „És orcámat az Úr Istenhez emelém, hogy keressem őt imádsággal, könnyöggel, böjtöléssel, zsákban és hamuban. És még az imádságot mondám vala, mikor ama férfiú, Gábiel, akit elébb a látomásban láttam vala, sebességgel repülvén, megillette engem”; esetleg az igazságért való nagy szenvedések idején: „Amennyiben részetek van a Krisztus szenvedésében, örüljete, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is vigadozva örvendezhessetek. Boldogok vagytok, ha Krisztus nevéért gyaláznak titeket, mert megnyugszik rajtatok a dicsőségnek és az Istennek Lelke.” Ezek a megnyilvánulások olyan hirtelen törnek ránk, mint az eső, amely nem vár, és megszégyeníti, megalázzák

1Pt 1,8

Róm 14,17

1Pt 1,8

Zsolt 51,10

Dán 9,3,21

1Pt 4,13,14

az embert: „Jaj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom: hisz a királyt, a seregeknek Urát láták szemeim.” Ugyanakkor az emberben levő kegyelmi ajándékoknak számos bizonyága van: „A Lélek bizonyágot tesz a lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk”, és ezek olyan mértékben idézik elő a megszentelődést, hogy az embernek minden dolga engedelmes válasz lesz Isten ezen megnyilvánulásaira: „Álljon el a hamisságtól minden, aki Krisztus nevét vallja.” Akik ezeket megtapasztalják, Isten barátságán és társaságán kívül mindent megvetnek: „Péter pedig megszólalván, monda Jézusnak: Uram, jó nekünk itt lennünk.” Ezek a dolgok oly sok tekintélyt és isteni jelet hordoznak magukban és magukon, mialatt a lélekben vannak, hogy azután kellő mértékben bebizonyosodik, hogy Isten sajátos üzeneteit az Ő Lelkének egyedülálló megnyilvánulásai, és nem pedig a Sátán csalásai, aki „átváltoztatja magát a világosság angyalává”, sem a Lélek oly közönséges villanásai, amelyek mellett később megtörténhet a jóvátehetetlen elszakadás Istentől: „Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak, megízlelvén a mennyei ajándékot, és részeseivé lettek a Szentléleknek, és megízlelték az Istennek jó beszédét és a jövőendő világnak erőit, és elestek, ismét megújuljanak a megtérésre.”

Ézs 6,5

Róm 8,16

2Tim 2,19

Mt 17,4

2Kor 11,14

Zsid 6,4-6

3. KÖVETKEZTETÉSEK

Most, hogy befejezzük a munkának ezt a részét, amely az önvizsgálatra vonatkozik, a következőket mondhatom mindazoknak, akik a Lélek kiáradásának hiányára panaszkodnak: (1) Áldjátok Istent, ha nem nélkülöztök semmi olyan alapvető dolgot, amely akadályozná, hogy felismerjétek a Krisztusban való üdvözítő részesedéseket. Isten nektek adta Jézus Krisztust, az Ő legnagyobb ajándékát, és mivel szívetek nyitva áll előttte, Isten vele együtt nektek adja mindazt, ami jó a maga idejében. (2) Azt hiszem, komoly vizsgálat és tanulmányozás után, megértve a Lélek megnyilatkozását, nem lesz annyira idegen számotokra némely dolog, mint ahogy azt magatokról feltételezitek. (3) Emlékezzetek viszont arra, hogy az élet és az Istennel való békeség ígéretei nem azokra a sajátos dolgokra épülnek, amelyeknek hiányát állítjátok: az ígéretek a hiten és a hitet követő megszentelődésen alapulnak, és feltételezhető, hogy a dicsőségnek számos örököse nem részesül ezekben a dolgokban, hanem „a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok”. Azért hát ne tévelyegjünk ezekben a dolgokban: mi kereshetjük mindezeket, de Istennek hatalmában áll ezeket megadni vagy megvonni tőlünk. (4) Sokan ilyen megnyilvánulások után kutatnak, mielőtt bizalmukkal hitelt adnának Isten szavának. Isten bizonyította, hogy Jézus Krisztusban elegendő élet van az ember számára, és ha az emberek hit által hitelesítenék, hogy Isten igaz, még több részük lehet-

Zsid 2,15

ne ezekből a rendkívüli dolgokból. (5) Elmondhatom, sokan nem vélekednek és gondolkodnak komolyan Isten Lelke felől, akinek sajátos feladata, hogy a fentebb említett nemes dolgokat művelje. Sokan nem imádják Őt Istenként, hanem zaklatják, megszorítják és ellene állnak; számos ember, míg ezen dolgok hiányáról panaszkodik, nem fáradozik azon, hogy keresse a Lelket az Ő megnyilvánulásaiban, és kevesen készítik föl magukat az ilyen értékek befogadására. Ezért fáradozzatok többet a hitben, adjatok több hitelt az Ő igéinek, becsüljétek többre Isten Lelkének kegyelmi ajándékát, és így több jut nektek ezekből a rendkívüli dolgokból.

II. RÉSZ

Hogyan érjük el az üdvözítő részesedést Krisztusban

Bevezető

Miután ennek az értekezésnek előző részében megvizsgáltuk minden egyes ember helyzetét, az maradt még hátra, hogy a következő részben tanácsokat adjunk azoknak, akik nem tudnak, vagy nem mernek igényt tartani a korábban említett jegyekre.

MÁSODIK KÉRDÉS

Mit kell tenniük azoknak, akik nélkülözik a Krisztusban való valóságos és üdvözítő részesedés jegyeit, amelyről már szóltunk, és nem tudnak, vagy nem mernek igényt tartani rájuk?

Válasz: Ha az emberek nem fedezik föl magukban a Krisztusban való üdvözítő részesedés jegyeit a korábban elmondottak szerint, akkor kötelességük, hogy – ők és mindazok, akik hallják az evangéliumot – elfogadják Istennek bűnösöket üdvözítő tervét Jézus Krisztus által, és ily módon biztosítsák helyzetüket.

Bevezető gondolatok a kérdésben járatlanok tájékoztatásáért

Hogy a kérdést jobban megértsük, néhány vonatkozást előrebocsátunk mindazok tájékoztatása végett, akik kevésbé járatosak a kérdésben, majd közvetlenül szólnunk a tárgyról. A következő dolgokat kell megemlítenünk:

1. Kezdetben az Úr az Ő gazdagsága folytán szövetséget kötött az emberrel Ádámban: „És parancsola az Úr Isten az embernek, mondván: A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon ejéndel arról, bizony meghalsz.” Isten képességet is adott Ádámnak, hogy megmaradjon ebben a szövetségben: „Isten teremtette az embert igaznak”, de az ember azáltal, hogy evett a tiltott gyümölcsből, megtörte ezt a szövetséget: „ők, mint Ádám, áthágták a szövetséget”, és mindörökké érvénytelenné tette, nyomorúságba döntve magát ezáltal: „Annak okáért a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg öelötte”, „miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, és akképpen a halál

1Móz 2,16.17

Préd 7,29

Hós 6,7

Róm 3,20

minden emberre elhatott, mivelhogy mindenek vétkeztek.”

2. Az Úr az Ő szabadsága szerint öröktől fogva elhatározta, hogy megmenti az embert, egy másik módon, mégpedig Jézus Krisztus által, a kegyelem szövetségében, amelyben megbékél a kiválasztottakkal Jézus Krisztusban, aki Isten és Ember, asszonytól született, hogy megfelelő időben ezt a szövetséget hathatossá tegye. Tervét, hogy igazságának eleget tesz, és a kiválasztottakat üdvösségre vezérli, szüleinknek hozta először tudomására a paradicsomban: az asszony magva a kígyó fejére fog taposni. Az Úr az Ő egyháza számára ezt minden nemzedékben ismertté tette.

3. Az Úr mindenkorra megígérte, hogy megbékélt Istene lesz mindazoknak, akik rendelkezésük engedelmeskedve kifejezik melegegettségüket az Ő tervével, és kötelezik magukat, hogy azzal egyetértenek, és keresik az üdvösséget Jézus Krisztus által úgy, ahogy az Úr felajánlja Őt nekünk az evangéliumban; ezért Izrael egész népe Isten népének neveztetik, és kimondatik róla, hogy Ő az ő Istenük, és Ő pedig tanúsítja, hogy Izrael az Ő népe: „Azt kívántad ma kimondatni az Úrral, hogy Isteneddé lesz neked, hogy járhas az ő útjain, megtudhasd az ő rendelkezéseit, parancsolatait és végzéseit, és engedhess az ő szavának; az Úr pedig azt kívánja ma kimondatni veled, hogy az ő tulajdon népévé leszesz, amiképpen szólott neked, és minden ő parancsolatát megtartod.” Sőt az Úr kötelezte magát, hogy Istene lesz mindazok magvának és gyermekének, akik alávetik magukat az Ő pa-

Róm 5,12

1Móz 3,15

5Móz

26,17.18

5Móz
29,10-15
1Móz 17,10

rancsolatainak. A szövetség Isten és az egész nép között jön létre: fiatalok és idősek, jelenlévők és elkövetkezendők között. Mindezek pedig egy-azon szövetség pecsétjét kell hogy hordozzák, ahogy az Ábrahámnak megmondatott. Nem csupán az Ószövetségben volt ez így, hanem az Újszövetségben is így van. Az Úr felajánlja, hogy Jézus Krisztusban Istenünk lesz, és a szövetség népének tekinti azokat, akik vallják, hogy megelégednek ezzel az ajánlattal, aminek bizonyosságául alárendelik magukat az Ő rendeléseinek. Ezek az emberek mindenféle előzetes vizsgálat nélkül, több ezrével az Ő egyházába fogadtatnak: „Péter pedig monda nékik: Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjára: és veszite a Szentlélek ajándékát. Akik azért örömet vevék az ő beszédét, megkeresztelkedének, és hozzájuk csatlakozék azon a napon mintegy háromezer lélek.”

ApCsel
2,38.41

4. Ebben a szövetségben sokan hűtlenül viszonyulnak Istenhez: „És hízelkedének néki szájukkal, nyelvükkel pedig hazudozának néki. De szívük nem volt tökéletes iránta, és nem voltak hűségesek az ő szövetségéhez.” Jóllehet megvallják: üdvözítőként tisztelik Krisztust, és mélységesen elégedettek azzal az eljárással, amelynek nyomán Krisztussal a bűnösök üdvösséget nyernek, és hogy általa Isten képe helyreállított bennük, valóban szívük nem egyenes Isten iránt, megelégszenek azzal az önmagában üres címmel, hogy Istennel megpecsételt szövetségben vannak; hangoztatván: „Ábrahám a

mi atyánk.” Az Úr kötelez minden embert, aki azt vallja, hogy megelégszik Krisztussal, az elrendelt váltságdíjjal, hogy ebben szívélyes és őszinte legyen, és csak azok számára teljesíti a szövetség lelki ígéreteit, akik ilyenek, és csak azok részesülnek abban a kiváltságban, hogy Isten fiaivá legyenek, akik valóban befogadják Krisztust. Mégis az Úr mind az Ó-, mind az Újszövetségben sokaknak megengedi, hogy vallják: Krisztusban az Istenéi lettek, miközben a szívük nem elkötelezett, és azt is engedélyezi számukra, hogy egyházának tagjai legyenek, hogy éljenek a szertartásokkal, számos más külső jótéteménnyel és kiváltsággal, amelytől el vannak tiltva a pogányok, mivel nincsenek szövetségben övele.

Jn 8,39

Jn 1,12

5. Bár az emberek nagy része ostobán azt képzei, hogy őszintén és teljes szívből kapcsolatba került Istennel Jézus Krisztusban, vagy legalábbis mindenféle alap vagy jogosultság nélkül új szívet ígér magának, mielőtt meghalna; valójában csak nagyon kevesen békélnek meg Jézus Krisztusban Istennel úgy, ahogy Őt az evangélium ajánlja, és csak nagyon kevesen üdvözülnek, amint ez az alábbiakból világosan látszik: „Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt”; „sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak”. Ha az emberek ezt elhinnék, se-gíthetne abban, hogy felriadjanak.

Mt 7,14

Mt 20,16

6. Tulajdonképpen szív szerint senki sem lehet Istené Jézus Krisztusban, és senki sem fogadja el az Isten által létrehozott váltságdíjat, csak a választottak: „a választottak pedig megnyer-

Róm 11,7 ték, a többiek pedig megkeményítették”, és azok, akiknek szívét az Úr hatalma folytán erre az áldott választásra készítette. Mégis az Úr kötelességként hagyta az emberre, hogy ha hallja az evangéliumot, fogadja el a Jézus Krisztus által nyújtott üdvösséget, mintha ez hatalmában állna, hogy megtegye. Az Úr ezen parancsok és buzdítások révén, amelyekkel kötelezi az embert e dologra, életet és erőt nyújt az elhívottaknak, és ezáltal új szívet is ad, amely jóindulattal a bűnösök megmentésének ezen új eszköze felé, valamint Krisztus felé fordul az Ő szövetségében adott feltételek szerint. Mert ezekben a parancsolatokban és felszólításokban az Úr szándéka az, hogy kötelességet ró az emberekre, amellyel elősegíti a közte és az emberek közt létrejött megállapodás megvalósulását. Így hát ez *közeledés* a mi részünkről, ugyanakkor *vonzás* az Ő részéről: „Senki sem jöhet énhozzám, hanemha az Atya vonja azt, aki elküldött engem.” *Vonzás* az Ő részéről és *futás* a mi részünkről: „Vonz engemet teutánad, hadd fussunk.” *Közeledés* a mi részünkről, akiket mégis Ő *választ ki és készítet közeledésre*. *Hit* vagy *elfogadás* a mi részünkről: „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, akik az ő nevében hisznek”, amelyik hit viszont ajándék „néktek adott, hogy higgyetek”.

Mit jelent Istennek Jézus Krisztus váltáságművére vonatkozó evangéliumi tervét elfogadni és az elfogadás kötelessége

Minekutána előrebocsátottam a fentebb elmondottakat, azt állítom, ha az emberek nem találják meg magukban a Krisztusban való üdvözítő részese-
dés jegyeit, amelyről az értekezés első felében szóltam, akkor helyzetük bebiztosításáért haladéktalanul, teljes szorgalommal és személyesen, szív szerint fogadják el és ragaszkodjanak Istennek ama tervéhez, hogy Jézus Krisztus által szerez üdvösséget, amint azt az evangélium elénk tárja.

Ezt a kérdést tárgyalva, rámutatunk arra:

1. Mit jelent elfogadni és megállapodásra jutni e nemes tervvel.
2. Szükségszerű kötelessége ez mindazoknak, akik Isten kegyelmében szeretnének lenni és lelküket biztonságban akarják tudni.
3. Mit kell előzetesen tanúsítaniuk azoknak, akik ennek a kötelességnek eleget akarnak tenni.

4. Melyek e kötelességnek tulajdonságai és sajátosságai, hogyha helyesen viszonyulnak hozzá.

5. Melyek e kötelesség helyes teljesítésének természetes következményei.

1. AZ EVANGÉLIUMI AJÁNLAT ELFOGADÁSA ÉS A VELE VALÓ MEGÁLLAPODÁS

1. Először is mit jelent megállapodni Istennek tervével, ahogy az az evangéliumban áll, hogy Ő Jézus Krisztus által a bűnösöknek üdvösséget szerez? Itt emlékeznünk kell arra, hogy amint már kimutattuk, először Isten azt akarta, hogy az ember megmaradjon az Ő kegyelmében, megőrizve azt a tökéletességet, amelyben teremtetett. De az ember törvényszegésével kiesett Isten kegyeléből, hiábavalóvá tette a cselekedetek szövetségét, és teljesen képtelenné vált arra, hogy visszanyerje az Úr barátságát, amelyet bűne miatt vesztett el, hogy megmentse magát az átok és a nyomor következményétől, amely most bűne miatt megilleti őt, vagy hogy saját maga szerezzék meg a saját üdvösségét. Az Úr az Ő ingyen kegyelméből nyilvánvalóvá tett egy másik utat, hogy segítsen az ember elveszett állapotán, mégpedig azáltal, hogy testben elküldte az Ő Fiát, Jézus Krisztust, hogy eleget tegyen az Ő igazságának a kiválasztottak bűneiért, hogy visszaállítsa bennük az Ő képét, amely eltorzult, és hogy dicsőségre vezérelje őket. Az Úr nyíltan hirdette az egyházban, hogy bárki, aki felhagy azzal a gondolattal, hogy megmentheti önmagát a cselekedetek szövetsége vagy saját igazsága alapján, és

teljes szívből elfogadja, hogy Jézus Krisztus üdvözítse, jobb állapotba kerül, mint amilyenben hajdanán az ember volt, és üdvözül. Így hát elfogadni Isten ama tervét, hogy Jézus Krisztus által üdvözíti a bűnösöket, annyit tesz, hogy az ember megszabadul és lemond minden olyan gondolatról, amely szerint saját igazsága segíthet vagy üdvözítheti, és egyetért azzal az úttal, amelyet Isten kijelölt: értékeli és nagyra becsüli Jézus Krisztust, mint kincset, amely elegendő ahhoz, hogy a szegény bűnösöket gazdaggá tegye, és szívvel hisz abban a kijelentésben, hogy benne van elegendő élet az ember számára. Elfogadja ezt a tervet, és megnyugszik abban, hogy ez az igazi boldogság egyedüli útja. Úgy mutat erre a Közbenjáróra, ahogy Isten kijelenti Őt az evangéliumban, azzal a vággyal, hogy állapotának ügyét mindenestől őrá bízza. Ez az, amit *hitnek* neveznek: Krisztus befogadása vagyis az Ő nevében való hit. Ez az a „Higgy az Úr Jézus Krisztusban” parancsolat, amelyet Pál a börtönőrnek mondott annak biztonsága érdekében. Ez meg-
egyezik az üdvözítő hit leírásával, úgy, ahogyan a Szentírásban olvasható. Ez az, ami megfelel annak a tekintetnek, amely a pusztában felemelt rézkígyóra irányul, és ami lényege szerint megtalálható a hit szokásos megnyilvánulásaiban, amelyekhez ígéreteket fűz az Írás. Az ilyen hit csak azokban található meg, akik Istentől új szívet nyertek, senki másban viszont nem.

Jn 1,12

ApCsel 16,31

Jn 3,14.15

2. A FENTIEK KÖTELEZŐ VOLTÁRÓL AZOKNAK, AKIK ÜDVÖZÜLNI AKARNAK

A *második* dolog, amelyről szólnunk kell, az, hogy ez az elfogadás mindazok szükségszerű köteleltsége, akik Isten kegyelmét és lelkük biztonságát keresik, és a következőként jelenik meg:

1. Isten tervének elfogadását, azaz a Krisztusban való hitet az Írás mindenhol megparancsolja az új szövetség feltétele gyanánt, mint ami jogot és címet nyújt a szövetségbe foglalt minden lelki áldásra, mivel magáról Krisztus befogadásáról van szó. Ez a parancs szól, amikor Isten meghagyja, „mindnyájan jertek, vegyetek”, azaz részesüljétek mindnyájan elfogadva tervemet. „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugosztalak titeket.” A *megfáradtaknak* parancsolja, hogy hozzá jöjjenek, hogy nyugalmat találjanak. „Ez pedig az Ő parancsolata, hogy higgyünk az ő fiának, a Jézus Krisztusnak nevében.” Ez elegendő ahhoz, hogy megértsük: ránk hárul köteleltségről van szó. Sőt tovább menve, ez az egyedüli köteleltség, amely jogot és címet formál a fiúságra, mivel csak azok nyerik el ezt a kiváltságot, hogy Isten fiaivá legyenek, akik befogadták őt: „Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek.”

2. Ez mindnyájunk szükségszerű köteleltségének bizonyul, mert: csak ez ad alkalmat az önmagát felajánló Istennek, hogy Istenünk legyen a Krisztusban, és csak ez lehet méltó vallásté-

telünkhöz, miszerint az Ő látható egyházának tagjaiként szövetségben vagyunk vele. Az Úr felajánlja, hogy Istenünk lesz a Krisztusban, de ha nem fogadjuk el ezt az ajánlatot félretéve minden más boldogságra vivő lehetőség gondolatát, nem adunk számára erre alkalmat. Ő azt mondja: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok.” Ha nem jutunk vele megállapodásra az ajánlat tekintetében, nem válaszolunk Istennek. Sőt mi több, mi „mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnök bocsánatjára” vagyunk megkeresztelve. Tehát ha nem fogadjuk be Krisztust a fentebb elmondottak szerint, meghamisítjuk ezt a vallástételt. Mivel csak így válaszolhatunk Isten evangéliumi ajánlatára, és mint az Ő egyházának tagjai így minősül vallástételünk igaznak, ez szükségszerű köteleltségként hárul ránk.

3. Ha az ember nem tette magáévá Istennek Jézus Krisztussal kapcsolatos tervét, és nem fogadja be Őt, bármilyen más dolgot birtokoljon is, az nem használ személye vagy cselekedetei elfogadtatásában, sem lelki üdvösségének tekintetében. Az emberek csak a szeretett Krisztusban *fogadtatnak* el: „minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által az Ő akaratjának jókedve szerint kegyelme dicsőségének magasztalására, amellyel megajándékozott minket ama Szerelmesben”. Ábel áldozata hite által nyert elfogadást. „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni”; „aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, és nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta”. A hit hiányát semmiféle külső cím nem

Mt 17,5

ApCsel 2,38

Ef 1,5,6

Zsid 11,4,6

Jn 3,18,36

Ézs 55,1

Mt 11,28

1Jn 3,23

Jn 1,12

Mt 8,10-12

pótolhatja; az ország fiai – ha ebben hiányt szenvednek – „kivettetnek a külső sötétségre”. A kegyelmen kívüli állapotát illetően Izráel népe ugyanolyan helyzetben van, mint a pogányok: Isten haragjától ők sem menekülhetnek meg: „Ímé, eljönnek a napok, azt mondja az Úr, és megfenyítetek minden körülmetélkedett és körülmetéletlenekkel együtt: Egyiptomot és Júdát, Edomot és az Ammon fiait, Moábot, mert mindez a nemzet körülmetéletlen és Izráelnek egész háza is körülmetéletlen szívű.” Ha az emberek nem hiszik el, hogy Ő az út, akit megöltek Jeruzsálemben, akit Jézus Krisztusnak neveztek, és akiről a próféták bizonyosságot tettek, és akiről bizonyosodott számos hatalmas cselekedet által, hogy Isten Fia (mondom, ha az emberek ezt nem hiszik el), és nem fogadják Őt egyedüli útként, meghalnak bűneikben: „Azért mondom néktek, hogy a ti bűneitekben haltok meg: mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok a ti bűneitekben.”

Jer 9,25,26

Jn 8,24

Azt mondjuk azért, hogy a lehető legszükségesebb kötelesség megállapodásra jutni Jézus Krisztussal, a bűnösök áldott segítségével. Mindenki, aki eljut abba a korba, hogy hallja az evangéliumot és ezt felfogni képes, köteles lelkére venni elveszett állapotát és Istennek békességre és üdvösségre tett ajánlatát Jézus Krisztusban. Meneküljön sürgősen az Isten jövődő haragjától, elfogadva és magához véve ezt az ajánlatot, teljes szívvel megnyugodva abban, ami kielégítő módon szolgálja a veszendő bűnösök megmenekülését. Mindnyájan még több biztatást nyerjenek

e kötelesség végrehajtásához, ha meghallják, hogy Ő kéri az embereket, hogy béküljenek meg vele; emlékezzenek arra, hogy a békét és az üdvösséget egyetemes méretekben, kivétel nélkül mindenkinek felkínálja: aki csak akarja, jöjjön el. Ha valaki szomjúhozik – még ha haszontalan dolgok után is –, nyitott számára az út a fentebbi feltételek szerint: „Ő, mindnyájan, kik szomjúhozatok, jertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, jertek, vegyetek és egyetek, pénz nélkül és ingyen, bort és tejet. Miért adtok pénzt azért, ami nem kenyér, és gyűjtött kincseteket azért, ami meg nem elégíthet? Hallgassatok, hallgassatok reám, hogy jót egyetek és gyönyörködjék lelketek kövérségben. Hajtsátok ide füleiteket és jertek hozzám; hallgassatok, hogy éljen lelketek, és szerzek veletek örök szövetséget, Dávid iránt való változhatatlan kegyelmességem szerint.” Mindenkinek szól a parancs, hogy higgyen: „Ez pedig az ő parancsolata, hogy higgyünk az ő Fiának a Jézus Krisztusnak nevében.” Az ígéretek mindazoknak szólnak, akiket külsőképpen az evangélium elhívott. Az Úr nem zár ki senkit, ha az emberek ki nem zárják magukat. „Néktek lett az ígélet és a ti gyermekeiteknek, és mindazoknak, akik messze vannak, valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk.” Így hát akik csak kívánják az üdvösséget, lépjenek elő: Ő semmiképpen el nem vet magától. Ő „üdvözítheti is azokat, akik őáltala járulnak Istenhez.” Mindazok, akik sokáig halogatják, hogy ezt lelkükre vegyék, most még inkább figyeljenek, máskülönben mindaz, ami békéjüket szolgálná,

Jel 22,17

Ézs 55,1-3

1Jn 3,23

ApCsel 2,39

Jn 6,37

Zsid 7,25

Ézs 32,15

elrejtetik szemük elől. De mindezek a szavak nem hatnak az emberekre, amíg a Lélek ki nem öntetik rájuk a magasból, hogy Krisztusban Istenhez közeledni készítse őket. Mégis sürgetnünk kell az embereket köteleességük teljesítésére: kérjük, és figyelmeztessük őket Jézus Krisztus visszajövetelére és az előtte való számadásukra, hogy ne hagyjanak nyugtot az Úrnak, amíg el nem küldi a Leleket „azoknak, akik tőle kérnek”, hogy általa megtudják, mi szolgálja békességüket, és teljesítsék köteleességüket.

Lk 11,3

3. MI AZ ELVÁRÁS AZOKKAL SZEMBEN, AKIK JÉZUS KRISZTUSBAN HINNI ÉS ÁLTALA ÜDVÖZÜLNI SZERETNÉNEK

Most a *harmadik* dologról fogunk beszélni, nevezetesen arról, amit Isten előzetesen megkíván azoktól, akik teljesíteni akarják ezt a köteleességet. Nem szabad az embereknek elsietve, megfontolás nélkül és tudatlanul behajszolniuk magukat abba, hogy elfogadják a Krisztus által a bűnösöknek szerzett váltságot, abban megnyugodjanak, és azt mondják, hogy biztonságuk tekintetében csak őrés támaszkodnak. Az emberek gyakran becsapják magukat ebben a kérdésben, és azt képzelik, hogy már megtették, amit kellett. Rámutatunk ezért néhány előzetesen megkövetelt dologra, amelyeknek meg kell lenniük annak, aki el akarja fogadni Jézus Krisztust. Noha ezeket nem olyan pozitív tulajdonságokként ajánljuk, amelyek által az ember alkalmassá válik Krisztus befogadására, a hívás értelmében: „jertek

pénz nélkül és ingyen”, mégis olyan dolgok ezek, amelyek nélkül az ember nem teljesítheti értelmesen és szív szerint a Jézus Krisztusban való hit köteleességét.

Ézs 55,1

Vannak ismert elvek, amelyek feltételezhetően megtalálhatók azoknál, akik az evangéliumi előírások szerint élnek: annak ismerete, hogy az embernek halhatatlan lelke van; hogy a test és a lélek újra egyesül az utolsó napon; hogy van menny és pokol, melyek közül az egyik az ember örökkévaló osztályrésze lesz; hogy az Ó- és az Újszövetség Isten igaz szava, amely maga a hit és az életvitel szabálya; hogy természeténél fogva az ember nélküli Isten kegyelmét, és elensége Istennek, a kárhozát örökösé; hogy a megbékélés csak a Közbenjáró Jézus Krisztus által lehetséges; hogy a hit egyesít vele, és ez az új szövetség feltétele; a megszentelődés az igaz hit gyümölcse, amelyet követni kell, hiszen enélkül senki se fogja meglátni Istent. Mondom, mind ezen dolgok mellett, amelyeknek ismerete szükséges, a következő dolgok kívánatosak azok számára, akik Jézus Krisztusban szeretnének hinni:

Először is szívlelje meg természetes állapotát, tudjon és vegyen komolyan néhány fontos dolgot:

1. Minthogy lázadónak született és számkivetett Isten számára; számos tényleges törvényszegéssel is engedetlen volt Isten iránt, megerősítve ezzel Isten kegyelmének elvesztését: az embernek ismernie kell saját lázadásának mindenféle megnevezhető eseteit, hogy hazug, a Úr napjának megrontója, istenkáromló vagy hason-

lőkat, ahogy Pál beszél önmagáról részletekbe menően a későbbiekben: „ki előbb istenkáromló, üldöző és erőszakoskodó valék”.

1Tim 1,13

2. Az embernek tudnia kell, hogy az Írásban Istennek haragja erősen áll azon bűnök ellen, amelyekben az ember vétkes, minek következtében ő az a fél, akinek az Úr – aki nem hazudik – hadat üzent. Az embernek tudnia kell, hogy amikor az Írás azt mondja: „Átkozott pedig az álnok! ... hitvánnyal áldozik az Úrnak”, akkor ő ellene szól, mivel felszínesen, csupán külsőképpen tisztelte Istent, és szíve távol volt az Úrtól. Amikor az ige azt mondja: „nem hagyja az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi”, az embernek tudnia kell, hogy ez is ellene szól, mivel meg gondolatlanul megszenteltetését ez a félelmetes nevet, amely előtt minden térdnek meg kell hajolnia, és amelyet az Ő ellenségei hiábavalóan használnak. Amikor az ige azt mondja: „Átkozott, aki az Úrnak dolgát csalárdul cselekszi”, az embernek tudomásul kell vennie, hogy ez ellene szól, mert tiszteletlenül, szíve csapongásaival és álmosan hallgatta a hirdetett ígét, és gyakran értelem és hit nélkül imádkozott az Ő színe előtt. Amikor az ige így hangzik: „Jaj annak, aki megitatja felebarátját, epédet keverve belé, hogy meg részegítsed őt”, akkor az embernek tudatában kell lennie, hogy ez ellene szól, mivel azzal dicsekszik, hogy leitatja a szomszédját, és ezzel az Írás szerint Isten szörnyű haragját váltja ki. Amikor az ige azt mondja: „a paráznákat pedig megítéli Isten”, kizárattatnak az Új Jeruzsálemből, és részük „a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz”,

Mal 1,14

2Móz 20,7

Fil 2,10
Zsolt 139,20

Hab 2,15.16

Zsid 13,4
Jel 21,8

akkor az embernek tudomásul kell vennie, hogy ezek a szavak éppen ellene szólnak, mivel ő maga a tisztátalan személy, és így a törvény átka közvetlenül őt sújtja.

3. Az embernek tudnia kell, hogy semmi olyasmit nem birtokol, amellyel megszerezhetné békéjét és megszabadulhatna attól a veszélytől, amelyben van; mert „mint megfertéztetett ruha minden mi igazságaink”. Imádságai, istentisztelete, alamizsna-osztogatásai stb. Isten számára elfogadhatatlanok, mert szívének hamis indíttatásából fakadnak és helytelenül, rossz mértékben és hamis céllal hajtotta őket végre, amiért is Isten előtt „áldozata utálatos”.

Ézs 64,5

Péld 21,27

4. Az embernek tudomásul kell vennie, hogy amiképpen nélkülözi a Lélek valamennyi kegyelmi ajándékát: az Isten iránti igaz szeretetet, az Ő nevének valódi félelmét, istenes bűnbánatot stb., azonképpen hiányzik belőle a hit Krisztusban, aki elveszi mindazok bűneit, akik hisznek benne. Amíg az ember tudomásul nem veszi mindezeket, adósságát és terhét nem törődöm módon és figyelmetlenül mindig másutt hagyja, míg nem átadja annak, aki maga a Kezes.

Amint fentebb mondtam, az embernek nemcsak tudnia kell ezekről, hanem nagyon komolyan lelkére is kell vennie őket. Érintsék meg az embert, vegye őket komolyan, mint ahogy komolyan tudott venni más dolgokat azelőtt, sőt annál is komolyabban, mivel itt nagyobb a dolognak a tétje. Ennek a komolyságnak a következményei:

1. Az üdvösség mindenekelőtt való szívügy-

gyé válik. Kötelesek-e az emberek először Isten országát keresni? Valóban csak „egy a szükséges dolog”? Kell-e Pálnak mindent veszni hagyni és szemétnék itélni ezért? Vesztes-e az ember, ha „az egész világot megnyeri, a lelkében pedig kárt vall”? Lehet-e egyetlen alapja az örömnék, hogy „a ti neveitek fel vannak írva a mennyben”? És azok az emberek, akik szeretnék, hogy komolynak tekintsék őket, nem kell-e szívügyüknek tekinteniük lelkük és üdvösségük kérdését? Ez bizonyára nem maradhat el. Senki se csapja be magát! Ha a veszély, amiben lelkük forog, a lelkük üdvössége, és az a gondolat, hogy hogyan élvezhetnék Isten pártfogását, nem jutott közelebb a szívükhöz bármilyen más világi dolognál, nem feltételezhető joggal, hogy helyesen megismerték a bűnt, Istent vagy az Ő haragjának örökévalóságát.

2. A dolgok komolysága megtöri a szívet, és eltünteti ellenállását, és olyan kesergésre indítja, amely hasonló ahhoz, ahogy az elsőszülött után keseregnek. Elismerem, keserűségük inkább megfelel az Írásnak, miután felfogják, hogy Krisztus az ő bűneik által szegeztetett át.

3. Az ember odajut, hogy meggyűlöli önmagát. Az, aki így látja saját személyét, nem tehet mást, minthogy meggyűlölje önmagát azokért az undorító dolgokért, amelyek miatt tönkrement az élete. Van ebben valami a bosszúállásnak lelkéből, amelyet az igazi bűnbánat gyümölcseként emlegetnek: „ez a ti Isten szerint való megszorodástok milyen nagy buzgóságot keltett tibenetek, sőt bosszúállást”.

4. Ez a komolyság arra készíti az embert, hogy feltétlenül segítséget keressen, mivel benne nem található. Nem meri már halogatni és késleltetni az ügyet, mint korábban, amiért is valóban szükségesnek látja, hogy meggyőződéssel és belső késztetéssel cselekedjék, hogy valahol sürgősen menedéket találjon. Elismerem, hogy egyeseknél erőteljesebb, másoknál erőtlenebb ez a komolyság, ahogy erre rámutattunk az értekezés előző részében, de ha arról beszélünk, hogy hogyan cselekszik az Úr azokkal, akik a megfelelő kort megérték, azt kell mondanunk, hogy lelkük állapotát tekintsék szívügyüknek, kétségbeeséssel látva, hogy nincs bennük segítség, mivel „nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek”. A mérték tekintetében csak

Mt 9,12

amellől érvelünk, ami elegendő ahhoz, hogy az ember őszintén közeledjék Krisztushoz, és feltétel nélkül elfogadja Őt.

A *második* előzetesen megkívánt dolog attól, aki hinni szeretne Jézusban, az, hogy meg kell ismernie és szív szerint el kell fogadnia azt az utat, amelyen Isten haragja elől megmenekülhet; a Léleknek kell őt meggyőznie az igazság tekintetében. Az embernek itt külön meg kell értenie azt, hogy Isten talált egy megoldást, hogy üdvözítse az elveszett nyomorult embereket Jézus Krisztusban, akinek a tökéletes igazsága eleget tett a megsértett igazságnak, megszerezte a bűnbocsánatot és az örök kegyelmet mindazoknak, akiket az evangélium által meggyőz, hogy elfogadják Isten ajánlatát: „Azért legyen néktek tudtotokra, hogy ez által hirdettetik néktek a bű-

nőknek bocsánata, (...) ez által mindenki, aki hisz, megigazul.” „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek.” Így hát ebből egyetlen személy sincs kizárva, bármilyen is a rangja, állapota, bármilyen utakon is járt korábban, hacsak a Szentlélek ellen nem vétkeznek, ami nem más, mint a bűnösöknek szánt gyógyszer rosszindulatú gyűlölete és elutasítása, amint azt látni fogjuk a továbbiakban; mivel „minden bűn” megbocsáttatik azoknak, akik Isten szerint elfogadják az Ő ajánlatát. „Ő mindenképpen üdvözítheti azokat, akik ő általa járulnak Istenhez.”

A *harmadik* előzetesen megkívánt dolog az, hogy az embernek tudnia kell: amiképpen Isten nem zárta ki őt a szabadulásban való részesedésből, Krisztus által meg is akar békülni az emberrel, és parancsolja az embereknek, hogy közeledjenek őhöz Jézus Krisztus által, magukévátévén ily módon az üdvösséget. Ő nem csupán hív mindenkit magához: „Ő, mindnyájan, kik szomjúhoztok, gyertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, jertek vegyetek és egyetek, jertek, vegyetek pénz nélkül és ingyen, bort és tejet”; nem csak fogad mindenkit, aki eljön, ahogy ezt az evangéliumban olvashatjuk, megdicsérve őket, mint a századost és a kananeus asszonyt

Ézs 55,1,2
Mt 8,10; 15,28
Jn 5,40
Jn 3,18

nem csupán korholja és elítéli azokat, akik nem jönnek hozzá és nem fogadják be Őt: „Nem akarok hozzám jőni, hogy életetek legyen”, „aki pedig nem hisz, immár elkárhozott”, hanem meg is parancsolja mindenkinek, hogy higgyen Krisztusban: „Ez pedig az ő parancsolata, hogy higy-

gyünk az ő Fiának, a Jézus Krisztusnak nevében.” Így az embernek nem kell kétségbe vonnia az Őr abbéli hajlandóságát, hogy fogadjon mindenkit, aki becsületesen Krisztushoz megy, mivel az Őr ezt kellő mértékben világossá tette az Írásban. Amíg az ember ezeket nem tudja, aligha merészeli a szívét kitárni a bűnösöket üdvözítő nemes terv előtt, és nem meri üdvösségét teljes egészben Jézus Krisztusra bízni.

A *negyedik* előzetesen megkívánt dolog: aki Krisztust be akarja fogadni, határozza el, hogy szakít a halál és a pokol minden szövetségével: „Mert így szoltok: Frigyet kötöttünk a halállal, a sírral meg szövetséget csináltunk; az ostorozó áradat, ha jó, nem ér el minket; mert hazugságot választók oltalmunkul, és csalásban rejteznék el!”

Ézs 28,15
2Kor 6,14–18
Hós 3,3

Bármilyen ismert gonoszsággal foglalatostkodnak is az emberek, el kell hogy szánják magukat arra, hogy szakítsanak e foglalatossággal, mert nem lehet összeegyeztetni Krisztust Béliállal. Az Őr azt követeli az emberektől: ha elvárják, hogy Ő az övék legyen, akkor ne legyenek a másé. Ez távol van az evangéliumi bűnbánattól, amiről elismerem, hogy nem előzi meg Krisztusnak hitben való elfogadását: nem sokkal több ez annál, hogy megveti azt, aminek korábban odaszánta magát, semmibe veszi azokat, amelyekért korábban rajongott, mivel azt látja, hogy ezek vezették őt a pusztulásba, de meglátja a segítséget is: szívének elkötelezettsége erősebbé válik, mint amilyen korábban volt. Ezután, ha az ember egyedül Krisztusra tekint, láthatóvá válik az Ő értéke és szépsége, olyannyira, hogy valamennyi isten-

között nem talál hozzá hasonlót; Ő a tökéletes elégtétele mindazoknak, akik Őt megnyerik: ennek köszönhetően a szív megszereti Isten új szövetsége szerinti tervét, és arra vágyakozik, hogy feléje hajolva, magát mindenestől inkább Krisztusra bízsa, mintsem bármi másra. Ily módon válik az ember hívővé.

Nem állítjuk, hogy mindaz, amit elmondunk, kötelezően, szabályszerűen és megkülönböztethető módon megtalálható minden egyes személyben, mielőtt a Krisztusban megállapodna Istenel, mert a szív útja Krisztussal odasorolható a négy megfoghatatlan dolog közé. Nehéz nyomon követni a szívet azon az úton, amelyen a sötétségből világosságra jut, mégis a legismeretebb és a legvalószínűbb utat mutatjuk annak, aki azt kérdezi. Megakadályozzuk ezáltal a tudatlanokat és az eszteleneket, hogy illetéktelenül beleavatkozzanak ezekbe, és megfosztjuk őket attól, hogy az őbenne való részesedéssel álltassák magukat, mindaddig, amíg meg nem változnak.

4. EZEN KÖTELESSÉG JELLEMZŐI ÉS KÜLÖNBÖZŐ VONATKOZÁSAI

A *negyedik* dolog, amelyet kifejtteni szándékozunk, a helyesen teljesített kötelesség sajátosságai. Csupán egynéhányat említek közülük.

1. A Krisztusba vetett hitnek *személyesnek* kell lennie. Az embernek magának saját személyében kell megbékülnie Krisztussal. „Az igaz pedig az ő hite által él.” Ez azt jelenti, hogy nem

Péld 30,18

Hab 2,4

elegendő az ember biztonságához és szabadulásához az, hogy szövetségben van Istennel, mint a látható egyház tagja születésétől fogva, annak köszönhetően, hogy szülei engedelmeskedtek Isten rendelkezéseinek. Az sem elegendő, hogy az adott személy elnyerte a keresztség pecsétjét, ami által külsőképpen el van kötelezve arra, hogy keresse a Krisztus vére általi üdvösséget, mint valamennyi csecsemő: az sem elegendő, ha az ember hívő szülőktől származik; az ő hitük által gyermekeik nem nyernek jogot a szövetség lelki áldásaira; az sem elegendő, hogy a szülők bizonyos mértékben kezdeskednek gyermekeikért és Istennek ajánlják őket. Az ország és az istenes elődök gyermekei kivettetnek. Az ember csak azzal a feltétellel üdvözülhet, ha személyesen hisz Jézus Krisztusban, ha saját szíve szerint elfogadja a bűnösök üdvözítésére vonatkozó tervet és megnyugszik abban. Elismerem, ez a hit Krisztus által adatik neki, de az bizonyos, hogy ennek a hitnek személyesnek kell lennie.

2. *Másodszor*, ez a kötelesség *őszinte és szívből jövő* kell hogy legyen: „szívvel hiszünk az igazságra”. Őszintén és fondorlatosság nélkül kell az embernek megbékülnie Krisztussal, úgy ítélve, hogy Ő tökéletesen megelégtíti a lelket, nem sóvárogva más lehetőségek után. Nem szabad ennek az ügynek csupán a fejben, az értelemben lebegnie, hanem a szívben kell lakoznia: az embernek nem elég pusztán meggyőződnie arról, hogy Krisztus az út: meggyőződésében legyen vonzódás is szeretve és kedvelve a dolgot, megelégedettséget találva benne, olyannyira, hogy

Róm 10,10

2Sám 23,5 legyen „ez minden kívánsága”, ahogy Dávid beszél a szövetségről. Ha őszintének kell lenni és szeretettel viszonyulni bármi dologban, mennyivel inkább „az egyetlen szükséges dologban.” Ennek nem szabad az értelem merő képzelgésének lennie, hanem a szív és az értelem ügye, sőt nem is az érzelmek felszínén, hanem azok legjavában kell lakoznia, a lélek legbensőbb részében, ahol Krisztus formáltatik. Lehet-e az embernek őszintének lenni bármiben, és ebben az ügyben nem, ami magába foglalja legfontosabb érdekeit és helyzetét az örökkévalóságban? Vajon elmondható lesz-e az Úrról, hogy „amint örül a vőlegény a menyasszonynak, akként fog neked Istened örülni” és „örül terajta örömmel”; az ember szívének nem kell-e szeretettel lennie iránta és ebben az örömben találkoznia vele? Vagy a szív, vagy semmi; vagy a szeretet, vagy semmi; házastársi szeretet, mely szívtől szívig terjed, a jegyesek szerelme, vagy semmi: „Adjad, fiam, a te szívedet nékem”; „És ha vagyonomat mind felétedem is, és ha testemet tűzre adom is, szeretet pedig nincsen én bennem, semmi hasznom abból”. Nem mondom, hogy mindenkiben, aki hinni kezd, megtalálható ez a bensőjét uraló érzékeny szeretet, amelynek betege lesz, de lennie kell a hitben valami értelmes, kedves szeretetnek, amely annyira megalapozott és mélyen gyökerező, hogy „erős, mint a halál, lángjai a tűznek lángjai. Sok vizek el nem olthatnák”.

1Kor 13,3 Péld 23,26 Én 8,6,7

3. A Krisztust követő hit harmadik tulajdonsága vagy minősége az, hogy ésszerűnek kell lennie. Ezen azt értem, hogy tudás és értelem sze-

rint kell az embernek közelednie Istenhez Krisztusban, elfogadva az Ő bűnösök üdvöztetésére vonatkozó tervét a Krisztusban, ahogy ezt az Írás elénk tárja, nem képzelve a maga számára egy Krisztust másként, mint ahogy az evangélium beszél róla, sem másféle szabadulást általa, mint ahogy ezt Isten szava javasolja. Ezért mi úgy találjuk, hogy az ismeret Isten és ember szövetségének velejárója: „És szívet adok nékik, hogy megismerjenek engemet, és ők népemé lesznek. És nem tanítja többé senki az ő felebarátját, és senki az ő atyjafiát, mondván: Ismerjétek meg az Urat, mert ők mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig, azt mondja az Úr.” Jer 24,7; 31,34 Ugyanakkor azt is jelenti ez, hogy az ember, aki Jézus Krisztushoz jön, legyen a lélek csendességében, nagy nyugalomban, és ne vezesse valami szalmaláng-lelkesség sem, amely hamar eltűnik: „Amely pedig köves helyre esett, ez az, aki hallja az ígét, és mindjárt örömmel fogadja”, Mt 13,20 sem pedig valami külső baj miatti lehangoltság, mint azokat az embereket, akik „ha ölte őket, hozzá fordultak, és nem voltak hűségesek az ő szövetségéhez”; ne legyen az ember valamilyen Zsolt 78,34.38 külső ideiglenes érdek kísértésében sem, mint ahogy Simon Mágus volt, amikor hitt. Az embernek ésszerűen kell cselekednie, mint aki ura önmagának, és aki bizonyos mértékben képes megítélni az előtte álló dologról, hogy az jó vagy rossz.

4. A hit negyedik tulajdonsága: amilyen ésszerű, ugyanolyan *határozott*nak is kell lennie. A szegény megszomorodott emberek az evangéliumban a lehető leghatározottabban bízták magukat

Krisztusra. A léleknek ez a határozottsága tekintettel van azokra az akadályokra, amelyek ezen az úton jelentkeznek, de erővel, hévvel küzdi le azokat. Az az ember, akinek szíve Krisztust követi, nem mondhatja: „Oroszlán van az utcákon.”

Péld 26,13 Ha nincs bejárat számára az ajtón keresztül, a háztetőről tör be. Gyakran nincs tekintettel arra, amit a világ *megfontoltságnak* vagy *elővigyázatosságnak* nevez, mint Zákeus, aki felmászott a fára, hogy Krisztust megláthassa, amikor a hit formálódott a keblében. A léleknek határozottsága előre látja, milyen kellemetlenségek következhetnek, de nem riad meg ezektől, vagy legalábbis dönt ezek fölül, mint az okos építő, aki előre föl számolja a költségeket. A határozottság az ember valamennyi bálványa ellen irányul, és azon terhek ellen, melyek könnyen rátelepednek az emberre, ha mindezek fölött nem követné Krisztust, mint a vak, aki ledobta a felső ruháját, amikor Krisztus hívta őt. Ez a határozottság az ember rendkívüli belső szükségéből ered, mint a börtönőr esetében, vagy Isten felséges parancsából, amely az embert arra kötelezi, hogy Krisztushoz közeledjék: „Ez pedig az ő parancsolata, hogy higgyünk az ő Fiának, a Jézus Krisztusnak nevében”, valamint az Istentől jövő jó hírből, amely szerint Ő semmiképpen ki nem veti azt, aki hozzá jön, hanem megdicséri őt, mint a kananeus asszonyt, amiért leküzdte a legnagyobb nehézségeket is. De mindenekfölött a határozottság Jehova karjából származik, aki titokzatosan és erőteljesen Krisztushoz vonja a bűnösöket: „Sen-

Péld 26,13
Lk 5,19
Lk 19
Lk 14,28
Mk 10,50
ApCsel 16,30
1Jn 3,23
Jn 6,37

ki sem jöhet énhozzám, hanemha az Atya vonja azt, aki elküldött engem.”

Jn 6,44

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy mindenki elméjében, aki befogadja Krisztust az evangéliumi ajánlata értelmében, a fentebbi gondolatok ténylegesen megtalálhatók. Alapos vizsgálódás után, ha arra készítetik, hogy elgondolkozzék, kiderül viszont, hogy mindezek a lehető legnagyobb mértékben ott vannak a lélekben.

Az elmondottakból nyilvánvaló, hogy a látható egyházból sokaknak szükségük van arra, hogy amikor nagykorúvá lesznek, valami többet tegyenek lelkük biztonságáért, mint amennyit addig tettek Isten és az egyház szövetségében, amelyre a keresztség által elpecsételtettek.

Az elmondottakból az is kitűnik, hogy Istennek az evangéliumban hirdetett ingyen kegyelme, amely Jézus Krisztus által nyilvánult meg, megfelelő védelem, hogy a tudatlan, esztelen, világi emberek semmiféle vélt indokkal ne állíthassák, hogy részesednek belőle. Igaz, a Krisztusban való hit és őneki mint tökéletes Üdvözítőnek a befogadása könnyűnek látszik, és minden istentelen ember azt mondja, hogy hisz őbenne: de becsapják magukat, mivel lelkük őszintén, ésszerűen és határozottan soha nem közeledett Jézus Krisztushoz, ahogy azt korábban elmondtuk. Lehetséges, hogy némely bűnös ember *megvilágosított*; valósan találta félelmében: Félix megrémült, vagy örömeiben: „Amely pedig köves helyre esett, ez az, aki hallja az igét és mindjárt örömmel fogadja”, ahogy Heródes is örömmel hallgatta Jánost, de szívüket nem köte-

Zsid 6,4

ApCsel 24,25

Mt 13,20

Mk 6,20

Jer 30,21 lezték, hogy Istenhez közeledjék, vagy megállapodtak közönséges megtapasztalásaiknál, mint egy szentélynél, mígnem eljött az ítélet: „mihelyt pedig nyomorgatás vagy üldözés támad az ige miatt, azonnal megbotránkozik”, vagy pedig visszatertek, mint „az eb saját okádására”, ahhoz, amitől bizonyos mértékben megszabadultak „az Úrnak, a megtartó Jézus Krisztusnak megismerése által”, esetleg teljesen elpártoltak, a gyűlölet, a szándékos megvetés oldalára szegődtek, üldözve Krisztust és az Ő örökségét, ahonnan aligha téríthetők vissza: „Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak, megízlelve a mennyei ajándékot, és részeseivé lettek a Szentléleknek, és megízlelték az Istennek jó beszédét és a jövővilágnak erőit, és elesetek, ismét megújuljanak a megtérésre, mint akik önmagoknak feszítik meg az Istennek ama Fiát, és meggyalázzák őt.” „Mert ha szándékosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat. Gondoljátok meg, mennyivel súlyosabb büntetésre méltónak ítéltetik az, aki Isten Fiát megtagadja, és a szövetségnek vérét, mellyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja és a kegyelemnek Lelkét bántalmazza”. Ezek a dolgok arra kell hogy készítsék az embereket, hogy komolyan vegyék ezt a fontos ügyet.

Zsid 6,4-6;
10,26.29

5. AZ ÜDVÖZÍTŐ HIT HATÁSAI ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

Most a tervezettek közül az *ötödik* dologról fogunk beszélni, mégpedig arról, hogy melyek az igaz hit természetes következményei. Kettőre szorítkozom mindabból, amiről beszélnem kell: az Istennel való egyesülés és a vele való lelki közösség. Ezért először azt mondom, amikor a bűnös befogadja Jézus Krisztust, rögtön csodálatos egyesülés jön létre, különleges egység Isten és ember között. Ahogy a férj és a feleség, a fej és a test, a gyökér és az ágak nem két külön dolognak tekintendők, hanem egynek; úgy Krisztus, azaz Isten a Krisztusban és a vele hit által megbékülő bűnös eggyé válnak: „Mert az Ő testének tagjai vagyunk, az Ő testéből és az Ő csontjaiból valók vagyunk.” Aki ily módon „az Úrral egyesül, egy lélek vele”, ahogyan az Atya a Fiúban van és Krisztus az Atyában, ugyanúgy a hívők eggyé válnak az Atyában és a Fiúban, ahogy az Atya és a Fiú is egyek. Az Atya Krisztusban van és Krisztus a hívőkben, hogy „tökéletesen eggyé legyenek”. Ő, milyen különös egybeszővődés és megbonthatatlan egység van itt!

Ef 5,30

1Kor 6,17

Jn 17,21-26

1. Isten és ember ezen egyesülésének köszönhetően a felek soha nem gyűlölhetik egymást. Ezentúl az Úr soha nem fogja gyűlölni az embert: „Mert soha senki az ő tulajdon testét nem gyűlölte, hanem táplálgatja és ápolgatja azt, miképpen az Úr is az egyházat.” Haragos lehet abból a célból, hogy rendre utasítsa és megfenyítse a hívő embert, de mindazt, amit Ő tesz, az ember javára

Ef 5,29

és előnyére teszi: „Az Úrnak minden útja kegyelem és hűség.” A hívőknek „minden javukra van”. Másfelől a hívő soha nem gyűlölhethi szándékosan az Urat, mert „senki sem cselekszik bűnt, aki Istentől született”. Az Úr ugyanis úgy döntött, és úgy rendelte a dolgokat, hogy az Ő keze mindig a hívőkön lesz az ő javukra, olyannyira, hogy nekik nem engedi meg soha, hogy Őt gyűlöljék, és ezért kiszakíttassanak az Ő kezéből.

2. Ennek az egyesülésnek köszönhetően különös rokonszenv és együttérzés van Isten és ember között: az ember szenvedését az Úr is szenvedti. Ő gyöngéden, gondosan és együttérzéssel átéli az övéi szenvedését, mintha Ő is szenvedne. Aki a hívőt bántja, az Úr szeme fényét bántja. Nem olyan Ő, aki „nem tudna megindulni gyarlóságainkon”, és „szemei előtt drága az ő kegyelmeinek halála”. Egyszóval, amit a hívőkkel tesznek, az Úrral teszik azt, és amit velük nem tesznek meg, az Úrral nem teszik meg: „Aki titeket befogad, engem fogad be.” „Amennyiben megcselekedtél egyvel ez én legkisebb atyámfiái közül, énvelem cselekedtél meg: amennyiben nem cselekedtél meg egyvel eme legkisebbek közül, énvelem nem cselekedtél meg.” Másrészt az Ő „házához való féltő szeretet” tölti be a hívő ember szívét. Az Úr feddése megvilágosítja a hívőt. Ha jól halad az Ő ügye, az Ő népét érinti ez. Eme különös rokonszenv Isten és a hívők viszonyában a közöttük létrejött egyesülésnek köszönhető. Azért az embereknek gyűlölniük kell mindent, ami versenyre kelhet övele, lefoglalva szeretetüket és vonzódásukat, méltóság-

gukon alulinak tartva, hogy teremtmények rab-szolgái legyenek, mivel a teremtmények az ő Urukak és férjüknek szolgái, és Isten által nekik is. Milyen gyűlöletes dolog a királynő előtt, hogy székelybe hozza önmagát a fejedelmének és férjének szolgálóival! Ugyanolyan székely a hívő számára a rossz hírtől félni, mivel egyedül az Úr, akivel ő egy, irányítja a dolgokat, és „amit akar, azt mind megcselekszi” az égen és a földön. „Minden a tiétek. Ti pedig a Krisztusé, Krisztus pedig Istené.” „Soha nem ingadoz az igaz, semmi rossz hírtől nem fél; szíve erős, az Úrban bizakodó. Rendületlen az ő szíve; nem fél.” „A mi Istenünk az égben van, amit akar, azt mind megcselekszi.”

1Kor 3,21.23

Zsolt
112,6.7;
115,3

A másik nagy következménye a hitnek a csodálatra méltó, páratlan lelki *közösség*, amelynek folytán:

1. A két fél egymáshoz tartozik. Az Úr Istene az Ő népének, Ő maga Atya, Fiú és Szentlélek, az ő Istenük valamennyi dicső tulajdonságában, az Ő igazságában és kegyelmében, bölcsességében, erejében és szentségében stb., mert Ő maga lesz az Ő népének Istene, ahogy a szövetségben ezt gyakran mondja. Másrészt a hívők az Ő népe. Teljes személyükben az övéi, ahogy a szövetség mondja: az Ő népe lesznek, hogy a fejük, a szívük, a kezük stb., mindenük, amijük van, az övé.

2. E lelki közösség alapján kölcsönös részük van egymás tulajdonában és javaiban, amennyiben ez hasznos lehet. Az Úr valamennyi ígéje a hívő tulajdona, fenyegetései és dicséretei egyaránt javát szolgálják; Istennek valamennyi útja,

valamennyi cselekedete, sajátos közlései, halál, ördögök, minden dolog, ami csak hasznos lehet: „Mindен a tiétek. Akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár világ, akár élet, akár halál, akár jelenvalók, akár következendők, minden a tiétek. Ti pedig Krisztusé, Krisztus pedig Istené.” Másrészt minden, ami a hívő emberé, az Úr tulajdona: öröksége, gyermekei, élete, felesége, hitel stb., mindez az Ő rendelkezésére áll; ha ebből bármi hasznos lehet számára, akkor a hívőnek le kell mondania róla, mert másként meghamisítja a közösséget, és magát Krisztushoz méltatlannak nyilvánítja: „Ha valaki énhozzám jó, és meg nem gyűlöli az ő atyját, sőt még a maga lelkét is, nem lehet az én tanítványom.”

3. E közösség alapján Isten és ember között nagy meghittségnek és bizalmasságnak kell lennie. Az Úr beavatkozhat bármibe, ami a hívőé, és azt tehet az emberrel, ami neki tetszik. Azért az ember ne tévedjen, így szólva Istenhez: „Mit teszel?”, kivéve azt, ami az ő köteleességét illeti, sőt minden esetben azt kell mondania: „Jóságos az Úr beszéde.” Ami a másik felet illeti, a hívő ember alázatos módon bensőséges és meghitt viszonyban lehet Krisztus által Istennel, és bizodalommal járulhat a kegyelem királyi székéhez előadva Istenhez intézett beszédét. Többé már nem idegen Isten előtt, és nem kell úgy szólnia, mint ha óránként be kellene mutatkoznia Istennek, mint ahogy számos hitvalló teszi, ami vallásosságukban nagy következetlenségre utal.

A hívő hasonlóképpen kitarthatja a szívét Isten előtt: „szívemet öntöttem ki az Úr előtt”, és

tévedéstől való félelem nélkül megoszthatja vele valamennyi titkát és kísértését, tévedéstől való félelem nélkül. A hívő hasonlóképpen rákérdezhet arra, mit cselekszik Isten, amennyiben ez saját köteleossége; amennyiben el akarja kerülni a tévedéseket, az Úr útját követve, vagy ha a maga útjait egyeztetni akarja az Úr szavaival: ahogyan Jób mondja: „Íme, megöl engem! Nem reménylem; hiszen csak utaimat akarom védeni előtte!” Ilyen vonatkozásban a hívő Isten barátja, aki tudja, hogy mit tesz a Mester.

A hívő ugyanakkor valamennyi gyarlóságával együtt naponta közeledhet Istenhez, és keresheti a bűnbánatot, a bocsánatot és a békét Krisztus pártfogása alatt: Őt „az Isten fejedelemmé és megtartóvá emelte jobbjaival, hogy adjon az Izráelnek bűnbánatot és bűnöknek bocsánatát”. „Ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.” Ő, mily sokszor kell a hívőnek egy nap alatt bűnbocsánatért könyörögnie, ha nem akar gúnyt űzni Istenből, és az Ő kegyelmét sem akarja kicsapongásra használni. Az Úr azt parancsolta az embereknek, hogy naponta hetvenszer hétszer bocsássonak meg egymásnak. A szolgálói adósságáról számot vevő király példázatával azt hirdeti, hogy mennyivel nagyobb mértékben képes a Mester megbocsátani.

A hívő Istenre bízhatja külső dolgait is, mert neki ezekre is van gondja: „Ha pedig a mezőnek fűvét, amely ma van, és holnap kemencébe vetetik, így ruházza az Isten, nem sokkal inkább-e titeket, ti kicsinyhitűek? Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? Vagy:

Jób 13,15

1Móz 18,23

Jer 12,1

Ézs 63,17

ApCsel 5,31

1Jn 2,1

Mt 18,22–27

Mit igyunk? Vagy: Mivel ruházkodjunk? Mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségetek van.” „Minden gondotokat őreá vesétek, mert neki gondja van reátok.” Sőt a hívő alázatosan arra készteheti Istent, hogy közeledjék feléje minden esetben, amikor szüksége van rá, hogy minden évszakban a megfelelő gyümölcs termésére segítsen, és „kegyelmet találjunk alkalmas időben”. Mily nagy dolgokat kereshetnek nála a hívők Jézus Krisztusban, önmaguk és mások javára egyaránt! „Ha kérünk valamit az ő akarata szerint, meghallgat minket”; „Akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt”; „Kérdezzétek meg a jövendőt tőlem, fiaimat és kezeim munkáját bízzátok csak reám!” Szégyenére és kárára van az Ő népének, ha nem tökéletesíti e lelki közösséget nagyobb mértékben, mint ahogy azt teszik: joggal vetheti a szemükre Krisztus: „semmit se kértetek az Atyától az én nevemben”.

Az elmondottakból kitűnik, hogy milyen nagy fontossága van a hit eme kötelességének, amely által az ember elfogadja Jézus Krisztust, akit az Atya elpecsételt és szövetségként adott az Ő népének. A hit oly tiszteletre méltó Isten előtt, az Ő tervének annyira megfelel, és annyira az Ő érdekét szolgálja az egész evangéliumi elképzelésben és megnyilatkozásban, ráadásul oly előnyös az embernek, hogy a Sátán és a hitetlen gonosz szív erősen ellene áll ennek, olyan ellenvetésekkel élve, amelyek közül csak a legáltalánosabbakat említtem meg.

Ellenvetések és nehézségek megválaszolása

1. A BŰNÖS ALÁVALÓSÁGA MINT AMI MIATT ELBIZAKODOTTSÁGNAK ÍTÉLIA KRISZTUSHOZ VALÓ KÖZELEDÉST

Ellenvetés: Én magam annyira alávaló, értéktelen és bűnös vagyok, hogy nagy elbizakodottság volna a részemről, ha oda tolakodnék Jézus Krisztushoz az Ő saját vérével szerzett váltságot igényelve.

Válasz: Valóban, Ádám valamennyi leszármazottja alávaló és bűnös öelötte, aki „az ő angyalaiban is talál hibát” és „minden népek semmik elötte, a semmiségnél és ürességnél alábbvalóknak tartja”. Olyan nagy az aránytalanság Isten és ember között, hogy ha Ő maga nem gondolta volna ki a szövetséget, és ha az Ő szabad akarata szerint nem vállalta volna, hogy ezt az emberekkel véghezviszi, felségsértés lett volna az emberek vagy az angyalok részéről azt képzelni Istentől, hogy megalázza magát, és szolgálva válik, felveszi magára természetünket, egyesítve azt saját

Jób 4,18

Ézs 40,17

személyében az áldott Istenséggel, és aláveti magát a szégyenletes kereszthalálnak, és mindezt a lázadó emberekért, hogy megbékítse őket Istennel, és örökkévaló boldogságot szerezzen nekik azzal, hogy az Ő szent társaságában lehetnek mindörökre.

Azt mondom viszont, hogy mindez az Ő saját elgondolása és szabad választása volt, sőt mi több, ha Isten nem parancsolta volna meg fenségesen, hogy Krisztusban és Krisztus által megbéküljenek vele, egy ember sem merné hasznát venni ennek az isteni elgondolásnak: „Ő, mindnyájan, kik szomjúhoztok, jertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, gyertek, vegyetek és egyetek, pénz nélkül és ingyen, bort és tejet.” „Ez pedig az Ő parancsolata, hogy higgyünk az ő fiának, a Jézus Krisztusnak nevében.” Így akkor Abigéllal együtt mondhatom: „Íme a te szolgáló leányod szolgáló lesz, hogy mossa az én Uram szolgálójának lábát.” Mégis mivel az Ő bölcsességével ezt az utat Ő gondolta ki, és Ő tudja, hogyan dicsőítheti meg magát ebben gazdagon, „világosítsa meg értelemitek szemeit, hogy tudhassátok, hogy mi az Ő elhívásának reménysége, mi az Ő öröksége dicsőségének a gazdagsága a szentek között”; „az enyémekek mind a tiéid, és a tiéid az enyémekek: és megdicsőíttetem őbennük”, és mivel Ő parancsolta azt nekem, hogy Jézus Krisztust befogadjam, amiért felelős leszek ama napon, azért nem bátorkodom engedetlenkedni, és az Ő tervének és parancsolatainak okait vizsgálni. Sőt inkább teljesítenem kell az Ő parancsolatát, hogy ne mondassák rólam, hogy eltörlöm Isten ke-

Ézs 55,1-3

1Jn 3,23

1Sám 25,40

Ef 1,18

Jn 17,10

gyelmét, és bizonyos értelemben meghíúsítom az evangéliumot, és azt a biznyságtételt, amit az Ő Fiáról tett, hogy van benne elegendő élet az emberek számára, hazuggá tévén Istent, és még lázadással is sokasítva korábbi vétkeimet.

Gal 2,21

1Jn 5,10-11

2. AZ EMBER SAJÁT BŰNE OLY RENDKÍVÜLI, HOGY AZ ELZÁRJA AZ UTAT

Ellenvetés: Rendkívüli módon bűnös személy vagyok, valamennyi általam ismert személynél bűnösebb, ezért nem merészelek oly elbizakodottnak lenni, hogy Jézus Krisztushoz közeledjem, és az Ő igazsága által szerzett üdvösséget keressem.

Válasz: Nagyobb-e a te bűnöd, mint Lót részegsége és vérfertőzése, mint Dávid gyilkossággal takart házasságtörése, Salamon bálványimádása és szörnyű hitehagyása, Manassé bálványimádása, gyilkossága és varázslása, mint Jónás Isten és az Ő útja elleni haragja, Péter krisztustagadása, miután előbb figyelmeztetést kapott erre nézve, és ő az ellenkezőjét fogadta meg, mint Pál véres üldözései, melyekkel a szenteket istenkáromlásra kényszerítette? Jaj annak, akit bűnre bátorítanak ezek a Szentírásban feljegyzett esetek, amelyek csak Isten szabad és gazdag kegyelmének dicséretére szolgálnak, és a nyomorult bűnösök bátorítására, hogy Krisztushoz meneküljenek. Kérdem mégis, nagyobbak-e a te bűneid ezeknél? Ezek mindannyian bocsánatot nyertek Krisztus által, ahogyan ezt az Írás mutatja.

Tudjad ezért, hogy minden bűn egyenlő Isten ingyen kegyelme előtt, mert Ő „ingyen kegyelemből” szeret, és nem azt nézi, hogy sok-e vagy kevés a bűn. Ha az ember szívében kész Krisztus által Istenhez járulni, „Ő mindenképpen üdvözítheti is”. Sőt az ember valamennyi vétkenél nagyobb kihívás Istennel szemben nem fogadni be Krisztust, amikor ez az ajánlat elhangzik a számára, mert „aki nem hisz Istennek, hazuggá tette őt; mert nem hitt abban a bizonyoság-tételben, amellyel bizonyoságot tett az Isten az Ő Fiáról, hogy az élet az Ő Fiában van”. „Aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.” Ez lesz a legnagyobb vád az ember ellen, így tehát a sok bűn nem lehet mentség az ember számára, ha elveti Krisztust, és elutasítja az Ő áldozatát, mivel Isten nyíltan kijelentette: „Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött e világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akik közül első vagyok én.” Még az is, aki saját felfogása szerint a bűnösök között az első, köteles hinni és elfogadni a beszédet.

Hós 14,4
Zsid 7,25
1Jn 5,10.11
Jn 3,18
1Tim 1,15

3. A BŰNT SÚLYOSBÍTÓ KÖRÜLMÉNY MINT AKADÁLY

Ellenvetés: Bűneimnek mások hasonló bűneihez viszonyítva sajátos súlyosbító körülményei vannak, és ez rendkívül megfélemlít.

Válasz: Milyenek lehetnek a te bűneid súlyosbító körülményei, amelyek nem állíthatók párhuzamba az említett példákkal? Vétkeztél an-

nak ellenére, hogy nagy világosságot nyertél? Ilyen volt sokaké azok közül, akikről beszéltünk. Vétkeztél, noha Isten különös kegyelmet és megszabadítást gyakorolt veled? Ilyen volt Lót és Noé részegsége is. Megfontolással elkövetett bűn volt a tiéd? Ilyen volt a Dávidé is, amikor levelet írt Uriás ellen. Bűnöd Isten egyedülálló kijelentése ellenére következett be? Ilyen volt Salamon bűne is. Bűnöd apró, alávaló kísértés következménye volt? Hasonló volt Jónásé és Péteré is, ha vétküket förtelmes voltát tekintjük. Megismételted a bűnt, újra meg újra elkövetted? Így tett Lót is, Péter is, meg Jósafát is, mikor csatlakozott Akhábhhoz és Jórámhoz. Sok nagy bűn található egyidejűleg benned? Így volt ez Manasséval is. Hoszszú ideig ellenálltál Istennek lázadásoddal? Akárcsak a korábbiak esetében, ez a te szégyened. De hát hasonlóképpen cselekedett a tolvaj is a kereszten, az utolsó leheletéig ellenállt. Ha még „van füled a hallásra”, neked szól a parancs, hogy „halljál”. Jóllehet pénzt adtál azért, ami nem kenyér, annál inkább szükséged van most arra, hogy siess és a menedékhez menekülj. Ha így teszel, Ő majd fogad téged, és „semmiképpen ki nem vet”, különösen azért, mert az Írásban Ő nem rendelkezett az időre nézve. Így hát bűnödnek súlyosbító körülményei nem szolgálnak mentséggel, ha az Úr áldozatát elutasítod.

1Kir 22,2

2Kir 3

Lk 23,42.43

Mt 13,9

Ézs 55,1.2

Jn 6,37

4. A MEGNEM NEVEZETT BŰNÖK AKADÁLYA

Ellenvetés: Az általad felhozott példákkal nem nevezted meg azokat a sajátos bűnöket, amelyekben

vétkes vagyok, és azt sem tudom, nyert-e valaki valaha kegyelmet Isten előtt, ha olyan bűnökben vétkes, mint amelyekben én vagyok.

Válasz: Nehéz felsorolni valamennyi sajátos, a lelkiismeretet felkavaró törvényszegést, sőt sokkal kisebb bűnök, mint némelyek az említettek közül, nyugtalanságot okoznak a lelkiismeretben, ha az Úr felébreszti azt. De hogy válaszoljunk kérdésedre, utalok a Szentírás néhány olyan igazságára, amely a bűnöket sokkal egyetemesebb módon érinti, mint ahogy azt bármely ember tehetné részletekbe menően beszélve róla:

2Móz 34,7

Isten „megbocsát hamisságot, vétket és bűnt”; azaz mindenféle bűnt. Ha az ember hátat fordít valamennyi gyarlóságának, Isten nem emlékezik meg róluk, és azok nem szolgálnak romlására.

Ez

18,21.22.30

Jn 6,37

„Azt, aki hozzám jön, semmiképpen ki nem vetem”, bármilyenek is lennének a bűnei, vagy ezek súlyosbító körülményei. Kivétel nélkül érvényes bármilyen esetre vagy bűnre. „Valaki hiszen öböne, örök élete legyen.” „Ő mindenképpen üdvözítheti is azokat, kik általa járulnak Istenhez”; egyetlen ember se tudná kielégítő módon megállapítani, hogy mit jelent Isten *mindenképpen*je.

Jn 3,16

Zsid 7,25

„Minden bűn és károklás megbocsáttatik az embereknek”, aminek az az értelme, hogy nincs egyetlen olyanfajta bűn se, amelynek valamely konkrét esete ne nyerne megbocsátást egyik vagy másik személy esetében, kivéve a „Lélek károklás”-át, amely nem bocsáttatik meg az embereknek. Az ilyenek és az ehhez hasonló ígék mindenféle bűnre vonatkoznak, így hát bármik is legyenek bűneid, bármivé váljanak is, besorol-

hatók ezen igazságok valamelyikébe. Bűnöd tehát nem lehet mentség számodra a Krisztus által szerzett béke és üdvösség ajánlatának elutasításában, hiszen bárki, „aki akarja”, jöhet és vehet belőle.

Jel 22,17

Nem szaporítjuk tovább a szót: a menny és a föld nagy Istene fenségesen megparancsolta, hogy mindazok, akik látják, hogy szükségük van a szabadításra, induljanak el Jézus Krisztushoz, és fogadják el, hogy Isten általa szerez üdvösséget a bűnösöknek. Tegyenek félre minden kifogást és mentegetőzést, mivel felelniük kell öelötté azon a napon, amikor Ő megítéli az eleveneket és a holtakat, és elűzi majd mindazokat, akik azt merik mondani, hogy bűnük és állapotuk miatt nem bátorkodtak Krisztus tökéletes igazságára támaszkodva keresni szabadulásukat, jóllehet az Úr parancsa gyakran felszólította őket erre, és bizonyos értelemben a bizalmában is részesítette őket.

5. HIVATKOZÁS SZENTLÉLEK ELLENI BŰNRE

Ellenvetés: Az a gyanúm, hogy vétkes vagyok a Szentlélek elleni bűnben, és így nem vagyok alkalmas a bűnbocsánat elnyerésére. Következésképpen lelkem üdvösségéért nem is kell a Jézus Krisztusban való hitre gondolnom.

Válasz: Bár senki se vádolhatja magát vagy másokat ezzel a bűnrel, csak akkor, ha Krisztus példája szerint meg tudja állapítani és bizonyítani is tudja a vádat: „Még aki az ember Fia ellen szól, annak is megbocsáttatik, de aki a Szentlélek ellen szól, annak sem ezen, sem a másvilágon

Mt 12,31.32 meg nem bocsáttatik”, mégis, hogy eloszlassuk a kételyeket rámutatok a következőkre, hogy (1) mi nem a tulajdonképpeni Szentlélek elleni bűn, mivel vannak olyan nagy bűnök, amelyeket az emberek helytelenül megbocsáthatatlan bűnnel azonosítanak; (2) mi is a Szentlélek elleni bűn, és (3) az ellenvetésre való egyenes válaszként megfogalmazok néhány következtetést.

1. *Mi nem a Szentlélek elleni bűn*

Először is, jóllehet sok nagy bűn van, amely – mint minden bűn – a Szentlélek ellen irányul, aki egyenlő Isten az Atyával és a Fiúval, és amely a Lélek működése és mozdulása ellen hat, mégis ez nem a Szentlélek elleni megbocsáthatatlan bűn. (1) Nem ilyenfajta bűn a testi kínzás alatti istenkáromlás, mivel némely szent ebbe a bűnbe esett: „És minden zsinagógában gyakorta büntetvén őket, káromlásra kényszerítettem.” Annál kevésbé az elmezavar vagy őrzöngés rohamában történő istenkáromlások, hiszen az ember ilyenkor nem szabadon cselekvő racionális lény: „Kedvezek nékik, amint ki-ki kedvez a maga fiának, aki szolgálja őt”; „Amilyen könyörülő az atya a fiakhoz, olyan könyörülő az Úr az őt félők iránt”. Így kedvez és könyörül az Úr az ilyen tévelygésekben, mert így tennének a test szerinti atyáink is, ha elmezavarunkban káromolnánk őket. Még kevésbé tartoznak a megbocsáthatatlan bűnök közé azok a szörnyű, lélekbe szökkező istenkáromlások, amelyeket nem tűr meg az

ApCsel 26,11

Mal 3,17

Zsolt 103,13

ember, hiszen hasonló dolgok érték Krisztust is, és a szentek is gyakran osztoznak ebben a sorsban.

Mt 4,1–11

2. A jóság gyűlölete másokban anélkül, hogy tudnék róla, hogy az jó, sőt a magam ítélete szerint gonosz. Mi több: a beszéd ellene, sőt ilyen esetben üldözése sem Szentlélek elleni bűn, hiszen mindezek Pálban is megvoltak megtérése előtt, és mégis kegyelmet nyert, mivel tudatlanul cselekedett.

3. Nem ilyen jellegű bűn a szív tiltakozása mások munkában való haladása vagy Isten útján való gyarapodása ellen, miközben azt önmagamban szeretem; sőt a szív lázadása a Gondviselés ellen sem, amelyet gyakran a hozzánk legközelebb álló teremtményre zúditunk, mi több, ennek a lázadásnak szívben való táplálása és megőrzése sem (bár mindez szörnyű dolog lehet, amely a megbocsáthatatlan bűnhöz közelíthet). Mindezek ugyanis a szenteknél is előfordulnak, és abból az önszeretetből származnak, mely nem tűri, hogy más árnyékába kerüljön. Hasonlóképpen ezek a bűnök eredhetnek szívük bálványa iránti haragból is. Ezek nagy része Jónás esetében is előfordul.

Jón 4

4. Nem megbocsáthatatlan bűn az sem, ha az ember visszahanyatlik egykori állapotába, és miután felfogta az igazságot, a kapott világosság ellenére súlyos bűnökbe esik, mert akkor az Írás sok szentje végromlásba került volna. Tovább menve, az igazság nagy részének való hátatfordítás sem ilyen bűn, mert ez történt Salamonnal, valamint a korinthusi és galáciai gyülekezetekkel; sőt a legalapvetőbb igazságok megtagadása

és a nagy kísértésekben történő hamis eskü sem ilyen bűn, mert akkor Péter megsemmisült volna.

5. A Szentlélekkel szembeni sokféle bűnös ellenszegülés, a Lélek kioltása, megszorítása és zaklatása nem tartozik a megbocsáthatatlan bűn körébe, hiszen akik ellen ez a vád irányul az Írásban, azok felé hangzik a bűnbánatra való felszólítás, és nem zárják ki őket azért, mert vétkek ebben a bűnben. Így a nyert világosság ellenére ismétlődő bűn sem Szentlélek elleni, bár ebbe az irányba vezet, mivel ilyen volt Péter tagadása, és ilyen volt Jósafát bűne is Akhábhoz és Jórámhoz való csatlakozásában.

6. Nem Szentlélek elleni bűnnek minősülnek az öngyilkossági szándékok és kísérletek, sőt istenes emberek meggyilkolási szándéka sem, ha az elkövető a kísértés sajnálatos támadása alatt volt, sőt maga a tényleges öngyilkosság sem (jól lehet ez kimenetében gyakran összekapcsolódik a megbocsáthatatlan bűnnel, ami arra kell hogy késztesen minden lelket, hogy borzadva és megvetéssel tekintsen még magára a kísértésre is). A börtönőr sokkal kevésbé elfogadható okból szándékozott öngyilkosságot elkövetni, mint számos, hasonlóképpen cselekvő nyomorult ember, látva és felismerve Isten haragját és saját bűnét és romlottságát: mégis bűnbocsánatot nyert; hathatós elhívása előtt Pál bűnrészes volt sok szent halálában, és szándékában állt még többeket megölni, amint ezt ő maga elismeri: „Én bizonyára elvégeztem vala magamban, hogy ama názareti Jézus neve ellen sok ellenséges dolgot kell cselekednem. Mit meg is cselekedtem Jeruzsálem-

ben: és a szentek közül én sokat börtönbe vettetem, a főpapoktól való felhatalmazást megnyerve. Sőt amikor megölettetének, szavazatommal hozzájárultam. És minden zsinagógában gyakorta büntetvén őket, káromlásra kényszerítettem, és felettébb dühösködvén ellenük, kergettem mind az idegen városokig is.”

ApCsel
26,9–11

Bár mindezek szörnyű bűnök, melyek közül mindegyik megérdemli Isten örökkévaló haragját és az örök bosszúállást, ha meg nem bánják (különösen ez utóbbi, a bűnbánat hiánya foszt meg a különben természetes módon várható ítélet alóli szabadulás reményességétől), mégis ezek közül egyik sem a Szentlélek elleni megbocsáthatatlan bűn. Így ezen bűnök súlya alatt is van reménysege annak, akinek van füle a szövetség örömteli hangjainak a meghallására. Ezeknek a bűnöknek és istenkáromlásoknak valamennyi formája megbocsátható, amint ez világosan kitetszik a Szentírás azon részeiből, ahol ezeket a dolgokat megemlíti.

2. *Mi a Szentlélek elleni bűn*

Másodsorban: nézzük meg, mi is a Szentlélek elleni bűn. Ez nemcsak egyszerű törvényszegés, hanem számos gonosz dolog összefonódása; a test és a lélek rendszerint egyaránt részese a bűnös cselekedetnek. Mi a következőként írjuk le: Ez a legfőbb evangéliumi igazságnak, valamint az üdvösség útjának elutasítása és az azoknak való ellenszegülés, annak ellenére hogy a Szentlélek ezeket valakinek igazságára és javára világosan

kijelentette. Ezt az ember beismerten, szabadon, szándékosan, gonoszul és rosszindulatúan cselekszi, aminek következtében reménytelen félelem uralkodik el rajta. A Szentírásban három helyen esik leginkább szó erről, és mi ezekre alapozzuk e leírás minden részletét, amennyiben ez jelenlegi célunknak megfelel; ezekből kitűnik, hogy azok közül, akiknek elméje Krisztusra irányul, senkinek nem kell megbotránkoznia azon, amit erről mond a Szentírás: „Azt mondom azért néktek: Minden bűn és káromlás megbocsáttatik az embereknek; de a Lélek káromlása nem bocsáttatik meg az embereknek. Még aki az ember Fia ellen szól, annak is megbocsáttatik, de aki a Szentlélek ellen szól, annak sem ezen, sem a másvilágon meg nem bocsáttatik.” „Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak, megízlelve a mennyei ajándékot, és részesivé lettek a Szentléleknek, és megízlelték az Istennek jó beszédét és a jövő világnak erőit, és elestek, ismét megújuljanak a megtérésre, mint akik önmaguknak feszítik meg az Istennek ama Fiát, és meggyalázzák őt.” „Mert ha szándékosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat, hanem az ítéletnek valami rettenetes várása és a tűznek lángja, amely megemészti az ellenszegülőket. Aki megveti a Mózes törvényét, két vagy három tanúbizonyoságra irgalom nélkül meghal; gondoljátok meg, mennyivel súlyosabb büntetésre méltónak ítéltetik az, aki Isten fiát megtapodja, és a szövetségnek véré-

mellyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja, és a kegyelemnek Lelkét bántalmazza?”

1. Vizsgáljuk meg, hogy mi a célpontja ennek a bűnnek vagy annak a bűnös cselekedetnek, amely miatt az ember ebben vétkesnek bizonyul: nem más, mint a legfőbb evangéliumi igazság és az üdvösség útja, a kettő pedig egyet jelent. Ez az Isten által kigondolt út a bűnösök üdvözítésére Jézus Krisztus, a megígért Messiás és Üdvözítő által. Az Ő halála és igazsága által üdvözülnek az emberek, amint Ő azt a törvény szertartásaiban is kijelentette, és amint az számos erőteljes és erre utaló cselekedet által igazolt is az Írásban. Az üdvösségnek ez a módja a támadás tárgya. A farizeusok szembehelyezkedtek azzal a gondolattal, hogy Krisztus volna a Messiás. „És elálmélkodék az egész sokaság, és monda: Vajon nem ez-é Dávidnak ama Fia? A farizeusok pedig ezt hallván mondának: Ez nem űzi ki az ördögöket, hanemha Belzebubbal, az ördögök fejedelmével.” Az Isten Fia ellen cselekszenek itt gonoszt – „Mert lehetetlen dolog, hogy ismét megújuljanak a megtérésre, mint akik önmaguknak feszítik meg az Istennek ama Fiát, és meggyalázzák őt” –, valamint a szövetség vére és a Lélek ellen, aki kegyelmesen felajánlja, hogy ezen dolgokban részesítsen: „mennyivel súlyosabb büntetésre méltónak ítéltetik az, aki Isten fiát megtapodja, és a szövetségnek véré-

mellyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja, és a kegyelemnek Lelkét bántalmazza?”

2. Vizsgáljuk meg e tárgy – Isten váltságműve – tulajdonságait. Egyedi módon a Szentlélek ál-

Mt 12,31.32

Zsid 6,4-6;

10,26-29

Mt 12,23.24

Zsid 6,6

Zsid 10,29

tal ismeri meg az ember annak igaz és jó voltát. Ez azt jelenti hogy (1) az embernek ismernie kell az igazság és az üdvösség útját. A farizeusok tudták, hogy Krisztus az örökös: „De a munkások, meglátván a fiút, mondának maguk közt: Ez az örökös; jertek öljük meg őt, és foglaljuk el az ő örökségét.” Az érintettnek tehát van ismerete erről. „Mert ha szándékosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat.” (2) Az erről való tudás nem pusztán a fejben lebeg, hanem félig-meddig szívbeli meggyőződés is lett: Krisztus ismerte a farizeusok gondolatait, ezek szerint ítélte meg őket, és amit mondtak, annak éppen az ellentéte bizonyult igaznak a szívükben. Van *ízlelés*, ami több az egyszerű megvilágosodásnál: „Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak, megízlelvén a mennyei ajándékot, és megízlelték az Istennek jó beszédét és a jövőendő világnak erőit...” Sőt van olyan meggyőződés is, amely a külső megszentelődés bizonyos fokáig is elvezet – „és a szövetségnek vérért, melylyel megszenteltetett, tisztátalannak tartja”. (3) Ennek a meggyőződésnek nem csupán a dolog igazságára kell vonatkoznia, hanem jó voltára is: a szövetségbeli fél megízleli „Istennek jó beszédét és a jövőendő világnak erőit”, és a dolgot választásra méltónak fogja föl. (4) Ez a meggyőződés nem az érvek erősségének, hanem a Szentlélek megvilágosító munkájának tulajdonítható, aki rávilágít az igazságra, és nyilvánvalóvá teszi azt. Ilyen értelemben beszélhetünk a Lélek káromlásának bűnéről. Az ilyen személyekről azt

Mt 21,38

Zsid 10,26

Mt 12,25

Zsid 6,4,5

Zsid 10,29

Zsid 6,5

Mt 12,31

Mk 3,29

mondják, hogy „részeseivé lettek a Szentléleknek” és a „kegyelemnek Lelkét bántalmazzák” –ők, aki a lehető legközelebb voltak ahhoz, hogy kegyelmesen átformálja bensőjüket.

Zsid 6,4

Zsid 10,29

3. Ebben a leírásban vedd figyelembe az emberek viszonyulását a fentebb minősített tárggyal szemben. Ez elutasítást és szembenállást jelent, amely feltételezi, hogy: (1) Az ilyen emberek számára valamikor bizonyos mértékben ismert volt, vagy legalábbis fel volt nekik ajánlva, ahogy ez ténylegesen állítható a farizeusokról. (2) Ők elutasítják, akár megvetéssel is, azt, amiben egykor részük volt, vagy aminek ajánlatát birtokolták. A farizeusok tagadják a Lélek munkáját, és megvetően beszélnek Krisztusról: „Ez nem űzi ki az ördögöt, hanemha Belzebubbal, az ördögök fejedelmével.” Elpártolnak azzal a szándékkal, hogy meggyalázzák őt. (3) Ezek az emberek az üldözés lelke által ingerelve szembeszegülnek az üdvösséggel, ahogyan ezt a farizeusok tették. Hevesen kikelnek ellene, és emiatt magatartásukat a Szentlélek káromlásának nevezzük. Ha tehetnék, újra megfeszítenék Krisztust. Ők mindannyian *ellenszegülők*.

Mt 12,24

Zsid 6,6

Mt 12,24.31

Zsid 6,6;

10,27

4. Tekintsd meg az ilyen magatartás jellemzőit. (1) *Beismerten*, nyíltan cselekszik az ember: tetteinek nem keres menedéket, és nem rejti el őket. A farizeusok nyilvánosan beszéltek Krisztus ellen: „A farizeusok pedig ezt hallván mondanak: Ez nem űzi ki az ördögöt, hanemha Belzebubbal, az ördögök fejedelmével.” Szerették volna meggyalázni Őt. Elhagyják az Isten váltáságmunkájának kegyelmi eszközeit: „el nem

Mt 12,24

Zsid 6,6

hagyván a magunk gyülekezetét, amiképpen szokásuk némelyeknek”, nem gondolva ennek veszélyére, mert megbotránkozást keresve, megtapossák ama vért. (2) A fél szabadon cselekszik. Nem tanácstalanságból, erőszakból vagy kényszerből, hanem szabad választása szerint; semmi sem kényszerítette a farizeusokat, hogy Krisztus ellen beszéljenek és üldözzék Őt. Ők mintegy „önmaguknak feszítik meg”, és újra elkövetik a gyilkosságot, amihez szabadon adták hozzájárulásukat saját keblükben, anélkül, hogy bárki kényszerítette volna őket erre. Bűnük saját szabad választásukból ered, más szóval önkéntes: „Mert ha szándékosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat.” (3) Szándékosan végrehajtott cselekedet. Annyira határozottak, hogy semmi ajánlat le nem beszélheti őket, még a legértékesebb eszköz sem, amint az világosan látszik a fentebb elmondottakból. (4) Gonoszságból végzett cselekedet. Ez nem annyira (ha egyáltalán szó lehet róla) a gyönyör, nyereség vagy tisztesség kísértéséből ered. Nem származik félelemből, erőszakból vagy bármiféle nemes szándékból, hanem csupán a szív gonoszságából, amely Isten és Krisztus ellen, valamint az Ő dicsőségének és királyságának növekedése ellen irányul. Ilyenként ez a Sátán bűnének természetét hordozza, aki kibékíthetetlen gyűlölettel fordul Isten és a bűn orvoslása ellen, mivel ezáltal terjed Isten dicsősége. Sajátos összetevője ez ennek a bűnnek. A farizeusokat Krisztussal szembeni szívbeli gonoszság terheli, mivel ilyen módon szól-

Zsid

10,25.27.29

Zsid 6,6;

10,26

nak őellene, viszont az ő fiaik ördögűzése ellen nem: „És ha én Belzebub által űzöm ki az ördögöket, a ti fiaitok ki által űzik ki?” Ők mindent megtesznek azért, hogy megfeszítsék „Istennek ama Fiát, és meggyalázzák őt”. *Ellenszegülők*, akár csak az ördög. (5) *Rosszindulattal* végrehajtott cselekedet: a gonoszságnak ki kell tombolnia magát. A farizeusok mintegy ennek kényszere alatt nyilatkozzák, hogy Krisztus kapcsolatban van az ördögökkel: megfeszítik és meggyalázzák őt, megtapodják a szövetségnek vérért, és a kegyelemnek Lelkét bántalmazzák. Így hát ők inkább ezerszer elvesznek, mintsem hogy az üdvösségért Krisztusnak tartozzanak.

Mt 12,27

Zsid 6,6

5. *Utoljára* e bűn leírásában szokásos velejáróját vagy következményét említjük, az általa előidézett *kétségbeesett és reménytelen félelmet*. Az emberek félnek Istentől, akit szolgálai, reménytelen félelemmel gyűlölnék, akár csak az ördögök. „Az ítéletnek valami rettenetes várása és a tűznek lángja, amely megemészti az ellenszegülőket.” Tudják, hogy Isten hatalmas erejét ellenük fordítja, és erre emlékezve, remegnek. Ha föléje kerekedhetnének és elpusztíthatnák Őt, megtennék. Mivel azonban ez nem áll módjukban, szívbeli gonoszsággal gyűlölik és megvetéssel üldözik Őt és mindazt, ami az övé.

Zsid 10,27

3. Ezen ellenvetésre vonatkozó következtetések

A harmadik kitűzött dolog, hogy az elmondottakból levonjuk a következtetéseket, és általuk közvetlenül válaszoljunk az ellenvetésre. (1)

Amint utaltam rá, mivel a Szentlélek elleni bűn annyira szembetűnő, jelentkezése pedig oly jól felismerhető, senki se vádolja ezzel önmagát, ha csak a vádat bizonyítani és megalapozni nem tudja. Ugyanis Isten iránti igazságtalanság azon fáradozni, hogy meggyőzzem a lelkemet: Ő soha nem bocsát meg nekem. Ez a kétségbeesés biztos útja, amely ténylegesen a megbocsáthatatlan bűnre vezérelhet. Azért amíg nem tudod és nem mered mondani, hogy gyűlölöd azt az utat, amit Istent kigondolt a bűnösök üdvözítésére, és nem határoztad el magad, hogy gonoszul és rosszindulatúan ellene állj az Ő országa növekedésének, Őt magát és másokat támadva, nem kellene arra gyanakodnod, hogy vétkezes ebben a bűnben. (2) Bármit tettél Isten ellen, ha valóban megbánod bűnödöt, és azt kívánod, hogy eltöröltesék, nem lehetsz vétkezes ebben a bűnben, mivel ebben a szívbeli gonoszság és Isten megvetése uralkodik. (3) Ha megelégszel azzal, hogy a bocsánatért adósa és örök elkötelezettje légy Krisztusnak, akkor ebben az esetben nem vagy vétkezes a Szentlélek elleni bűnben; mivel ugyanis az előzőekben rámutattunk, hogy akik ebben vétkezesek, megvetik Istent, nem kívánván, hogy az üdvösségért adósa legyenek neki. (4) Bármit is tetted, ha vágyakozol Jézus Krisztus után, és szomorú szívvel várod őt, nem tudván arra gondolni, hogy örökre lemondj az Ő szent társaságáról, vagy ha mégis meg kell válnod tőle, jóindulattal gondolsz rá és az övéire, nem kell magad e megbocsáthatatlan bűnnel vádolnod, mivel nincs kebledben olyan gyűlölet őiránta, amely az ilyen bűn

szükségszerű összetevője. (5) Ha szeretnéd, hogy e bűn le ne győzzön, és örökre biztonságban akarod tudni magad, juttasd el szívedet a Jézus Krisztus általi üdvösség elfogadására, békülj meg Istennel Krisztusban, megnyugodva benne mint elégséges váltságdíjban és támasztékban, ahogy ezt korábban kifejtettük, és add át magad neki, hogy általa üdvösségre juss. Tedd ezt igaz komolysággal, és örökre távol leszel attól a szörnyű dologtól, amellyel a Sátán oly sok nyomorult istenkereső embert rémületbe ejt.

6. A HITRE VALÓ KÉPTELENSÉG MINT AKADÁLY

Ellenvetés: Bár nem vagyok kizárva az új szövetség jótéteményeiből, nem vagyok képes hinni Krisztusban, mivel a hit Isten ajándéka, amelyre test és vér nem képes.

Válasz: Valóban igaz, hogy az üdvözítő hit, egyedül ami által az ember megbékélni képes Istennel a Krisztusban, erőnk fölött áll és Isten ajándéka, amint azt előre bocsátottuk. Emlékezz mégis arra, hogy: (1) Az Úr kötelességévé tette mindazoknak, akik hallják az evangéliumot, hogy hit által szív szerint fogadják el az általa Krisztusban felajánlott üdvösséget, amint ez világosan kitűnik a Szentírásból. Tudnod kell, hogy bár nem áll erőnkben teljesítenünk ezt a kötelességünket, az Úr jogosan elítélhet bennünket e mulasztásért, és menthetetlenek vagyunk, mivel Ő kezdetben olyannak teremtette az embert, hogy teljes mértékben képes legyen eleget tenni az Ő

parancsainak. (2) Azáltal, hogy ezt az erőnk fölött álló dolgot parancsolja nekünk az Úr, rá akar vezetni saját tehetetlenségünkre, arra készítve, hogy őtőle várjuk, hogy bennünk kimunkálja a hitet. Ő megígérte, hogy új szívet ad nekünk, és senkit sem zárt ki az ígéret jótéteményéből. (3) Az Úr ezen parancsok és hívások, az emberek erről való elmélkedései, valamint e dologért való könyörgésük által önt erőt a lélekbe, hogy e kötelességét teljesíthesse.

Ezért, válaszként az ellenvetésre, arra kérlek az Úr nevében, vedd szívedre ezeket a parancsolatokat és ígéreteket, elmélkedj ezek felett és az új szövetség áldott ügye felett, és imádkozz e dologért Istenhez, ahogy csak tudsz, mert Ő mondja: „még arra nézve is kérni hagyom magamat, hogy cselekedjem”. Bízj közönyös szívedet Isten váltáságmunkájára, melyet a Szentírásban találsz, valamint Jézus Krisztusra, aki szövetségül adatott az embereknek, és őreá nézz életet és megelevenedést keresve. Menj és igyekezz elfogadni az üdvösséget úgy, ahogy Isten ajánlja, tedd magadévá, és támaszkodj e dologban Krisztusra, mintha ez teljesen a te hatalmadban állna. Őreá nézz mégis e dolgot keresve, tudva, hogy csak tőle kaphatod meg. Ha így cselekszel, aki magába fogadja azokat, akik megemlékeznek őrá az Ő útjain, a maga részéről nem fog elmaradni; te pedig nem mondhatod majd, hogy addig haladtál a cél felé, amíg erődöt veszítve tehetetlenné nem lettél, és ezért mintegy „Isten ajtója előtt” mondtál le róla. Az Ő részéről az ügy nem veszhet el, ha elméd arra irányul; sőt azt

Ez 36,37.

mondhatom, hogy ha a hallottak szívedben szeretetet, vágyakozást ébresztenek az Isten dolgaiban való részvétel iránt, akkor magadban már meg is cselekedted ezt, így hát a nehézség eltűnt előled, mielőtt ennek tudatára ébredtél volna.

7. A GYÜMÖLCSTELÉN ÉLET AKADÁLYA

Ellenvetés: Sokan, akik befogadták Jézus Krisztust a fentebb elmondottak szerint, még mindig terméketlenségükről és gyümölcstelenségükről panaszkodnak, ami arra készíti a szívemet, hogy kisebb fontosságot tulajdonítsak a hit kötelességének.

Válasz: Ha meg lennél győződve, hogy Krisztusban hinni kötelesség, nem hanyagolnád el ezt, semmiféle kifogás alatt. Ami azok panaszát illeti, akik Őt követték, mivel nem mindenkinek adatott meg, hogy saját gyümölcseit megítélje, a következőket mondhatom:

1. Sokan miután ily módon Istenhez közeltek, az Ő szeretete felőli gyanakvó kételyekkel és hitetlenségükkel akadályt gördítenek számos olyan értékes megnyilatkozás elé, amely másként megadatna nekik. „Nem is tőn sok csodát, az ő hitetlenségük miatt.”

Mt 13,58

2. Lehetetlen, hogy bárki, akinek szíve Krisztus felé fordult, meg ne elégedjen vele. „A pusztá voltam-e Izráelnek, avagy a sötétség völgye?” Bizonyára találnak valamit lelkükben, ami Isten felé lendíti őket két fő dologban, nevezetesen: hogy hogyan találtassanak őbenne ama napon, és hogy hogyan fejezzék ki tiszteletüket iránta az

Jer 2,31

élők földjén: „Sőt annakfelette most is kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: akiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnak ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem, és találtassam őbenne, mint akinek nincs saját igazságom a törvényből, hanem van igazságom a Krisztusban való hit által, Istentől való igazságom a hit alapján.” „Tégy jól a te szolgálóddal, hogy éljek és megtartsam a te beszédedet.” „Mert megszabadítottad lelkemet a haláltól, bizony az én lábaimat az eleséstől; hogy járjak Isten előtt az életnek világosságában.” Ezt a két dolgot megtalálják a lelkükben, ami sokat jelent. Mi több, kellő vizsgálat nyomán a teremtményekben olyan ürességet találnak, hogy azoknak legnagyobb bősége sem elégítheti ki lelküket: minden hiábavalóság; szívük ürességét egyedül Isten töltheti ki, és az Ő egyetlen kis fuvalatára nem marad hely a szívben a teremtmények részéről jövő további vigasztalásnak. Ez azt mutatja, hogy Isten foglyul ejtette az embert, értelmébe és szívébe véste az üdvözítő igazságot: Kicsoda Isten, ha nem az Úr? „Meghajolnak előtte mind az istenek.” Sőt, mi több, azok, akiknek szíve a fentebb elmondottak szerint megbékült Istennel a Krisztusban, nem fogják tagadni, hogy alkalmas időben, amikor lelkük közel volt az elbukáshoz, megtapasztalták, hogy Isten elébük ment és megelevenítette őket. „Eléje vitted javaidnak áldásait.” „Mikor azt mondtam: Az én lábam eliszamodott: a te kegyelmed, Uram, megtámogatott engem. Mikor megsokasodtak bennem az én aggódásaim: a te vigasztalásaid meg-

vidámították az én lelkemet.” Azért ne mondja senki, hogy semmi gyümölcsöt nem terem, és senki se hanyagolja el kötelességét mások igazságtalan és jogtalan panasza miatt.

Zsolt
94,18,19

8. A SZEMÉLYES SZÖVETSÉGGÖTÉSRE VONATKOZÓ TUDATLANSÁG MINT AKADÁLY – E KÖTELESSÉG TERMÉSZETE

Ellenvetés: Jóllehet kötelességemnek tartom, hogy elfogadjam az Isten szövetségében nyújtott üdvösséget, tudatlanságban vagyok azt illetően, hogy hogyan tegyek eleget ezen kötelességemnek. Néha ugyanis Isten följánlja, hogy Istenünk lesz, anélkül, hogy utalna Krisztusra, néha azt mondja, hogy eljegyez bennünket magának: az Írás más részében pedig Krisztushoz, a vőlegényhez hivattatunk. Isten néha azt mondja magáról, hogy Ő az emberek Atyja, máskor Férjnek nevezi magát; Krisztust néha Férjnek, néha Testvérnek nevezi az Írás; mindezek a viszonyok egymáshoz nem illőknek tűnnek, és elbizonytalanítanak abban, hogyan is kell felfognom Istent, amikor szívem szeretné Őt befogadni és vele megbékülni.

Válasz: Ellentmondás nélkül elmondható, hogy az emberek Istenhez jönnek, szövetséget kötnek vele, mégis Krisztushoz jönnek és vele kötnek szövetséget. Elmondható, hogy az emberek házasságra lépnek Istennel és Krisztussal, aki férje, atyja, testvére az embereknek; ebben nincs semmiféle rejtelem, mint ahogy ezt sokan gondolják.

Hogy ezt jobban megértsük, vegyük figyelembe a következő dolgokat.

1. Jóllehet kezdetben Isten tökéletesnek teremtette az embert, és megadta számára azt a képességet, hogy közvetlenül kapcsolatba lépjen vele: „Isten teremtette az embert igaznak”; „És parancsola az Úr Isten az embernek, mondván: A kert minden fájáról bátran egyél...”, mégis az ember elbukásával annyira eltávolodott Istentől, hogy teljesen képtelenné vált arra, hogy közvetlenül tárgyaljon vagy kapcsolatban álljon vele.

2. Az Úr, Ádám bűnbeesése után, nyilvánvalóvá tette az új szövetséget, amelyben jelezte, hogy hajlandó újra kapcsolatot teremteni az emberrel a Közbenjáróban és a Közbenjáró által, meghagyva az embereknek, hogy Krisztus által hozzá jöjjenek: Ő „üdvözítheti is azokat, akik őáltala járulnak Istenhez”; csak benne reméljék, hogy elfogadtatnak: „Kegyelme dicsőségének magasztalására, amellyel befogadott minket ama Szerelmesben, akiben van a mi váltságunk” (az angol KJV szerint). Isten elrendelte az embereknek, hogy Krisztust hallgassák, Ő lévén az egyetlen személy, akiben Isten gyönyörködik: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok.”

3. Ez a kérdés annyira egyértelmű, és feltételezhetően a Szentírás is annyira nyilvánvalóan szól erről, és oly világos mindazok számára, akik az egyházi rendbe tartoznak, hogy az Úr gyakran beszél a vele való kapcsolatáról anélkül, hogy megemlítené a Közbenjárót. Feltételezhető ugyanis, hogy az egyházban mindenki tudja: Istennel nem

lehet kapcsolatba kerülni, csak Jézus Krisztus, a Közbenjáró által.

4. Vedd figyelembe, hogy Jézus Krisztus, az Isten-ember, nem csupán egy alkalmas hely Isten és az emberek találkozására, nem csupán szóvivő a jelenleg viszálykodó felek között: „az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magát a világot”, hanem azt is mondhatjuk, hogy Ő maga a vőlegény, és így a szerződésünk, vagy kapcsolatfelvételünk Istennel joggal nevezhető *a király fia menyegzőjének*, a kiválasztottak pedig a *Bárány feleségének*. Jézus Krisztus Istennek az emberek felé kinyújtott keze, amelybe megkapaszkodhatnak, amikor hozzá jönnek. Így Krisztus által és Krisztussal kötünk szövetséget Istennel, mint a mi Istenünkkel, akiben a lelkünk végre és mindörökre Krisztus által célt ér: „Akik őáltala hisztek Istenben, aki feltámasztotta őt a halálból és dicsőséget adott néki; hogy a ti hitetek reménység is legyen Istenben.”

5. Légy tekintettel arra, hogy a Szentírás azért említi Isten és ember oly sokféle viszonyát, hogy a közöttük levő biztos és elválaszthatatlan egység és lelki közösséget jelölje. Amilyen kapcsolódás van a fej és a tagok között, a gyökér és az ágak között, a király és az alattvalók, a pásztor és a nyáj között, atya és gyerek, testvér és testvér között, férj és feleség között, ebben a viszonyban mind megtalálható: „Hogy mindnyájan egyek legyenek; amint te énbennem, Atyám, és én tebenned, hogy ők is egyek legyenek mibennünk: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. És én azt a dicsőséget, amelyet nékem adtál, őnékik

Préd 7,29

1Móz 2,16.17

Zsid 7,25

Ef 1,6

Mt 17,5

2Kor 5,19

1Pt 1,21

Jn
17,21–23.26

adtam, hogy egyek legyenek, amiképpen mi is egy vagyunk: Én őbennük, és te énbennem: hogy tökéletesen eggyé legyenek, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, amiként engem szeretted. És megismertettem őket a te nevedet, és megismerttettem, hogy az a szeretet legyen őbennük, amellyel engem szeretted, és én is őbennük legyek.” Így hát bármit mond is a Szentírás, az emberek biztosak lehetnek abban, hogy Isten arra szólítja fel őket, béküljenek meg vele a Krisztusban, és felajánlja, hogy egyedül őáltala Istenük és férjük lesz nekik. Fogadják el Istent Krisztusban az Ő Istenük gyanánt és egyben azt az utat, amely a nyomorult emberek szabadulására adatott, és adják át magukat Istennek a Krisztusban, mivel egyedül benne fogadtatnak el. Akik szövetséget kötnek Krisztussal, azzal az Istennel állapodnak meg, aki Krisztusban „megbékéltette a világot önmagával”. Nem szándékozunk tovább elemezni az Írásban említett különböző viszonyokat Isten vagy Krisztus és az emberek között, csupán amennyiben Istennel Krisztus által megvalósuló lelki közösségre, a hozzá való közelségre, és így a mi javunkra mutatnak.

2Kor 5,19
Jn 14,8–11

Tisztázva ezeket a dolgokat, nem szaporítjuk tovább a szót: de mivel a Krisztusban való hit a legfőbb kötelessége azoknak, akik hallják az evangéliumot, az Úr nevében mindenkit, akihez eljut ez a hír, arra kérünk, hogy késlekedés nélkül vegye szívére, hogy önmagában elveszett állapotban van, és szívlelje meg az ellenszert is, amelyet az Úr Jézus Krisztusban előkészített, és ingyen

felajánlott mindazoknak, akik megelégednek az ily módon szerzett üdvösséggel; és véssék szívükbe, hogy nincs más menekvés az eljövendő haragtól, amely elől az emberek az utolsó napon majd szívesen menekülnének még az olvasztott ólom tavába is, csakhogy elrejtőzzenek a Bárány arca elől, akit most megvetnek. Azt mondjuk, és mindenkit kérünk, hogy megfontolva a dolgot, tegye készsé szívét erre az ügyre, és legyen nyitott Isten iránt; fogadja be Őt Krisztus által az evangélium ajánlása szerint, megnyugodva benne, aki egyedül kívánatos és elégséges jó, hogy ilyenként biztonságba helyezze önmagukat. Menj hát azonnal, és keresd az Ő béke- és üdvösségajánlatait a Szentírásban, készítsd fel a szívedet és lelkedet, hogy elfogadhasd ezeket és bennük Krisztust, és Istent a Krisztusban. Úgy tedd ezt, hogy elmondhasd, megítélésed szerint anyira komoly, határozott és őszinte voltál, mint bármi más dologban, továbbá, hogy amennyire önmagadat ismered, Krisztus a szíved választotta, vagy legalábbis nem ismered, és nem engedsz helyet bármi másnak, ami ezzel ellentétes. Ezért szíved Istenhez folyamodik, hogy Ő kutassa át és vizsgálja meg: van-e benne valami rejtett gonosz, hogy így kiigazítva a jó útra vezessen téged.

Mi hát a hit? A szívnek e ragaszkodása őhoz, a rá való hagyatkozás, hogy a maga módján üdvözítsen. Ez valóban megóvja az embert az eljövendő haragtól, mivel befogadta Krisztust és hisz benne, és nem megy a kárhozatra, ahogy az Írás mondja.

9. VÁLASZ AZOKRA A KÉTELYEKRE, HOGY A KERESŐK ÜDVÖZÍTŐ MÓDON ISTEN SZÖVETSÉGÉBEN VANNAK-E

Ellenvetés: Amikor azt hallom, mit jelent Krisztusban hinni, néha azt gondolom, van hitem. Azt merem mondani, hogy – megítélésem szerint – elfogadom Isten tervét, amely szerint a bűnösöknek üdvösséget szerez Jézus Krisztus által, szívem Őt követi, és benne, a mindenre elégséges kincsben talál megnyugvást. Örömmel fogadom el, hogy őbenne Isten Istenem legyen, de gyakran kételkedem abban, hogy egyáltalán megcselekedtem-e ezeket. Azért nagyobb részt tovább habozom és kételkedem abban, hogy hiszek-e, vagy hogy üdvözítő módon Isten szövetségében vagyok-e.

Válasz: Nem szokatlan, hogy sok olyan ember, akinek szíve az evangéliumi Krisztust követi, és befogadta Őt, újra felteszi ugyanazt a kérdést. Ezért egyetlen dolgot tanácsolok figyelemre méltó segítségként arra, hogy a lélek állhatatosan megőrizze a hitet és Istenben való örökségét. Ez pedig a következő: az emberek nemcsak szívük szerint állapodnak meg Istennel a Krisztusban, a fentebb elmondottak szerint, de kifejezetten, félreérthetetlenül a száj beszédével is, viva voce – élő hangon is előírás szerint is befogadják Jézus Krisztust, és Istennek benne felkínált váltságát, és ily módon szövetséget kötnek Istennel; ez pedig Isten áldásával nem kis mértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy bizonyosságra jussanak afelől, hogy részeseznek-e az Isten által elkészített üdvösségben.

Személyes szövetségkötés Istennel a Krisztusban

1. NÉHÁNY ELŐREBOCSÁTOTT DOLOG A SZEMÉLYES SZÖVETSÉGGKÖTÉSRE VONATKOZÓLAG

Mielőtt közvetlenül beszélnék az Istennel való tényleges személyes szövetségkötésről, előre kell bocsátanom néhány dolgot:

1. Nem szándékozom itt olyan szövetségkötésről beszélni, amely lényege szerint különbözne Isten és a látható egyháza között létrejött szövetségtől, mint ahogy azt az Úr elénk tárja a kijelentett akaratában; nincs szándékomban olyan szövetségről beszélni, amely lényege szerint különbözne a szívnek belső, Istennel a Krisztusban kötött egyezségétől, amelyről korábban értekeztem: ez ugyanaz a szövetség. Csupán egyetlen körülményben különbözik attól, mégpedig annak a dolognak a *formális kifejezésében*, amelyet a szív már korábban elkezdett gyakorolni.

2. Elismerem, hogy az Istennel való szövetségkötésnek és egyezsége jutásnak külső kife-

jezése nem feltétlenül szükséges az ember üdvösségére nézve, mert ha valaki szív szerint és őszintén Istenhez jön, aki Krisztusban felkínálja magát az evangéliumban, annak lelke és állapota a Szentírás szerint biztonságba kerül, jóllehet ő ezt szavakkal esetleg nem fejezi ki. Az Istennel kötött szövetség szóbeli kifejezése azonban nagyon hasznos avégre, hogy az ember a maga állapotát erősítse, valamint azért, hogy könnyebben megőrizhesse Jézus Krisztusban való örökségét.

3. Az Istennel való szövetségekötés szóbeli kifejezése értéktelen, ha ehhez nem társul Istennek Krisztusban való őszinte és szív szerinti befogadása. Enélkül csak Isten nevét szentségtelenítjük meg, és kigúnyoljuk Őt szemtől szembe, és így csupán „ajkunkkal közeledünk hozzá, miközben szívünk távol van tőle”.

4. Elismerem, hogy önmagában sem a szóbeli, sem a szóbeli szövetségekötés Istennel még nem biztosítja az embert az ő kegyelmi állapota felől minden kétséget kizáró módon. Ez csak akkor lehetséges, ha mindehhez a Szentlélek tanúságtétele társul, amely által megismerjük azokat a dolgokat, amelyeket Isten kegyelméből adott nekünk. Mégis a szóbeli egyezés Istennel, amelyhez a szívnek Istennel való szövetségekötése társul a Krisztusban, nagy mértékben segíti az embert, hogy tisztán lássa: Isten és közötte szilárd megegyezés van, és ez sokat tehet azért, hogy kivédje az ingatag elme és szív alaptalan kételyeit és kifogásait, mivel ezek ma szégyenkezve tagadják azt, amit a tegnap elkövettek. A

szóbeli szövetségekötés jó eszköz, hogy emlékeztessen arra, ami Isten és ember között végbe ment, és így megvan a maga haszna: a hit erősítése.

A kifejezett szövetségekötésre vonatkozóan: (1) Kimutatjuk, hogy ez nagyon indokolt gyakorlat. (2) Rámutatunk arra, milyen előzetes elvárások vannak azokkal szemben, akik így kötnek szövetséget Istennel. (3) Hogyan kell az embernek hozzáfognia e köteletség teljesítéséhez. (4) Minek kell következnie ezek után.

1. *Indokolt gyakorlat*

Előszőr is azt mondom, hogy ez a gyakorlat indokolt; az embernek kötelessége, hogy kifejezetten és szóban szövetséget kössön Istennel. Ez a következőképpen jelenik meg:

1. Az Írás számos helye azt bizonyítja, ha a szövegösszefüggés szabálya szerint nézzük, hogy mire utal, hogy Isten parancsolta meg és rótt kötelességgként az emberekre. „Ez azt mondja: én az Úré vagyok. Csak az Úrban van, így szólnak felőlem, minden igazság és erő.” „Nemde mostantól így kiáltasz nékem: Atyám! Ifjúságomnak te vagy vezére.” „Így fogsz engem hívni: Én férjem.” Más helyeken is találunk hasonló igéket. Mivel az Úr ennyire világosan, az ige betűje szerint hagyta meg az embereknek, meggyőződhetnek arról, hogy ez jogosult, általa megengedett és őneki tetsző gyakorlat.

2. A Szentírásban a szentek által elismert gyakorlat a szóbeli szövetségekötés Istennel; ebben

Ézs 44,5;
45,24
Jer 3,4
Hós 2,16

az elköteleződésben később sok vigaszt leltek. Dávid gyakran kifejezetten mondta Istennek, hogy Ő az Istene, osztályrésze, és ő maga Istent szolgálja. Tamás immár nem kétségeskedett a benne való örökség felől: „És felele Tamás és monda néki: Én Uram és én Istenem.” Sőt azt mondom, hogy a szentek megnyugvására szolgál, ha visszaemlékeznek az Isten és közöttük történt szövetségekötésre. „Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön.” „Hívlak téged, ó, Uram, s ezt mondom: Te vagy oltalmam és örökségem az élőknek földén.” Gyakran így olvashatunk erről az Énekek énekében is. Íme az Isten legnagyobbjai milyen bőségesen tettek eleget e kötelességüknek, amely nekik számos alkalommal oly sok békességet és meglelégedettséget szerzett! Kell-e, az Újszövetség alatt, nekünk, akiknek oly gazdagon adja az Ő országába való bemenetelt, akik részesülünk az olajfa zsírából, kérdem, kell-e nekünk lemaradnunk az Istennel való lelki közösségnek eme elismert módjáról? Ha azt tanulmányozzuk, hogyan utánozhatnánk a szenteket más olyan dolgokban, mint hit, buzgalom, türelem stb., akkor kövessük őket ebben is.

3. Az, amiről itt beszélünk, a világ legfontosabb dolga: „Ez a ti életetek.” Ő, az emberek általában gyakorolják magukat, hogyan lehetnének világosak, nyíltak, egyenesek, határozottak minden más ügyükben, mert ők ilyenek; nem kellene-e sokkal inkább határozottabbnak lenniük ebben, amely leginkább rájuk tartozik? Nemcsak azon csodálkozom, hogy sokan nem beszél-

nek erről, de azon is, hogy nem esküsznek meg erre, és nem is írják alá saját kezükkel ezt, és nem tesznek meg mindent azért, hogy Krisztusban Istent magukénak tudhassák, és magukat az Istenének, ahogy ezt a Szentírás is bizonyítja. „Ez azt mondja: én az Úré vagyok, amaz Jákob nevét emlegeti, és a másik önkezevel írja: az Úré vagyok, és Izráel nevét említi.”

Ézs 44,5

Annak is meglehet a maga súlya, hogy még egy érvvel nyomatékosítsam az ilyen módon való szövetségekötés jelentőségét, hogy a Krisztusban való részesedés ügye, és a vele való tényleges és becsületes megegyezés olyan dolog, amely a szentek tapasztalata szerint a leggyakrabban képezi vita tárgyát. Azért lenne szükséges, hogy az emberek minden lehetséges módon – gondolattal, szóval, cselekedettel – tisztázzák ezt a kérdést.

Hogy kötelességünknek ismerjük el e gyakorlatot, sürgethet az a tény is, hogy Isten annyira határozott, kifejező, pontos, és – hogy úgy mondjam – törvényes minden olyan ügyben, amely az ember üdvösségére vonatkozik. Így például: Krisztus az a közeli rokon kell hogy legyen, akinek joga van a megváltáshoz; Krisztusnak kiválasztottnak, elhívottnak, felhatalmazottnak, küldöttnek kell lennie, az Atya és öközte formális szerződés jön létre, aminek alapján az Atya elfogadja a fizetséget és elégtételt, és az adósságot törvényesen kielégítettnek tekinti: minden világosan és kifejezetten ment végbe. Ha az Úr ennyire világos, nyílt és határozott az ügy minden részletében, mi zavaros gondolatokba temet-

Ruth 4,6

hetjük-e a magunk részét, néma állatok módjára viselkedve őelőtte? Férfi és nő házasságkötéséhez nem ítélnénk elegendőnek, hogyha a nő soha nem fejezné ki szavakkal szándékát, bár szívében igent mondana, és a férfinak tudomása is volna róla. Az Írás Isten és ember szövetségét úgy mutatja be, mint a férfi és nő házasságát: „És eljegyezek téged magamnak örökre, és pedig igazsággal és ítélettel, kegyelemmel és irgalommal jegyezek el. Bizony hittel jegyezek el téged magamnak, és megismered az Urat.” „Mert isteni buzgósággal buzgok értetek; hisz eljegyeztelek titeket egy férfiúnak, hogy mint szeplőtlen szüzet állítsalak a Krisztus elé.” Az egész Ének éneke erről beszél. Az Úr hasonlatokat használ, hogy általuk jelezze számunkra a szándékát. Kétségtelenül sajátos követelmény a házasságban, hogy a feleség kifejezett és határozott beleegyezését adja. A férfi azt mondja: „Törvényes feleségemnek tekintelek, és kötelezem magam arra, hogy kötelességtudó férj legyek.” A nőnek kötelessége kifejezni beleegyezését, ezt mondva: „Törvényes férjemnek tekintelek és kötelességtudást és engedelmisséget ígérek.” Ugyanez történik itt is, amikor az Úr azt mondja: „Bizony hittel jegyezek el magamnak.” Fejed és férjed leszek, ha nem leszel másé. Az embernek válaszolnia kell, mondva: Ámen, úgy legyen; Istenem leszel, Fejem és Uram, és én a tiéd leszek és senki másé: „Én az én szerelmesem vagyok, és az én szerelmem az enyém.” E szövetségkötésben kezünket adjuk az Úrnak, ahogy az ige mondja: „Most azért meg ne keményítsétek nya-

Hós 2,18,19

2Kor 11,2

Hós 2,19

Hós 3,3

Én 5,19

katokat, mint a ti atyáitok, adjatok kezet az Úrnak, és bemenvén az ő szent helyébe, amelyet megszentelt örökké, szolgáljatok az Úrnak, a ti Isteneteknek, és elfordul rólatok haragja.” Mindez Istennel való határozott, kifejező, világos és valós megegyezésre utal. Így hát arra következtetünk, hogy ez ránk háruló kötelesség, és olyan jóváhagyott gyakorlat, amely az ember elméjének megnyugtatóra szolgál, valamint arra, hogy jobban érezze magát Isten szövetségében, és teljesebb módon válaszoljon az Úr leereszkedésére, és a nagy és legfontosabb ígéretében tett ajánlatára: „Istenetek leszek, ti pedig népemmé lesztek.”

2Krón 30,8

Nemcsak hogy lehet és kell az embereknek szövetséget kötni a Krisztusban Istennel, hogy szívüket ilyen módon állhatatossá tegyék, de némely alkalommal meg is kell újítaniuk ezt a szóbeli megegyezést, különösen amikor a kísértések hatására kételkedni kezdenek abban, hogy valóban és őszintén szövetséget kötöttek Istennel. Mivel ilyenkor a hit újabb cselekedeteivel kell megragadniuk Krisztust, a kívánatos kincset és osztályrészüket, hasonlóképpen más alkalmakhoz, alkalmas segítőeszköz lehet, főleg, amikor kételyek gyötrik őket, ha hangosan kimondott szavakkal eldönthetik a vitát, kijelentve: „Azt mondom az Úrnak: én oltalmam, váram”, „örökségem”. Azt találjuk, hogy a szentek is hasonlóan cselekedtek, és követhetjük őket ebben. Különösen a következő esetekben:

Zsolt 91,2;
142,6

1. Nagy visszaesések idején szokták az emberek megújítani az Istennel való szövetséget, és nekünk is hasonlóan kell cselekednünk. Az Is-

tennel való megbékélésre utaló ígéretek tekintetében szívünknek Krisztusra kell támaszkodnia: mert minden helyzetben Ő a mi békeségünk és Szószólónk. Gondoljunk így rá, ha vétkezünk: „És ha valaki vétkezik, van Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus”; és akárcsak a szentek, fejezzük ki szavakkal a szövetség tényleges megújítását.

2. Amikor az emberek veszélyben vannak, és a nehézségek jelenvalók vagy előre láthatók, akkor nagyon jó volna, ha szívükkel Istenhez közelednének, és szívük biztonságáért kifejeznék ragaszkodásukat iránta. Azt látjuk, hogy Józsué is így cselekedett a kísértések közepette, mielőtt letelepedett volna Kánaán földjén: „Azért hát féltétek az Urat, és szolgáljatok néki tökéletességgel és hűséggel, és hányjátok el az isteneteiket, akiknek szolgáltak a ti atyáitok túl a folyóvízen és Egyiptomban, szolgáljatok az Úrnak. Hogyha pedig rossznak látjátok azt, hogy szolgáljatok az Úrnak: válasszatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok, akár azokat az isteneket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak, amíg túl valának a folyóvízen, akár az Emoreusok isteneit, akiknek földjén lakoztok: én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk. A nép pedig felele, és mondta: Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az Urat, szolgálván idegen isteneknek! Sőt inkább az Úr, a mi Istenünk az, aki felhozott minket és atyáinkat Egyiptom földéből, a szolgák házából, és aki ezeket a nagy jeleket tette a mi szemeink előtt, és megtartott minket minden utunkban, amelyen jártunk, és mind ama népek között, ame-

lyek között által jöttünk; és kiűzött az Úr minden népet, az Emoreust is, e földnek lakóját, a mi orcánk elől: Mi is szolgálunk az Úrnak, mert Ő mi Istenünk! Józsué pedig monda a népnek: Nem szolgálhattok az Úrnak, mert szent Isten ő, féltőn szerető Isten ő, nem bocsátja meg a ti vétkeiteket és bűnciteket; hogyha elhagyjátok az Urat, és szolgáltok idegen isteneknek: akkor elfordul és rosszal illet benneteket, és megemészt titeket, minekutána jól cselekedett veletek. Akkor monda a nép Józsuénak: Nem, mert mi az Úrnak szolgálunk! Józsué pedig monda a népnek: Bizonyosságok vagytok magatok ellen, hogy ti választottátok magatoknak az Urat, hogy néki szolgáljatok. És mondanak: Bizonyosságok. Most azért hányjátok el az idegen isteneket, akik közöttetek vannak, és hajsátok szíveteket az Úrhoz, Izráelnek Istenéhez. És monda a nép Józsuénak: Az Úrnak, a mi Istenünknek szolgálunk, és az ő szavára hallgatunk. Szerze azért Józsué szövetséget a néppel e napon, és ada eleibe rendelést és végzést Síkemben.” Ugyanígy tett Dávid is szorult helyzetében: „szárnyaid árnyékába menekülök, amíg elvonulnak a veszedelmek”.

Józs
24,14–25
Zsolt 57,2

3. Amikor az emberek fölfogják, hogy Isten távol van tőlük, és lelkük sorvadás és romlás alatt van, akkor az a legbiztonságosabb, ha szívükben szövetséget kötnek Krisztussal, ha hittel átölelik Őt, hogy lelküket biztonságban tudhassák. Ilyenkor jó ezt szóbeli kifejezéssel minden kételyen felül helyezni. Ez a kézenfekvő módja annak, hogy életnedvet szívjunk Krisztusból, a gyökérből, hogy ezáltal megújuljon a lélek és a szív

megállapodjék őbenne. Így tesz a hitves az Énekek énekében, azzal bizonyítva, hogy köze van hozzá, hogy megvallja és elismeri: Szerelmesét az övének tekinti.

4. Az Úrvacsora ünneplésekor az emberek szívükben kötnek szövetséget Krisztusban Istennel, kimondva és kifejezve ezt: mert ez a szeretet vendégsége, ahol személyesen, nyilvánosan és ünnepélyesen megvalljuk, hogy Krisztusban megbékéltek Istennel, és vesszük ennek pecsétjét. Ezért különösen alkalmas ez az idő, hogy megmozgassuk szívünket, nyelvünket, hogy társuljanak hitvallásukhoz, válaszolva arra, és lemondjunk önmagunkról, hogy az övéi lehessünk, és csak az Ő rendelkezésére álljunk.

E kötelesség teljesítésében nem köthetjük Isten népét bizonyos időkhöz és alkalmakhoz, az Úr kötelezi őket erre az Ő kedve szerint. Csak-hogy fennáll annak veszélye, hogy ha az emberek túl gyakran fejezik ki szövetségkötésüket Istennel, ez túlságosan megszokottá, formálissá válik. Így nem igazán helyénvaló, hogy az emberek szokásszerűen teljes egészében felújítsák szóban kifejezett megegyezésüket Istennel. Sokkal jobb, ha kinyilvánítják Istennek, hogy ragaszkodnak a vele megkötött szövetséghez, megmaradnak ebben, és soha nem vonják vissza, és nem tekintik semmisnek ezt. Azonkívül utalhatnak ennek a lényegére, arra tudniillik, hogy Krisztusban Istent saját Istenüknek ismerik. Ezt gyakran megtehetik, akár minden egyes alkalommal, amikor Istenhez beszélnek. Valószínűleg erre törekedtek a szentek a Szentírás szerint

szokásos gyakorlatukban, amikor kinyilvánították, hogy Isten az ő Istenük és osztályrészük. Azért ajánlatos, hogy az emberek minden dolgukban igazítsák szívüket ehhez az ügghöz, szívük teljességével ragaszkodva a Krisztusban Istenhez, ekképpen: „amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem”.

Gal 2,20

2. A megkövánt felkészülés

A második dolog, amiről itt szólnunk kell, az, hogy milyen felkészülésre van szüksége annak, aki szóban kifejezett módon akar egyezsége jutni Istennel. Amit Krisztus befogadása kapcsán korábban említettünk, a következőkkel egészítjük ki: (1) Annak, aki nyíltan ki szeretné fejezni Istennel való egyezségét, tudnia kell, hogy ez jogos és Isten által megengedett dolog, amint ezt korábban kimutattuk. Ha ennek ismerete hiányzik, az ember nem teheti ezt hittel, és akkor bűnnek számít: „Ami pedig hitből nincs, bűn az.” (2) Az embernek föl kell készítenie a szívét erre a dologra, hogy az meg ne hazudtolja a nyelvet, hiszen ez gúnyolódás lenne Istennel szemben: „e nép szájjal közelget hozzám, szíve pedig távol van tőlem”.

Róm 14,23

Ézs 29,13

3. Az Istennel való szövetségkötés végrehajtása

Harmadsorban azt vizsgáljuk meg, hogyan kell végrehajtani az Istennel való szövetségkötést. A Krisztus szívbeli befogadásáról korábban elmondottakat a következőkkel egészítem ki:

1. Tegye az ember *bizalommal*; nem csupán hinnie kell, hogy ezt tévén kötelességet teljesít, de azt is, hogy Isten Jézus Krisztusban elfogadja az ő szegény és tökéletlen kötelességteljesítését; űelőtte „ha a készség megvan, aszerint kedves az, amije kinek-kinek van”. A fillér is elfogadtatik, mivel ez a „szegény özvegyasszony egész vagyona”. Sőt, ha az ember megteheti, higgye, hogy ennek a megegyezésnek a kimenetele és következménye erősítésére fog szolgálni, és minden jól alakul; Isten, aki mindenért kezekedik a szövetségben (hiszen Ő irányította az embert e boldog választásra), bizonyos értelemben képessé teszi őt, dolgát pedig tökéletességre viszi. „Hű az, aki elhívott titeket, és ő meg is cselekszi azt.” Ha ez a bizalom hiányzik az emberből, akkor csak félelem és kétely közt cselekszik, ha nem még ennél is rosszabb módon, és sok nyugtalanságot szerez magának.

2. *Szentül* kell ezt cselekedni, hiszen „szent szövetségnek” nevezi az Írás, „Dávid biztos szent javait képezi”. Tanácsos lenne, hogy mindazt, amit Istennel való kapcsolatunk külső kifejezésekképpen teszünk, ne felületesen és esetlegesen tegyük, hanem különös Isten felé fordulással; dolgunkat mondjuk az Úrnak: „Hívlak téged, ó, Uram, s ezt mondom: Te vagy oltalmam és örökségem.” Helyénvaló, hogy ilyen nagy ügyben szakítsunk időt Isten előtti vallomásokra és könyörgésekre, sőt annak, aki ilyen módon közeledik Istenhez, arra kell törekednie, hogy felfogja Isten nagyságát és fenségét: „Felmagasztaltattál, Uram Isten: mert senki nincs olyan, mint te,

és rajtad kívül nincsen Isten”, jöllehet Ő megalázza magát, hogy megpillantsa a mennyei és földi dolgokat. Ezeknek az órála kialakított nagy és szent gondolatoknak a saját személyünkről való alázatos és szerény gondolatokkal kell társulniuk, még hogyha e nagy méltóság magához is bocsát: „Bemenvén azért Dávid király, leborula az Úr előtt, és monda: Micsoda vagyok én, Uram Isten! És micsoda az én házam népe, hogy engem ennyire elővittél?” Avagy kisebb dolog-e a menny nagy Istenével és az Ő Fiával, a Krisztussal szövetkezni? Dávid csodálkozva beszél, amikor Saul király följajánlja neki a lányát.

Továbbá különös éberségre és figyelemre van szükség ahhoz, hogy a szív Istennel egyezkedve lelkiképpen viselkedjék. Alapos okunk van arra, hogy ilyen szentül teljesítsük e kötelességünket; az emberek ugyanis hajlamosak arra, hogy – saját képzelgéseik szerint gondolkodva az Úrról – becsapják magukat, és hogy test szerint járjanak. Ez pedig egy házasságkötéshez hasonló kapcsolat, amely a szerelem szokásos kifejezéseivel nyer ábrázolást, mint az Énekek énekében.

4. *Ami az ünnepélyes cselekedet után következik*

A *negyedik* dolog, amelyről szólunk, az, hogy mi nek kell követnie az Istennel kötött szóbeli szövetségkötést. Azt állítom, hogy a Krisztusban Istennel létrejövő egység és lelki közösség mellett – amely a hit következménye, ha az ember kifejezett egyezséget köt Istennel:

1. Rendkívüli módon kell vigyáznia arra, hogy

2Sám 7,22

1Sám 18,23

Ézs 62,5

Zof 3,17

minden dolgában megmaradjon Isten közelségében, mert ha az ember ezentúl valamilyen helytelen dolgot cselekszik, megmásítja saját szavát Isten előtt, ami lelkiismeret-furdalást okoz és lepecének bizonyul. Ha ezek után az ember elhagyja Istent, és ő akar önmaga felett rendelkezni, holott nem önmagáé, mivel fogadást tett az Úrnak, olyan, mint aki a fogadalomtétel után bánkódik, mert meggondolatlanul szentelte oda magát.

2. Annak, aki fogadást tesz Istennek, állhatatosan meg kell őriznie elhatározását és következtetését. Szégyen arra az emberre nézve, akinek szíve megbékélt Istennel, és akinek ezt a szája előtte megerősítette és igazolta, hogy újra elmentmondjon önmagának és bármit elfogadjon, ami ezzel ellentétes, ahelyett hogy minden elenség előtt bátran megőrizné a fogadását.

Azért hadd kérjelek téged, aki arra vágyakozol, hogy megállapodj az Istenben, szakíts időt Isten előtti imádkozásra és arra, hogy munkáld szíved komolyságát, ragaszkodását és a köteletségnek hitét, amely a szövetség megkötésére készítet, és közeledj Istenhez hangos szóval a következőképpen:

„Ó, Uram, elveszett és elbukott teremtmény vagyok természetemnél fogva, valamint megszámlálhatatlan tényleges vétkem miatt, amelyet e mai napon nevének nevezve megvallok neked: jóllehet beleszülettem a látható egyházba, már az anyaméhtől fogva veled való szövetségben voltam, és a keresztségben ennek pecsétjét is elnyertem, mégis hosszú ideig Isten nélkül élttem a világban érzéketlenül és tudatlanul arra a

kötelességre nézve, amely e szövetségből rám hárul. Te részletesen föltártad előttem és szívemre terhelted önmagamban való nyomorult állapotomat, nyilvánvalóvá téve azt a tökéletes orvosságot is, amelyet Jézus Krisztusban készítettél; ingyen följánltál nekem azzal a feltétellel, hogy elfogadjam, és megállapodjam veled mint Istennel a Krisztusban, meghagyva és megparancsolva nekem kárhozat terhe alatt, hogy fogadjam el az ajánlatot, és meneküljek Jézus Krisztushoz. Mi több, amint látom, Te most felséges módon meggyőzted a szívemet, és előkészítetted Jézus Krisztus számára, őhöz vezetve, akit az evangélium ajánl, arra készítetve engem, hogy közelcdjem az élő Istenhez, állapodjam meg veled és minden tudatos álnokság nélkül leljek nyugalmat az Ő ajánlatában. És hogy eljuthassak e dologban a lélek bizonyosságára saját vigasztalásomra és a te dicső kegyelmed magasztalására. Ezért állok itt előtted a mai napon, hogy szavaimmal e dolgot bizonyossá tegyem a Te akaratod szerint. Azért most én, bár méltatlan ember vagyok, kijelentem, hogy hiszem: Jézus Krisztus, akit Jeruzsálemben megöltek, Isten Fia volt és világ Megváltója. Hiszem azt az üzenetet, hogy benne és csakis őbenne van örök élet az emberek számára. A mai napon elfogadom a bűnösök számára általa szerzett üdvösséget, egyetértek azzal, és őreá bízom a lelkemet. Elfogadom, hogy általa van megbékélés Istennel, és őbenne Téged Istenemnek ismerlek el. Őt választom minden tulajdonságaival és mindazzal együtt, ami Őt követheti. Érted lemondok magamról és mind-

arról, amim van, kívánva, hogy megváljak mindattól, ami előtted gyűlöletes, mindattól, ami tudomásom szerint veled összeegyeztethetetlen, vagy aminek az a szándéka, hogy visszatérítsen engem. Kezemet adom neked, és minden körülöttem levő dolgot tanúképpen hívok, hogy bármi lennék ezután, vagy bármi lettem volna eddig, elfogadom Isten békeajánlatát a Krisztusban, és biztos szövetséget kötök veled ma, hogy soha semmi el ne térítsen, remélve, hogy Te mindezeket a dolgokat készséggel megcselekszed, mind a Te, mind a magam részéről. Azért amiképpen lelkem üdvösségét kívánom, komolyan esdekelek, hogy győzzél romlottságom felett, hajtsd nyakamat a Te édes igád alá mindenben, szívem pedig hadd fogadja derűsen mindazt, amit Te velem és körülöttem cselekszel e céllal. Dicsőség neked, ó Atyám, hogy ilyen üdvösséget szereztél, és a Fiadat adtad, hogy ezt véghez vigye: Dicsőség Jézus Krisztusnak, aki ilyen drága áron fizetett az Atya szeretetének kiadásáért, aki által egyedül van menetelünk az Atyához, és aki által békességet nyertem Istennel, méltó módon egyesülve övele úgy, hogy többé nem vagyok számára ellenség és idegen. Dicsőség a Szentléleknek, aki felriasztott engem, amikor magamat pusztítottam, és aki nem csupán meggyőzött a veszedelmemről, de felnyitotta a szememet, hogy meglássam a Krisztus által megszerzett orvosságot, sőt rávette a bűnös szívemet, hogy Jézus Krisztusnak, a gazdagító kincsnek szerelmese legyek, a mai napon pedig megtanít arra, hogy hogyan kössék szövetséget Isten-

nel, és hogyan tegyem magamévá Dávid valamennyi biztos javát és Ábrahám áldásait, örökre biztosítva magam számára Isten kegyelmét és barátságát. Most azért lelkeimmel, szívemmel, értelmemmel, teljes emberként, amennyire csak tőlem telik, megnyugszom a mai választásomban, elhatározva, hogy mostantól fogva nem a magamé, hanem a Tiéd vagyok; a gond, ami rám tartozik, a Tiéd lesz, mivel Fejem és Uram vagy. Alázatosan bizonyítást teszek, hogy kudarcaim (amelyek ellen, amint tudod, küzdelemre szántam el magam) nem teszik érvénytelenné ezt a szövetséget, mivel így mondtad ezt Te magad is, amivel nem szeretnék visszaélni, sőt annál inkább ragaszkodni közelségedhez, megőrizvén azt a szabadságomat, hogy megújítsam, megerősítsem e kötést, és erőt merítsek belőle, ahányszor csak szükséges. Tudom, hogy a te hozzájárulásod ehhez az egyezéshez följegyezve található a Szentírásban, és nincs szükség annak megújítására. Én, elfogadva ajánlatodat saját feltételeid szerint, mostantól csak jót várok és a Te végső üdvözítésedet. Mivel te hűséges vagy, bocsásd meg azt, amit rosszul végzek ebben a dologban, és fogadj el engem Jézus Krisztusban, akiben egyedül vágyakozom bűnbocsánatra. Mindezek bizonyosságául zálogom csak az, hogy igaz az Isten, és Őt alkalmas Üdvözítőmnek tekintem.”

Történnék bár az emberek szövetségkötése Istennel több vagy kevesebb szóval, ahogyan az Úr készíti őket erre – lévén, hogy mi nem szándékozunk előírni senki szavainak pontos formáját –, a helyénvaló azonban az lenne, hogy az em-

berek ismerjék be az Úr előtt az önmagukban való elveszett állapotukat és azt, hogy a szabadulás Krisztusban van; nyilvánítsák ki, hogy elfogadják azt, ahogy az evangélium felkínálja, és szívük meglegedésével hálásan támaszkodnak rá; ettől kezdve teljesen az Úrra bízzák magukat, hogy ilyen módon jussanak üdvösségre az Ő hűsége alapján.

Ha az emberek szívükből és őszintén megteszik ezt, az Úr áldása révén segítséget nyerhetnek ahhoz, hogy sok félelemtől és kételkedéstől megóvják magukat. Ettől az időponttól és órától kezdve megtapasztalhatnak néhány olyan jó dolgot, amely vigaszként szolgálhat számukra, ha azután sötétségbe jutnának, ha különböző alkalmakkor – így például a halál órájában – számos hibával kell szembenézniük. „Ezek Dávidnak utolsó beszédei (...) örökkévaló szövetséget kötött velem, mindennel ellátva és állandót. Mert az én teljes idvességemet és minden kívánságomat nem sarjadoztatja-é?” Nem kis dolog, ha az ember úgy fordulhat Istenhez, hogy azt mondja: Te tudod, hogy volt egy nap és egy óra, ezen és ezen a helyen, ahol elfogadtam a Krisztus általi békét, és átadtam a szívemet néked, hogy minden törvényedet kivétel nélkül ráírhasd; a menny és a föld a tanú erre. „Emlékezzél meg a te szolgáltnak adott ígédről, amelyhez nékem reménységet adtál!”

2Sám 23,1.5

Zsolt 119,49

2. A MEGFELELŐ ÉRZELMEK HIÁNYA MINT AKADÁLY

Ellenvetés: Nem merek ilyen szavakkal szólni az Úrhoz, mivel nem találok szívemben a ragaszkodás és a komolyság teljes mértékét, így csak hazudnék az Úrnak, ha ily módon közelednék hozzá.

Válasz: Sajnálatos dolog, hogy az emberek szíve nem öleli magához és nem fogadja erős vágyakozással és ragaszkodással ezt az áldott ajánlatot és sorsot. Hogy válaszoljak viszont az ellenvetésre, emlékeztetve a következőkre:

1. Azokban, akiknek az Úr új szívet adott, Krisztust formálva bennük, a szív egésze nem újul meg: „a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek”, azért az ember sem a jót, sem a gonoszt nem tudja teljes erővel cselekedni. Azért kívánatos, ha a szív nagyobbik része Krisztust követi, arra vágyakozva, hogy megállapodásra jusson vele, az Ő feltételei szerint.

Gal 5,17

2. A szívben gyakran megjelenik egyfajta észszerű szeretet Krisztus iránt, amely abban nyilvánul meg, hogy tiszteli az Ő parancsolatait: „Az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az Ő parancsolatait; az ő parancsolatai pedig nem nehezek”, akkor is, amikor a szeretet nem annyira érezhető és uralkodó, hogy beteggé tegye a lelket: „beteg vagyok a szerelemnek”. Az embereknek nem kell mindig arra várniuk, hogy a szeretetnek ez utóbbi fajtáját találják meg magukban. Azt mondom, ha valami a szívedben visszahúz, de

1Jn 5,3

Én 2,5

mégis elmondhatod, hogy meg vagy győződve: nélküle kárhozott állapotban vagy, hogy nincs olyan igazságod, amely betakarja vétkeidet; hogy híjjával vagy az erőnek, hogy ellenállj a bűnnek, vagy hogy azt tegyed, ami tetsző Istennek, és a teljességet is meglátod őbenne; ha mindezekben a vonatkozásokban elmondhatod, hogy szíved örömet befogadná Őt az Ő feltételei szerint, és kívánod, hogy igazságod legyen a megigazuláshoz és erőd a megszentelődéshez, miközben a benned levő ellentétes dolgok a terhed és rabságod: ha mindez így van, szíved tűrhető állapotban van. Vidd tovább ezt az ügyet, és határozz: köss szövetséget Istennek, és mondd ki a te szavaddal, hogy az igazságod és az erőd az Úrban van, mivel Ő megesküdött arra, hogy így fog cselekedni: „Magamra esküdtem és igazság jött ki számból, egy szó, mely vissza nem tér: hogy minden térd nékem hajol meg, rám esküszik minden nyelv! Csak az Úrban van, így szólnak felőlem, minden igazság és erő. Őhöz mennek, és megszegyenülnek mindazok, akik reá haraguszna.” A Szentírás szerint lehet azt mondanunk Istennek, hiszek, amikor sok hitetlenség van bennem, és a szívem megosztott ebben az ügyben: „Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek.” Csakhogy ezek mellett mutasd meg Istennek, hogy mi van a szívedben, hogy fondorlatosságok nélkül állhass előtte, semmit el nem rejtve, és tedd a szívedet, úgy ahogy van, az Ő kezébe, hogy az Ő szövetsége szerint beleírja a törvényét: mert ez az, amit Ő az emberekben keres, hogy átadják neki a szívüket, hogy maradék-

Ézs 45,23.24

Mk 9,24

talán belepecsételhesse az Ő teljes akaratát. Ha ezzel szívből egyetértesz, úgy ítélve, hogy Krisztus vére elégséges váltságdíj és elégtétel az ember vétkeiért, elindulhatsz, hogy szövetséget köss Istennek, hiszen szíved és vonzalmad már kész is rá.

3. A SZÖVETSÉGGKÖTÉS AKADÁLYA: A VISSZAESETŐL VALÓ FÉLELEM

Ellenvetés: Nem merek szövetséget kötni Istennek, nehogy elhagyjam Őt; sőt meggyőződésem, hogy ha valaha adott körülmények között ilyen kísértés jelentkezne, elbuknék. Azért csak súlyosbítanám az ítéletet, ha ezt előre látva szövetséget kötnék Istennek.

Válasz: 1. Már eleve szövetségben vagy Istennek, mivel az Ő látható egyházának tagja vagy. Ami tőled most megkívántatik, az az, hogy még inkább szív szerint, őszintén, személyesen és szóbeli kifejezéssel köss szövetséget és egyezséget vele, hiszen már tartozol azzal, hogy szíved szerint a Krisztusban Istennek megállapodásra juss. Ha pedig ezt szívből teszed, a kockázat nem nagyobb azáltal, hogy el is mondd, hogy ilyenként cselekszel, vagy cselekedtél.

2. Mit teszel majd, ha elutasítod a Krisztusban Istennek való őszinte megállapodást, és nem fogadod el az Ő békéjét, ahogy neked felajánlotta? Az üdvösségre nincs számodra más mód; vagy megteszed ezt, vagy örökre elvesztél. Ha pedig megteszed a szíveddel, akkor elmondhatod a száddal is.

3. Ha az emberek azért félnek szövetséget kötni Istennel, nehogy azután vétkezzenek, akkor egyetlen ember se kellene hogy szövetséget kössön Istennel, mert bizonyára mindenki vétkezni fog azután, bármennyit is éljen az egyezséget követően. Ugyanakkor tudjuk, hogy nincs még egy ilyen lehetőség, amelyben nagyobb biztonságban lehetnél az elbukástól, mint ebben: mert ha őszintén szövetséget kötsz Istennel, Ő kezeskedik nemcsak arról, hogy új szívet ad neked, hanem az Ő félelmét és törvényét is belehelyezi, az Ő Lelkét adja neked, aki által az Ő útján jársz. Amikor pedig szövetséget kötsz Istennel, teljesen átadod magad neki, hogy megszenteljen és Ő az akarata szerint formáljon téged. Ez inkább önmagad feladását jelenti, hogy az Ő útjain vezetted minden dologban, és távol tartsd magad minden gonosz úttól, mintsem valami formális ígéretet a magad részéről arra nézve, hogy megőrzöd az Ő útjait, és elhárítod magadtól a gonoszt. Így nem kell félned a szövetségtől, melynek beszédmódja szerint így kérdez Isten: „Nem leszel tiszta ezután se?” Mindazok, akik menekülnek attól, hogy szövetséget kötve Istenhez csatlakozzanak, cselekedetükkel kinyilvánítják, hogy nem óhajtják a megtisztulást.

Jer 13,27

4. Mindenki számára nehéz dolog tudatni az emberekkel, hogy vétkezni fognak, ha valamilyen körülmények között bizonyos kísértés jelentkezik. Az emberek ugyanis azt gondolják, Isten vagy távol tartja a kísértést útjukból, vagy pedig nem fognak azon felül kísértetni, mint amennyit elviselni képesek és megadja a mene-

külés útját: „Isten a mi oltalmunk és erősségünk! Igen bizonyos segítség a nyomorúságban”; „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok: de hű az Isten, aki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.” De nem is az a kérdés, hogy mit teszek majd azután, hanem az, hogy mire szánom el most magam. Ha jelenleg a szívem csalással vagy vétkezésre való elhatározással vádol engem, fel kell hagynom ezzel a csalással, mielőtt szövetséget kötnék Istennel. Ha pedig szívem nem vádol semmi ilyen szándékkal, igenis el merem mondani, hogy elszántam magam mindenféle vétek elleni küzdelemre. És noha azt gondolom, elbukom, ha kísértés ér, gondolataim akkor sem a kísértésnek való engedés szándékából és korábbi tetteimből származnak, amelyekkel arra ingerelem Istent, hogy elhagyjon engem. Isten azonban tudja, hogy elhatároztam, nem fogok többé vétkezni, és nem tűrök meg szívemben semmi titkos hajlamot a bűnre, hanem különös kegyelemnek tekintem, ha ilyenkor megőrizhetem magam a büntőtől. Ha mindezek mellett nyomorult embernek ítélem magam, a halálnak bennem levő testéért, amely törvényszegésre kényszerget, akkor azt mondom: a szívem nem vádol engem, így hát lehet és kell hogy legyen bizalmam Istenben. Ha így áll a dolog, azt mondom neked, bár ezután még sokféle módon fogsz vétkezni, szomorú csapások sújtanak elveszítve egy ideig az Ő szeretetének sok megnyilvánulását, mégis van „Szószóló az Atyá-

Zsolt 46,2

1Kor 10,13

1 Jn 3,21

1Jn 2,1 nál”, hogy könyörögjön a te bűneid bocsánatáért, aki eleget tett törvényszegéseinknek. „Ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg. Mindnyájan mint juhok eltévelyedtünk, ki-ki az ő útára tértünk, de az Úr mindnyájunk vétkét őreá veté.”
 Ézs 56,5,6 Rá való tekintettel az Úr úgy döntött, hogy határozottan megőrzi az emberekkel kötött szövetséget még a törvényszegéseik után is. „Ha az ő fiai elhagyják az én törvényemet, és nem járnak az én végzéseim szerint; ha az én rendelkezéseimet megtörik, és nem tartják meg az én parancsolataimat, az én kegyelmemet nem vonom meg tőlük, és az én hűséges voltomban nem hazudom. Nem töröm meg az én szövetségemet, és ami kijött az én számból, el nem változtatom. Megesküdtem egyszer az én szentségemre.”
 Zsolt 89,31.32; 34–36 hogyan mondhatná Ő: „eljegyezek téged magamnak örökre”? És a szövetségről hogyan állíthatná Dávid, hogy „örökkévaló, mindennel ellátva és állandó”, ha ebben nem lenne semmi alapja a vigasznak, amikor háza mulandóságára gondol?
 Hós 2,19

Bizony nem lenne jobb a cselekedetek szövetségénél, ha azok, akik Istenhez csatlakoznak ezzel, újra elszakadhatnának tőle, olyannyira, hogy e szövetségekötést hiábavalóvá tegyék maguk számára, és rosszabb állapotba kerüljenek, mint amilyenben azelőtt voltak. „És örökkévaló szövetséget kötök velük, hogy nem fordulok el tőlük és a velük való jótéteménytől”; Ő „most azonban annyival kiválóbb szolgálatot nyert, amennyivel jobb szövetségnek a közbenjárója, amely

jobb ígéretek alapján kötöttet.” Az Úr gyűlöli az elbocsátást. Egyetlen becsületes szív sem botránkozik meg ezen, hanem inkább megerősödik a kötelesség teljesítésében: „Kigyógyítom őket hűtlenségükből, szeretem őket ingyen kegyelemből, mert elfordult tőlük az én haragom. Kicsoda bölcs, hogy értse ezeket? Kicsoda az értelmes, hogy eszébe vegye ezeket? Bizony igazak az Úrnak útjai, és az igazak járnak azokon, az istentelenek pedig elesnek rajtuk.” Mert ahogyan az őszinte feleséget az elválástól és a halálbüntetéstől való félelmen kívül más kötelékek is készítik a kötelesség teljesítésére, az emberek is ebben a helyzetben „remegve folyamodnak az Úrhoz és az ő jóságához”.

Zsid 8,6
 Mal 2,16

Hós 14,5,9

Hós 3,5

4. A GYÜMÖLCSTELENSÉG MÚLTBELI TAPASZTALATAIRÓL

Ellenvetés: Az Úrvacsora vételekor és más alkalmakkor is kifejezett módon, szóban szövetséget kötöttem Istennel, de az Ő útján való gyümölcstelenségem és a kegyelmi állapotomra vonatkozó megújuló kételyeim kérdésessé teszi bennem azt, hogy őszintén kiegyezésre jutottam Istennel, és úgy gondolom, hogy nem tudom ezt másként tenni, mint ahogy tettem.

Válasz: Nem vágyakozásuk szerint kell az embereknek lelki gyümölcsökre számítaniuk, sem pedig az Úr kegyelmét illető teljes bizonyosságra, rögtön ahogy Krisztushoz menekültek és kifejezett módon egyezésre jutottak vele. Ezen dolgok megvalósításáért az embernek egész éle-

tében lesz tennivalója. A szenteknek is megvoltak a maguk bukásai, hiányosságai, sőt visszaesései a sokféle hitetlenség állapotába, miután Istennel mint Krisztusban saját Istenükkel nagyon komolyan, őszintén és kifejezetten megbékéltek.

2. Sokan inkább Istenhez való közeledésük őszinteségétől várják a lelki gyümölcsök megjelenését és hitük megerősítését, mintsem az Úr Jézus Lelkétől. Szívüket saját becsületességükből és döntéseikből éltetik, és nem az áldott gyökérből, Jézus Krisztusból, aki nélkül semmit sem tehetünk, sőt a magunk egészségében, a legjobb állapotunkban is hiábavalók vagyunk. Az embereknek emlékezniük kellene, hogy egy kegyelmi ajándék sem hozhat létre más kegyelmi ajándékot, egyedül Jehova karja. Ha az emberek Krisztusra támaszkodnának, és bármi is legyen a következménye, feltétel nélküli engedelmisséggel kötnének szövetséget vele, és csak őrá tekintenének alkalmas gyümölcsöket várva, sokkal jobban boldogulnának. Isten előtt nem kedves dolog, hogy az emberek elinduljanak Krisztushoz és szövetséget kössenek vele egy időre, míg meglátják: teremnek-e lelki gyümölcsöt és megerősödnek-e, készek lévén lemondani a benne való örökségről és a szövetségről, ha a kitűzött idő alatt elvárásaik nem teljesülnek. Ez azt jelentené, hogy próbára tesszük Isten útjait, ami az Ő számára igen visszatetsző. Az embereknek feltétel nélkül kell megbékélniük és szövetséget kötniük Krisztussal, a maguk kötelességének tartva ezen dolgokat, készek lévén a gyümölcstermés-

re, attól függetlenül, hogy mi következik ezután. Tegyétek ezt azzal a bizonyossággal, hogy minden dologban komolyan az Ő kinyilatkoztatott akaratához szándékoznak igazodni, mivelhogy ezért kötöttek szövetséget vele, valamint azért, hogy ezáltal üdvösségre jussanak.

3. Az embereknek tartózkodniuk kellene attól, hogy kérdésessé tegyék Istennel való megállapodásuk őszinteségét, kivéve, ha bizonyítékaik vannak vagy alapos gyanú merül fel ilyen vonatkozásban. Ha bármilyen csalást vagy fondorlatosságot fedezel föl a vele való megállapodásodban, tekintsd érvénytelennek és orvosold a hibát; majd közeledj Istenhez becsületesen, fondorlatosság nélkül. Ha pedig nem tudsz semmi csalásról vagy ravaszságról azon a napon, amikor egyezsége jutsz vele, sőt elmondhatod: Istenhez folyamodva becsületesen fordultál hozzá azon a napon a csalás szándéka nélkül, könyörögve, hogy az Ő hűségéért vizsgálja meg és tegye próbára, hogy van-e valami tisztességtelenség útaidban, tárja fel azt, és javítsa ki: „Vizsgálj meg engem, ó, Isten, és ismerd meg szívemet! Próbálj meg engem, és ismerd meg gondolataimat! És lásd meg, ha van-e nálam a gonoszságnak valamilyen útja? És vezérelj engem az örökkévalóság útján”; a világosságra mentél, hogy a te cselekedeteid nyilvánvalókká legyenek; és elmondhatod, hogy az Úr válasza az Ő igéi által a te megítélésed szerint békések voltak és őszinteségedet igazolták; sőt ha azt is el mered mondani, hogy ha élet-halál kérdése lenne, akkor sem tudnál másként közeledni Istenhez több őszintesé-

Zsolt
139,23,24
Jn 3,20,21

1Jn 3,21

get és komolyságot tanúsítva, mint korábban, akkor merem mondani neked az Úr nevében, hogy nem kellene kérdéssé tegyed őszinteségedet Istenhez való közeledésedet illetően. Bizodal-
mad lehet Istenhez, ha szíved nem vádol téged, és köteles vagy elhinni, hogy az Úr igazságosan bánik az igaz emberrel, és a tiszta embernek tisztának mutatja magát. Ha az ember szándéka becsületes, az Úr nem fogja engedni, hogy becsapja Őt, sőt azt sem tűri, hogy az ember önmagát csapja be, kivéve ha az ember Istent is, önmagát is félre akarja vezetni.

Zsolt
18,26,27

4. Gyümölcstelenségedet ezért tulajdonítsd az éberség hiányának és a hitetlenségnek, a teljes bizonyosság hiányát pedig a hitetlen szív gonoszágának, amelyet a Sátán segít abban, hogy Isten dicső, ingyen kegyelme ellen cselekedjék, és ne gondold, hogy a Krisztussal való megá-
lapodás őszinteségének hiányából. Mostantól kezdve pedig tökéld el magadban, hogy közel maradsz a gyökérhez, sok gyümölcsöt fogsz teremni, és sok gyümölcs által fogadd a Szentlélek tanúságát amely bizonyosságot tesz a lelkeddel együtt, hogy őszintén és becsületesen megbékéltél Istennel, többi tetteid pedig Isten jóváhagyására bízva, nála elő vannak készítve. A Lélek és a víz bizonyossága, társul a vérhez, ahhoz a vérhez, amelyre mindenestől rá kell bíznod lelkedet, lelkiismeretedet, amely egyedül törli el a törvénynek azon átkát, amely a legjobb dolgaidban való bűneid és bukásaid miatt van rajtad. Ily módon ezek hárman együtt tesznek bizonyosságot arról, hogy ez az élet és béke útja, amelynek te is

részese vagy. Ezáltal csendességre és teljes bizonyosságra jutsz. „Maradatok énbennem, és én is tibennetek. Miképpen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképpen ti sem, hanemha énbennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbennem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.” „Aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem, aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magam annak. Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet, és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk.” „Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.” „Hárman vannak, akik bizonyosságot tesznek a földön, a Lélek, a víz és a vér; és ez a három is egy.”

Jn 15,4,5

Jn 14,21,23

Róm 8,16

1Jn 5,8

Ó, új szövetség áldott egyezsége, és ennek háromszorosan áldott Közbenjárója! Hadd vonuljon győztesen, leigázva nemzeteket és nyelveket! Gyűjtse össze valamennyi drágakövé, az elsőszülöttek tiszteletre méltó társaságába, királyok és papok tekintélyes seregét, akik számára az lesz a dicsőség, hogy megmoshatták ruháikat ama szeplőtlen Bárány vérében! Az ő boldogságuk folyton virágozni fog, mivel Őt követik, bármerre is megy, és a Kezdet közvetlen közelében lesznek, akinek orcájának egyetlen tekintete örökre elfeledteti velük, hogy valaha is a földön voltak. Ó, bárcsak meg tudnám győzni az embereket arról, hogy ezek nem bizonytalan dol-

gok! Bárcsak rá tudnám bírni őket, hogy siessenek őhozzá, aki a világot megítélni készül! Vajha számvetésre tudnám hívni az embereket, főképpen ami az evangélium általi tökéletességre jutásukat illeti! „Bizony jövel, Uram Jézus!”

Zárszó

AZ ÉRTEKEZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK FORMÁJÁBAN

1. *Kérdés:* Mi az ember legfontosabb dolga ebben a világban?

Válasz: Meggyőződni arról, hogy üdvözítő öröksége van Jézus Krisztusban, és ennek megfelelően járni e világban.

2. *Kérdés:* A látható egyháznak nem minden tagja örököse a Krisztus által szerzett üdvösségnek?

Válasz: Valóban nem; sőt közülük csak nagyon kevesen.

3. *Kérdés:* Honnan tudhatnám, hogy üdvözítő részesedésem van őbenne?

Válasz: Az Úr rendszerint úgy készíti a maga útját a lélekben, hogy megalázkodásra juttatja: föltárja az ember előtt bűnét, nyomorát, hogy ezáltal vágyódást keltsen Jézus Krisztus, az orvos iránt.

4. *Kérdés:* Honnan tudhatom, hogy bűnömet és nyomorúságomat megfelelőképpen ismerem?

Válasz: A bűn megfelelő ismerete arra készíti az embert, hogy üdvösségének kérdését mindenek fölé helyezze ebben a világban; lemond arról, hogy önmagában találjon szabadulást még a legjobb dolgaiban is, a lélek számára Krisztus, a Megváltó rendkívül értékessé válik; attól kezdve az ember félni kezd a bűntől, és megelégszik azzal, hogy üdvösséget nyerjen Isten feltételei szerint.

5. *Kérdés:* Milyen más módon észlelhetem a benne való üdvözítő örökséget?

Válasz: Azáltal, hogy a szív komolyan és ragaszkodással Őt kezdi követni, úgy, ahogy Ő az evangéliumban megjelenik, és ez a hit.

6. *Kérdés:* Miből tudhatom, hogy szívem helyesen követi Őt, és hogy hitem üdvözítő hit?

Válasz: Ahol a szív igaz, üdvözítő hitben helyesen követi Őt, a lélek mindenkifölött egyedül Krisztusban elégszik meg, és megelégedéssel fogadja el Őt mindhárom tisztségében, hogy vezesse, tanítsa és üdvözítse, és bármilyen kellemetlen következmény ellenére örömmel ragaszkodik hozzá.

7. *Kérdés:* Milyen más jele van a Krisztusban való üdvözítő örökségnek?

Válasz: Aki üdvözítő módon Krisztusban van, új teremtmény az; Isten kegyelme által megváltozik, és bizonyos mértékben egész valója megú-

jul, minden cselekedetében Istennek általa megismert parancsolataira figyel.

8. *Kérdés:* Mi a helyzet akkor, ha a bűn olykor eluralkodik felettem?

Válasz: Jóllehet minden bűn örök kárhozatot érdemel, ha szenvedsz bűneid miatt, ha szégyenpírral az arcodon megvallod őket Isten előtt, ha attól kezdve becsületesen elszánod magad az ellenük való harcra, és bűnbocsánatért Krisztushoz menekülsz, kegyelmet nyersz, és örökséged sértetlenül megmarad.

9. *Kérdés:* Mit kell annak az embernek tennie, aki nem tud sem Jézus Krisztusra, sem a fentebb említett jegyekre hivatkozni?

Válasz: Nem szabad megnyugodnia addig, amíg bizonyossá nem válik számára, hogy Krisztusban üdvözítő öröksége van.

10. *Kérdés:* Hogyan szerezhet az ember Krisztusban üdvözítő örökséget, ha azelőtt soha nem volt üdvözítő része Krisztusban?

Válasz: Szívlelje meg bűneit, és ily módon a nagy veszélyt, amely fenyegeti. Hasonlóképpen szívlelje meg Istennek Jézus Krisztusban felajánlott bocsánatát és békéjét. Őszintén fogadja el Isten ajánlatát, Jézus Krisztusra, az áldott menekőkre bízva magát.

11. *Kérdés:* Mi a helyzet akkor, ha bűneim förtelmesek és jóval nagyobbak a megszokottaknál?

Válasz: Bármilyenek is legyenek bűneid, ha

hit által befogadod Jézus Krisztust, soha nem kell kárhozatra menned.

12. *Kérdés:* Csupán csak a Krisztusba vetett hitet követeli Isten az emberektől?

Válasz: Isten egyedül a hit feltétele alapján kínálja békéjét és bocsánatát, de bizonyos lehetsz benne, ha a hit valódi és üdvözítő, sohasem önmagában jelentkezik a lélekben; hanem társul hozzá a bűnbánat és az Isten képére való átalakulás hálatelt igyekezete.

13. *Kérdés:* Hogyan bizonyosodhatnék meg arról, hogy szívem elfogadja Isten ajánlatát, és megbékül Jézus Krisztussal?

Válasz: Köss kifejezett módon szövetséget Istennel, szóbeli megnyilatkozással tárd fel ezt Isten előtt.

14. *Kérdés:* Hogyan tegyem ezt?

Válasz: Fontolóra véve elveszett állapotodat és a Jézus Krisztusban ajánlott orvoslást, szánj időt szíved felkészítésére, arra, hogy megelégedjen és megbékéljen ezzel az ajánlattal. Mondd el nyíltan Istennek, hogy elfogadod az ajánlatot, valamint azt, hogy Ő Krisztusban Istened legyen. Add át magad maradéktalanul neki és fenntartás nélkül minden esetben, hogy az általa kijelölt módon üdvözítsen.

15. *Kérdés:* Mi történik, ha ezek után elszakadok Istentől?

Válasz: Az Ő erejében bízva el kell szánnod ma-

gad arra, hogy sohasem szakadsz el tőle, vigyázol utaidra, és szívedet az Ő kezébe teszed, hogy megőrizze. Ha eltávolodsz tőle, valld meg Istennek elítélve magad érte, és menekülj a Szószólóhoz bűnbocsánatért, elhatározva, hogy többé így nem cselekszel. Tedd ezt, ahányszor csak elbuksz.

16. *Kérdés:* Hogyan juthatnék teljes, minden elentmondástól mentes bizonyosságra Jézus Krisztusban való részesedésemet illetően?

Válasz: Tanuld meg magadat teljesen Krisztus vérére bízni, minden dolgokban tisztaság és szentség szerint járni: imádkozz azért, hogy a Szentlélek tanúsága társuljon a vérhez és a vízhez, és az Ő ezekhez csatlakozó bizonyoságtétele megerősít téged Krisztus örökségének hitében.

17. *Kérdés:* Mi a következménye a Krisztusban Istennel való szívvel és szájjal történő szövetségkötésnek?

Válasz: Leki egyesülés és közösség Istennel, minden áldásával e földön, és azután pedig az Ő áldott társaságában eltöltött élet a mennyben.

18. *Kérdés:* Mi történik akkor, ha semmibe veszem ezeket a dolgokat, és velük nem törődve a gyakorlatban nem hasznosítom?

Válasz: Eljön az Úr az Ő angyalaival lángoló tűzzel, hogy bosszút álljon azokon, akik nem engedelmkednek az Ő evangéliumának, a te ítéleted pedig nagyobb lesz, mint Sodomáé és Gomoráé, annál is inkább, mivel olvastad ezt az értekezést, amely tanú lesz ellened ama napon.

FÜGGELÉK

William Guthrie prédikációiból válogatott szemelvények A keresztyén ember öröksége *Alexander Smellie* által szerkesztett *Melrose-féle 1901-es kiadás függetlenségéből* valók. *Dr. Smellie a szemelvényeket Guthrie prédikációinak kéziratok kötetéből tallózta. Ez az anyag az edinburgh-i New College könyvtárának birtokában van.*

A kötet főleg szentségek kiszolgáltatásakor elhangzott beszédeket tartalmaz, amelyeket Guthrie Nyugat-Skócia különböző pontjain mondott el. Guthrie beszédeiből tizenhét megjelent a Lectures and Sermons Preached in the Time of Persecution című, John Howie of Lochgoin által összeállított kötetben.*

SZEMELVÉNYEK WILLIAM GUTHRIE PRÉDIKÁCIÓIBÓL

„Hogy e világ istene meg ne vakítson bennünket”

Figyeld meg, hogy a világ vagy bármi más igényt tart-e napi munkád első gyümölcsére. Szíved első érzése vagy kezéd első mozdulata reggel a te Istenedé kell hogy legyen, hiszen Isten igényt tart az első gondolatokra és rendszerint az esti utolsó gondolatokra is, sőt gyakran azokra is, amelyek álmában jelentkeznek. Ó, mily kevesen mondhatják alaposabb vizsgálat után, hogy számukra „édes az álom”, és hogy amikor felébrednek, még mindig az Úrral vannak.

* Előadások és igehirdetések az üldöztetések idejéből.

Figyeld meg, hogy a világ igényt tart-e a legértékesebb, Istennek szánt idődre. Gyakran jelentkezik-e a szívedben ez a csábítás, amikor lelki dolgokkal foglalatoskods? Ha igen, ez rossz jel.

Figyeld meg, vajon a világ nem tulajdonítja-e el egyre nyilvánvalóbban Isten elsőbbségét, elűzve az Ő dolgait, amelyek teljes embert igényelnek, de soha nem siettetve téged azért, hogy megadjad Istennek azt, ami neki jár? Belefáraszt Isten dolgaiba, de önmagába sohasem. És figyeld meg, hogy a világ bármely ügyéért szíved gyalázza-e Istent, istenkáromlást és bűnt követve el őellene. Ha így van, ez nagyon szomorú jel.

Figyeld meg, hogy a világ igényt tart-e arra az előjogra, hogy lelked megelevenítője legyen? Ha igen, akkor a világ a te Istened. Hatalma van arra, hogy felélnékiítsen téged, amikor a lehető leg-szomorúbb vagy, és mindenre alkalmatlan? Ha mindannak az emlékezete, amit Isten mondott vagy megígért a lelki dolgokról, nem hat ilyenként, és nincs hatalma vagy befolyása lelkedre, hogy megélnékiítse, megvidámítsa és felemelje azt, ez rossz jel. Azért ti, akik istenfélők vagytok, amennyiben vétkeseknek érzitek magatokat ezekben a dolgokban, tudjátok meg, hogy túlságosan belekeveredtetek e világ dolgaiba.

(Elhangzott a Zsoltárok 4,6.7 alapján, 1655. december 27-én.)

„Amelyet megtalálván az ember elrejté azt”

Káros dolog, hogy egyesek a vallásosságukat túlságosan hamar kinyilvánítják. A hitvalláshoz a tudás, a hit és a csendesség kapuján kell keresz-

tüljutnunk; majd ezután rendszerint egy rosszul gondozott ház következik. Elmondhatom, hogy egyesek túl korán szétkürtölt vallásossága miatt az istenes emberek és a kegyesség egyaránt kárt szenved. Igaznak látszik, hogy az ilyenek, miközben holmijukat mutogatják, arra vágnak, hogy elrabolják ezeket tőlük. Intés ez azoknak, akik, ha érzelmeik felszínén valami melegséget éreznek, azt nyilatkozzák, hogy megtalálták Krisztust. Várjatok még egy ideig, amíg szemügyre veszitek saját magatokat; előbb a vizsgálatnak kell következnie. Ti pedig azt kérditek tőlem: Mit tegyünk, ha nem mutathatjuk meg, amit találtunk? Menjetek és vizsgáljátok meg utaitokat: mit találtok másokban? Mit tettek ők, amikor a kincse rátaláltak? Menjetek, nézzétek, milyen hűhót csaptatok ezért, és vizsgáljátok meg korábbi útjaitokat. Gondoljátok meg, mibe kerül ez nektek, és miről kell lemondanotok ezért. Mindenképpen helyezétek biztonságba a kincset, és rejtsetek el, amíg biztonságban nincsen.

(Elhangzott a Máté 13,44 alapján, 1656. július 26-án.)

Ő hűséges marad

Miért neveztetik Ő Vőlegénynek, ha a házasság sokakkal már megkötöttet? Többféle válasz lehetséges a kérdésre. Mivel az Ő szeretete még mindig erős és élő, mert Ő emlékszik a mátkaság szerelmére és az ifjúkor ragaszkodására. Mert Ő többeket megnyerni igyekszik, és naponta többeket vezet házasságra. Mert van né-

hány dolog, amit tökéletesíteni kell mindazokban, akikkel házasságot köt.

Mi hiányzik tehát ebből a házasságból, amiért Krisztusnak vissza kell térnie, hogy tökéletessé tegye azt? Az Ő teljes birtoklása hiányzik, amit itt még nem tudnánk elhordozni; ebből az új borból csak az Ő országában fogunk inni. Nélkülözzük azt a ruhát, amelyre a Bárány feleségének szüksége van; a menyasszony csak akkor lesz hozzá illő, amikor olyanná lesz, mint az Ő dicső teste. A menyasszony most a hozományt is nélkülözi, amelynek csak szegényes megnyilvánulását tapasztalta eddig: az öröm folyóit, a palotákat. A szentek számára hiányzik az Atya, a Fiú és a Szentlélek teljes látása, akit majd egykor nem „tükör által” fognak látni. Egyszóval a Vőlegény még ezután kell hogy olyan állapotba vezérelje a választottakat, amelyben többé nemcsak hogy nem lesznek képesek kiesni az Ő szeretetéből, de arra is képtelenek lesznek, hogy megsértsék Őt vagy ellene vétkezzenek.

És ezek rendkívül fontos dolgok.

(Elhangzott a Máté 25,6 alapján, 1656. augusztus 18-án.)

Őtöle, őáltala, őreá nézve

Kötelességünk teljesítésében első mulasztásunk az, hogy elfelejtjük: Isten az Úr, különösen a következő három vonatkozásban:

Minden tőle van. Ő a törvényadó, és Ő ajándékoz meg e törvények ismeretével és tiszteletével. Egyedül az Ő lehelete és befolyása kelti életre, serkenti mozgásra az elszáradt csontokat.

Ő, mily szent és félelemmel teljes módon függenénk tőle mindenben: testi és lelki dolgokban, ha ezt elhinnénk. De ennek hite is őtőle származik.

Általa van minden. Ő indította el a létezőket, és a létezők csak őáltala vannak: magukon hordozzák az Ő képének ragyogását, és az a Lélek tartja fenn őket, amely teremtéskor a vizek fölött lebegett. Ő, micsoda önmegtágadás és őhozzá való ragaszkodás lehetne azokban a dolgokban, amelyek vannak, és amelyek már nincsenek, mert ami van, őáltala, őbenne van, de ha eltávolodik tőle, semmivé lesz, vagy még rosszabbá.

Őreá nézve van minden. Nemcsak hogy Ő a végső cél, akiért minden egyes dolog teremtett, és aki felé halad minden; de minden létező tulajdonképpeni célja az, hogy Isten jelentse ki magát benne. Ő minden dologban ami van, bármilyen is legyen az, valamilyen módon ki fogja jelenteni magát, így hát mindennek az Ő számára és hasznára kell léteznie. Ő, az emberek mennyire eltekintenének a saját maguk alkotta céloktól és tervektől, és milyen tisztelettel hódolnának az Ő akarata előtt, ha gyakorlatilag is hinnék ezt.

Törekedj arra, hogy Úrként ismerd meg Őt e három vonatkozásban. Ez jelentős mértékben segítségedre lesz majd kötelességed teljesítésében.

(Elhangzott a Zsoltárok 45,11 alapján, 1657. augusztus 17-én.)

Három alapvető igazság

Annyira válogatósak és finnyásak lettünk szellemi táplálékainkban, hogy nem tudunk megelégedni azzal, ami nem különös, rendkívüli és új. Ilyen tekintetben soha nem is voltunk rendben, ha elhagytuk a hitnek legfontosabb eledeleit. Három dolog rendeltetett arra, hogy gyöngéden dolgozzék az emberek szívében: sokféle vétük, amelyek miatt védtelenül állnak Isten haragja előtt; annak módja, ahogyan megtisztulhatnak ezektől, megmenekülve Isten haragjától; és hogyan alkalmazzam a szabadulást saját magamra: azaz a förtelmes bűn; a mindennél drágább Krisztus és a hasznos hit, amellyel megragadhatjuk Őt. (Elhangzott az ApCsel 13,39 alapján, 1697. június 18-án.)

Az emberek késedelmesek a hitben

A komolyság hiánya abban a dologban, amelyre nézve a hitet gyakorolni kell, késedelmessé teszi az embereket a hitben. Amikor az emberek nem határozottak üdvösségük és Krisztus országának ügyében, lassan jutnak ezen dolgok felőli szívbeli meggyőződésre. Ezek közbős kérdések számukra.

Van egy teher, amely könnyen ránehezedik az emberekre, és ez késedelmessé teszi őket a szilárd hit elérésében. Ők még nem haltak meg minden más, őket körül vevő dologra nézve. Némelyek nem szabadultak meg saját igazságuktól, és így nem könnyen vetik alá magukat Krisztus igazságának. Ha az embert teljesen lefoglalja ez

a világ vagy a kapcsolatai, esetleg a vagyona, nem fog sietni, hogy Krisztus királyságához őszintén csatlakozzék.

Az események kedvezőtlen alakulása szintén lassítja az elmozdulást. Ha a dolgok csöndesek lennének, valami nyugodt, vidám hangulat uralkodna, az emberek gyorsan haladnának a hit útján. A tanítványok kedvező napokon gyorsan haladtak, amikor Krisztus viselt mindent, de amikor az Ő arcán a vihar jelei mutatkoztak, nagy mértékben meghátráltak.

Lassan halad a hajó, ha az alját rosszul alakították. Amíg az emberek természeti értelmük testi elvei szerint cselekszenek, szükségszerűen lassú a hitben való haladásuk, szeretnék értelmüket minden tekintetben megalégíteni. De ha Krisztusra alapoznának, és az isteni természet elvei szerint mozognának, a dolgokat az Ő bölcsességére és hatalmára bízva, hogy Ő vigye véghez őket, akkor olyan hajójuk lenne, amely megfelelné a tervezett mozgásnak és célnak, és így sokkal gyorsabban haladnának.

Vannak más tévedések is, amelyek előidézik ezt a késlekedő cselekvést. Ilyen az a vélekedés, hogy a dolog természete lehetővé teszi a halasztást, vagy később megfelelőbb alkalom adódik, esetleg hogy szűkös a társaság.

(Elhangzott a János 16,31 alapján, 1660 augusztusában.)

A hitetlenség ésszerűtlensége

Azt mondod, nem mered Krisztusra bízni magad. Hogy tudsz ellentmondani annak, aki azt akarja,

hogy minden szűkölködő rábízza magát, és azt is mondta, hogy van elegendő élet a Fiúban mindazok számára, akik erre vágyakoznak? Isten terveivel akarsz szembeszállni, amelyet Ő több, mint ötezer éve hathatósan hajt végre, lebecsülve Krisztus váltságdíját? Meg akarod botránkoztatni az istenfélőket azt állítva, hogy elégtelen az Ő áldozata? Tudd meg, hogy semmi más módon nem nyerheted el Isten tetszését, mert „hit nélkül lehetetlen neki tetszeni”.

Helyesebb lenne ezer más dolognál, amivel amúgy sem tudsz mit kezdeni, ha merészen vállalnád, hogy Krisztusra bízad magad. Híreszteljék másfele azt, az Isten gyalázatára, hogy van itt valaki, aki körülményei miatt nem meri vállalni a kockázatot őbenne, mindannak ellenére, amit elmondtak a megparancsolt szövetségről! Avagy a Sátánnal akarsz megegyezni, hogy becsméreljed Krisztust? Bűnösebb vagy, mint Manasse, Salamon, Péter vagy Pál? Tudsz-e te olyan *valami-képpent*, amit nem ismer Isten, aki azt mondja, hogy semmiképpen el nem vet magától? Felülmúlhatod-e Őt, aki mindenképpen üdvözítheti azokat, akik hozzá jönnek? Vigyázz, nehogy nekirohanj az ő paizsának!

Avagy mondhatja-e bárki, hogy nem tudsz Krisztussal megállapodásra jutni? Mit nem tudsz megtenni? Nem tudsz vágyakozni útána, nem tudsz reá nézni, megelégedni az üdvösséggel, vagy nem tudod kinyitni a szádat, hogy Ő megtöltse? Ne nehezítsd az utat a menny felé, mert ezzel becsmérelted mindazt, amit Ő tett.

(Elhangzott a Lukács 22,31 alapján, 1662. július 14-én.)

A könnyű, mesterkéletlen és ingyervaló mennyei tero

Az üdvösség útja íme a lehető legkönnyebb. Közel van hozzád, ami azt jelenti, hogy nincs távol tőled, például a mennyben vagy a pokolban; karnyújtásnyira van az embertől és könnyen elérhető. A szádban van; nyomorult emberek beszélhetnek róla, szinte közszájon forog, annyira közismert és elterjedt. *A szívvedben van*, vagyis az ember gondolatai a mélyére hatolhatnak, annyira világos. Ez nem valami rejtelmes dolog, de nem is valami nagy, szónoki dolog, vagy megfigyelőképesség dolga, hanem a szív és a belső ragaszkodás által megragadható valóság; ha a szív ezért dobog, már megnyertük. Egyszerű, szegény emberek prédikálják és titkon adják át az evangélium hirdetése által az embereknek; nem kell tehát valami rendkívüli kinyilatkoztatásra vagy kijelentésre számítanunk, csupán el kell fogadnunk úgy, ahogy az ige ajánlja nekünk. Egyszóval *hitből* van.

Mivel minden a hiten múlik, meg kell mutatnunk azt, hogy a hit bizonyos vonatkozásban könnyű dolog.

Nem könnyű dolog-e az, amelyet az ember, ha komolyan vágyakozik utána, meg is nyerhet? Ilyen az üdvösség, amelynek a feltétele: „boldogok, aki éheznek, mert ők megelégtettek”. Nem könnyű dolog az, amelyért az ember, ha tesz valamit, máris megszerezte? Ilyen természetű dolog ez, ha csak menedékért folyamodik, hogy megragadja az előtte álló reményt, elnyeri azt. Nem könnyű-e az, amely után ha sóvárogva tekint szívével az ember, megkaphatja? Ilyen ter-

mészetű dolog ez, aki csak rá tekint, üdvözülni. Nem könnyű-e az, amit az ember megszerezhet csupán azzal, hogy szereti azt a vásárteret, hol ez a tárgy megtalálható, holott nincs semmije, amivel megvásárolhatná? Ilyen természetű dolog ez, „gyertek, vegyetek ingyen”, mondja Ézsaiás. Nem könnyű dolog az, amit az embernek csak el kell fogadnia, amikor felajánlják neki? Ilyen természetű dolog ez, ha elfogadod, teljesen a tiéd. Nem könnyű dolog-e az, amit ember megkaphat azzal, hogy megengedi valakinek, hogy megszeresse számára, és neki nem kell ezért mást tenni, csupán kinyitnia a száját, hogy Isten beletegye, vagy kinyitnia kezét, hogy Isten tenyerébe helyezze? Ilyen természetű dolog ez. Egyszóval, nem könnyű dolog-e az, ami az embernek azonnal megadatik, ahogy elkezdí nagybecsülni és értékelni? Ilyen értelemben értékes Krisztus azok számára, akik hisznek.

Ó, mily könnyűvé lett az üdvösség a nyomorult, bűnös embereknek! Nem mondhatjuk-e el, hitről lévén szó, hogy ez kegyelemből van, és ilyenként az ígéret bizonyos az erős és az erőtlen fiak részére egyaránt?

(Elhangzott a Róma 10,6-9 alapján, 1662-ben.)

A menyasszony érkezése a menyegzőre

Az Úr asztalához közeledve, emlékezzetek arra, nagyon illetlen dolog lenne, hogy a kézfogó napján és órájában a menyasszony piszkos legyen, látható szennyfoltokat hordozva magán, amelyeket nem vizsgált meg, hogy eltüntesse őket. Igaz,

Jézus először egy tisztátalan menyasszonynak fogja meg a kezét, és arra készíti őt, hogy gyakran mosakodjék azután. De most, a házasság ünnepélyes megerősítésén, szörnyűséges dolog egy szennyes menyasszony, akihez – az ő beleegyezésével – ismert álnokságok tapadnak.

Szégyen, hogy a menyasszony álmos legyen, amikor ilyen ünnepi szertartásra kerül sor ennyi tanú szeme láttára. Az álmoság előrevetít valamit. Igaz, a három tanítvány elaludt, de ennek tudata rájuk nehezedett rögtön az azután következő válságban. Ez a viszonyulás szomorú elpárolásuknak volt az előjele.

Illetlenség, hogy a menyasszony szórakozott legyen. Szétszórt figyelemmel és szórakozottsággal venni részt egy ilyen ünnepélyen – visszatásító romlottságról beszél, és vajmi keveset az Istentől való félelemtől és rettegésről, vagy Jézus Krisztus tiszteletéről. Mennyire illetlenség volna a menyasszony részéről, hogy a vőlegény jelenlétében, a tanúk előtt, amikor beleegyezését vagy megerősítését kellene hogy adja a házassághoz, más dolgokkal bíbelődjön, legyenek bár azok a vőlegénytől kapott ajándékok.

Nem lenne illő, ha félnék lenne a menyasszony. Az az óra ez, amikor a Vőlegény valamennyi barátját összegyűjtötte, hogy tanúi lehessenek annak, amit tesz és mond a menyasszony öröme, és miközben közli a menyasszonnyal szerelmének a legnagyobb, a legvilágosabb és a legbizonyosabb zálogát, pecsétjét adva a szövetségkötés okiratára, amelyet már többször felolvastak –, és mégis szemlesütve állni, gyanakod-

ni, azt mondva: „Ő csak gúnyt űz belőlem”, ez nagy kihívás. Ne legyetek ezért hitetlenek, hanem hívők.

(Elhangzott Fenwick templomában, 1662-ben, úrvacsoraosztás előtt.)

Tartalom

<i>A szerzőről</i>	5
<i>Az Olvasóhoz</i>	17
I. RÉSZ: A KRISZTUSBAN VALÓ ÜDVÖZÍTŐ RÉSZESÉDÉS VIZSGÁLATA	19
<i>Bevezető</i>	21
<i>Előjáróban megemlítendő dolgok az önvizsgálat természetének jobb megértéséért</i>	23
1. Az ember Krisztusban való részesedése megismerhető	23
2. A lehető legfontosabb megváltottként Isten szövetségében lenni	26
3. Hagynunk kell, hogy az állapotunkat a Szentírás határozza meg	26
4. Miért szereznek olyan kevesen egyértelmű tudást Krisztusban való részesedésükről	27
5. Néhány megszüntetendő téves nézet a Krisztusban való részesedésről	38

<i>A Krisztushoz vezető út változatossága</i>	40
1. Egyesek a törvény előkészítő munkája nélkül jutnak el Krisztushoz	40
2. A legtöbb embert a törvény munkája készíti fel Krisztus befogadására	47
3. A törvény üdvösségre vezérlő munkája és a visszaesők ideiglenes meggyőződése közötti különbség	60
<i>A hit mint a Krisztusban való részesedés bizonyítéka</i>	68
1. Téves nézetek a hitről	69
2. A valódi üdvözítő hit leírása	74
3. További magyarázatok az üdvözítő hitről	78
4. A képmutatók hite és az igaz üdvözítő hit közötti különbség	84
<i>Az új teremtmény mint a Krisztusban való részesedés bizonyítéka</i>	88
1. Bizonyos mértékben az embernek a maga egészében meg kell újulnia	89
2. Bizonyos mértékben az embernek minden dolgában meg kell újulnia	93
3. Az ilyen megújulás megvalósíthatatlanságáról való vélekedés	98
<i>Az igazi keresztyén és a képmutató közötti különbség</i>	102
<i>Annak okairól, hogy némely hívő kételkedik a Krisztusban való részesedésében</i>	110
1. Az uralkodó bűn miatti kételyre adott válaszok	110
2. Keresztyéni tapasztalat hiányából fakadó kételyekre adott válaszok	114
3. Következtetések	133

II. RÉSZ: HOGYAN ÉRJÜK EL AZ ÜDVÖZÍTŐ RÉSZESÉDÉST KRISZTUSBAN 135

<i>Bevezető</i>	137
<i>Bevezető gondolatok a kérdésben járatlanok tájékoztatásáért</i>	138
<i>Mit jelent Istennek Jézus Krisztus váltságművére vonatkozó evangéliumi tervét elfogadni és az elfogadás kötelessége</i>	143
1. Az evangéliumi ajánlat elfogadása és a vele való megállapodás	144
2. A fentiek kötelező voltáról azoknak, akik üdvözülni akarnak	146
3. Mi az elvárás azokkal szemben, akik Jézus Krisztusban hinni és általa üdvözülni szeretnének	150
4. Ezen kötelesség jellemzői és különböző vonatkozásai	158
5. Az üdvözítő hit hatásai és következményei 165	
<i>Ellenvetések és nehézségek megválaszolása</i>	171
1. A bűnös alávalósága mint ami miatt elbizakodottságnak ítéli a Krisztushoz való közeledést	171
2. Az ember saját bűne oly rendkívüli, hogy az elzárja az utat	173
3. A bűnt súlyosbító körülmény mint akadály 174	
4. A meg nem nevezett bűnök akadály 175	
5. Hivatkozás Szentlélek elleni bűnre	177
6. A hitre való képtelenség mint akadály	189
7. A gyümölcstelen élet akadály	191

8. A személyes szövetségkötésre vontkozó tudatlanság mint akadály – e köteleesség természete	193
9. Válasz azokra a kételyekre, hogy a keresők üdvözítő módon Isten szövetségében vannak-e	198
<i>Személyes szövetségkötés Istennel a Krisztusban</i>	199
1. Néhány előrebocsátott dolog a személyes szövetségkötésre vonatkozólag	199
2. A megfelelő érzelmek hiánya mint akadály	217
3. A szövetségkötés akadályai: a visszaeséstől való félelem	219
4. A gyümölcstelenség múltbeli tapasztalatairól	223
<i>Zárszó: Az értekezés összefoglalása kérdések és válaszok formájában</i>	229
FÜGGELÉK	
<i>Szemelvények William Guthrie prédikációiból</i>	237

M E G J E L E N T

puritán tanítók sorozat – 1.

JOSEPH ALLEINE

Üdvösségre vezérlő kalauz*

Az angol puritanizmus klasszikusait idéző sorozatunk első kötete a Parlament híres hitszónokának, John Owennak rendkívüli tehetségű tanítványa, a későbbi fáradhatatlan tauntoni lelkész, Joseph Alleine (1634–1668), az egyháztörténet által gazdagon dokumentált, páratlan spirituális hatású kötet. A megtérés természetéről, szükségességéről, az igaz megtért jegyeiről, a hitetlenek nyomorúságáról szóló értekezés, amelyet maga a szerző dolgozott át korábbi prédikációs beszédgyűjteményéből, röviddel első 1671-es megjelenése után hihetetlen példányszámban kelt el, és azóta is áldott eszköze a személyes hit megújulásának szerte a világon.

* Elfogyott.

M E G J E L E N T

puritán tanítók sorozat - 2.

THOMAS WATSON

A bűnbánat

„Ez idő szerint nyilvánvaló, hogy a nagy puritán lelkész-teológusokat – mint Owen, Baxter, Goodwin, Howe, Perkins, Sibbes, Brooks, Watson, Gurnall, Flavel, Bunyan, Manton és a hozzájuk hasonlók – kimagasló szellemi képesség és lelki bölcsesség jellemezte. A józan tudományosságból táplálkozó intellektuális beállítottságuk az Isten iránti ragyogó buzgósághoz, valamint az emberi szív aprólékos ismeretéhez kapcsolódott. Valamennyi munkájuk a tehetség és a kegyelem kivételes együttállásának a megnyilatkozása.”

J. I. PACKER

Regent College, Vancouver

Előkészületben e sorozatban:

RICHARD BAXTER

The Reformed Pastor

Felelős szerkesztő: Bálint Ágnes
Műszaki vezető: Suci Éva
Borítóterv: Tordai S. Attila

Kiadja: CE Koinónia Kiadó Kolozsvár
Levél- és rendelési cím:
RO-3400 Cluj OP. 5. CP. 705.
E-mail: koinonia@mail.dntej.ro

ISBN 973 8022 06 1

Lucrarea executată
la Imprimeria „ARDEALUL” Cluj
B-dul 21 Decembrie nr. 146 Cluj-Napoca
Tel.: 413871; Fax: 413883
Comanda nr. 10098

William Guthrie-t egykötetes szerzőként is a teológia legkiválóbb művelői között tartja számon a skót egyháztörténet. *A keresztyén ember örökségének* sikeres útját több nemzedék olvasóközönségéhez a híres Dr. John Owen (aki maga többkötetes teológiai szerző, Guthrie talán legolvasottabb kortársa) nyitotta meg, amikor egy alkalommal előhúzva a zsebéből Guthrie értekezésének egy kisebb díszes kiadását, a következőképpen méltatta: „Én is írtam néhány könyvet, de ebben több a hittudomány, mint azokban együttvéve. Számomra ez vademecum, az Újszövetséggel együtt mindig magamnál hordom.”

Gyülekezeti lelkészi és prédikátori tapasztalatának legjavát sűrítve e könyvbe a szerző párbeszédre hívja és megpróbálja meggyőzni mindenkori olvasóit, hogy érveik, amelyeket az Istennel való szövetségkötés elodázásában felsorakoztatnak, Isten szeretetnyilatkozatainak és váltságszerző művének ismeretében tarthatatlanok.

15

9 789738 022065